BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEVBNERIANA

NONIVS MARCELLVS

EDIDIT

W. M. LINDSAY

II

1555

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

mk 8/6 – net

K

NONII MARCELLI

DE CONPENDIOSA DOCTRINA

LIBROS XX

ONIONSIANIS COPIIS VSVS EDIDIT

WALLACE M. LINDSAY

VOLVMEN II

L. IV CONTINENS

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MCMIII

SIGLA CODICVM

QVI IN HOC VOLVMINE ADHIBENTVR.

(cf. ad 406, 12.)

A^{A}	fons codicum Gen. (unde H Cant. P) B.
B	codex Bernensis 83, saec. X^{i}.
B^{A}	fons codicis G et correctionum $H^{2}L^{3}$Gen.^{2}Cant.^{2} $P^{2}E^{2}$.
Bern. 347, 357	codices Noniani Bernenses 347 et 357, saec. X^{i}., olim cum Paris. 7665 coniuncti.
Cant.	codex Cantabrigiensis (Bibliothecae Universitatis M M. V, 22), saec. IX^{i}. ex.
D^{A}	fons codicum Bern. 347 et 357, Montepess., Oxon.
E	codex Escorialensis M. III 14, saec. X^{i}.
G	codex Gudianus (Wolfenbuettel. 96), saec. X^{i}.
Gen.	codex Genevensis 84, saec. IX^{i}.
H	codex Harleianus (Mus. Britann. 2719), saec. IX^{i}.—X^{i}.
L	codex Lugdunensis (Voss. lat. fol. 73), saec. IX^{i}.
Montepess.	codex Montepessulanus (212), saec. IX^{i}.—X^{i}.
Oxon.	codex Oxoniensis (Bibl. Bodl., Canon. Class. Lat. 279), saec. X^{i}.
P	codex Parisinus (lat. 7667), saec. X^{i}.
Σ	codices recentiores vel aliquot vel plerique.

IV.

INCIPIT

DE VARIA SIGNIFICATIONE SERMONVM

PER LITTERAS.

PER A LITTERAM.

ADVORSVM contra significat. Terentius Adelphis (27):
neque sérvulorum quísquam, qui advorsum íerant.

Plautus in Asinaria (295):
quaé illa praeda est? íbo advorsum atque électabo quíd-
quid est.

|| Advorsum rursum apud significat. Titinius Gemina (55):
múlier, credo, advórsum illum res súas conqueritur . . .

Terentius in Andria (42):
et id grátum fuisse advórsum te habeo grátiam.

Ennius Telepho (293):
te ipsum hóc oportet prófiteri et próloqui
advórsum illam mihi.

Afranius Excepto (147):
de víta ac morte dómini fabulábere
advórsum fratrem illíus ac dominúm tuum.

9—14 ierant; 15—17 Pl.—sign.; 19—20 Ter.—gratiam; 24—26 Afr.—illius.

---

11 PER LITTERAS *om.* $L\,B^A$ (= G) || **12** ID EST PER $D^A\,H^3$ *ut vid.*: INCIPIT PER *Mu.* || **13** in Ad. B^A || **15. 19** in *del. Mu.* || **16** illaec *Pl.* || **23** advorsus *Mu.* || **26** suum (sum L^1): *corr. Both.*

Plautus in Aulularia (690):

egone út te advorsum méntiar, matér mea?

M. Tullius de Finibus Bonorum et Malorum lib. III (73): 'nec vero pietas advorsum deos nec quanta îs gratia debeatur sine explicatione naturae intellegi potest'.

ANIMA est secundum consuetudinem spiritus quo vivimus. Vergilius Georg. lib. IV (238):

animasque in || vulnere ponunt.

|| Anima rursum alitus oris et odor. Vergilius Georg. lib. II (134):

animas et olentia Medi
ora fovent illo et senibus medicantur anhelis.

Titinius Fullonibus (20):

intérea faetida ánima nasum obpúgnat . . . .

Plautus Asinaria (894):

an fetet anima tuae uxori?

idem Mercatore (574):

ieiúnitatis plénus, anima fétida.

Caecilius (160):

quaé mihi,
ubí domum adveni, adsédi, extemplo sávium
dat iéiuna anima.

32—33 An.—viv.; 2—4 An.—fovent; 5—8 Tit.—tu. ux.

---

27 in *del. Mu.* || 28 ut ea a. || 29 Advorsum, erga (*nov. lemm.*) *add. Quich.* || 30 nec *Cic.*: haec || nec quanta his *codd. Cic.*: nequa isti || 31 explicatione *Cic.*: expiatione (explatione L^1 *ut vid.*): explanatione *edd.* || 1 -re A^A: -ra B^A: -rea L || 2 georg. (*praec.* uerg.) *om.* A^A D^A || 6 i. n. o. a. f. *Both.* || 7 in As. B^A || 8 animae A^A || uxoris tuae *codd. Pl.* || 10 animam fetidat (foet.) || 13 savium *Gell. II, 23*: avium.

|| Anima aquae. Plautus Amphitryone (673):

ní ego illi puteó, si occepso, ánimam omnem intertráxero.

|| Anima, sonus. Varro Eumenidibus (131):

Phrygiós peróssa córnús liquidá caní́t animá.

|| Anima, iterum significat iracundiam vel furorem; unde et animosi dicuntur iracundi. Plautus Amphitryone (fr. XVIII):

animam cónprime.

Accius Melanippo (427):

égone auxilio motus † temere ut hósti me animato ófferam?

idem Epinausimache (308):

ut núnc. cum animatus íero, satis armátu' sum.

Novius Fullonibus Fereatis (32):

nihil ést pericli. dábo tibi [virum] validúm virum, animósum.

M. Tullius de Republica lib. I (60): 'ergo non probares, si consilio pulso lubidines, quae sunt innumerabiles, iracundiaeque tenerent omnia'. — 'ego vero nihil isto animo, nihil ita animato homine miserius ducerem'. — idem de Republica lib. V (9): 'tum virtute, labore, industria tueretur summi viri indolem, nisi nimis animose

---

15—21 An.—co.; 22 Acc. Me.; 25 ut—sum.

---

15 aqua *Quich.* || 15—16 *cf. 148. 7; 410. 14* || 16 si hoc cepsio (sic hoo cepsto L^1) *codd. h. l.* || 17—18 *cf. 334. 16* (*s. v.* liquidum) || 19 Anima D^A: *om.* L A^A B^A || iracundum: *corr.* D^A *Gen. mg.* || furorem A^A D^A (-rum L^1): furiosum B^A || 23 nudus *Lips.* || *fort.* eg. aux.? mutus tem. *etc.* || honesti A^A || 25 ut nunc sum a. si i. *Madv. Adv. II, 660* || 27 verum val. verum: *corr. Ribb.*: val. virum, | .irum *Both.* || 30 si *cod. Cic.*: *om.* || 31 iracundiaeve *cod. Cic.*: -quae || terrent A^A || 32 animatio L^1 || 34 tueretur *Me.*: quaereretur: *fort.* quaerere daretur || animosa et *Mu.*

ferox natura illum nescio quo'. Vergilius Georg. lib. II (441):

quos animosi Euri adsidue franguntque feruntque.

et Aeneidos lib. XI (366):

pone animos et pulsus abi.

Lucilius lib. XXX (60):

atque animosam
Thessalam et indomitam frenis subigantque domentque.

|| Anima, ventus. Vergilius lib. VIII (403): ||

quantum ignes animaeque valent.

Lucretius lib. V (236):

aurarumque leves animae calidique vapores.

Varro Marcopoli, περὶ ἀρχῆς (292): 'noctilucam tollo, ad focum fero, inflo anima; reviviscit'. — idem Cosmotoryne, περὶ φθορᾶς κόσμου (224):

detís habenas animaé leni,
dum nós ventus flamíne sudo
suavem ád patriam perdúcit.

Accius Myrmidonibus (10):

trahere ín salum
classís et vela véntorum animae inmíttere.

Plautus Aulularia (303, 305):

. nequid animae emittat dormiens.

34—35 Virg.—fer.; 41—3 An.—vapores.

---

34 n. quo impelleret *Guietus* || 35 quas *Verg.* || euria A^A (*seq.* a): euriria *ut vid.* L^1 || 38—40 *cf.* *401. 5* (*s. v.* subigere) || 40 thessaliam (tess-) *codd. h. l.* || indolitam $A^A L^1$ || subigam ante domemque *codd. 401* || 41 VIIII D^A || 5 ad f. foro *L* || *vel* inflo; an. rev. || 6 d. h. animas (*ex* amas) veni *L* || 7 studo A^A || 8 sualem: *corr. Ald.* || perducat *Scal.* || 10—11 lassis (*corr. Iun.*) tra. i. s.: *corr. Grotius* || *fort.* clás. tr. in sálum et v. vént. a. inmít. || 13 nequid animae (-ai) forte amittat d. *Pl.*

APTAM, necessariam. M. Tullius de Republica lib. IV (1): ‘ea denique obiectu mutuo aeque umbram noctemque efficiat, cum ad numerum dierum aptam, tum ad laborum quietem’. || Aptum, eleganter ac necessarie conpositum. M. Tullius de Officiis lib. I (98): ‘ut enim pulcritudo corporis apta conpositione membrorum movet oculos et delectat’. — idemque (146): ‘sed facile iudicabimus, quid eorum † aliter ab officio naturaque discrepet’. — M. Tullius de Finibus Bonorum et Malorum lib. III (63): ‘itaque natura sumus apti ad coetus, concilia, civitatis’. || Aptus significat adeptus. Accius Melanippo (436):

óbviam ensi it. quem ádvorsum aptus álter in promtu
óccupat.

Pacuvius Hermiona (168):

quód ego in acie célebro obiectans vítam bellando áptu' sum.

Lucilius lib. XXIX (14):

ut si íd quod concupísset non aptús . .

|| Aptum conpositum, paratum. Vergilius Aeneidos lib. III (472):

interea classem velis aptare iubebat
Anchises.

idem lib. X (587):

proiecto dum pede laevo
aptat se pugnae.

17—20 Apt. el.—del.; 29—31 Apt.—Anchises.

---

15 eademque *L ante corr.* || obiectum vivo atque: *corr. Mu.* || 16 adnumeret *L*[1] || d. aptum (abt-) ad: *corr. Turneb.* || 19—20 (s. f. iud.) *cf. 258. 30* || *fort.* idem qui supra; fac. iud. || 20 e. apte fiat quid ab *Cic.* || 23 consilia || 24 obvia mens idque: *corr. Mu. post Grotium, Quich., Both.* || 26 *vel* quot || crebro *Passerat.* || 28 a. foret *I. Dousa.*

Pomponius (54):
heús! aptate, púeri, munde atque ámpliter convívium!

|| Aptum rursum conexum et conligatum significat.

Vergilius Georg. lib. III (168):
ipsis e torquibus aptos
iunge pares. ||

Accius † Demer (660):
hinc colomen ala † géminis aptum córnibus.

Lucilius Satyrarum lib. X (3):
tonsillas quoque praevalidis in funibus aptas.

idem lib. XVI (12):
ibat forte aries, inquit. iam quod genu'! quantis
testibu'! vix uno filo hosce haerere putares.
pellicula extrema exaptum pendere onus ingens.

Varro Mutuum Muli Scabunt, περὶ ψωρισμοῦ (322):
úbi lúcus opácús tenerís frúticibus áptús.

M. Tullius de Deorum Natura lib. II (97): 'quis enim hunc hominem dixerit qui, *cum* tam certos caeli motus, tam statos astrorum ordines, tamque inter se omnia conexa et apta viderit, neget in his ullam inesse rationem?' — Sallustius Historiarum lib. III (25): 'quod ubi frustra temptatumst, socordius ire miles obcipere, non aptis armis,

---

37 Apt.—sign.; 11—14 M.—rationem.

35—36 *cf. 511. 21* (*s. v.* ampliter) || **36** eius a. puer *codd. h. l.* || convivia *L* B^A || **1** *fort.* Medea (*vid. 'Non. Marc.' p. 97*) || **2** (colomem *Gen. ante corr.*) || ala A^A (*cum E*): ale (*seq.* ge) B^A *L*: alte *Ribb.* || **4** consellas: *corr. Iun.* || validis: *corr. vet. lib. Dousae, Turnebus* || ni *Ribb.* || **7** hoc se: *corr. Gerlach.* || **8** pericula A^A || **10** aptum A^A || **11** III *L* || **12** cum *Cic.*: *om.* (*seq.* tam) || **13** status . . . ordine (statutum . . . ordinem D^A) || **13—14** o. quaenexa *L* || **14** in D^A: *om. rell.* || **15** socerdius obcepere.

ut in principio, laxiore agmine'. — Lucilius lib. XXX (40):

unus consternit nobis vetu' restibus aptus.

M. Tullius in Hortensio (52): 'altera est nexa cum superiore et inde apta atque pendens'. — et Tusculanarum lib. V (62): 'fulgentem gladium e lacunari seta equi aptum demitti iussit'.

AEQVALES sunt similes et ex aequo. Afranius Vopisco (366):

équidem te numquám mihi
parasítum, verum amícum, aequalem atque hóspitem
cotídianum et laútum convivám domi.

|| Aequales rursum aequaevi. Vergilius Aeneidos lib. X (702):

nec non Euanthen Phrugium Paridisque Mimanta
aequalem.

Lucilius Satyrarum lib. V (43):

† veterum unum cecidisset a me senem Tiresiam †
aequalem constat.

Afranius Privigno (256):

novi amícum atque aequalém meum.

Vergilius lib. V (468):

ast illum fidi aequales.

---

21 Aeq.—aeq.; 25 Aeq. r. aequaevi.

---

16 et lax. *Iun.* || 17 clinas . . aptas *Mu.* || novis: *corr. Turnebus* || pestibus *L* || *fort.* consterni || 19 apta atque *Halm.*: aptaeque (-teque) || 20 e] me *L A*^{A} || equina *codd. Cic.* || dim. || 21—24 *cf.* 337. 24 (*s. v.* lautum) || 22 et quidem *codd. h. l.* || 23 rerum *B*^{A} || 24 conuium *A*^{A}: conuiuium *L B*^{A} || 26 paradisque *A*^{A} *L* || minanta *L B*^{A} || 29 cecidisse tamen *B*^{A} || uerum unum cecinisse tamen seni' Tiresiai *Mu. post Francken.*: veterum cecidisse senem tamen unum T. *Scal.* || 32 eum *A*^{A} || 34 fidire quales (*corr. Gen.*[2]) *A*^{A}: fidere quales *L B*^{A}.

Terentius in Eunucho (337):

patrís cognatum atque aéqualem [te] Arcidémiden
nostín?

M. Tullius de Officiis lib. III (1): 'P. || Scipionem, Marce fili, eum qui primus Africanus appellatus sit, dicere solitum scripsit Cato, qui fuit fere eius aequalis'. — et de Senectute (46): 'ego vero propter sermonis delectationem temperius quoque conviviis delector, nec cum aequalibus solum, qui pauci admodum restant, sed cum vestra etiam aetate'.

APERTVM, purum, serenum. Vergilius Aeneidos lib. I (587):

scindit se nubes et in aethera purgat apertum.

|| Apertum dicitur patefactum. Vergilius lib. VIII (585):

iamque adeo exierat portis equitatus apertis.

Terentius Adelphis (167):

ábi prae strenue ác fores aperi.

|| Aperit, mitigat, placat. Vergilius Aeneidos lib. I (146):

et vastas aperit syrtis et temperat aequor.

|| Apertum, nudatum. Turpilius Demiurgo (47):

apértae surae, bráchia autem prócera horrorém mihi
ex córde exsuscitábant.

Sallustius Historiae lib. V (20): 'quibus de causis Syllam in victoria dictatorem uni sibi equo descendere,

---

36—37 Ter. patr.—n.; 4—8 M. T. de sen.—purgat ap.; 15—17 Ap.—exsuscitabant.

---

36 marcidemiden || te *om. Ter.* || **1—2** (sit) *cf. 238. 23* || **2** fili qui $L^1 A^A$: filium qui B^A *et codd. 238* || primo *codd. h. l.* || **3** eius fere *codd. Cic.* || **5** temperius $L A^A D^A$: tempestivis B^A necum $L A^A$ || **5** (nec)—**6** (aetate) *cf. 378. 29* || **6** secum L^1 **9** VIIII || **13—14** *cf. 246. 32* || **16** aperie L^1 || br. alte *Mu.* || **19** uictaria || dictatore sibi muniaequo A^A || desc. equo *codd. Arusiani Gr. lat. VII, 454.*

surgere de sella, caput aperire solitum'. — M. Tullius de Officiis lib. I (129): 'verentur enim ne, siquo casu evenerit ut corporis partes quaedam aperiantur, aspiciantur non decore'. — Vergilius lib. VI (406):

aperit ramum qui veste latebat.

Varro Eumenidibus (161): 'capite aperto esse iubet, ante lucem suscitat'. — Sisenna Historiarum lib. III (15): 'adoriuntur adversos ut apertis lateribus'. — Varro de Vita Pop. Rom. lib. I: 'minoris natu capite aperto erant, capillo pexo, utique innexis crinibus'. || Aperire, erigere, ostendere. Vergilius Aeneidos lib. III (205):

quarto terra die primum se adtollere tandem
visa, aperire procul montis.

idem Aeneidos lib. VIII (681):

patriumque aperitur vertice sidus.

Varro Meleagris (301): 'non modo suris apertis, sed paene || natibus apertis ambulans'.

AVTVMARE est dicere. Pacuvius Periboea (308):

fléxa, non falsa aútumare díctio Delphís solet.

idem Hermiona (169):

quíd benefacta meí patris, cuius ópera te esse ultum aútumant?

Lucilius lib. XXVIII (46):

Sócratium quiddám tyranno mísisse Aristippum aútumant.

22—23 Virg.—lat.; 28—30 Ap.—mont.; 33—3 V.—solet.

---

20 (surg.—sol.) *cf. 397. 15* || s. de sylla $L\,A^A$: adsurgere sella *Arusian.* || 21 nisi quod || causu A^A || 22 decoreae || 24 *cf. 452. 8* || 25 suscitat *om.* L^1 || IIII *L* || 26 aversos $B^A\,L^1$ || ut] vi *Me.* || 27 aperte $A^A\,L$ *ex. corr.* || 28 vittisque *Popma* || 29 die terra || prima L^1 || 30 mentis $L\,A^A\,B^A$ || 3 autumarei *Mu.* || 5 benefaciam ei: *corr. Mu.* || opera operate || autumant A^A (*cum* E^1): -mat $L\,B^A$ || 7 socratitum A^A: -cum *Iun.* || quiddante tyr. (*pro* $\overset{ty}{\text{ter}}$.): quidam (*dat.? Mu.*) tyr. *Lachm.* || misse *Guietus, Lachm.*

237 M.

Plautus Amphitryone (fr. XIII):

nisi hóc ita factum est proínde ut factum esse aútumo,
non caúsam dico quín vero insimulés probri.

|| Autumare est sperare. Pacuvius Duloreste (118):

aut híc est aut hic ádfore actutum aútumo.

ALTVM non solum aerium vel profundum, sicuti plerumque. || Altum ab alimento dictum. Varro Manio (260): 'habens antepositam alimoniam, sedens altus alieno sumptu.' || Altum, magnum vel gloriosum. Vergilius Georg. lib. III (42):

te sine nil altum mens inchoat.

|| Altum, vetus, anticum. Vergilius Georgicon lib. IV (285):

altius omnem
expediam prima repetens ab origine famam.

et lib. VIII (395):

quid causas petis ex alto?

Accius Armorum Iudicio (160):

cur vétera tam ex alto ádpetissis
díscidia, Agamemnó?

|| Altum, pressum, obscurum. Vergilius lib. X (63):

quid me alta silentia cogis
rumpere?

11—21 Aut.—fa.; 24—29 Acc.—rumpere.

---

10 verum qui ins. (quin s. *L* B^A): *corr. Langen.* || **13**—238. **4** *fort. post 235. 20 collocand.* (*cf.* '*Non. Marc.*' *p. 66*) || **13** sicuti] sed D^A || **14** alimento A^A D^A: alendo *L* B^A || **14**—**15** *cf. 133. 28; 442. 33* || **17** IIII *L* A^A || **19** IIII H^3 *ut vid.*: III *rell.* || **21** fatum *L* A^A D^A: factum B^A || **22**—**23** *cf. 366. 24* || **23** quide c. petas L^1 || **25** adpetisses D^A || **27**—**29** *cf. 182. 27; 382. 35* || **27** XI *L* A^A.

idem eodem (625):

sin altior istis
sub precibus venia ulla latet.

ADITVS, interpellatio. Terentius in Andria (534):

aliquót me adierunt, éx te auditum esse.

Vergilius lib. X (149):

regem adit et regi memorat nomenque genusque.

Lucilius lib. XXVII (24):

cúm pacem petó, cum placo, cum ádeo et cum appelló meam.

|| Aditus est ingressus. Vergilius lib. IX (57):

huc turbidus atque huc
lustrat equo muros aditumque per avia quaerit.

M. Tullius de Suppliciis (Verr. II, v, 30): 'in ipso aditu atque ore portus'. || Aditus rursum adventus. Accius Medea (417):

tun ália || Mede's et cuius áditum expéctans pervixi úsque adhuc?

M. Tullius ad Caesarem Iuniorem lib. I (fr. 1): 'et aut ad consules aut ad te aut ad Brutum adissent, his fraudi ne esset, quod cum Antonio fuissent'.

ADTENDERE est intendere. M. Tullius de Officiis lib. III (35): 'et si, cum animum adtenderis, turpitudinem videas adiunctam'. — Accius Diomede (281):

simul aúrem adtendo, ut quírem exaudire ámplius.

---

33 Ad. int.; 35—36 Virg.—gen.; 39—1 Ad.—expectant; 5—7 Adt.—vid. adunatam.

---

30 item A^{A} || i. in e. B^{A} || **34** esse *secl. Me.* || **38** placito A^{A} || **39** est *om.* D^{A} || **40** atque illuc || **42** *cf. 459. 20* || **43** opere *codd. h. l.*: ora *codd. 459* || **1** tunc (tum L^{1}) diomedes et c.: *correxi* || expectant: *corr. Passerat.* || **3** et aut ad te A^{A} || **4** essent A^{A} *L ex corr.*: esset B^{A} *L ante corr.* || **6** sed si *Cic.* || turpidinem A^{A} || **7** adunatam.

238 M.

Lucilius lib. XXIX (115):

praeterea ut nostris animos adtendere dictis
atque adhibere velis.

idem lib. XXVII (33):

rém cognoscas símul et dictis ánimum adtendas póstulo.

Pacuvius Antiopa (17):

sed cúm animum adtendi ád quaerendum quíd siet.

Pomponius Macco (63):

quíd futurum est, sí pol discere ártem ego hanc adténderim?

|| Adtendere, perseverare. Accius Diomede (279):

si umquám praepediar, gnáte || puer † ne adténderis
petere á me id quod nefás sit concedí tibi.

APPELLARE est familiariter respondere. Lucilius lib. XXVII (25):

cúm mei me adeunt sérvuli, non dóminam ego appellém meam?

|| Appellare, nominare. M. Tullius de Officiis lib. III (1): 'Publium Scipionem, Marce fili, eum qui primus Africanus appellatus sit'.

APPELLERE est applicare. Afranius Excepto (137):

ábi tu, appellant húc ad molem nóstram naviculám . .

9—10 Luc.—adt.; 12—13 idem—pos.; 18—25 Adt.—App. est applicare.

---

10 nostros: *corr. Bentin.* || adtendere (att-) de re d.: *corr.* E^1 || **12—13** *cf. 275. 21* (*s. v.* cognoscere) || **12** XXVI *codd. 275* || **13** postula *codd. h. l.* || **15** cum animo: *corr. Iun.* || **17** e. h. d. art.: *corr. Mu.* || **19** perpediar $L\ A^A\ B^A$ || numquam perpellar *Mu.* || gnato: *corr. Grotius* || *fort.* gnate, inpune adt. || **20** concedit tibi B^A *ut vid.* || **23** (App.)—**24** (sit) *post 29*: *huc traiec. Quich.* || *cf. 236. 1* || **24** filium qui || **25** Appellare: *corr. Quich.* || **26** nav. iube (?) *Bue.*

Lucilius lib. XXVI (81):

ágere in iaciéndo si quo est [in] víneis actís opus,
prímum id dant operam út quamprimum appéllant . . . . .

AEMVLVS est invidus. Vergilius Aeneidos lib. V (415):

aemula necdum
temporibus geminis canebat sparsa senectus.

et lib. VI (173):

aemulus exceptum Triton. ||

Aemulus est sectator vel imitator. M. Tullius pro Marco Marcello (2): 'illo aemulo atque imitatore studiorum meorum ac laborum'. — Sallustius Historiarum lib. III (88): 'sed Pompeius a prima adulescentia, sermone fautorum similem fore se credens Alexandro regi, facta consultaque eius quidem aemul[at]us erat'. — Vergilius Aeneidos lib. X (371):

spemque meam, patriae quae nunc subit aemula laudi.

|| Aemulus, similitudinem vitae vel instituti sequens. M. Tullius de Republica lib. I (50): 'quî enim iudicatur iste optimus? doctrina, artibus, studiis? audio. quando?' ARGVTVM significat sonans. Vergilius Bucolicis (VII, 1):

forte sub arguta consederat ilice Daphnis.

et multa huiusmodi. || Argutum, audax, malitiosum. Lucilius lib. XXVIII (XXIX, 36):

agite, ágite, fures méndaci argutámini.

27—32 Luc.—sen.; 1 Aem.—im.; 3—8 Sal.—seq.; 11—22 Arg.—Hab.

27—28 *cf. 243. 41* (*s. v.* actum, admotum); *327. 25* (*s. v.* iacit, facit) || 28 *i. e.* aggere || quod $A^A D^A$: (quid [qui?] *corr. ex* quod *in H*) || in *om. codd. 243, 327* || 29 dan *L ante corr.* A^A || *post hunc vers. lac. sign. Mu.* || 33—34 *cf. 437. 6* || 1—2 *cf. 437. 9* || 2 imitatione A^A || 3—5 *cf. 502. 2* (*s. v.* acc. pro gen.) || 5 se fore D^A || 6 aemulus *Victor., Carrio*: -lator *Dietsch.* || 8 institutis s. $L^1 A^A$ || 9 qui *cod. Cic.*: qua || 10 quando * * * *edd.*

Plautus Mostellaria (1):

exi é culina, sís, foras, mastígia,
qui mi ínter patinas éxhibes argútias.

|| Argutum, parvum ac ʻlectum. Vergilius Georg. lib. III (80):

argutumque caput, brevis alvus obesaque terga.

ACCIPERE, tractare, increpare. M. Tullius in Verrinarum actione II (I, 140): ʻmale accipit verbis Habonium'. — et ad Caesarem Iuniorem lib. I (fr. 2): ʻroga ipsum, quemadmodum eum ego Arimini acceperim'. || Accipere est datum sumere. Vergilius Aeneidos lib. III (486):

accipe et haec, manuum tibi quae monimenta mearum
sint, puer.

|| Accipere, sentire. Terentius Heautontimorumeno (264):

. . . . . Clínia, aliter túum amorem atque est áccipis.

|| Accipere, videre. Vergilius lib. VIII (154):

ut te, fortissime Teucrûm,
accipio agnoscoque libens!

|| Accipere, concipere. Vergilius lib. VIII (449):

alii ventosis follibus auras
accipiunt redduntque. ||

|| Accipere, audire. M. Tullius (Verr. II, II, 82): ʻaccipite nunc aliud eius facinus nobile'. — Lucilius lib. XXX (112):

hoc etiam accipe quod dico; nam pertinet ad rem.

11—22 Arg.—Hab.; 24—3 Acc.—rem.

16—18 *cf. 55. 16* || **16** must. || **17** ex ceculina D^A || **18** exhiberes (exib-) A^A D^A || **19** ac letum *L* B^A: *om.* D^A: adductum *Mu.* || **20** *cf. 361. 13* || obsaque t. L^1: ob. t. (*sic, ut vid.*) D^A || **22** secundum A^A || **23—24** *cf. 383. 8* (*s. v.* rogare) || **23** rogo—arini—acceperit *codd. h. l.* || **24** ego eum *codd. 383* || **25** manum tibi quae L^1: manuumque tibi *rell.* || eorum L^1: meorum A^A || **28** al. cum amore || **2** nobile *om.* D^A.

Vergilius Aen. lib. II (65):

accipe nunc Danaûm insidias et crimine ab uno
disce omnis.

|| Accipere, pascere. Terentius in Eunucho (1082):

áccipit homo némo melius prórsus ac prolíxius.

|| Accipere, decipere. Lucilius lib. XXIX (2):

. . . sic ínquam veteratórem illum vetulúm lupum
Hánnibalem *accéptum.*

|| *Accipere, habere* acceptum. Plautus in Aulularia (237):

tam óptumumst: tu cóndicionem hanc áccipe . . . . .

ARDERE est igniscere, concremari. Vergilius Aeneidos lib. V (525):

namque volans liquidis in nubibus arsit harundo.

idem Vergilius lib. II (311):

iam proximus ardet
Vcalegon.

|| Ardere, festinare. Vergilius Aeneidos lib. I (423):

instant ardentes Tyrii: pars ducere muros
molirique arcem et manibus subvolvere saxa.

idem lib. XII (71):

ardet in arma magis.

|| Ardere, fulgorem et splendorem emittere. Vergilius Aen. lib. IV (262):

Tyrioque ardebat murice laena.

9—11 Acc.—acc.; 14—15 Ard.—arundo; 19—20 Ard.—T.; 22—28 id.—capiti.

---

8 atque: neque *codd. Ter.* || 10 scinquam *L* || 11—12 *addidi*: Acc. admittere *Pius* || 12—13 aulularian (-a B^{A}) optumus (-im-) tu || 20 (pars)—21 *cf. 283. 13; 346. 17* || 21 tilii D^{A} || 24 A. est f. D^{A} || inmittere D^{A} || 25—26 *cf. 541. 5; 549. 16.*

idem lib. X (270):

ardet apex capiti cristisque a vertice flamma
funditur.

|| Ardere, dolere vel irasci. Vergilius Aeneidos lib. X (513):

proxima quaeque metit gladio latumque per agmen
ardens limitem agit ferro, te, Turne, superbum
caede nova quaerens.

ACRE significat celer, velox. Vergilius Georg. lib. III (119):

calidumque animis et cursibus acrem.

idem Aen. lib. IV (156):

at puer Ascanius mediis in vallibus acri
gaudet equo.

|| Acre, austerum, acidum, asperum, acerbum. M. Tullius in Hortensio (89): 'quod alterius ingenium sicut acetum Aegyptium, alterius sic acre ut mel Hymettium dicimus'. — Varro Parmenone (394): ||

demítis acris pectóre curas cantú castaque poési.

|| Acre, severum. M. Tullius de Officiis lib. I (114): 'suum quisque igitur noscat ingenium acremque se et bonorum et malorum suorum iudicem praebeat'. — idem eodem (136): 'utendum est fortasse vocis contentione maiore et verborum gravitate acriore'.

22—28 id.—cap.; 30 Ard. d. ir. vel amare; 34 Ac.—vel.; 37—39 Virg. at—asp.; 2—4 sev.—praebeat.

---

27 XI *BA* || 28 (cris.)—29 *cf. 313. 9* || **30** dolere (-ore *Montepess.*) irasci vel amare *DA* || **32** (te)—**33** *cf. 391. 4* || **34** Acrem s. celerem velocem *DA* || **39** Acrem: *corr. Iun.* || acidum asp. acerbum *E*: acerbum (-vum) asp. acerbum (-vum) *L AA BA*: acerbum asperum *DA* (*cum B*) || **40** sic dulce ut *Sigonius* || acceptum *AA* || **41** mel metium *L* || **1** *cf. 267. 15* (*s. v.* castum) || dimittis *codd. h. l.* || cantum cantasque *codd. h. l.* || **2**—**3** et b. et vitiorum s. *Cic.* || **5** idem m e. *L*[1]: idem in e. *BA* || et vocis *codd. Cic.*

‖ Acre, forte. Vergilius Aen. lib. VIII (614):

aut acrem dubites in proelia poscere Turnum.

Cicero Tusculanarum lib. V (57): 'in rebus gerundis virum acrem et industrium, eundem tamen maleficum natura'.

‖ Acre, vehemens, saevum. M. Tullius in Hortensio (25): 'aut Philisto brevius aut Theopompo acrius'. — Vergilius Georg. lib. III (405):

acremque Molosum
pasce sero pingui.

idem Aen. lib. V (454):

acrior ad pugnam redit ac vim suscitat ira.

M. Tullius Verrinarum actione *II*, de signis (iv, 70): '*multo acrior, quam ego sum, actor accusatorque esse deberes*'. ‖ Acre, providum, diligens. — Vergilius Georg. lib. II (405):

iam tum acer curas venientem extendit in annum
rusticus.

AER est medium spatium quod inter caelum est et terram. Vergilius Aeneidos lib. V (839):

aera dimovit tenebrosum et dispulit umbras.

‖ Aer, altitudo. Vergilius Georgicon lib. II (123):

ubi aera vincere summum
arboris haut ullo iactu potuere sagittae.

---

18 Acre prov. dil.; 21—22 Aer—terram.

---

6 Acrem fortem ‖ 6—7 *cf. 374. 15* ‖ 8 in rebusque *codd. Cic.* ‖ 9 uerum (*non E*) ‖ 11 philippo B^A ‖ brevis A^A (-vius *ex corr. in L*) ‖ (a. T. a.) *cf. 343. 10* ‖ 15 ad pusnam L^1: apud nam A^A ‖ actum B^A ‖ 16—18 *add. Roth.* ‖ 24—26 *cf. 418. 21* ‖ 24 aeneidos libro II (*corr.* V) *L*: aeneidos (aen.) lib. (libro) V A^A: georgicon (georgc.) lib. II B^A ‖ 26 aut *L* A^A ‖ ullae *Verg.*

|| Aer, sonus. Varro Andabatis (25):

anima út conclusa in vésica, quando ést arte religáta,
si pértuderis, aéra reddet.

AMARVM dicitur asperum. Vergilius Georg. lib. II (86):

et amara pausia baca.

Lucretius lib. IV (15):

interea perpotet amarum
absinthi laticem.

|| Amarum, acerbum. Vergilius Aeneidos lib. IV (203):

isque amens animi et rumore accensus amaro. ||

ADMONERE est conmonefacere. M. Tullius in Verrem, de signis (II, IV, 5): 'recte admones. Polycletum esse dicebant'. || Admonere, percutere. Vergilius lib. X (586):

Lucagus ut pronus pendens in verbera telo
admonuit biiugos.

AMBIRE significat circuire et concludere. Vergilius lib. VI (550):

quae rapidus flammis ambit torrentibus amnis.

idem lib. X (243):

atque oras ambiit auro.

|| Ambire, ambitionibus adpetere. Vergilius lib. VII (333):

ne conubiis ambire Latinum
Aeneadae possint.

Terentius in Andria (373):

nísi vides, nisi sénis amicos óras, ambis . . .

27—30 (cf. 35) Aer—Am. asperum vel acerbum; 6—7 Amb.—amnis; 10—12 Amb.—possunt.

---

28 arte ligata: *corr. Mu.* || 29 reddit (?) *Mu.* || **30** dicitur *om.* D^A || **36** amaro] amore $L^1 A^A$ || **6** IIII || **8** idem *om.* A^A || **11** ne c. *E* (*cum Montepess.*): nec. c. *rell.*: neu c. *codd. Verg.* || **12** possunt D^A.

|| Ambire, interpellare. Vergilius Aen. lib. IV (283):

quonam reginam ambire furentem
audeat adfatu?

AGERERE, egerere. Varro Bimarco (70): 'non Hercules potest, qui Augeae agessit κόπρον'.

AVDACIA consuetudine temeritas dicitur. Sallustius Catilinae Bello (58, 17): 'audacia pro muro habetur'. || Audacia, fiducia. Vergilius lib. V (67):

quique pedum cursu valet et qui viribus audax.

ATRVM dicitur nigrum. Vergilius lib. VI (576):

quinquaginta atris inmanis hiatibus hydra.

et Georgicon lib. III (430):

hic piscibus atram
inprobus ingluviem.

Varro Eumenidibus (146): 'vix vulgus confluit non furiarum, sed puerorum atque ancillarum, qui omnes me bilem atram agitare clamitantes'.

ALVMNOS consuetudo quos alas vel educes vel eos qui alunt dici vult. Vergilius lib. VI (876):

nec Romula quondam
ullo se tantum tellus iactabit alumno.

M. Tullius in Verrem, de suppliciis (II, v, 169): 'Italia autem alumnum suum servitutis extremo summoque supplicio fixum videret'. — Varro Sesqueulixe (476):

15—17 Amb.—affatu; 20—22 Aud.—fid.; 32—33 Al.—vult.

---

15 Verg. *om.* L^1 || 15—17 *cf.* *30. 23* || 16 quo nunc *codd. Verg.* || audire *L ante corr.* || 18 Agere: *correxi* || egere L^1: gerere A^A B^A: *corr. Me.* || 19 qui augebes sed conpron: *correxi post Iun., Me.* || 21 *cf.* *431. 5; 442. 18* || 24 nigrum *om.* L^1 || nigrum. Atrum, noxium, pestiferum. Verg. (?) *Mu.* || V: (*corr. B*) || 26—28 *cf.* *298. 10; 327. 10* || 27 p. ram L^1 || 28 inluviem (ill-) *codd. h. l.* || 29—30 *cf.* *153. 3* (*s. v.* pueros); *421. 7* (*s. v.* vix); *356. 15* || 31 livem *L* A^A || 32 educas D^A || 35 tullus A^A (*non B*) || 37 suum] sum L^1 A^A || 38 affixum *codd. Cic.*

‘ubi quod lupam alumni fellarunt olim’. — idem in Eumenidibus (141): ||

ét ecce de inprovíso ad nos accédit cana Véritas,
Attices philosóphiae alumna.

|| Alumnum, filium. Vergilius lib. VI (595):

nec non et Tityon, Terrae omnipotentis alumnum.

Pacuvius Teucro (313):

quae désiderio alúmnûm, paenitúdine
squalés scabresque incúlta vastitúdine.

|| Alumnum, dominum. Vergilius lib. XI (33):

caro datus ibat alumno.

AGERE, leto dare. Vergilius Aen. lib. I (190):

tunc vulgus et omne
miscet agens telis.

|| Actum, rotatum. Vergilius Aen. lib. IX (587):

ipse ter adducta circum caput egit habena.

|| Agere, loqui. Terentius in Adelphis (78):

sed estne ipse, de quo agebam?

|| Actum dicitur perfectum. Vergilius lib. VI (236):

his actis propere exequitur praecepta Sibyllae.

|| Agere, persequi. Vergilius Aen. lib. IV (70):

quam procul incautam nemora inter Cresia fixit
pastor agens telis.

1—2 Varro ecce—al.; 8—9 Al. filium vel dom.—al.; 13—17 Act.—perf.; 19 Ag.—Virgilius.

1—2 *cf. 86. 26* (*s. v.* canum) || 1 et *om. DA* || annos A^A: anno L^1 || 4 omniparentis *Verg.* || 5—7 *cf. 152. 25* (*s. v.* paenitudinem); *169. 28* (*s. v.* scabres); *185. 2* (*s. v.* vastities, vastitudo, vastitas) || 11 vultus L^1 || omnem (. . turbam) *Verg.* || 14 *cf. 246. 25* || habenas (ab.): *corr. E* || 16 sed *om. DA* || e. hic i. *codd. Ter.* || ageram L^1.

Aen. lib. VIII (118):

quos illi bello profugos egere superbo.

|| A c t u m, adpulsum. Vergilius lib. VII (199):

sive errore viae seu tempestatibus acti.

Varro in Lege Maenia (234):

non hós Pactolus aúreas undás agens
erípiet umquam e míseriis . . . .

|| A c t u m, infixum. Vergilius lib. IX (432):

sed viribus ensis adactus
transadigit costas.

Varro *Γνῶθι Σεαυτόν* (204):

nón videtis, únus ut
párvulus Amor árdifeta lámpade arida ágat amantis
aéstuantis?

|| A c t u m, coactum, territum. Vergilius [lib. VI] (379):

prodigiis acti caelestibus ossa piabunt.

|| A g e r e, fugare. Vergilius Georg. lib. II (130):

et membris agit atra venena.

|| A c t u m, admotum. Vergilius lib. IX (505):

adcelerant acta pariter testudine Vulsci.

Lucilius lib. XXVI (81):

ágere in iaciéndo siquost víneis actís opus[t].

---

23 quos — sup.; 24 — 25 Act. — acti; 29 — 30 Act. inf. vel admotum — adactus.

---

22 et Aen. B^A || 23 *cf. 391. 21* || 26 in leminia $L\,A^A$ || 28 umquam me A^A || 32 — 34 (lamp.) *cf. 312. 6* (*s. v.* fetum, plenum) || 34 A. p. *Meinek.* || *fort.* artifeta (*cf. ad 312. 8*) || 34 — 35 amantissa est. *L* || 36 — 37 *cf. 370. 5; 436. 5* || 36 lib. VI *om.* $L\,A^A$ || 38 fugere $L^1 A^A$ || I $L\,A^A$ || 39 ac *codd. Verg.* || 41 evulsi L^1 || 42 Lucilius *om.* $L^1 A^A$ || 43 *cf. 238. 27; 327. 25* (*s. v.* iacit, facit) || iacendo si quos tu vinis actis opost.

243. 244 M.

|| Agere, porrigere. M. Tullius de Officiis lib. II (43): 'vera gloria radices agit atque etiam propagatur'. || Agere, intendere, inquirere. Vergilius in Bucolicis (IX, 37):

id quidem ago et tacitus, Lycida, mecum ipse voluto.

|| Agere, urguere, inpellere. M. Tullius in Verrem actione II (I, 7): 'agunt eum praecipitem poenae civium Romanorum'.

ASPERVM significat insuave. Terentius || Heautontimorumeno (458):

ásperum,
pater, hoc est; aliud sodes para.

Vergilius Georg. lib. IV (277):

asper in ore sapor.

|| Asperum, nocens. Vergilius Georg. lib. III (434):

sevit agris asperque siti atque exterritus aestu.

|| Asperum, exasperatum, non leve. Vergilius lib. IX (263):

bina dabo argento perfecta atque aspera signis
pocula.

AEQVARE est cum aequitate dividere. Vergilius Aeneidos lib. I (507):

operumque laborem
partibus aequabat iustis.

|| Aequare, continuare. Vergilius lib. IX (337):

felix, si protinus illum
aequasset nocti[s] ludum.

45—46 Ag.—Virg.; 47—5 id—sap.; 11 Aeq.—dividere; 14—18 Aeq.—ensem.

44—49 *post 246. 20: huc traiec. Quich.* || 46—47 *cf. 420. 27* || 47 ipsa *DA* || 48 inplere *L*¹ || 1 Asperam *L*¹ || 3 al. lenius s. vide *Ter.* || 4 et V. *DA* || 6—7 *cf. 295. 30* || 6 IIII *L A*ᴬ || 12 laborum *L A*ᴬ || 13 *cf. 412. 30* || 14—16 *cf. 377. 12* || 16 noctis *codd. h. l.*

ACCOMMODATVM dicitur adiunctum. Vergilius Aeneidos lib. II (393):

laterique Argivum accommodat ensem.

M. Tullius in Verrem, in Frumentaria (II, III, 60): 'flagitia lubidinisque accommodat'. — Accius Bacchis (256):

tunc sílvestres exúvias laevo píctas lateri accómmodant.

M. Tullius de Officiis lib. I (70): 'qui se ad rem publicam et ad magnas res gerendas adcommodaverunt'. — et de Republica [lib.] I (70): 'expositamque ad exemplum nostrae rei publicae adcommodabo *ad* eam, si potero, omnem illam orationem, quae est mihi habenda de optimo civitatis statu'. ‖ Accommodatum, proclive, propensum. M. Tullius in Verrem actione II (I, 63): 'tunc praeterea maxime sedati et quieti, prope praeter ceteros, ad summum Graecorum otium potius quam ad ullam vim aut tumultum accommodati'. ‖ Accommodare, adhibere. M. Tullius de Officiis lib. III (43): 'tantum dabit amicitiae, ut veram amici causam esse malit, ut orandae litis tempus, quoad per leges liceat, adcommodet'. — et de Senectute (70): 'ceterum † et tempora metendis frugibus et percipiendis adcommodata sunt'. ‖

ARIDVM dicitur siccum. Vergilius Aen. lib. I (175):

atque arida circum
nutrimenta dedit.

14—18 Aeq.—ens.; 20—21 Accius—accommodant; 1—6 Ar.—fragor.

17—18 *cf. 71. 8* ‖ **17** lib. II aen. A^{4} ‖ **19—20** ad Verris fl. lub. accommodato *Cic.* ‖ **20—21** *cf. 458. 11* (*s. v.* exuvias) ‖ **21** silvestres *codd. h. l.*: pecudum *codd. 458*: silvestrium *On.*: -strum *Ribb.* ‖ saevo *codd. h. l.* ‖ **24** lib. *om.* $L^{1}A^{4}$ ‖ expositaque *cod. Cic.* ‖ **25** nostrum *L* ‖ nostra re publica *Niebuhr.* ‖ ad *om.* ‖ **26** potuero *cod. Cic.* ‖ **28—29** act. tertia tunc (tunc ter. A^{4}) ‖ **30** motium *L* A^{4} ‖ **33** (ut v.)—**34** *cf. 361. 2* ‖ **34** lites *codd. h. l.*: (*corr.* H^{2}) ‖ **35—36** cetera [met] t. met. *Quich.*: reliqua autem t. demet. *codd. Cic.* ‖ tendis $L^{1}A^{4}$.

245 M.

|| **Aridum**, horrificum, acutum. Vergilius Georg. lib. I (357):

et aridus altis
montibus audiri fragor.

Lucretius (VI, 119):

aridus unde auris terget sonus.

|| **Aridum**, purum, lucidum. Plautus in Rudente (726):

argento arido.

ANCEPS [est] dubium. Vergilius Aen. lib. X (359): anceps pugna diu.

|| **Anceps**, duplex. Lucilius lib. XXIX (33):

nemo hós ancipites férro effringat cárdines.

Vergilius Aen. lib. III (180):

agnovit prolem ancipitem geminosque parentis.

Varro de Vita Populi Romani lib. IV: 'Caesar reversionem fecit, ne post occipitium in Hispania exercitus qui erant relinqueret, quo se coiceret Pompeius, aut ancipiti urgueretur bello'. || **Anceps**, acutum ex utraque parte. — Lucilius lib. XXIX (34):

vecte átque ancipiti férro effringam cárdines.

AVRA est ventorum. Vergilius Georg. lib. IV (416):

at illi
dulcis compositis spiravit crinibus aura.

1—6 Ar.—fragor; 9—14 Ar.—card.; 20—22 Anc.—Virg.; 24—25 sp. cr. aura et.

---

8 auri topet A^A: auris et L B^A (*fuerat in archetypo* auri$\overset{\text{top}}{\text{set}}$): a. torquet (?) *Mu.* || 11 est *om.* A^A D^A || 14 -te *I. Dousa* || 15—16 *secl. Mu.* || 16 ancipitem E^1: ambiguam L A^A B^A || 17—18 c. reversione (cessare versione A^A): *corr. Ald.* || 18 effecit *Mu.* || 19 relinquerent: *corr. Me.*: -ntur *Mu.* || aut *Mu.*: ut || 22 ventus *Mu.*: *fort.* variorum *vel* ventorum; <verum> (*seq.* uerg.) || Aura, odor *add. Quich. post Me.* || 24 *cf.* 257. 25.

Idem Aen. lib. VI (204):

discolor unde auri per ramos aura refulsit.

|| Aura, tactus. Varro [in] Eumenidibus (139):

simul ac lánguido
córpori solís calidior vísa est aura.

ARGVTARI dicitur loquacius proloqui. Ennius Phoenice (262):

túm tu isti crede átque exerce línguam, ut argutárier
póssis.

Novius Exodio (25):

quándo ad ludos vénit, alii cúm tacent, totúm diem
árgutatur, quási cicada.

|| Argutari, sussilire. Titinius Fullonia (28):

. terra haec est, nón aqua, ubi tu sólitu's argutárier,
pédibus cretam dúm conpescis, véstimenta quî laves. ||

ADTOLLERE significat erigere, fundere. Vergilius Aeneidos lib. III (552):

adtollit se diva Lacinia contra.

|| Adtollere, adferre. Pacuvius Medo (238):

cústodite istúm vos, ne vim qui ádtolat neu qui ádtigat.

24—25 sp. cr. aura et; 26 disc.—ref.; 30 Arg.—Enn.; 31—35 ex.—cic.; 1—3 Adt.—adferre.

---

25 Aura, splendor *add. Quich.* || VII L^1 || 27 Aura adactus: *corr. Mu.* || in *om. L* || 29 corpore: *corr. Oehler.* || cadilior A^A || 30 loquacium: *corr.* H^3: -citer *ed. a. 1476* || 31 lingua $L\ A^A\ B^A$ || 33 nevius D^A || 34 taceant D^A || 36 sussilire B^A: subsilire *Gen.*^{3}: exissilire *L*: easisilire A^A || 37 at t. h. *Quich.*: t. hercle h. *C. F. Mueller. Prosod. Plaut. p. 604* || nouaqua $L\ B^A$ || solita's *Havet. (Mél. Graux, p. 811)* || argutari: *corr. Scal.* || 38 que levas: *corr. Lachm. comm. Lucr. p. 379* || 1 fund. *om.* D^A: fundare *Mu.* || 4 c. hunc *codd. Diom. p. 378*: c. istunc *Ribb.* || ne eum qui: nequis vim *codd. Diom.* || adtollat (att.): attulat *Diom.* || qui *alt. om. Diom.* || adtingat B^A.

idem Armorum Iudicio (41):
"pro império agendum est". — "quís vetat, quin áttolat?"

Vergilius Aen. lib. VIII (200):
attulit et nobis aliquando optantibus aetas.

AVSCVLTARE est obsequi. Pacuvius Chryse (85):
magis aúdiendum quam aúscultandum cénseo.

Ennius Melanippa (247):
mi aúscultá, náte; púerós cremárí iubé.

Caecilius Symbolo (196):
audire, ígnoti quod ímperant,
sóleo, non auscúltare.

|| Auscultare, audire. Afranius Simulante (306):
ne ego íllos velitántis auscultó lubens.

Pomponius Asina (12):
atque aúscultare dísce, si nescís loqui.

|| Auscultare, videre, spectare. Afranius Privigno (265):
vidére ludos; hínc auscultaví procul.

ADDVCERE, ducere. Terentius Heautontimorumeno (311):
addúcimus [ad te] tuam Bácchidem . . . .

---

9 Ausc. e. obs.; 11—12 Enn.—cr. iube; 15 Ausc. aud.; 17—18 Pomp.—loqui; 21—22 Add. duc. intorquere rotare. Ter.—Bacchidem.

---

6 quisne attollat || 7 VIIII *L* || 9 in Chrise *ed. princ.*: qui se || 12 iube cremarier *Both.* || 13 Symbolo, *cf. Turneb. Adv. XXIX, 20*: sembono *L* A^A: embono B^A (*praec.* s) || 14 quom *Ribb.* || 16 veltantis: *corr. Iun.* || ausculta A^A || 17 Asinaria *Passerat.* || 18 atque *om.* D^A || 20 videt: *correxi* || auscultari A^A *fort. recte* || 'vidisti ludos?' 'hinc auscultavi procul' *Neukirch.* || *post hunc v. stant 243. 44—49.* agere porr.—Romanorum || 22 ad te *om. Ter.*

|| *Adduci,* cogi. M. Tullius de Senectute (34): 'nullo imbri, nullo frigore adduci, ut capite operto sit'.

|| Adducere, intorquere, rotare. Vergilius lib. IX (587):

ipse ter adducta circum caput egit habena.

|| Adducere, excutere, producere. Vergilius lib. IX (402):

ocius adducto torquens hastile lacerto.

AEQVOR, campus. Vergilius lib. XII (333):

illi aequore aperto
ante notos zephyrumque volant.

|| Aequor, mare. Vergilius Aen. lib. I (146):

et vastas aperit syrtis et temperat || aequor.

|| Aequor, fluvius. Vergilius lib. VIII (96):

viridisque secant placido aequore silvas.

ADVENIRE, venire. Caecilius Plocio (173):

edepol senectus, [ut] si nihil aliud
adpórtes tecum, cum ádvenis, unum íd sat est.

|| Advenire, incipere. Plautus Amphitryone (fr. XII):

quaeso, ádvenienti mórbo *medicarí* iube.

AESTVS, solis et aestivi temporis flagrantia. Vergilius Georg. lib. III (331):

aestibus in mediis umbrosam exquirere vallem.

25—26 int. rot. (*vid. ad 21*)—hab.; 29—30 Aeq.—ap.; 32—6 Aeq.—sat est; 9—12 Aest.—commotiones.

23—24 *cf. 395. 7* || **23** Adduci *add. ed. princ.* || Cicero de senectute *Gen.*[3]: *om. L* A^A || **25—26** *cf. 243. 14* || **27** excutere *Gen. mg.*: *om. rell.* || **29** (ae. mare [*expunct.*] c. *Gen.*) || **30** illi *om.* D^A || **31** volat A^A *L ex corr.* || **32—33** *cf. 236. 13* || **2** VIIII *L* || **4** est v. D^A || **5** si nihil quicquam aliud viti *Cic. Cat. m. 25* || **6** unus *L* || **7** Pl. *om.* A^A || **8** *cf. 44. 23* (*s. v.* cerriti et larvati) || moribo *codd. h. l.* || med. *om. codd. h. l.* (medicati *44*) || iure *L* B^A (praedicam iube E^1 *in marg.*) || **9** A. est s. D^A || **11** in] at *Verg.* || vellem L^1 A^A.

247 M.

|| Aestus, marini impetus vel commotiones. Lucretius lib. IV (219):

frigus ut a fluviis, calor ab sole, aestus ab undis
aequoris.

Plautus in Asinaria (158):

quó magi' te in altúm capessis, aéstus te in portúm refert.

Vergilius (Aen. III, 577):

fundoque exaestuat imo.

ACERBVM, horrendum, infandum, inmite. Vergilius Aen. lib. IV (XI, 28) et lib. VI (429):

et funere mersit acerbo;

et in multis ita. || Acerbum, incoctum, praecocum; ut de pomis frequentius dicitur. Varro in Agathone (11): 'virgo de convivio abducatur ideo, quod maiores nostri virginis acerbae auris veneriis vocabulis inbui noluerunt'.

ALBVM significatione manifesta est, ut Vergilius Georg. lib. III (82):

color deterrimus albis

et gilvo.

|| Album, mite vel placidum. Varro Sesqueulixe (471): '*nondum album est caelum nec* adversi venti ceciderunt. quodsi pergunt diutius mare volvere, vereor ne me quoque, quom domum ab Ilio cossim venero, praeter canem cognoscat nemo'.

9—12 Aest.—comm.; 15—19 Pl.—infandum; 22—23 incoctum—dicitur.

12—14 *cf. 310. 32* || **13** pluviis (-vis) *codd. h. l.* || **15—16** *cf. 266. 14; 381. 37* || **16** capessas *codd. h. l.* || **20** lib. VI et XI *Quich.*: IIII et lib. *secl. Mu.* || **22** et in m. ita *om.* B^A || re quocum D^A || **24** abdicatur *Pius* || **24—25** *cf. 521. 22* (*s. v.* inbuere) || **25** veneris || uoluerunt: *corr.* A^A *mg. ut vid.* || **26** ut *om.* A^A || **29** Altum || **30** *add. Bue.* (c. est) || **31** (ver.)—**32** *cf. 276. 7* (*s. v.* cognoscere, agnoscere) || **32** quo d. *codd. h. l.* || ab dalio *codd. h. l.* || cossint *codd. h. l.* || revenero (?) *Mu.* (revertero *codd. 276*).

ADOLERE est urere. Vergilius in Bucolicis (VIII, 65):

verbenasque adole pinguis et mascula tura.

|| Adolere, augere, honorare, propitiare: et est verbum sacratum, ut macte, magis aucte. Vergilius Aeneidos lib. I (703):

quinquaginta intus famulae, quibus ordine longo
cura penum struere et flammis adolere penatis.

et lib. VII (71):

praeterea, castis adolet cum || altaria taedis.

ab olescere, crescere: unde adolescentem dicimus. Lucretius lib. II (1130):

donique olescendi summum tetigere cacumen.

Laberius in Sororibus (84):

laus nomine agendi,
nomine gloria alescit.

INCIPIT PER B LITTERAM.

BELLVM est, ut plerumque, pugna. || Bellum, elegans, [melius: prudens.] Lucilius lib. XXIX (86):

aétatem istuc tíbi laturam, et béllum, si hoc bellúm putas.

Varro *Ταφῇ Μενίππου* (517): 'Diogenem litteras scisse, domusioni quod satis esset, tunc quod etiam acroasi

---

33—38 Adolere—penatis; 2—3 Adolescere cr.—Lucr.; 4 den.—cac.; 9—11 Bell. est—putas.

33—34 *cf. 58. 27* || **33** A. aestu erere A^A (A. aestu ur. *B*) || **38** *cf. 58. 24* || **39—1** *cf. 440. 8; 58. 25* || **2** ab ol. *scripsi*: Adolescere: * * Al. *vel* Ol. *Mu.* || dici $L^1 A^A$: dicit B^A: dicimus D^A || *fort.* unde adolescendi 'olescendi' dicit Lucr. || **4** denique adulescendi (adol-): donec alescendi *codd. Lucr.* || **6** nomine agendi $A^A E^1$: *om.* $L B^A$ || laus, nomen, gloria alescit *Lachm.* || **7** adolescit B^A: alescit $L^1 A^A$ || **8** *om.* A^A || **10** mel. prud. *secl. On.* || **11** stuc A^A || et *del. Me.* || **12—13** (ess.) *cf. 230. 6* (*s. v.* usus, fem.) || **13** dumusioni *codd. utrobique* || hunc (*i. e. Menippum*) *Bue.* || acrosi: *corr. Iun.*

248 M.

bellorum hominum'. — idem eodem (519): 'in charteo stadio epitaphion agona quo quis certasset animo † bellus homo, magis delectatus Stoicorum pancratio quam athletarum?' — idem Sesqueulixe (482): 'quid enim est quod homo masculus lubentius videre debeat bella uxore?' — idem Bimarco (64): 'sociis es *hostis*, hostibus socius. bellum ita geris, ut bella omnia domum auferas'.

INCIPIT PER C LITTERAM.

CONMITTERE, effigiare. Pacuvius Niptra (270):

barbáricam pestem súbinis nostris óptulit,
nová figura fáctam, conmissam ínfabre.

|| Conmittere, coniungere, sociare. Lucilius lib. XXVIII (47):

quíd me fiet, síquidem nunc vis te ínprobis conmíttere?

Vergilius Aen. lib. III (428):

delphinum caudas utero conmissa luporum.

|| Conmittere, donare, relinquere. M. Tullius in Verrem actione II (I, 27): 'calumniatores ex sinu suo obposuit,

---

14—16 Varro in carteo—pancratio; 24—25 Comm.—comm.

---

14 hominem A^A || **15** epitafion ago aquo: *corr. Turnebus Adv. XXIX, 20* || **15—16** quom q. certassit a. bellissumo *Mu. post Ries., Barth., Gulielmum* || **16** quam *ed. princ.*: quarum || **17** masulus A^A || illa uxorem $L B^A$: illa uxore A^A: *corr.* E^1 || **18** VI marco A^A || socis (-cius B^A) est hostibus socius: *corr. Bentin.*: socius es? hostibus socius *Havet.* || **19** generis B^A || asseras E^1 || **20** (*reliqua pars columnae vacat in G E, ut a nova columna nova series incipiat*) *mancum esse hoc capitulum credidit ille qui saeculo XI*mo *haec in marg. codicis B ad v. 8 scripsit*: de B. cuius consequentia vitio scriptorum male curtata sunt || *om.* A^A E^1 || **21—23** *cf. 40. 26* (s. v. infabre) || **22** pristem *Quich.* || subinis *Ribb.*: sabinus: navibus *codd. 40* || **23** novam figura A^A: novam figuram $L B^A$ || fatam $L^1 A^A$ || **25** fiet et L^1 || nunc vis te *Vahlen.*: nonvis te $L B^A D^A$: novis te A^A: *fort.* novisti || **29** secundas cal. $L^1 A^A$: secunda is cal. B^A || apposuit *codd. Cic.*

qui illam bereditatem Veneri Erycinae conmissam esse dicerent'. ‖ Conmittere, facere. M. Tullius in Verrem actione III (Div. 35): 'ego etiam quae tu sine Verre conmisisti Verri crimini daturus sum'. — Vergilius Aen. lib. I (231): ‖

quid meus Aeneas in te conmittere tantum?

Lucilius lib. XXVIII (48):

cónmovet se núsquam neque conmíttet ut pereát sibi.

‖ Conmittere dicitur initiare. Vergilius lib. V (113):

et tuba conmissos medio canit aggere ludos.

Varro Endymionibus (102): 'discumbimus murrati. dominus maturo *ovo* cenam conmittit'. ‖ Conmittere, credere, permittere. Vergilius lib. IX (675):

portam, quae ducis imperio conmissa, recludunt.

Terentius in Eunucho (832):

ovem conmisisti lupo.

Lucilius lib. XXX (1):

qui sua conmittunt mortali claustra Camenae.

idem lib. XXVI (68):

át enim dicis, clándestino tíbi quod conmissúm foret,
né muttires quícquam nec mystéria ecferrés foras.

---

31 Comm. facere; 34—1 Virg.—tantum; 4—5 Comm.—ludos; 7—8 Comm. cred. perm.; 10—11 Ter.—lupo.

31—32 *cf. 279. 5* ‖ **32** actione (tertia *secl.*) *Mu.*: Divinatione *Me.*: *fort.* actione I ‖ **3** committit *Quich., Lachm. post hunc versum stant vv. 14—16* ‖ **6—7** *cf. 282. 3* (*s. v.* dominus); *349. 13* (*s. v.* maturum, mite, coctum) ‖ mussati do. *codd. 282, 349*: multi dominus *L B*[A] *ut vid.*: multitudo minus *A*[A]: *corr. On.* ‖ **7** maturo ovo ad cenam *codd. 349*: matura cenam *codd. h. l.*: mandarenam *codd. 349* ‖ committis (conm.) *codd. h. l.* ‖ **11** o. l. commisti *Ter.* ‖ **13** qui *E*[1]: quia *rell.*: quoi *Mu.* ‖ **14—16** *post v. 3: huc traiec. Quich.* ‖ *cf. 38. 17* (*s. v.* clandestino) ‖ **16** neu *codd. 38* ‖ muttiris *L A*[A] ‖ neu *codd. 38.*

M. Tullius de Officiis lib. II (2): ‘quamdiu res publica per eos gerebatur quibus se ipsa conmiserat’.

CONFVTARE, commovere. Titinius Setina (128):

cocu’ mágnum aenum, quándo fervit, paúla confutát trua.

|| Confutare, opprimere, convincere. Terentius in Phormione (477):

. . . confutávit verbis ádmodum iratúm patrem.

CONDERE significat abscondere. Vergilius Aeneidos lib. II (401):

scandunt rursus ecum et nota conduntur in alvo.

|| Condere, constituere. Sallustius in Catilinae Bello (6, 1): ‘urbem Romam, sicuti ego accepi, condidere atque habuere initio Troiani’. || Condere, consecrare. Vergilius Aen. lib. III (67):

animamque || sepulchro
condimus.

|| Condi, potiri. Vergilius lib. VII (303):

optato conduntur Tibridis alveo.

COLERE est venerari. Vergilius lib. XI (785):

summe deum, sancti custos Soractis Apollo,
quem primi colimus.

|| Colere, exercere, ut rustici. Vergilius Georgicon lib. II (36):

fructusque feros mollite colendo.

---

19 Conf. comm.; 21—3 oppr.—Virg.; 4—5 opt.—ven.; 8—10 Col.—inhabitare.

---

18 se *om.* *L* *A*^*A* || (commisa erat *L*³) || 19—20 *cf.* *87. 11; 19. 17* (*s. v.* trua); *503. 3* (*s. v.* fervit) || 19 Conmutare *L*¹ || 20 etnum (aet-) *L* *A*^*A* || rua (*praec.* t) *A*^*A* || 21 reprimere *Quich.* || 22 *post hunc v. stant 252. 34—37* Capere, inplicare — depressam || 24 secum *A*^*A* || 3 Condere: *corr.* *Quich.* || poliri *L*¹ || 7 primo *A*^*A* (*non B*) || 8 verg. aen. con (*ex* verg. aen. l con) *L* || I.

|| Colere, inhabitare. Vergilius Aen. lib. III (111):
hic mater cultrix Cybeli.

et rursum (211):

quas dira Celaeno
Harpyiaeque colunt aliae.

Plautus in Asinaria (298):

ó catenarúm colone!

et in Aulularia (3):

hánc domum
iam múltos annos ést ut possideo ét colo.

Varro Endymionibus (101):

ut Mercurium Arcadon colonum.

idem Eumenidibus (130):

ut Naides undicolae.

|| Colere, diligere. Vergilius [in] Bucolicis (III, 61):
ille colit terras, illi mea carmina curae.

idem et lib. IV (Aen. 421):

solam nam perfidus ille
te colere.

Terentius Heautontimorumeno (389):

quíppe forma inpúlsi nostri nós amatorés colunt.

8—10 Col.—inh.; 18—19 Plautus hanc—colo; 24 Col. dil.; 29—30 Ter.—colunt.

---

11 (hinc *B cum Verg.*) || 13 quas *om.* A^A || 16 o E^1A^A: a LB^A || colenae B^A || 19 est cum *codd. Pl.*: et D^A || 21 uti *Mu.* || 22 fidem L^1A^A || in Eum. B^A || 23 undiculae A^A: -cale L^1 || 24 in *om.* A^A || 26—27 *cf. 32. 6* || 26 et] Aen. *Quich.* || 30 nostra *codd. Ter.*

Lucilius lib. XXVI (20):

quáre hoc colere est sátius quam illa stúdium omne hic consúmere.

|| Colere, ornare. Varro *Ταφῇ Μενίππου* (525): ‘at in segetibus post messem colligebant stramenta, quî domicilia colerent’. || Colere, pati. Terentius Heautontimorumeno (136):

dúm ille vitam illám colet
inopém, carens patria.

CEDERE significat secundum consuetudinem abire superatum et locum victori dare. Vergilius lib. XII (184):

convenit Euandri victos discedere ad urbem.

et lib. V (467):

cede deo.

Lucilius lib. XXX (70):

quandoque pudor ex pectore cessit.

M. Tullius de Officiis lib. II (40): ‘cui quidem exercitus nostri imperatoresque cesserunt’. || Cedere, succedere. Vergilius lib. XII (183):

cesserit Ausonio si fors victoria Turno.

|| Cedere, dari. Vergilius lib. XI (320):

haec omnis regio et celsi plaga pinea montis
cedat amicitiae Teucrorum.

et lib. XII (17):

aut habeat victos, cedat Lavinia coniunx.

38—39 Ced.—dare; 42 Virg. c. d.; 45—47 M. Tul.—Turno.

---

32 statius A^{A} || illo (?) *Mu.*: illam *Me.* || 33—37 *stant post 251. 36: huc traiec. ed. princ.* || 34 pomessem A^{A} || 39—40 *cf. 271. 13* || 44 pudore ex: *corr.* E^{1} || 45 quidam $A^{A}D^{A}$ || c. qu. etiam ex. *Cic.* || 47 *cf. 271. 13* || uictori $L^{1}A^{A}$ || 48 dare: *corr. ed. a. 1476* || 52 abeat victus B^{A} (*cum B*).

| Cedere, recedere. Lucilius lib. XXVIII (18):

vel si || álio opus sit, fóre, si hinc aliquo césseris.

| Cedere, obsequi. Vergilius Aen. lib. III (188):

cedamus Phoebo et moniti meliora sequamur.

et lib. II (703):

vestrum hoc augurium vestroque in numine Troia est.
cedo equidem nec, nate, tibi comes ire recuso.

|| Cedere, evitare. Vergilius lib. V (445):

celerique elapsus corpore cessit.

|| Cedere, incedere. Plautus in Aularia (517):

iam hosce ábsolutos cénseas: cedúnt, petunt.

Varro Parmenone (393):

cédit vélócibús iúveni' mémbrís levís
nítidus óleó.

CVRSVS est pedum velocitas. Vergilius lib. V (291):

hic qui forte velint rapido contendere cursu.

|| Cursus, volatus. Vergilius lib. VI (194):

este duces, o, siqua via est, cursumque per auras
dirigite in lucos.

et Bucolicis (VI, 80):

quo cursu deserta petiverit.

|| Cursus, navigatio. Vergilius Aen. lib. III (337):

sed tibi qui cursum venti, quae fata dedere?

53—3 Ced.—seq.; 7—8 Ced.—cessit; 14—16 Curs.—vol.; 20—21 Virg. quo—navigatio.

---

53 Concedere *L* || 1 fores hinc A^A D^A || 3 monitis D^A || 10 iam *Pl.*: im || absolutus *E* A^A B^A: -tos L^1 || Cedunt (*nov. lemm.*) *L* A^A.

M. Tullius de Officiis lib. III (50): '*navis*que cursu, frumento onustas, petentis Rhodum viderit'.

CASTIGARE est increpare vel reprehendere. Vergilius lib. V (387):

hic gravis Entellum dictis castigat Acestes.

Terentius Heautontimorumeno (592):

sérvas, castigás, mones.

Cicero de Oratore lib. I (185): 'et quoniam de inprudentia diximus, castigemus etiam segnitatem'. — et Tusculanarum lib. V (4): 'sed in hoc me ipse castigo, quod ex aliorum et ex nostra fortasse mollitia, non ex ipsa virtute, de virtutis robore existimo'. || Castigare, vindicare, punire. Vergilius lib. VI (567):

castigatque auditque dolos subigitque fateri.

|| Castigare, expedire. Vergilius lib. IV (407):

castigantque moras: opera omnis semita fervet. ||

CARPERE, adtenuare, aperire. Vergilius Georg. lib. I (390):

ne nocturna quidem carpentes pensa puellae
nescivere hiemem.

et lib. IV (334):

eam circum Milesia vellera nymphae
carpebant, hyali saturo fucata colore.

23—26 M. Tul.—Ac.; 29—30 Cic.—segnitatem; 33—2 Cast.—puellae.

---

23 navisque in cursu *codd. Cic.*: quae cursu || 24 petentibus || 25—26 *cf. 314. 35* || 25 II A^A || 26 his *codd. h. l.* || acestis (*corr.* $B\,E^2$) || 29—30 *cf. 174. 26* || 29 et quo D^A || 30 impudentia *Cic.* || 31 sed in hoc me ipse H^3: sed in hoc ipse me *ut vid.* L^1: sed hoc in me ipse $A^A B^A$ || 33 rob.] probare A^A || 34—35 *cf. 401. 17* || 37 (opere B^1 *cum codd. Verg.*) || *post v. 36 stant 250. 33 sqq.* || 1 aperire *secl. Mu.* || 2 ne *L ante corr.*: nec *rell.* || 6 satro $L^1 A^A$.

Carpere, auferre, decerpere. Vergilius in Bucolicis IX, 50):

nsere, Daphni, piros; carpent tua poma nepotes.

Lucretius lib. IV (3):

iuvatque novos decerpere flores.

Vergilius *Georg.* lib. III (215):

arpit enim vires paulatim uritque videndo
emina.

Carpere, celeriter praeterire. Vergilius Georgicon lib. II (141):

et acri
arpere prata fuga.

idem in eodem libro (191):

arpere mox gyrum incipiat.

Lucilius lib. XXIX (51):

hiemem únamquamque cárpam.

Carpere, pascere. Vergilius Georg. lib. III (325):

carpamus, dum mane novum, dum gramina canent.

CVNCTARI est dubitare, [dissipare]. Vergilius lib. VIII (388):

cunctantem amplexu molli fovet.

M. Tullius ad Caesarem iuniorem lib. I (fr. 3): 'sed cito paenituit, domumque rediit; ceteri cunctabantur'.

7—8 Carp.—nepotes; 14—16 Carpere—fuga; 23—26 Cunct.—cunctabantur.

---

8 inseret A^A: inferet L || 10 iuvantque || 11 *add. Me.* || 16 pata A^A (*non B*) || 17 in eo (eodem B) libro: in eodem *ed. princ.* || 18 guirum L^1: virum $A^A B^A$: *corr.* E^1 || 21 IIII L A^A || 23 diuitare L^1 || diss. *om.* $L^1 D^A$: deliberare *Mu.* || lib. VIII georg. lib. IIII A^A (= *Gen.*): georg. lib. IIII L (*cum B*): aen. lib. VIII B^A: *corr. Mu.*

|| Cunctari est manere. Vergilius Georg. lib. IV (107):

non illis quisquam cunctantibus altum
ire iter aut castris audebit vellere signa.

et Aen. lib. IV (133):

reginam thalamo cunctantem.

|| Cunctari, curationem differre. Vergilius lib. VI (846):

qui nobis cunctando restituit rem.

CAPERE, inplicare, inpedire. Vergilius Georg. lib. I (183):

aut oculos capti fodere cubilia talpae.

M. Tullius in Verrem, de suppliciis (II, v, 63): ‘non ceperunt, sed abduxerunt onere suo plane captam atque depressam’.

|| Capi, propitiari. Lucretius lib. I (49 = II, 651):

nec bene promeritis capitur neque tangitur ira.

|| Capere, facere. Terentius in Andria (695):

non sí capiundos míhi scio esse inimícos omnis hóminis.

|| Capere, perpeti. Terentius Heautontimorumeno (399):

. dum ábs te absum, omnes míhi labores *fuére,* quos cepí, leves.

|| Capere est tollere, tenere. Vergilius Georg. lib. III (420):

cape || saxa manu, cape robora, pastor.

et lib. IV (396):

hic tibi, nate, prius vinclis capiundus.

32—37 Cunct.—depressam; 44—1 Cap.—pastor.

---

29 velleres s. $L^1 A^A$ || 32 cum ratione *Lips. epistol. quaest. V, 12* || deferre $B^A D^A$ (*cum B*) || 33 unus qui *Verg.* || (restituis *B cum Verg.*) || 34—37 *post 249. 22: huc traiec. Mu.* || 35 oculis D^A (*cum Gen.*[2]) || fondere $L^1 A^A$ || 36 *cf. 253. 32* || 37 honore $A^A D^A$ || 38—39 *cf. 408. 23* || 38 I $A^A E$: II $L B^A$ || 39 capiuntur $L A^A$ || 41 sciam *Ter.* || 43 nam dum *Ter.* || abores $L^1 A^A$ || fuere *om.*

Varro Meleagris (298): 'quem idcirco terra non ɔit et caelum recepit'. — Varro Eumenidibus (155): olam calceosque muliebris propter positos capio'.

Capere, eligere. Terentius in Hecyra (537):

cúm illum generum cépimus.

Vergilius Georgicon lib. II (230):

te locum capies oculis.

Capere, delectare. M. Tullius de Officiis lib. III (15): ıod insit aliquid probi, quod capiat ignaros'. — Vergilius Georg. lib. IV (348):

mine quo captae.

et lib. VIII (311):

neas capiturque locis.

M. Tullius in Philippicarum I (33): 'non possum luci ut suspicer te pecunia captum'. — Lucilius lib. VI (3):

nunc itidem pópulo istum scriptóribus.
uimus capere ánimum illorum.

Capere, sustinere, habere. Vergilius lib. VIII (363):

haec illum regia cepit.

Terentius in Heautontimorumeno (254):

boni! quid túrbae est! aedes nóstrae vix capiént, scio.

5—6 Varro stolam—eligere; 8—9 Virg. ante—oculis; Cap.—habere.

---

4 *cf. 384. 2* (*s. v.* recipere) *fort. secludend.* || 6 positas: *r. Iun.* || 10—11 M. Tull.—ignaros *post v. 9*: *huc traiec. ich.* || 11 in his a. *codd. Cic.* || probri A^A || 12 quod A^A *n B*) || 16 ut E^1: et $L\,A^A B^A$ || suspicere (suscipere $L\,B^A$) uniae || 17 istidem A^A || populo '*concilio*' (*cf. 39, 31*) *tuetur* || populum aucupamur istis cum scr. *Mu.*: *fort.* palpo modi (*vel* îs cum) scr. || 18 volumus A^A || capier(?) *Mu.* || suo A^A.

M. Tullius de signis (in Verr. II, IV, 7): 'tot domus locupletissimas domus istius una capiet?' || Capere, decipere, circumvenire. Vergilius Aen. lib. II (196):

captique dolis lacrimisque coacti.

Lucilius lib. XXVII (26):

át metuis porró ne aspectu et fórma capiare áltera.

M. Tullius in Hortensio (63): 'captum me fortasse, inquit, putas et id, quod nollem, confiteri coactum'. || Capere, occupare, detinere. Vergilius Aen. lib. II (64):

certantque inludere capto.

M. Tullius in Verrem, de suppliciis (II, v, 63): 'navem quandam piratarum, praeda refertam, non ceperunt, sed abduxerunt'. — Varro in Meleagris (297): 'quid hic venator non cepit?' || Capere, satiare. Vergilius Georg. lib. IV (332):

tanta meae si te ceperunt taedia laudis.

|| Capere, accipere. Vergilius Aen. || lib. II (717):

tu, genitor, cape sacra manu patriosque penates.

et lib. III (488):

cape dona extrema tuorum.

Terentius in Phormione (789):

nam ex his praédiis talénta argenti bína
statím capiebat.

Lucilius lib. XXVI (83):

málisne esse? laútum e mensa, púere, capturú's cibum?

23—24 M. Tul.—capiet; 30—34 Cap.—adduxerunt.

---

25 coactis *Verg.* || 33 quendam D^A (*non Oxon.*) || 33—34 (non — abd.) *cf. 252. 36* || 34 adduxerunt D^A || 34—35 hicoenator $L^1 A^A$: hic venator $B^A E$: (hic cenator L^3) || 5—7 *cf. 393. 9* || 6 praedis (pre.) latent argenti moeniae nam || 8—9 *cf. 337. 13* (*s. v.* lautum, mundum) || 9 malis necesse *codd. h. l.*: malis necesse est *codd. 337*: *correxi* || iautum A^A: lutum $L B^A$: lautum *codd. 337* || purae *codd. h. l.*: pure *codd. 337* || captivus *ex* captuvus *L*.

M. Tullius in Hortensio (51): 'deinde boni mores et odestiores et ad capienda praecepta molliores'.

Plautus in Aulularia (798):

ím tua gnata péperit decimo ménse post: numerúm cape.

Varro Quinquatrubus (443):

ipe hánc caducam Líberi mollém dapem.

Capere, conplecti. Varro Marcipore (273):

ropóntis unda quám liquenti caérula
atántem . . . . perfundít, cape.

Capere, invenire. Terentius Heautontimorumeno (964):

ítionem cepi, út neque egeres néque ut haec possis pérdere.

M. Tullius in Verrem actione II (I, 140): 'reiecti a helidone capiunt consilium necessarium'. — et de Officiis b. III (40): 'cum autem consilium hoc principes cepissent'.

CORRIPERE, conprehendere. Vergilius Georg. lib. IV (405):

erum ubi correptum manibus vinclisque tenebis.

Corripere, contorquere. Vergilius Aen. lib. I (45):

urbine corripuit.

Corripere, excutere. Vergilius Aen. lib. III (176):

orripio e stratis corpus.

QVASSATVM est conlisum et non integrum. Vergilius Aen. lib. IV (53):

uassataeque rates.

23—24 Corr.—ten.; 27—28 Corr.—corpus.

---

12 capere *L* || 13—14 *cf. 71. 12* || 15—17 *post v. 31: huc raiec. ed. princ.* || 16 propintis: *corr. ed. a. 1471* || qua *Gerlach.* || inquenti (*corr. B*) || caerulo *Iun.* || 17 capit *Mu.* || 18—22 *post paeniteat v. 42: huc traiec. ed. princ.* || 19 r. cape (capere *L*): epi r. *Ter.* || egeris || posses (-sis) *codd. Ter.* || 20—21 r. achilli-lone *A^A* || 21 et] est *A^A* || 22 principis || 23—24 *cf. 411. 41* || 24 ubi ego co. *L A^A* || (29—34 *omissis 35—36 post 272. 26 B*) || 29 Quassum: *corr. Quich.* || 31 *post hunc v. stant vv. 15—17.*

|| Quassare est movere. Vergilius lib. VI (587):

et lampada quassans
per Graiûm populos.

Plautus Milite (Epid. 432):

qui súam undantem clámidem quassandó facit.

CERTARE significat altercari, contendere. Vergilius in Bucolicis (VIII, 55):

certent et cygnis ululae.

|| Certare, praevenire. Vergilius Aen. lib. I (548):

officio nec te certasse priorem
paeniteat. ||

CREPARE est sonare. Plautus in Menaechmis (909):

"díc mihi, en umquam íntestina *tíbi* crepant, quod séntias?" —
"úbi satur sum, núlla crepitant; quándo esurio, túnc crepant."

Vergilius Georg. lib. I (85):

atque levem stipulam crepitantibus urere flammis.

Terentius in Phormione (840):

sed óstium concrépuit. nihil ad té.

M. Tullius in Verrem, de suppliciis (II, v, 31): 'locum illum litoris percrepare totum muliebribus vocibus cantuque symphoniae'. — Lucilius lib. XXVI (57):

pércrepa pugnám Popili, fácta Cornelí cane.

37—1 Cert.—son.; 5—10 Virg. atque—symphoniae.

---

35 Mil. (852 *vel* 856) *Reblin. p. 14* || 36 suam qui *Pl.* || fecit || 37 altercari] alter altari *L*[1] || 42 *post hunc v. stant 254. 18—22, tum 257. 1—4* || 2 tibi *om.* || 3 tum *codd. Pl.* || 7 quid ad te *DA* || PH. sed ostium concrepuit abs te. ANT. Vide quis egreditur. PH. Getast *Ter. Idem* (*Andr. 682*) DA. concrepuit a Glycerio ostium | PA. Nihil ad te. || 9 mulierum *codd. Cic.* || 10—11 *post v. 18 collocat Mu.* || 11 pompili: *corr. Gerlach. praef. Lucan p. 32; Lachmann comm. Lucr. 329.*

Varro in Eumenidibus (124):

. . propter percrépi' vocibu' volitáns aureis vulgí . .

Sisenna Historiarum lib. IV (64): 'conglobati et conlecti concrepant armis'. ‖ Crepare significat rursum queri vel dolere. Horatius Carminum lib. I (xviii, 5):

quis post vina gravem militiam aut pauperiem crepat?

Lucretius lib. II (1168):

et crepat, anticum genus ut pietate repletum.

‖ Crepare iterum incantare. Turpilius Paedio (166):

áge [tu], hymenaeum íncrepa.

‖ Crepare, frangi. Vergilius lib. V (205):

et acuto in murice remi
obnixi crepuere.

‖ Crepare, ferire. Ennius in Thyeste (296):

sed sónitus auris meás pedum pulsu íncrepat.

M. Tullius de Officiis lib. III (75): 'itaque si vir bonus habeat hanc vim ut, si digitis concrepuerit, possit in locupletium testamenta nomen eius inrepere'.

CONPARARE est sociare, coniungere. Accius in Amphitryone (90):

quín meum senium cúm dolore túo coniungam et cónparem.

Plautus in Asinaria (668):

prehénde auriculis, cónpara labélla cum labéllis.

15—17 Crep.—crepat; 22—24 Crep.—crep.; 30 Comp.—coni.

---

12 (in *om. G*) ‖ **17** mollitiem (-ciem): -tiam (*Gen.*) *vel* -tiem (*B*) *AA* ‖ **19** crepanticum *AA* ‖ **21** age *AA*: age tu *L BA* ‖ **22—23** *cf. 461. 33* ‖ **29** increpere (-are) *AA* ‖ **31** meam: *corr. E*[1] ‖ comparem (*B Gen. ex corr.*) *vel* compararem (*Gen. ante corr.*) *AA*.

|| Conparare, adaequare. M. Tullius ad Caesarem || [iuniorem] lib. I (fr. 4): 'neminem tibi profecto hominem ex omnibus aut anteposuissem umquam aut etiam conparassem'. — Terentius in Eunucho (680):

au!
ne cónparandus híc quidem ad illum est.

|| Conparare, conponere, machinari. Sisenna Historiarum lib. IV (111): 'eos qui hoc malum publicum clandestinis consiliis conparaverunt'. || Conparare veteres confirmare et constituere dixerunt. Terentius in Eunucho (47):

an ita me cónparem,
non pérpeti meretrícum contumélias?

idem in Andria (627):

út malís gaúdeánt átque ex íncómmodís
álteríús sua út cónparént cómmodá.

Titinius Gemina (56):

ergo ut sua sérvet dona, nóbis faciundum ést ita,
ut cum ea primum blanditer conparemus conloqui.

Accius Eurysace (371):

níhil est. si autem ad té ire tardat, sóciûm in portu est cópia,
quaé subsistat; módo tute ipse té confirma et cónpara.

34—3 vel adaeq.—comp.; 7—10 Comp.—dixerunt.

---

1 iuniorem B^A: *om.* $L^1 A^A D^A$ || 4—6 *cf.* *496. 12* || 5 aut *codd. utrobique* || 6 me $L A^A$ || 11 an potius ita *Ter.* || comparарем A^A || 14 ut E^1: aut $L A^A B^A$ || incommedis (*om.* ex) L^1: in excommodis A^A (= *Gen.*^{1}) || 17 uti (?) *Mu.* || servat: *corr.* E^1 *ut vid.* || sua sibi serv. bona *On.* || taciendum L^1 || 18 *cf.* *510. 5* (*s. v.* blanditer) || b. nos conp. *Ribb.* || conloquia (*seq.* a) *codd. h. l.* (*sed* conloq., *i. e.* conloque L^1) || 19 in seurysace A^A || 20 ad te retardat: *corr. Lips.*: ad te res tardat *Both.* || in promptust *Both.* || 21 te effirma: *corr. Quich.* || tete *Both.*: ted *Ribb.* || offirma *Lips.*

idem in Tereo (634):

atque íd ego semper síc mecum agito et cónparo,
quo pácto magnam mólem minuam . . .

Turpilius in Lemniis (99):

numquam únius me cónparavi sérvire elegántiae.

M. Tullius de Republica lib. VI (1): 'quam ob rem se conparet hic civis ita necesse est, ut sit contra haec, quae statum civitatis permovent, semper armatus'.

Afranius Epistula (116):

nám proba et pudíca quod sum, cónsulo et parcó mihi:
quóniam conparátum est, uno ut símus contentaé viro.

|| Cicero de Finibus Bonorum et Malorum lib. V (86): 'omnis auctoritas philosophiae consistit in beata vita comparanda'. || Conparare, emere. Terentius in Heautontimorumeno (855):

des quî aúrum et vestem atque ália quae opu' sunt cónparet.

|| Conparare iterum aestimare. Accius Epinausimache (309):

proin tu íd cui fiat, nón qui facias, cónpara.

|| Conparare, adparare. M. Tullius in Verrem actione II (I, 65): 'ut erat inter suos copiosus, convivium

---

25—26 Turp.—eleg.; 33—35 Cic. omnis—comparet.

---

23 mecum sic: *corr. Voss.* || 24 magnam olem nimiam (m. o. magnam n. *Gen.*[1]): *corr. ed. princ.* || 26 n. me un. D^A || elegantiam (elig-) D^A || 28 hic *del. Mu.* || cuius A^A || necest ut: *corr. Iun.* || sint: *corr. ed. princ.* || haec *om.* A^A || 29 movent *vel* permutent *Mu.* || armatos A^A || 32 Comparare, parare, acquirere *praemittit Quich.* || 33 constitit LBA || 35 des quî a. *Ter.*: discubia a. LB^A: dicubia (dic ubi *B*) a. A^A: a. (*om.* d. q.) D^A || 36—37 *post 257. 10*: *huc traiec. ed. princ.* || 38—39 *post 258. 16*: *huc traiec. ed. princ.* || 39 e. inprimis int. *Cic.* || convium A^A (*non B*).

conparat'. ‖ Conparare, dare. M. Tullius in Verrem, de suppliciis (II, v, 118): 'ex omni gemitu ac dolore certa merces conparabatur'. ‖

CONPONERE, finire. Vergilius Aen. lib. I (374):

ante diem clauso conponet Vesper Olympo.

et in Bucolicis (III, 108):

non nostrum [est] inter vos tantas conponere lites.

‖ Conponere, reficere, recreare. Vergilius Georg. lib. IV (438):

vix defessa senem passus conponere membra.

idem Aen. lib. I (249):

nunc placida conpostus pace quiescit.

‖ Conponere, lenire. Vergilius Aen. lib. I (135):

sed motos praestat conponere fluctus.

‖ Conponere, disponere, constituere. Vergilius Aeneidos lib. III (387):

quam tuta possis urbem conponere terra.

M. Tullius de Officiis lib. III (80): 'atque quod communiter conpositum fuerat solus edixit'. — Sisenna Hist. lib. IV (63): 'exercitum dispertiunt, ad confligendum se conponunt'. ‖ Conponere rursus significat conparare. Accius in Armorum Iudicio (147):

quid est cúr conponere aúsis mihi te aut mé tibi?

1—6 Comp.—membra; 9—12 Comp.—terra.

40—42 *post 261. 35: huc traiec. ed. princ.* ‖ (**41** omni *supra add. in Gen.*) ‖ **1—4** *post 254. 42: huc traiec. ed. princ.* ‖ **4** non] nec D^A ‖ (est *om. B cum Verg.*) ‖ **10** motus $A^A D^A$ ‖ *post h. versum stant 256. 36—37* ‖ **12** tutam: *corr.* E^1 (*cum B*) ‖ possit u. (*ex* possit superbem *L*) *L* A^A (*non B*) D^A ‖ terram *L* A^A (*non Gen. ex corr., B*) D^A ‖ **13** IIII: *corr. E* ‖ atque: idque *codd. Cic.* ‖ quod *om.* A^A ‖ **14** dixit ‖ **16** se *Iun.*: sit: *fort.* sic ‖ componunt *Me.*: conparant (comp.) ‖ **17** cur *om.* A^A (*seq.* con.).

Lucilius Satyrarum lib. IV (16):

Samnis, spurcus homo, vita ista dignu' locoque,
cum Pacideiano conponitur, optimu' multo
post homines natos gladiator qui fuit unus.

Sallustius in Iugurtha (48, 1): 'ubi Metelli dicta cum factis conposuit'. — Vergilius Georgicon lib. IV (176):

non aliter, si parva licet conponere magnis.

|| Conponere, ornare. Vergilius Georg. lib. IV (417):

dulcis conpositis spiravit crinibus aura.

|| Conponere, colligere. M. Tullius in Verrinis, in Divinatione (47): 'si ab isto libro, quem tibi magister ludi nescio qui ex alienis orationibus conpositum dedit'. || Conponere, simulare vel fingere. Accius Agamemnonidis (45):

sic
multi, ánimus quorum atróci vinctus málitia est,
conpósita dicta e péctore evolvúnt suo;
quae, cúm conponas dícta factis, díscrepant.

Sallustius in Iugurtha (85, 31): 'non sunt composita verba mea. parvi id facio. ipsa se virtus satis ostendit'. || Conponere, coniungere. Vergilius lib. VIII (486):

conponens manibusque manus atque oribus ora.

---

25 Componere ornare; 30 Componere—fingere; 35—41 Sall.—compono.

18—21 *cf. 393. 33* (*s. v.* spurcum) || **19** ista: illa *codd. 393; Cic. Tusc. II, 41; Orat. 161* || d. homo secum *codd. h. l.* || **20** pacideiane (-nec A^A) *codd. h. l.* || **23** cum ftacis (*Gen.*[1]) *vel* confractis (*B*) A^A || **25—26** *cf. 245. 22* || **26** dacis A^A (*non B*): dicis *L* || **27—28** in Verrem Divinatione *Quich.* || **30—46** *post 260. 21* || **31** sic *del. Voss.* || **32** multi *del. Iun.* || militia A^A || et L^1 || **36** se *om.* *L* A^A D^A || **37** VIIII.

257 M.

Lucilius Satyrarum lib. VIII (3):

cum poclo bibo eodem, amplector, labra labellis
fictricis conpono, hoc est cum ψωλοκοποῦμαι.

idem in eodem (5):

tum latu' conponit lateri et cum pectore pectus.

Sallustius Historiarum lib. III (IV, 53): 'suspectusque fuit, incertum vero an per neglegentiam, societatem praedarum cum latronibus conposuisse'. ‖ Conponere pro redimere. Sallustius lib. I (63): 'quin lenones et vinarii laniique *et* quorum praeterea vulgus in dies usum habet pretio conpositi'.

CALX est finis. Lucilius Satyrarum lib. VII:

hoc est cum ad *calcem* * * *

Vergilius lib. V (324):

calcemque terit iam calce Diores.

CALLET significat scit, hoc est, calliditate, quae est urbana scientia. Accius Aegistho (27):

35—41 Sall.—compono; 53—56 Call.—mulieres.

39—41 *cf. 308. 21* (*s. v.* fingere, lingere) ‖ **40** ploco A^A ‖ p. eodem obvio (obvic A^A) *codd. h. l.* (c. p. eodem *om.* D^A) ‖ **41** fictrices *codd. 308*: *om. codd. h. l.* (*propter homoeotel.*) ‖ ψωλοκοποῦμαι *Iun.*: ipso loco pomas (*cf. codd. 308*) ‖ **43** tum *I. Dousa*: tuum: cum *Mu.* ‖ latum: *corr.* E^1 ‖ latere *Mu.* ‖ **44** III A^A: IIII LB^A ‖ **45** an *Iun.*: ac ‖ propter *Dietsch.* ‖ **46** praedare *L* ‖ -set: *corr. Iun.* ‖ **46—48** *post 264. 19*: *huc traiec. ed. princ.* ‖ **47** quin B^A: cum A^A (*pro* qum): quum *L* (*pro* qum) ‖ **48** umarii A^A ‖ et *add. Mu.* ‖ diem *ed. princ.* ‖ **49—53** Calx est finis. lucilius satyrarum lib. VII hoc est cum ad aeneidos lib. V calcemque etc. A^A (= *Gen.*): Calx est finis. luc. sat. lib. VII calcemque etc. *L* (*cum B*): Calx est finis. virg. lib. V calcemque etc. B^A *In archetypo interciderant haec* Vergilius lib. V *cum reliqua parte versus Luciliani propter homoeotel.* ‖ CALX, extrema pars pedum, terrae proxima. Verg.—Diores *Quich.* (*ex* 29. 11), *qui haec ante vv. 48—49 collocat* ‖ **50** calcem *add. On.* ‖ **51—52** *cf. 29. 12; 415. 2* ‖ **53** h. e. a call. D^A ‖ hoc est *secl. Mu.* ‖ **54** urbane *Mu.*

melius quám viri
cállent mulieres.

Afranius Abducta (3):

néscis num eri mei ómnem melius cálluerint rem quám volo.

Pacuvius Atalanta (74):

. . . omnes quí, tamquam nos, sérviunt ||
sub régno, callent dómiti imperium métuere.

Serenus in Opusculis (13):

callet senium arte bibendi.

Accius Aeneadis aut Decio (8):

quó periti súmus in vita atque úsu callemús magis.

idem [in] Neoptolemo (475):

sátin astu et falléndo callet?

Sisenna Historiarum lib. III (44): ʻLucium Memmium, socerum Gai Scriboni, tribunum plebis, quem Marci Livi consiliarium fuisse callebant et tunc Curionis oratorem'. || Callet etiam dictum a callositate. Caecilius in Asoto (14):

tu iám callebis; ílle festus désidet.

Plautus in Persa (304):

. . . . plus cálleo quam aprúnum callum cállet.

53—56 Call.—mulieres; 2—3 Ser. in opusc.—vivendi; 11 Call.—call.; 14—16 Plautus plus—sinam.

---

58 Numeri (*voc.*) *Me.* || meo o. A^{A}: me o. *Ribb.* || calli rem: *corr. On.*: rem callere *Ribb.*: -ri *Mu.* || **1** domitum imperio (-um *B*): *corr. On.*: dominum i. *N. Faber* || metueres A^{A} (*seq.* s) || **3** callent B^{A} || vivendi: *corr. Bentin.* || **5** quo *On.* || **6** ineopt. $L A^{A}$: in n. B^{A} || **7** saginas tu $L^{1} A^{A}$ || **8** Lucium *Roth.*: lucilium || **9—10** marcili (marcelli *L ex corr.*) VII cons. || **10** auratorem *L*: hortatorem *Mu.* || **12** tum: *corr. ed. princ.* || festum *Palmerius* || **14** magis calleo *codd. Pl.* || aprunum $L^{1} A^{A} D^{A}$: aprinum B^{A}.

258 M.

idem in Poenulo (578):

quíd opus verbis? cállum aprunum cállere aeque nón sinam.

[CONSTITVERE est disponere. Vergilius Aen. I (308):

hominesne feraene,
quaerere constituit.]

CONTENDERE, festinare. Vergilius Aen. lib. I (157):

quae proxuma litora cursu
contendunt petere.

M. Tullius in Verrinis, actione II (I, 67): ‘haec ubi filio nuntiata sunt, statim exanimatus ad aedis contendit, ut et vitae patris et pudicitiae sororis succurreret’. ‖ Contendere, intendere. M. Tullius in Hortensio (29): ‘magna etiam animi contentio adhibenda est in explicando Aristotele, si legas’. — Cicero Tusculanarum lib. II (54): ‘ut onera contentis corporibus facilius feruntur, remissis obprimunt’. ‖ Contentio est perseverantia vel elatio. M. Tullius de Officiis lib. I (146): ‘ex contentione vocis et summissione et ceteris similibus facile iudicabimus’. ‖ Sallustius Historiarum lib. IV (20): ‘rursus iumenta nacti ad oppidum ire contendunt’. ‖ Contendere, adstringere, intorquere. Vergilius Georg. lib. IV (412):

tanto, nate, magis contende tenacia vincla.

14—16 Plautus plus—sinam; 20—22 Cont.—petere.

---

16 opust *codd. Pl.* ‖ *post hunc v. stant 256. 38—39* ‖ **17—19** *secl. Mu.* ‖ *cf. 273. 9; 290. 29* ‖ **17** componere A^A ‖ **20—22** *leg. h. l. in libris; item cum 23—27* (. . si legas) *post 264. 9* (una): *hic reposuit Quich.* ‖ *cf. 367. 5* ‖ **27** in E^1: *om. rell.* ‖ **28** Aristoteli *Orelli.*: -lem *Plasberg.* ‖ leges LB^A ‖ **28** (Cic.)—**30** *post 259. 17* (arm. cont.): *huc traiec. Quich.* ‖ **29—30** remissis opprimunt *Cic.*: pessimis (-mos A^A) obprimuntur (oppr-, opr-) (P *pro* R) ‖ **32** ex sum. ex cet. *codd. Cic.* ‖ **33** *cf. 234. 19* ‖ III A^A (*non B*) ‖ **35** Georg.] aen. *L* **36** ten. v.] tenaautcla A^A, *etiam ut vid.* L^1.

Sisenna Hist. lib. IV (90): 'simul et tormenta contenduntur'. || Contendere significat conparare.

Plautus in Vidularia (fr. XII):

sígnum recte cónparebat: húius contendi ánulum.

Lucilius Satyrarum lib. I (24):

ut contendere possem
Thestiados Ledae atque Ἰξιονίης ἀλόχοιο.

idem lib. VII (4):

huncin ego umquam Hyacintho hominem, cortinipotentis
deliciis, contendi?

Caecilius Titthe (221): ||

egon vitám meam
Atticam conténdam cum istac rústicana Sýra? . .

Licinius Macer in epistula ad senatum: 'illi suam vitam mecum contendunt, quorum in corpore ita crebra sunt vulnera † vitae, novae cicatrici ut locus non sit?' — Naevius in Lycurgo (36):

cáve sis tuam conténdas iram cóntra cum ira Líberi.

Accius in Tereo (647):

video égo te, mulier, móre multarum útier,
ut vím contendas túam *ad* maiestatém viri.

---

38 Cont. comp. certare (*cf. 259. 12*); 46—2 Caec.—syra.

---

37 et tormenia *L*: et armenia *AA*: et *del. Mu.* || **39** conparabat (comp.) (-ebat *L ante corr.*) || **42** ixiones alcholocheo *L BA*: eximone salcholocheo *AA*: *corr. Me.* || **1** ego L^1 || **2** asticam *Bergk.* || ista *DA* (*cum Gen.*²) || rusticina *DA* || r. tua S. *Bergk., Quich.* || **3** licilius (luc-) *AA* || **4** metum L^1: meae *On.* || contendant *On.* || quoius *Mu.* || **5** uitae *secl. Mu.*: *fort.* ullae (*dat.*) || lucus L^1 *AA* || **6** contenda syram *AA* L^2 || **7—9** *cf. 519. 5* (*s. v.* multos, malos) || **7** a. in te in tereo *L ante corr.* || **8** more *om. AA* || **9** vim *codd. 519*: cum (*corr. P*) *h. l.* || ad *om. codd. h. l.* || *fort.* maiestatei || viris *codd. h. l.*

Varro *Γνῶϑι σεαυτόν* (210): 'age nunc, contende alterum genus *φιλοϑέωρον*, nequid ibi viderit melius'. ‖ Contendere, certare. M. Tullius de Officiis lib. I (87): 'miserrima omnino ambitio est honorumque contentio'.

Vergilius Aen. lib. IV (107):

quis talia demens
abnuat aut tecum malit contendere bello?

Sallustius in Iugurthino Bello (13, 3): 'fretus multitudine militum parabat armis contendere'. ‖ Contendere, continuare. Cicero de Oratore lib. I (261): 'id quod eius scripta declarant, et contentiones vocis et remissiones continerentur'. et de Oratore lib. III (224): 'nihil perniciosius quam ecfusa sine intermissione contentio'. ‖ Contendere iterum significat extorquere. Cicero in epistula Cassi (ad Fam. XV, 14, 5): 'hoc a te ita contendo, ut in eo fortunas meas positas putem'. — Accius in Eurysace (368):

† iam potero incipiam et si nequid, †
vi contendam, ut hinc conportet † texum Salaminem habeam. †

Turpilius Lemniis (92):

"habét potestatem" — "úbi?" — "potestatém senis.
pretió contendas, út redempto Phaédriae
liceát redire antíquam in consuetúdinem.

---

12 (*cf. ad 258. 38*); 16—20 Sall.—continuarentur.

---

11 filothoreon: *corr. Iun.* ‖ ecquid *Vahlen.* ‖ videris *Ribb.* ‖ **12** contendere recertare A^A ‖ **13** est amb. *codd. Cic.* ‖ bonorumque ‖ **16** in—fretus *om.* L^1: Sall.—bello *om.* A^A ‖ **17** sperabat ‖ *post haec verba* arm. cont. *stant 258. 28* (Cic.)—*30* ‖ **18** II ‖ **19** et c.] binae ei c. *codd. Cic.* ‖ missiones L^1 ‖ **20** continuarentur ‖ **21** effusa *codd. Cic.*: et infusa ‖ **22** ep. ad Cassium *Quich.* ‖ h. ait ita ‖ **23** in *om.* L^1 ‖ **24** petere *Scriver., Guietus* ‖ et si precibus perpetrari res nequit *Mu.*: *fort.* et si nequibo gratia ‖ **25** hic B^A ‖ comportem *Bue.*: parentem *Mu.* ‖ tecum *Grotius* ‖ aveham *Bue.* ‖ **26** lemonis: *corr. Ald.* ‖ **27** habes *Ribb.* ‖ ubi petes tantum *Mu.* ‖ *fort.* h. p. verbi ‖ **28** pretium *Mu.* ‖ fedria: *corr. Grautoff.* ‖ **29** antequam A^A (= *Gen.*).

Varro Serrano, περὶ ἀρχαιρεσιῶν (450):

et petere imperium populi et contendere honores.

M. Tullius de Officiis lib. II (71): 'extremum || autem praeceptum in beneficiis operaque danda, nequid contra aequitatem contendas'. || Contendit proripuit vel direxit significat. Vergilius lib. V (520):

qui tamen aerias telum contendit in auras.

Licinius Macer (24): 'quo die magistratum obiit, repente celeri gradu per forum se in Capitolium contendit'.

Turpilius Philopatro (177):

em méas fortunas, máter! em qua caúsa huc opere máxumo
conténditur!

Pacuvius Duloreste (151):

nihil cóniectura quívi interpretárier
quorsum † flexivice contenderet.

M. Tullius de Republica (I, 16): 'sed audisse te credo, Tubero, Platonem Socrate mortuo primum in Aegyptum discendi causa, post in Italiam contendisse.

Afranius Epistula (118):

nón licet me quá contendi sémita
pérvenire?

Sallustius in Iugurthae Bello (13, 4): 'ex proelio fugit in provinciam; ac deinde [inde] Romam contendere'.

Varro Quinquatrubus (445):

quí Tarentinúm tuum
ad Héracliden Pónticon conténderet. ||

---

32 dextremum *A*[A]: deextremum *L*[1] || 2 aequalitatem *A*[A] || 8 gemmeas: *correxi* || hem || 12 flexivia dictio *Grotius* || 13—14 audisset cr. tu vero || 15 causa *om. cod. Cic.* || in It. et in Siciliam *Cic.* || 16 contendissem ita: *corr. Gulielmus Verisim. III, 8* || 16—17 q. c. p. s. *Bue.* || 18 in *om. A*[A] (*seq.* iu) || profugit *Sall.* || 19 inde *om. E* || contendit *Sall.* || 19—21 *ad 259. 11 trai.* (?) *Mu.* || *fort.* q. ad T. t. ab Heraclide Pontico c. || 21 heracliadem *A*[A] || ponti (-to *L*[1]) cont.: *corr. Oehler.* || *post h. vers. stant 257. 30—46.*

261 M.

CERNERE significat videre. Vergilius Aeneidos lib. III (677):

cernimus adstantes nequiquam lumine torvo.

|| Cernere rursum disponere. Lucilius Satyrarum lib. V (35):

postquam praesidium castris educere crevi.

idem lib. XIII (1):

acribus inter se cum armis confligere cernit.

|| Cernere, amittere. Varro Gerontodidascalo (189): 'non vides apud *Ennium* esse scriptum (222):

«tér sub armis málim vitam cérnere
quám semel modo párere»'.

|| Cernere, audire. Accius in Chrysippo (268):

"quíd agam? vox illíus est certe." — "íd quidem omnes cérnimus."

|| Cernere, iudicare. Pacuvius Armorum Iudicio (32):

et aecum et réctum est, *id* quod póstulas.
iuráti cernant.

Ennius Thyeste (299):

ínpetrem facile áb animo *meo* út cernat vitále brabium.

|| Cernere rursum dimicare vel contendere. Accius Epinausimache (325):

primóres procerum próvocavit nómine,
si essét quis, qui armis sécum vellet cérnere.

1—6 Cern.— cern.; 11—15 Cern.— cernant.

---

3 rurs. *om.* D^{A} || 4 crevit *ed. a. 1476*: decrevi A^{A} D^{A}: decrevit L B^{A} || 8 *add. Ald.* || 9 *cf. v. 22* || 12 illiust *Mu.* || 14 id *add. On.*: tu *Mu.* || 17 fac facile *Ribb.*: fac ille *Vahlen.* || meo *add. Quich.* || cernet A^{A} || vitale brabĭum (*i. e.* βραβεῖον) *scripsi*: vitalem babium: v. viam *Bue.* || 19 procertum: *corr. ed. princ.* || revocarit: *corr. Both.* (provocaret *Voss.*) || nomina: *corr. Scal., Voss.*: nominans *Kießling.* || 20 nisi: *corr. Voss.* || quisque a.: *corr. ed. a. 1476.*

Ennius in Medea Exule (222):

. . . nam tér sub armis málim vita cérnere.

Pacuvius Armorum Iudicio (23):

qui sése adfines ésse ad causandúm volunt,
dé virtute eis égo potestatém cernundi do ómnibus.

|| CERNERE, rursum succedere: unde et CERNERE HEREDITATEM filii (id est succedere patribus) sunt dicti. Accius Myrmidonibus (18):

régnum tibi permítti malunt. cérne. an tradam exércitus?

CIRCVMFERRE est proprie lustrare. Lucilius Satyrarum lib. II (16):

tum farto omnia sunt circumlata . . . . .

Plautus in Amphitryone (775):

iube istam
pró cerrita círcumferri.

Vergilius lib. VI (229):

idem ter socios pura circumtulit unda. ||

CONFIDENTIA est fiducia. Vergilius Aen. lib. I (452):

et adflictis melius confidere rebus.

26—29 Cern.—lustr.; 1—6 Conf.—conf.

---

22 *cf. v. 9* || te *codd. h. l.* || maculim L^1 || uitam: *corr.* E^1 || 23—25 *cf. 89. 9* (*s. v.* causari) || **24** quis esse A^A || adfinem *codd. utrobique*: *corr. Iun.* || causandam A^A || **25** de *L* || is (his) ego *codd. 89*: et ego || cern. do p. omn. *codd. 89* || **26** cedere: *corr. Me.* || **27** id e. s. p. *Mu.*: p. id e. cedere || **28** cernam t.: *correxi*: cernas t. *Mu.* || tradunt *L* || **29** est et p. L^1 || propria D^A || *post* proprie *lacunam sign. Quich., Mu.* || **30** facto LB^A: facta A^A: *corr. Iun.* (farcto *Mu.*) || (sum *B*) || circumlatus: *corr. Iun.* || **33** cerritam || *post v. 35 stant 273. 12—14* (const.—prudentia), *tum 256. 40—42* (Conp. . . conparabatur).

262 M.
|| Confidentia, duritia, patientia. Plautus in Asinaria (547):

scapulárum confidéntia, virtúte ulnorum fréti.

|| Confidentia rursum temeritas, audacia. Pacuvius in Atalanta (47):

gradere átque atrocem coérce confidéntiam.

idem (Lucil. X, 4):

liber, ínprobus,
confídens, nequam, málu' videatur . . . . . .

Turpilius Leucadia (102):

víden tu Phrygis incéssum? quam est confídens! di istunc pérduint!

idem Hetaera (80):

nam quíd illoc homine vívit confidéntius?

Accius in Myrmidonibus (15):

íram infrenes, óbstes animis, réprimas confidéntiam.

Afranius Vopisco (376):

exclúdat uxor tám confidentér virum?
non fáciet.

1—6 Conf.—confidentiam.

---

4 ulnorum D^A: ulmorum $L\ A^A\ B^A$: ulnarum E^1 || freci (-ti) *codd. Pl.*: creti D^A || virtutem ulm. fregi *Leo ad Pl.* || 6 coercere (-herc-): *corr. ed. princ.* || 7 liber *scripsi*: lib. (*sic*) $L^1\ A^A$: lib: X B^A || idem * *' * idem lib. X *Gerlach.* (*qui credit et Pacuvii et Lucilii exempla hausta esse propter homoeotel.*) || 9 ut v. *Mu.* (*dactyl. hexam.*) || 11 videntur (videtur A^A) frigus: *corr. Lips. Epistol. quaest. V, 2* || perdunt A^A || 12—13 H. nam quid *Quich.*, *Ribb.*: hetera nam q̄ ('quaere', *sc. de lectione*?) *Gen.*[3]: heterentius qui in A^A: heterrentius qui L: terentius qui B^A: *fort.* H. neque (n̄ q̄) || illo * E^1: illo *rell.*: *corr. Bergk.* || 15 infrenis (inferenis L^1): *corr. Iun.* || obtes A^A.

Vergilius Georg. lib. IV (445):

nam quis te, iuvenum confidentissime, nostras
iussit adire domos?

Terentius in Andria (855):

néscioqui senéx venit modo: éllum, confidéns, catus.

| Confidentia, constantia. M. Tullius de Republica lib. III (42): 'duas sibi res, quominus in vulgus et in foro diceret, confidentiam et vocem, defuisse'. — Naevius in Danae (4):

éxcidit orátionis ómnis confidéntia.

Plautus in Amphitryone (836):

quaé non delinquít, decet
aúdacem esse, cónfidenter pró se et protervé loqui.

CONSTERNARI significat deici. | Consternari rursum erigi. Pacuvius in Periboea (284):

consternare, anime, ex pectore hac † et volvere
consilium subit † omnes quod † denata est modo
qui pácto inimicis mórtem et huic vitam ófferas.

idem Duloreste (155):

únde exoritur? quó praesidio frétus? auxiliís quibus?
quó consilio cónsternatur? quá vi? cuius cópiis? ||

---

24 Conf. const.; 31—32 Const. sign.—erigi; 37—3 Pac. quo praes.—cursus.

---

23 (nescioquis *B ex corr.*) || ueni modo *L* A^A (modo venit *B cum codd. Ter.*) || tellum *L*: sellum A^A || **25** in v. prodiret et *Mu.* || **26** dicere: *corr.* B^A || **29** deliquid *E ante corr.*: deliquid (-quit) *codd. Pl.* || **30** pro se et proterve (propterve EB^1) loqui *post v. 31* deici: *corr. Pius* || **33** animae *codd.*: anime? (*interrog.*) *Mu.* || expectora *Voss.* || hanc et v. A^A: aude ecv. *Ribb.* || **33—34** *fort.* constérnare, anime, ex péctore hanc exvólve rem, | consílium subito ré quod e nata ést modo || **34** subito, mens *Schegk.* (mens, *vocativ. Ribb.*): subitum, res *Madv. Advers. II, 661* || quod enata *Madv.*: quod enatum est *Voss.*: quo deitata est *On.*: quod conata est *Scal.*: *fort.* quo delata est || **35** efferas *L* B^A || **38** -etur *Mu.*

263 M.

CVRRICVLVS, ut consuetudo fert (a curru diminutio est), dicitur brevissimum vehiculi biroti genus. || Curriculus, cursus. Varro in epistula Iuli Caesaris:

quém simul ac Romám venisse mi ádtigit auris núntius,
éxtemplo rus ín curriculum cóntuli properé pedes.

CALVMNIA est malitiosa et mendax infamatio. || Calumnia rursum calliditas. M. Tullius de Republica lib. III (9): 'ut Carneadi respondentis, qui saepe optimas causas ingenii calumnia ludificari solet'.

CALIDVM est fervens. Vergilius Aen. lib. IX (414):

volvitur ille vomens calidum de pectore flumen.

|| Caldum, citatum et velox. Varro περὶ κεραυνοῦ (411): 'cum dixisset Vitulus, ecce

tibi cáldis pedibus quídam naviculárius
semústilatus ínrumpit se in cúriam.'

|| Calidum, ferox et inconsultum. M. Tullius de Officiis lib. I (82): 'sic reperias multos, quibus periculosa et calida consilia'.

CAELVM est deorum domicilium. Vergilius Aeneidos lib. IV (247):

caelum qui vertice fulcit.

|| Caelum rursus aer. M. Tullius de Deorum Natura lib. II (42): 'aptiora eorum, qui terras incolunt eas,

---

37—3 Pac. quo praes.— cursus; 6—10 Cal. est mal.— fervens; 12 Cal.— velox.

---

1 Curriculis *L* A^A B^A (= *G*): -lum D^A: *corr. E Gen.*[3] || curri (*Gen.*[1]) *vel* curro (*B*[1]) A^A || 2 uiroti *om.* D^A || 3 ep. ad Iulium Caesarem *Mu.* || 4 venissem *L* B^A || 5 exemplo B^A || rus *On.*: eas: meos *Gulielm.* || 6 *post* mendax inf. *stant 270. 33—5* (Conv.—tolli conv.) || 7 II: *corr. Maius* || 8 respondeatis: *corr. codd. quattuor Vaticani, auctore Maio* || 10—11 *cf. 311. 10* || 12 C. autem cit. D^A || (uerox *Gen.*[1]) || 15 iniuriam A^A: iniuria (?) *Mu.* || 16—17 (cons.) *post 23*: *corr. ed. princ.* || 16 Callidum B^A || 17 callida B^A || cons. quietis et cogitatis splendidiora et maiora videantur *Cic.* || 21 altiora || incolant *Cic.*

in quibus aer sit purus ac tenuis, quam illorum, qui utantur crasso caelo atque concreto'.

CONTENTVS dicitur cui res etiam parva abunde est. Vergilius lib. VII (736):

patriis sed non et filius arvis
contentus. ||

Terentius in Eunucho (121):

quia
neque tu úno eras conténta neque solús dedit.

Lucilius lib. XXX (15):

heis te versibus interea contentu' teneto.

M. Tullius ad Brutum (fr. 5): 'sic igitur facies et me aut amabis aut, quod contentus sum, diliges'. — idem de Officiis lib. II (43): '[in] brevitatis causa familia contenti erimus una'. || Contentum dicitur extensum. Vergilius lib. V (513):

tunc rapidus, iamdudum arcu contenta parato
tela tenens.

Lucilius lib. XXX (110):

hic ut muscipula contenta ac scorpio' cauda
sublata.

|| Contentum, conligatum, coniunctum. Vergilius Georg. lib. III (536):

contenta cervice trahunt stridentia plaustra.

---

24 Cont.—est; 1—3 Ter.—contenta; 8—16 M. Tull. in brev.—plaustra.

---

22 rursus ac tenues || **22—23** qui tantur L^1 A^A || **5** his *Gulielm.*: et is || **6—7** *cf. 421. 29* (*s. v.* amare et diligere) || **7** ut am.: *corr.* H^3 || quid (qui *Cant.*) contendi (-tus H^3) sum *codd. h. l.* || quo *ed. a. 1476* || diligens L B^A || **8** in *del. ed. princ.*: sed b. c. *Cic.* || **9** *post* una *stant* *258. 20—28* (legas), *tum* *257. 46* (Conp.)—*48* || **9—19** *post 265. 34* || **10** hunc: *corr. Me.* || rapidum D^A || paratu D^A || **12—14** *cf. 181. 30* (*s. v.* tenta); *385. 33* (*s. v.* sublatum) || **13** atque || caudas L A^A.

‖ Contentum, continuum, perseverans. Cicero Tusculanarum lib. V (97): 'Socraten ferunt, cum usque ad vesperum contentius ambularet quaesitumque esset ex eo, cur id faceret'.

COGERE, conradere. Varro in Eumenidibus (126):

furando tamen, ac morbo stimulatus eodem,
ex sese ipse aliquid quaerat cogatque peculi.

‖ Cogere est urguere. M. Tullius de Officiis lib. III (55): 'Diogenes contra: «num te emere coegit, qui ne hortatus quidem est?»' — Terentius in Eunucho (389):

"iubesne?" — "iúbeo, cogo atque ínpero."

Cogere, mollire, subigere. Varro Virgula Divina (567):

sed pancarpineo cibo coacto
libamenta legens caduca victus.

‖ Cogere, in unum colligere. Sisenna Historiarum lib. IV (88): 'submoti et intra moenia rursum coacti'. — Cicero Tusculanarum lib. I (43): 'caelum hoc, in quo nubes, imbres ventique coguntur'. — Terentius in Heautontimorumeno (145):

quási talenta ad quíndecim
coégi.

M. Tullius ad M. Catonem (ad Fam. XV, IV, 2): 'coactoque in unum exercitu ‖ castra in Lycaonia aput Iconium faceret'. — Vergilius in Bucolicis (VI, 85):

cogere donec oves stabulis.

23—25 Cog.—est; 30—33 Cog.—coguntur.

18—19 ad epyrum (-ir) (ephyrum *L*) ‖ 19 esse *A^A* ‖ qua re *codd. Cic.* ‖ facere (*corr. H³ B*) ‖ 20—22 *cf. 392. 5* (*s. v.* stat, plenum est) ‖ 21 a m. *Lachm. comm. Lucr. p. 85* ‖ 22 periculi *A^A L²* ‖ 24 nimium temere *B^A* ‖ 26 nubesne *A^A* ‖ 27—29 *cf. 332. 15* (*s. v.* legere, colligere) ‖ 28 parc. *L* ‖ 29 vetus *codd. h. l.*: veris *Scal.* ‖ 33 imbres *om. A^A D^A* ‖ 1 conium *B^A* ‖ 2 *cf. 381. 19.*

Lucilius lib. XXVI (39):

raúco contiónem sonitu et cúrvis cogant córnibus.

|| Cogere, mulgere. Vergilius in Bucolicis (III, 98):

cogite oves, pueri. si lac praeceperit aestus,
ut nuper, frustra pressabimus ubera palmis.

|| Cogere, stringere. Vergilius Georg. lib. IV (35):

nam frigore mella
cogit hiemps eademque calor liquefacta remittit.

|| Cogere, inpremere, coartare. Vergilius lib. VII (509):

quadrifidam quercum cuneis ut forte coactis
scindebant.

CLAVDERE significat includere. Vergilius Georgicon lib. III (214):

aut intus clausos satura ad praesepia servant.

|| Claudere rursus obsistere. Vergilius Aen. lib. X (377):

ecce maris magna claudit nos obice pontus.

|| Claudere, circumire. Vergilius in Bucolicis (VI, 55):

claudite, nymphae,
Dictaeae nymphae, nemorum iam claudite saltus,
siqua forte ferant oculis sese obvia nostris
errabunda bovis vestigia.

CITVM, celer. Sallustius in Catilinae Bello (15, 5): 'citus modo, modo tardus incessus'. || Citum, divisum

---

5—10 Cog.—rem.; 23—24 Cit.—incessus.

---

4 contentionem A^A L^2 || e (?) *Mu.* || 8 str., coartare *Mu.* 10 color L^1 A^A || 11 coaptare A^A: *ad v. 8 transp. Mu.* 12 et || 17 obicere L^1 A^A || 20 dictae A^A || 21—22 *cf. 103. 10* 23 Cit. incitatum, celer *Mu.* || celerem D^A || 24 C. incitatum d. (d. m̄ *Gen.*) A^A: inc. *ad v. 23 transp. Mu.*

vel separatum: unde et oscitare dictum est. Vergilius Aen. lib. VIII (642):

haut procul inde citae Mettum in diversa quadrigae
distulerant.

CITARE est vocare. M. Tullius in Verrem (II, II, 98): 'citat reum: non respondit; citat accusatorem'. ‖ Citare, incitare, provocare. M. Tullius de Divinatione (II, 5): 'quorum studio legendi non scribendi studium vehementius in dies citant?' ‖ Citare, laudare. M. Tullius de Officiis lib. I (75): 'citeturque Salamis clarissimae victoriae, quae anteponatur consilio Solonis'. ‖

CADERE est ruere. Vergilius Georg. lib. I (109):

illa cadens raucum per levia murmur
saxa ciet.

‖ Cadere, occidere. Vergilius Aen. lib. II (426):

cadit et Ripheus, iustissimus unus
qui fuit in Teucris.

‖ Cadere, evenire. M. Tullius de Officiis lib. III (14): 'et, ut idem dicunt, omnes numeros habet nec praeter sapientem cadere in quemquam potest'.

CAPESSERE, perficere. Vergilius Aen. lib. I (77):

mihi iussa capessere fas est.

Plautus in Aulularia (590):

ín erum matura, ín se sera cóndecet capéssere.

28—33 Citare—vict.; 10—11 Cap.—est.

25—27 *cf. 284. 22* ‖ 29 citar r. $L^1 A^A$ ‖ 31 studium ‖ non] meum *codd. Cic.*: nostrum *Mu.* ‖ 32 suscitant *L*: incitatur *codd. Cic.*: suscitatur *Mu.* ‖ 33 psalmis ‖ cl. testis vict. *Cic.* ‖ 34 anteponantur $L A^A$ ‖ *post h. versum stant 264. 8—19* (Cont.—faceret) ‖ 7—8 (hab.) *cf. 353. 3* ‖ 8 omnes] ob *codd. h. l.* ‖ 10 perferre $D^A B^A$ (= *G*) ‖ 13 se rerera A^A (= *Gen.*).

|| Capessere, inmittere. Plautus in Asinaria (158):
quó magi' te in altúm capessis, aéstus te in portúm refert.

|| Capessere, recipere. Plautus in Amphitryone (262):
nunc pérgam eri imperium éxsequi et mé domum capéssere.

COMMODVM, sicuti plerumque, utile. || Commodum, aptum, conveniens. Vergilius lib. XI (522):

accommoda fraudi.

|| Conmodum, integrum, totum. Lucilius (III, 6):

bis quina octogena videbis
conmoda at e Capua quinquaginta atque ducenta.

Plautus in Asinaria (725):
vigínti argenti cónmodas minás, eius quas dem mátri.

CANDET, ignitum est. M. Tullius de Officiis lib. II (25): 'candenti carbone adurebat capillum'. || Candet, candidum est. Vergilius Aen. lib. IV (61):
candentis vaccae media || inter cornua fundit.

Varro *Γνῶθι σεαυτόν* (203):
candéns córpore taúrús Triviaé lúmine Lúnaé.

CASTVM, sine lubidinis et turpitudinis nota. Vergilius Aen. lib. II (Georg. II, 524):
casta pudicitiam servat domus.

|| Castum, religiosum. Vergilius lib. VI (661):
quique sacerdotes casti, dum vita maneret.

---

16 Cap. recip.; 18—19 Comm. sicuti—conveniens; 26—1 Cand.—fundit; 4 Cast.—nota; 7—8 Cast.—maneret.

14—15 *cf. 247. 15; 381. 37* || **17** percam LB^A || exequi *codd. Pl.*: persequar || **19** XII || **22** vis $L^1 A^A$ || quin (qui in A^A) actogena (oct. $G^1 B$): *corr. Scal.* || videb A^A || **23** c. te: *correxi*: c. tunc *Mu.* || capu A^A || trecenta (CCC) *Mu.* || **25** commodas *Pl.*: -da || huius *Pl.* || **27** carb. sibi adur. *Cic.* || **3** *vel anapaestice* || trivio: *corr. Oehler. post ed. pr.* || **5—6** *cf. 440. 4* || **5** Aen. * * * Georg. *Mu.* || **7—8** *cf. 440. 6* || **8** manebat *codd. Verg.*

267 M.

Varro Gerontodidascalo (181): 'ergo tum sacrae, religiosae castaeque fuerunt res omnes'. — idem in Eumenidibus (119):

nam quaé venustas híc adest gallántibus?
quae cásta vestis?

‖ Castum, a furtis et rapinis apstinens. Varro Andabatis (27):

néc manus viscó tenaci tínxerant virí castas.

‖ Castum, suave, iucundum. Varro Parmenone (394):

demítis acris pectóre luctus cantú castaque poési.

CENSERE significat existimare, arbitrari. Accius Eurysace (344):

. nám ea oblectat spés aerumnosum hóspitem,
dum íd quod miser est, clám esse censet álteros.

Naevius Poenici Belli lib. VI (45):

censet eo venturum obviam Poenum.

Cassius Hemina Historiarum lib. II (16): 'censuit sese regem Porsennam occidere'. — Quadrigarius Annali lib. VI (59): 'ne nos ad certationem censeas haec incepisse'. ‖ Censere, suscensere. Varro Caprino Proelio, περὶ ἡδονῆς (72): 'ne vobis censeam, si ad me referretis'.

---

13 Cast.—abst.; 15 Cast. s. iuc.; 17 Cens.—arb.; 22—23 Sisenna cens.—occidere.

---

9 sacra (*corr.* E^2) ‖ **9—10** e. t. sacra relligio *etc.* (*vers. hexam.*) *Bue.*: e. t. Romae s. c. (*om.* rel.) *Vahlen., Coniect. p. 7* ‖ **10** religiose casteque *L* ‖ **11—12** *cf. 119. 4* (*s. v.* gallare); *386. 35* ‖ **11** namque ‖ his *Salmas.* ‖ **14** vis contenaci L^1 ‖ casta: -tas *pro var. lect. Me.*[1] ‖ tincta erat v. casta *Meinek.* ‖ **15—16** *cf. 240. 41* (*s. v.* acre) ‖ **16** demittis A^A B^A ‖ acros L^1 ‖ luctus] curas *codd. 240* ‖ **17** arbitrare L^1 A^A D^A ‖ **18** n. e. demum o. *Ribb.* ‖ **19** cum *Mu.* ‖ quo *Ritsch.* ‖ miseriaest *Bue.* ‖ altero A^A: -rum *Mu.* ‖ **21** censent B^A ‖ **22** Cass. Hem.] Sisenna D^A ‖ **24** (-one *Gen.*) ‖ **25** ηαοης (-οση *L*) ‖ (referetis B^1).

COICERE est iacere. Vergilius Aen. lib. II (544):

telumque inbelle sine ictu
coniecit.

Afranius Simulante (308):

vellem íntervenissem ánte; nam, ut signa índicant,
hi cóniecere vérba inter sese ácrius.

Coicere, confligere, certare. Afranius Simulante (310):

"te nólim, mater, mé praesente, cúm patre
coícere." — "non, † sine non vis, mél meum."

Coicere, agere. Afranius Materteris (216):

causam coícere hodie ad té volo:
ambón adestis? prófuturos árbitror. ||

Coicere, furari, auferre. Afranius Incendio (189):

sérvust mihi Nicásio,
scelerátus, curiósus. is cum fílio ei
coiécerat nescíoquid de ratiúncula.

Lucilius lib. II (25):

quid dicis? cur est factum? quo coicis istuc?

CONTINGERE est tangere. Vergilius Aen. lib. II (239):

funemque manu contingere gaudent.

---

26 Coic. est iac.; 27—28 Virg. telumque—coni.; 32 Coic. colligere certare agere (*cf. 35*); 7 Cont. e. tangere.

---

30 signant indicant A^A || 31 coniaecere L^1: coniacere A^A: conicere B^A || se: *corr. Iun.* || 32 confligere *Me.*: colligere || 33 te *add. Both.* (*praec.* te) || 34 non sine *om. L* || non vis] novis A^A || nolo si tu non vis *On.*: non si tute non vis *Mu.*: nunc sine, etsi non vis *Both.*: *fort.* non, si noenu vis, mel m. . . || 3 curiosis cum A^A || ei *om.* A^A || 4 coiecerat *Mu.*: coicere ad || latratiuncula (*pro* la[rat]tiunc.): *corr. Iun.* || 6 quo *E ante corr.*: quod *rell.*: quor *Mu. in append.* || 7 III.

268 M.

‖ Contingere, evenire. M. Tullius *Tusculanarum* lib. V (15): ‘quod non modo singulis hominibus, sed potentissimis populis saepe contigit’. Ennius Thyeste (308):

quam máxime mihi hic hódie contigerít malum.

CONFERRE significationem habet manifestam. M. Tullius de Officiis lib. II (2): ‘omnis meas curas cogitationesque in eam conferebam’. ‖ Conferre, conserere. Vergilius lib. IX (44):

ergo etsi conferre manum furor iraque monstrat.

‖ Conferre, contollere. Vergilius (Aen. IX, 690):

et conferre gradum et procedere longius audet.

‖ Conferre, conparare. M. Tullius de Officiis lib. II (6): ‘quae conferri cum eorum studiis potest?’ ‖ Conferre, trasferre. M. Tullius de Officiis lib. II (6): ‘ad hoc nos studium potissimum contulissemus’.

CONFECTVM dicitur occisum, exanimatum. Vergilius lib. XI (823):

hactenus, Acca soror, potui; nunc vulnus acerbum
conficit.

M. Tullius de suppliciis (in Verr. II, v, 140): ‘plagis confectum dico a lictoribus tuis civem Romanum ante oculos tuos concidisse’. ‖ Confectum, defessum. Vergilius lib. XI (85):

ducitur infelix aevo confectus Acoetes.

9—11 Cont.—cont.; 13—16 Conf.—monstrat; 19—20 Conf.—pot.; 22 Conf.—ex.; 25—26 M. Tull.—tuis; 27—28 Conf.—Acoetis.

---

9 *add. Me.* ‖ 11 contingit *BA DA* ‖ 12 e qua *Bue.* ‖ mihi max.: *corr. Both.* ‖ hod. hic *Ribb.* ‖ 16 pudor i. *Verg.* ‖ 18 c. manum *Verg.* ‖ procurrere—audent *Verg.* ‖ 22 examinatum *DA* ‖ 22—23 (pot.) *cf. 377. 33* ‖ 25—27 *cf. 368. 38* ‖ 26 dici *codd. h. l.* ‖ civem Romanum *Cic.*: P. R. (*pro* C. R., *ut in 369. 1; 271. 26*) ‖ 27—28 *cf. 283. 9.*

Lucilius lib. XXVI (27):

túm doloribús confectum córpus animo obsístere.

M. Tullius de Officiis lib. II (2): 'nec me angoribus dedidi, quibus eram confectus'. || Conficere, frangere.

Lucilius lib. XXVIII (XXIX, 35):

malo hércle vestro cónfectores cárdinum.

|| Conficere, colligere. || Terentius in Phormione (38):

. . id ut confícerem. confeci: ádfero.

M. Tullius ad Caesarem iuniorem lib. I (fr. 5): 'in singulas tegulas inpositis [sescenti] sescenties confici posse'. — et in Verrem actione II (I, 138): 'permagnam eum dicere ex illa re pecuniam confici posse'. — Lucilius lib. XXVI (84):

† non te multitúdinem
tuórum, quam in album índidit tua déxtra, confecít sibi.

|| Conficere, facere. Terentius in Phormione (258):

bonás me absente hic cónfecistis núptias.

M. Tullius in Hortensio (88): 'ea facultas maioribus nostris erat, qui confectis senatusconsultis'. — et Tusculanarum lib. I (22): 'nihil est enim apud istos, quod non eorum turba conficiat'. || Conficere, explicare. M. Tullius de Officiis lib. II (9): 'honestatis pars confecta

---

31—32 M. Tull.—conf.; 9—10 Conf.—nuptias; 14—16 Conf.—notissimam.

---

32 dedi *DA* || 2 id ut c. *Ter.*: aut c. (a *pro* it) || conficiat fero || 4 inpotis *L*[1] || sescenti *om. L A*[A]: sescentis *C. F. Mueller.* || sescenti et *L ante corr.* || 6 exiliare *L*[1] *A*[A] || 7 nonne *Duebner.*: *fort.* nocte || 8 indidit (indit *L*[1]) a dextera: *correxi*: indidisti d. *Duebner.* || conficis ibi: *correxi*: confeci tibi *Duebner.* || 13 VI *L*[1] *A*[A]: V *B*[A] || quos *L B*[A] || 14 atomorum t. *codd. Cic.* || 15 honestitatis *L B*[A].

est, quam tibi cupio esse notissimam'. || Conficere, consumere, finire. Terentius in Phormione (839):

ne cum híc non videant mé, conficere crédant argentúm suum.

M. Tullius ad Caesarem iuniorem lib. I (fr. 6): 'bellum, ut opinio mea fert, consensu civitatis confectum iam haberemus'. — Lucilius lib. XXX (50):

conficit ipse comestque.

M. Tullius in Hortensio (81): 'quae est enim confectio valitudinis, quae deformatio corporis?'

CONCEDERE, dare vel permittere. M. Tullius in Verrem actione I (Div. 23): 'da mihi hoc; concede, quod facile est'. — Vergilius lib. VII (305):

concessit in iras
ipse deûm antiquam genitor Calydona Dianae.

Terentius in Adelphis (216):

hui!
metuísti, nunc si dé tuo iure cóncessisses paúlulum.

Lucilius lib. XXIX (XXVIII, 16):

concédat homini id quód velit; deléniat.

M. Tullius de Officiis lib. III (39): 'si negent, omnia turpia per se ipsa fugienda esse concedant'. || Concedere, credere vel consentire. Terentius Phormione (805):

numquamne hódie concedés || mihi
neque intélleges?

14—16 Conf.—notiss.; 24 Conc.—perm.; 27 Virg. concessit in iras; 35—2 Conc.—intelleges.

---

16 qu. quidem t. *codd. Cic.* || **17** ne *om.* (*praec.* ne) || **19** ferret $L^2 A^A$: feret $L^1 B^A$: *corr.* Σ || **20—21** *cf. 81. 30* (*s. v.* comest) || **21** confecit *codd. h. l.* || **22** enim *om.* *L* || **22—23** confessio: *corr.* $E H^3$ || quae enim confectio est val., quae def. coloris et corporis *Augustin. contra Iulian. Pelagian. IV, 14. 72* || **26** VI $L A^A$ || **28** atiquam A^A (*non B*) || **31** si nunc *codd. Ter.* || **32—33** *cf. 278. 11* (*s. v.* delenitus) || **34** neglegent || **36** vel consistere $A^A D^A$ || **1** numquam me hoc die (hodie D^A).

Lucilius lib. XXVII (48):

íd concedere únum atque in eo dáre quo superatúr manus.

Concedere, recedere vel cedere. Terentius in Hecyra (597):

hic vídeo me invisam ésse inmerito: témpus est concédere.

Afranius [in] Incendio (200):

atque étiam incedit hóc: procul concéssero.

Caecilius Titthe (227):

hic dúm abit, huc concéssero.

Cicero Tusculanarum lib. IV (63): 'ut cum magnitudine medicinae doloris magnitudo concederet'.

CONSEQVI significat sequi. Vergilius lib. V (152):

quem deinde Cloanthus
consequitur.

M. Tullius de Officiis lib. III (4): 'ex quo intellegi debet illum mentis agitatione *investigatione*que earum rerum quas cogitando consequebatur neque otiosum nec solum umquam fuisse'. || Consequi, adipisci. M. Tullius Epistula ad Caesarem lib. I (1): 'tunc cum ea, quae es ab senatu summo cum honore tuo consecutus'. — idem in Verrem actione I (6): 'quod ego meo labore et vigiliis consecutus sum'. || Consequi, exprimere, definire. M. Tullius ad Caesarem (11): 'extrema vero nec quanta nec qualia sint, verbis consequi possum'.

5—6 Conc.—conc.; 13—15 Cons.—cons.; 19 Cons. adip.; 22—30 M. Tull. quod—conserere.

---

4 id (*vel* mihi) c. *Corpet.*: in c. || 6 merito || 7 in *om.* $L^1 A^A$ || 8 incendit: *corr. Gulielm., Lips.* || 11—12 ut magnitudini *Cic.* || 12 emedicine *L*: medicae A^A || 13—15 *cf. 381. 15* || 17 agitatione quae (*om.* invest.) || 18 cogitandum || 19—21 *cf. 320. 1* (*s. v.* honor) || 20 tu cum *codd. 320*: tum cum *C. F. Mueller.* || 21 est ab senatus *codd. h. l.* || honere *L* || 23 exp. vel def. D^A.

CONSERERE dictum est miscere. Vergilius Aen. lib. II (397):

multaque per caecam congressi proelia noctem
conserimus.

|| Conserere, inserere. Vergilius Georg. lib. II (37):

iuvat Ismara baccho
conserere.

[Constituere, instituere.] M. Tullius de Senectute (54): 'non consitiones modo delectant, sed etiam insitiones'.

CONVENIRE, placere, constitui. Sisenna Hist. lib. IV (62): 'signum nanctus a Papio, quod inter eos tolli convenerat'. || Convenire, aptum esse. M. Tullius in Hortensio (57): 'nam quod vereris, ne non conveniat nostris aetatibus ista oratio, quae spectet ad hortandum'. || Convenire significat obvium fieri. Terentius in Eunucho (234):

conveni hodie adveniens mei loci quemdam atque ordinis
hóminem.

|| Convenire, videre. M. Tullius de Senectute (83): 'neque vero eos solum convenire aveo quos ipse cognovi, sed illos etiam de || quibus audivi et legi et ipse conscripsi'. — Plautus in Asinaria (274):

aétatem velím servire, Líbanum ut conveniám modo.

22—30 M. Tull. quod—conserere; 38—40 Conv.—hom.

---

28 Cons. serere *Guietus* || **31—32** *post 273. 11*: *huc traiec. Quich.* || **32** non E^1: *om. rell.*: nec *Cic.* || constitiones *L ante corr.*: constitutiones *rell.* (*cum L ex corr.*) || institutiones || **33—34** *post 263. 6* (infamatio): *huc traiec. Quich.* || **33** constituere: *corr. Quich.* || **34** papo $L B^A$: papo (*Gen. ex corr.*) *vel* popo (*Gen. ante corr.*) *vel* papippo (*B*) A^A || quid A^A: qui $L B^A$: *corr. Iun.* || **35** actum $L A^A$ || **38—39** *cf. 324. 17; 359. 9* || **39** q. m. l. *codd. 359* (*cf. codd. 324*) || **41—1** *cf. 276. 1* || **42** abeo (ad eos *L*) || **42—43** cognovissed L^1: -set A^A || **1—2** *cf. 72. 17* || **2** servere B^A (= *G*): servare $L A^A$.

|| Convenire, colligi, coire. Vergilius Aen. lib. I (361):
conveniunt, quibus aut odium crudele tyranni.

M. Tullius in Philippicis lib. III (5): 'cui quidem hodierno die, patres conscripti, nunc enim primum ita convenimus'. || Convenire, constare. Terentius in Phormione (53):
. . conveniet númerus, quantum débui.

|| Convenire, similem esse. Varro Longe Fugit Qui Suos Fugit (245): 'solus rex, solus retor, solus formonsus, fortis, aecus vel ad aedilicium modium, purus putus. si ad hunc charactera Cleophantus conveniet, cave attigeris hominem'. || Convenire, placere, certum fieri. Vergilius lib. XII (183):
cesserit Ausonio si fors victoria Turno,
convenit Euandri victos discedere ad urbem.

M. Tullius de Finibus Bonorum et Malorum lib. V (86): 'vivendi cupiditate incensi omnes sumus; atque hoc mihi cum tuo fratre convenit'. || Convenire, interpellare. M. Tullius in Verrem actione II (I, 126): 'non dubitat quin, *si* ipse Verrem convenisset, aequitate causae, auctoritate sua conmovere hominem posset'. — Lucilius lib. XXIX (117):
haec tum conventus tela insidiasque locavi.

3—4 Conv.—tyr.; 13 Conv.—fieri; 16—21 M. Tull.—sua.

---

3 Conveniri $L A^A D^A$ || 6 die e pāc H^3 *ut vid.*: die pāc A^A: d. ēpc $L B^A$ (*i. e.* episcopus!) || 7 conveniens A^A || 7—8 Conv.—deb. *om.* A^A || 8 convenit—debuit || 11 fortis secus $L B^A$ || modius: *corr. N. Faber* || putis: *corr. Iun.* || 12 huc: *corr. edd.* || χαρακτῆρα Κλεάνθους *Voss. Arist. p. 589* || 13—14 *cf. 250. 46* || 15 *cf. 250. 39* || 16 mal. et bon. $L^1 A^A$ || 17 atque *om. codd. Cic.* || 19 dubitabat *codd. Cic.* || 20 si *om.* || 21 possit $L B^A$: posse A^A: *corr.* E^1 || 21—22 *cf. 340. 28* (*s. v.* locare, parare) || 21 XXVIII *codd. 340* || 22 hic *I. Dousa* || tu—insidiisque (-disque $L^1 A^A$) *codd. h. l.*: tum—insidiaeque *codd. 340* || locari *I. Dousa.*

CAEDERE est verberibus dedere. Terentius in Andria (199):

verbéribus caesum te ín pristinum, Dáve, dedam . . .

M. Tullius de suppliciis (in Verr. II, v, 162): 'caedebatur virgis medio in foro Messanae civis Romanus'. || Caedere, excidere. Vergilius Georg. lib. I (173):

caeditur et tilia ante iugo levis.

Lucilius lib. XXVII (58):

lígnum caedat, pénsum faciat, aédis verrat, vápulet.

M. Tullius in Hortensio (58): 'aut tibi id ipsum pervertendum fuit, quod tu ne attigisti quidem, aut eius partes quasi membra quaedam caedenda'. || Caedere, occidere vel mactare. Vergilius Georg. (II, 380):

non aliam ob || culpam Baccho caper omnibus aris
caeditur.

et Aen. lib. II (266):

caeduntur vigiles.

Varro in Eumenidibus (125):

Aiax tum credit ferro se caedere Ulixem,
cum bacchans silvam caedit porcosque trucidat.

|| Caedere, inmolare. Plautus in Aulularia (567):

caedéndum conduxi égo illum.

Vergilius Aen. lib. V (96):

caedit quinas de more bidentis.

---

23 Ced.—dedere; 25—26 M. Tull.—foro; 27—28 Ced.—levis; 33—34 Ced.—mact.; 4 Virg. ced. vigiles.

---

23 v. laedere *Quich.* || 26 in m. f. *codd. Cic.* || 27 exc.] scindere (?) *Mu. in append.* || 29—30 *cf. 420. 9* (*s. v.* verrere, mundare) || 29 XXVIII (*H*²) *vel* XXVI (*G*) *B*⁴ || 6 Aiax tum *Benaeus ap. Passerat.*: maximum || sed || 7 baccha (*seq.* s): *corr. Me.*: baculo *Lachm.* || porcusque *L* || 8—9 *cf. 274. 11* || 10 IIII.

|| Caedere, frangere. Vergilius Georg. lib. III (364):

caeduntque securibus umida vina.

M. Tullius in Verrem actione II (I, 69): ‘caedere ianuam saxis, instare ferro’. Lucilius lib. XXIX (47):

caede óstium, Gnatho! úrgue. restant: périimus!

|| Caedere, conmiscere. Lucilius lib. XXX (68):

lana, opus omne perit; pallor, tiniae omnia caedunt.

QVATERE significat percutere. Vergilius lib. VIII (596):

quadripedante putrem sonitu quatit ungula campum.

|| Quatit, infestat. Vergilius lib. IX (608):

aut rastris terram domat aut quatit oppida bello.

|| Quatit, excludit. Terentius in Eunucho (358):

“nímirum” — “homó quatietur cérte cum donó foras.”

|| Quatit, movet. Vergilius lib. X (762):

at vero ingentem quatiens Mezentius hastam.

CONSTAT, valet, consistit. Lucilius lib. XXVI (86):

trádo ergo alias númmo porro, quód mihi constat cárius.

Cicero Tusculanarum lib. I (42): ‘animus; qui si est quattuor horum generum, unde omnia constare dicuntur’.

12—15 Ced.—ferro; 27 Const. val. consistit; 30 Cicero quattuor—dicuntur.

12—13 *cf. 380. 34* || 14 actione II B^A: actionem A^A: actione I *corr. ex* actione *L* || 15—16 *cf. 417. 30* (*s. v.* urguere, insistere) || 15 XXVIII *codd. 417* || 16 hostium grato *codd. h. l.* || urguere (-gere) istam *codd. h. l.* || 17—18 *cf. 462. 25* (*s. v.* pallorem) || 18 (lanae *B*) || fallor *codd. h. l.* || 20 quadripedantem *L* A^A || sonitum *L* A^A || quate L^1 A^A || 21 VIII *L* (*cum B*) || 24 istum (-unc) ipsum, h. *codd. Ter.* || 26 medientius || 27 consistit *ad v. 29 transp. Quich.* || 29 Constat, consistit. Cic. *Quich.*

|| Constitit dicitur stetit. Vergilius Aeneidos lib. IV (252):

hic primum paribus nitens Cyllenius alis
constitit.

|| Constitit, erectus est. Plautus in Amphitryone (233):

. . frémitú virûm; éx spíritu átque anhélitu
nébula cónstát.

Vergilius lib. V (426):

constitit in digitos.

Cicero Tusculanarum lib. I (37 = trag. inc. 75):

. . . "ubi rígida constat crássa caligo ínferûm."

|| Constat, conpositum est. Lucilius lib. XXVI (24):

príncipio || physici ómnes constare hóminem ex anima et córpore dícunt.

Sisenna Historiarum lib. IV (58): 'multitudinem procul hostium constare viderunt'. || Constat, convenit, manifestum est. M. Tullius ad Caesarem iuniorem lib. II (fr. 19): 'cum constet Caesarem Lupercis id vectigal dedisse. quî autem poterat id constare?' — et Tusculanarum lib. I (40): 'sive quod a gravioribus leviora natura repellantur. quae cum constent'.

CONSTITVERE est proponere, definire. Vergilius Aen. lib. I (308):

hominesne feraene,
quaerere constituit.

34—36 Const.—constat; 40 Cicero ubi—inferum; 4—6 Const.—ded.; 9 Const.—definire.

31—33 *cf. 353. 23* || **35** et || **37** Constit $L^1 A^A$ (= *Gen.*[1]) || **1** animo *Gulielm.* || **6** constat B^A: constaret *Halm.* || **8** constet B^A || **9—11** *cf. 258. 17; 290. 29* || **9** proponere $L\,B^A$: ponere ponere (*Gen.*) *vel* ponere (*B*) A^A: ponere D^A || III $L\,A^A$.

|| Constituere, retinere, firmare. M. Tullius de Officiis lib. I (122): 'ineuntis enim aetatis inscitia senum constituenda et regenda est prudentia'. || Constituere, parare. M. Tullius in Verrem actione II (I, 65): 'quod ubi erat Philodamo nuntiatum, tametsi erat ignarus, quantum sibi ac liberis suis iam tum mali constitueretur'. || Constituere, erigere. Vergilius lib. VI (216):

et feralis ante cupressos
constituunt.

COLLIGERE, in unum redigere. Vergilius Aen. lib. V (15):

colligere arma iubet validisque incumbere remis.

M. Tullius in Philippicis lib. VI (7): 'succurrendum est D. Bruto; omnes undique copiae colligendae'. || Colligere, reficere. Cicero in Verrem actione II (II, 48): 'sed manifesto furto perturbatus ubi se collegit'. || Colligere, celare, subpremere. Vergilius lib. XII (491):

substitit Aeneas et se collegit in arma,
poplite subsidens.

|| Colligere, auferre. Lucilius lib. XXX (113):

ruis hoc et colligis omnia furtim.

Plautus in Aulularia (312):

quin ípse pridem tónsor unguis démpserat;
collégit, omnia ábstulit praeségmina.

14—15 Const. parare; 17—21 erigere—iubet; 26—27 Coll.—arma; 28—29 Coll.—furtim.

12—14 *post 261. 35: huc traiec. Quich.* || 13 inscia A^A || 14 et reg. *Cic.*: exgregenda A^A: excredenda *L*: exercenda B^A || *ante* Const. *stant 270. 31—32* || 16 est *codd. Cic.* || 17 suis lib. A^A || 20 VI || 23 D. Bruto—copiae collig. *Cic.*: de bruto (butro A^A) o. u. coepere colligere || 24 III || 25 tamen—et furto manif. *Cic.* || 28—29 *cf. 380. 8* (*s. v.* ruere, inruere sine cautela) || 29 est *L* || 30—32 *cf. 152. 1* || 31 ipsi *codd. Pl.*

CONTINENS est abstinens, integer. M. Tullius ad M. Catonem (ad Fam. XV, 3, 2): 'ut, quae copiis et opibus ferre vix possumus, ea mansuetudine et continentia nostra, || sociorum fidelitate teneamus'. || Continens, coniunctum, continuum. M. Tullius in epistula ad Senatum (ad Fam. XV, 2, 2): 'itaque cum exercitu per Cappadociae partem eam, quae cum Cilicia continens est, iter feci'. — et in Hortensio (87): 'ne in continentibus quidem terris vestrum nomen dilatari potest'.

CVRATVM est sanatum. || Curatum, post laborem refectum. Vergilius (Aen. III, 511):

corpora curamus, fessos sopor inrigat artus.

|| Curatum, cum dilectu apparatum. Lucilius lib. XXX (XXIX, 87):

et circumvolitant ficetulae, turdi; curatis, coci.

CONDVCERE est, sicuti usu, emere. Plautus in Aulularia (567):

caedéndum conduxi égo illum.

Lucilius lib. XXIX (88):

mángo, non magná mercede, mágno quod condúxeris.

M. Tullius de Officiis lib. II (22): 'ut saepe in nostra republica videmus, mercede conducti'. || Conducere, colligere, convocare. Varro Manio (259):

---

33 Cont.—int.; 1—2 Cont.—continuum; 5—6 M. Tull. ne in—potest; 11 Cond.—usu; 15—17 M. Tull.—convocare.

---

33 est a. est i. *L* || **34** catonem catonem $L^1 B^A$ || **35** ferre] tenere *codd. Cic.*: *fort:* facere || **1** teneamur (tun- *G*): -mus *codd. Cic.*: tueamur *ed. a. 1471* || **3** exercitum || **4** partem meam $L^1 A^A$ || ita A^A || **5** feci. et in *Me.*: faciet in || **6** est natum: *corr. Me.* || **6** perfectum *L* || **10** ficellae *Mu.* || curati cocis *Mu.* || **11** Cond. emere, *dein post Plauti exemplum,* Cond. est sicuti usu: *corr. Quich.* || **11—12** *cf. 272. 8* || **14** mango *Mu.*: magno (*quod tuetur Keller. V. E. p. 104*) || mercedest *Mu.*

Mánius
máne suscitát; rostrum sub róstra fert, populum ín forum
cónducit.

‖ Conducere, convenire. Lucilius lib. XXX (13):

et virtute tua et claris conducere cartis.

‖ Conducere, utile esse (Lucil. dub. 1):

sólus vero sóli quid re et quaésti conducát scio.

M. Tullius de Officiis lib. III (101): 'stulte? si rei publicae conducebat? potest autem, quod rei publicae inutile sit, id cuiquam civi utile esse?' — idem de Republica lib. I (49): 'facillimam autem in ea republica esse posse concordiam, in qua idem conducat omnibus'. — Sisenna Historiarum lib. IV (77): 'quid *in* rem publicam suam maxume conducere videretur'.

CONCELEBRARE dicitur conmovere. Lucretius lib. I (3):

quae mare navigerum, quae terras frugiferentes
concelebras.

‖ Concelebrare, diffamare: ‖ dictum a· celebritate. Lucilius lib. XXX (7):

multis indu locis sermonibu' concelebrarunt.

CREDERE est fidem habere dictis vel factis. Lucilius lib. XXVIII (21):

Hymnís, velim te *mi* íd quod verum est crédere.

19—20 Varro rostra—conducit; 23 Cond. u. esse; 28—29 M. Tull. facillimam—omn.; 4—6 Cred.—credere.

---

19 sub *Turnebus*: sum ‖ rostra adfert (aff.): *corr. Mu.* ‖ **21** (convertere *G*) ‖ **22** (e v. *B, quod tuetur On.*) ‖ **24** suo: *corr. On.* ‖ **25—26** quomodo stulte? etiamne si rei p. cond.? *Cic.* ‖ st. lib. I (*om.* E^1 *ut vid.*: liberi *G*) rei p.: *correxi* ‖ **26—27** in. r. p. *codd. Cic.* ‖ **27** civi *Cic.*: ubi A^A: ibi *L* B^A ‖ utilem L^1 A^A ‖ **29** esse conc. *cod. Cic.*: posse c. E^1 ‖ **30** in *Ald.*: *om.* ‖ **1** diffamare *Lips.*: diu amare ‖ **5** XXVIII *Mu.*: XXVII *L* A^A: XXVI B^A *ut vid.* ‖ **6** hynnis A^A: *om.* D^A ‖ te mi *On.*: te: tete *Mu.*

275 M.

Vergilius Aen. lib. II (247):

ora dei iụssu non umquam credita Teucris.

‖ Credere, fidei conmittere. Lucilius lib. XXVIII (24):

vitam ác fortunas cuí concrediderím meas.

‖ Credere [est], servandum conmendare. Plautus [in] Aulularia (15):

ubi is óbiit mortem, quí mihi id aurum crédidit.

CONMODARE est mutuari. Lucilius lib. XXVII (30):

cérta sunt, sine détrimento quae ínter sese cónmodent.

M. Tullius de Officiis lib. II (15): 'atque ut dando et accipiendo mutuandisque facultatibus et conmodandis nulla re egeremus'. ‖ Conmodare, cum conmodo dare. M. Tullius ad filium lib. II (2): 'cui ego, quibuscumque rebus potero, libentissime conmodabo'.

CAPTARE, capere. Lucilius lib. XXVII (32):

quódsi paulispér captare atque óbservare haec vólueris.

COGNOSCERE est audire, aestimare. Lucilius lib. XXVI (XXVII, 33):

rém cognoscas símul et dictis ánimum adtendas, póstulo.

Pomponius Sponsa Pappi (167):

pól magi' curabo, úbi cognorint, ómnes una adséntiant.

9—14 Cred.—comm.; 15—16 M. Tull.—facult.; 17—21 Comm.—aestimare.

---

8 diei iusso A^A (*non B*) ‖ nonnumquam: (*corr.* H^2*EB*) ‖ 10 crediderim D^A ‖ 11 est *om.* $A^A D^A$ ‖ serv. committere D^A ‖ in *om.* L^1 ‖ 11—12 *cf. 359. 29* ‖ 12 morte D^A ‖ quid mihi in a. *codd. h. l.* ‖ 16 metuandisque f. $L^1 A^A$: mutuandis f. D^A: mutandis que f. *codd. Cic.* ‖ commodantis *L* A^A ‖ 17 C. c. commoda d. A^A: C. conmodum dare *Mu.* ‖ 18 rep. (*sic*) potero A^A *ut vid.* (re potero *Gen.*[1]; re perpotero *Gen.*[2]: repertis potero *B*): perpotero D^A ‖ 19 C. c. Captare, observare. Luc. *Quich.*: *fort.* C. animo c. *vel* C. aure c. ‖ 21—22 *cf. 238. 12* (*s. v.* adtendere) ‖ 21 XXVII *codd. 238* ‖ 22 cognoscat *codd. h. l.*: *corr.* H^3 ‖ 23—24 *cf. 469. 23* (*s. v.* adsensit) ‖ 24 pol emagis: pol mage *Both.*

Terentius in Andria (49):

eo pácto et gnati vítam et consiliúm meum cognósces.

Vergilius Georg. lib. I (177):

ni refugis tenuisque piget cognoscere curas.

|| Cognoscere, nosse vel perspicere. Vergilius lib. IX (245):

venatu adsiduo et totum cognovimus amnem.

idem Georg. lib. II (226):

nunc quo quamque modo possis cognoscere dicam.

M. Tullius in Hortensio (26): 'unde autem facilius quam ex annalium monumentis aut bellicae res aut omnis rei publicae disciplina cognoscitur?' — idem [et] de || Senectute (83): 'neque vero eos *solum convenire aveo quos* ipse cognovi, sed illos etiam de quibus [et] audivi et legi et ipse conscripsi'. || Cognoscere, agnoscere.

Vergilius in Bucolicis (IV, 60):

incipe, parve puer, risu cognoscere matrem.

M. Tullius de Republica lib. I (inc. 4): 'cognosce mehercule, inquit, consuetudinem istam et studium sermonemque'. — Varro Sesqueulixe (471): 'vereor ne me quoque, cum domum ab Ilio cossim revertero, praeter canem cognoscat nemo'.

CONPETERE significat quod est honorem vel coniugium vel quidvis aliud adversus alium petere. unde conpeti-

---

26—27 Ter. eo—cogn.; 30—31 Cogn.—amnem; 34—36 M. Tull.—cogn.; 10—16 Comp.—competere.

---

27 cognoscis || **28—29** *cf. 411. 38* || **29** ni] non A^A (*non B*) || **30** prespicere *L* A^A B^A: prosp. D^A: (*corr. B*) || **30—31** *cf. 230. 4* || **31** venati D^A || **36** disciplinae (-ne): *corr. Gen.*[3] || et *om. E* || **1—2** *cf. 270. 41* || eo (*sic*) ipse *omissis mediis codd. h. l.* || **2—3** de q. et audivi legi (-ge) L^1 A^A: de q. audivi et legi *codd. 270* (*cum codd. Cic.*) || **7—9** *cf. 247. 29* || **8** venero *codd. 247*: revenero (?) *Mu.* || **10** quod est *om.* D^A || vel c. *om.* L^1 || **11** aliud *ed. princ.*: aliquid.

276 M.

tores, ut saepe. || Conpetere, par esse vel simile. unde et in aestimatione rerum «hoc illi conpetit» dicimus. || Conpetere, rei cuiusque meminisse aut constanter valere. Sallustius Historiarum lib. I (136): ‘sic vero, quasi formidine adtonitus, neque animo neque auribus aut lingua conpetere’.

INCIPIT PER D LITTERAM.

DAMNARE est damno adficere. unde et condemnare dictum est. e contrario nullo damno adfectum indemnem probamus. || Damnare est exheredare. Lucilius Satyrarum lib. XI (22):

Cassiu’ Gaius hic operariu’, quem Cephalonem
dicimu’, sectorem furemque, hunc Tullius, inquam,
index heredem facit, et damnati alii omnes.

|| Damnari, necessitate constringi. Terentius in Phormione (422):

tuus ést damnatus nátus, non tu.

|| Damnare est et morti dare. Vergilius Aeneidos lib. IV (698):

nondum illi flavum Proserpina vertice crinem
abstulerat Stygioque caput damnaverat Orco.

Accius Armorum Iudicio (153):

maiór erit luctus, cúm me damnatum aúdiet.

10—16 Comp.—competere; 18—20 Damn.—exheredare; 24—26 vel nec.—dare; 29—2 Acc.—damnatus.

---

12 ut saepe *om.* D^A || inde: *corr.* D^A (*cum B*) || **13** dic. h. i. comp. D^A || **14** constare, val. *Mu.* || aut const. val. *om.* D^A || **17** *om.* A^A || **19** est *om.* L^1 || **19—20** i. ponimus (?) *Mu.* || **22** sextorem B^A || furiumque: *corr. Scal.* || inquam *Quich.*: quem: Quintus *Lachm.* || **23** facit at da. *Scal.*: fecit, da. *Mu.* || **24** Damnare: *corr. Quich.* || **28** caput] canum A^A || **29** Damnare, condemnare *add. Mu.* || **30** luc.] hel . . . tus L^1.

M. Tullius in Verrem actione I (2): 'reus in iudicium || adductus est Verres, homo vita atque factis omnium iam opinione damnatus'. || Damnare et Condemnare pro liberare positum est. Titinius Veliterna (152):

. fortasse vótum fuisse, quó die libér foret.
núnc eius voti cóndemnatust: ínmolavit hóstiam.

Vergilius lib. XII (727):

quem damnet labor aut quo vergat pondere letum.

Turpilius in Leucadia (127):

et ámplius *iam* illam ápparare cóndecet,
quandóquidem voti cóndemnata est.

Vergilius in Bucolicis (V, 80):

damnabis tu quoque votis.

Sisenna Historiarum lib. IV (100): 'quod voto damnati fetum omnem dicuntur eius anni statim consecrasse'. Cicero Tusculanarum lib. V (4): 'rerum naturam quam errorem nostrum damnare malumus'.

DELICERE est inlicere. Titinius Quinto (99):

quod eó parasitus hábeat, *ut* qui illúm sciat
delícere et noctem fácere possit dé die.

Lucilius lib. XXX (42):

nemo istum ventrem pertundet delicietque,
ut veniatque videbit?

29—2 Acc.—damnatus; 17—19 Del.—die.

---

1 abductus || C. Verres *Cic.* || 3 est *del.* (?) *Mu.* || 4 f. ei *Ribb.*: *fort.* fortassis || 5 cond. est: *del.* est *Sciop.* || 9 et iam plus *Σ* || iam *add. On.* || etiam (et iam *Bue.*) plus illanc *Quich.*, *Mu.* || apparere: *corr. Σ* || 13 quo *Victorius* || 15 Damnare, accusare. Cic. *Quich.* || 15—16 quam merorem *L* A^A || 18 ea: *corr. E* || ut *add. Neukirch.* || quilum sc. L^1 A^A (satiat *B*): qui illum sc. B^A: quod illum sc. E^1: qui illam sc. D^A (*cum B*): illum qui sc. *Mu.*: qui illum sat sc. *Ribb.* || 20—22 *post v. 38*: *huc traiec. Mu.* || 21 Delicere, inludere (*vel* decipere) *add.* (?) *Mu.* || i. in v. B^A *ut vid.* || 22 ut veniatque *Mu.*: uti (ut A^A) uia atque (*pro* ūīatque) || -bit *scripsi*: -bis.

DEFENDERE, vindicare, tueri. ‖ Defendere, depellere. Vergilius in Bucolicis (VII, 47):

solstitium pecori defendite.

Ennius Achille (1):

sérva cives, défende hostes, cúm potes deféndere.

DELICA est aperi et explana. Titinius in Quinto (102):

quíd istuc est aut quíd istic sibi vult sérmo? mater, délica.

idem Prilia (82):

tibin comoédiam,
quáe sciam, non délicem?

Caecilius Obolostate (126):

"si linguás decem
habeám, vix habeam sáti' te quî laudém, Lache." —
"immo véro haec ante sólitus sum." — "*res* delicat."

Accius in Achille (1):

qua re ália ex crimine ínimicorum effúgere possis, délica.

DELENITVS, ad nostram consuetudinem: placatus. ‖ Turpilius in Demetrio (29):

vide mírum ingenium ac délenificam múlierem!
commórat hominem lácrimis.

---

28 Del.—expl.; 37—38 Acc.—del.; 39 Del.—placatus.

---

23 Def. vind. (vind. Def. L^1) depellere (*om.* A^A) V. in B. s. p. d. Defendere (Dedf. *L*) tueri (etueri L^1) depellere (Def. debellare veri A^A): *corr. Quich.*: Def. vind. tu. Verg. in Buc. (VII, 6) dum teneras defendo a frigore myrtos. Def. dep. *On.* ‖ **26** in ach. A^A ‖ **28** et *del. Mu.* ‖ **28—29** *cf. 98. 8* ‖ **29** istucessa ut A^A ‖ vulsi se. A^A ‖ **31** tibine comediam $L B^A$: tibi nego mediam A^A: tibin ego medelam *Bue.* (remedium *Ribb.*: mediam *On.*) ‖ **32** que L^1: quem A^A: quam B^A: quom *Ribb.* ‖ **34** dete: *corr. Bentin.* ‖ **35** ache: *corr. Passerat.* ‖ **36** *cf. 98. 7* ‖ res *om. codd. h. l.* ‖ **37—38** *cf. 98. 4* ‖ **38** alias D^A ‖ *post v.* 38 *stant vv. 20—22* ‖ **39** c. dicitur pl. D^A ‖ **2** virum *L* ‖ ingenitum A^A ‖ delenifica mulierem: *corr. edd.*: -um mulierum *Iun.*

‖ D e l e n i t u s, delectatus. M. Tullius ad Cassium lib. I (ad Fam. XV, 16, 3): 'iam biennium est cum virtuti nuntium remisisti, delenitus inlecebris voluptatis'.

Lucilius lib. XXX (49):

praeservit, labra delingit, delenit amore.

‖ D e l e n i t u s est mente alienatus. Plautus in Amphitryone (844):

délenitus súm profecto, ita út me, qui sim, nésciam.

Lucilius lib. XXVIII (16):

concédat homini id quód velit, deléniat,
corrúmpat prorsum ac nérvos omnis éligat.

Titinius Prilia (70):

verum énim dotibu' delíniti ultro etiam úxoribus ancíllantur.

DEGERE est agere. Lucretius lib. II (16):

degimus hoc aevi quodcumque est.

‖ D e g e r e est etiam minuere. Plautus in Aulularia (165):

núnc ego istum, sorór, laborem dégam et deminuám tibi.

‖ D e g e r e est detrahere. Plautus in Epidico (65):

deagitur córium de tergó meo.

4—6 vel delect.—voluptatis; 9—10 Del.—nesc.; 16—22 Deg.—exhibere.

---

5 b. aut triennium est *Cic.* ‖ 8 l. delicit (*cum ras. supra* i *pri.* L^1): *corr. Turnebus*: delicit et *Quich.* ‖ 9 Plautus *om.* L^1: Plautus in *om.* A^A ‖ 11—12 *cf. 269. 32* (*s. v.* concedere) ‖ (11 XXVIIII *B cum codd. 269, 301*) ‖ 12 vult *codd. h. l.* ‖ 13 *cf. 301. 8* (*s. v.* eligere, defetigare) ‖ prorsus (*cum codd. 301*): (*corr.* G^1) ‖ ac *del.* (?) *Mu.* ‖ nec uos A^A ‖ 14—15 *cf. 72. 1* (*s. v.* ancillantur) ‖ 15 -lin- A^A B^A (= *G*): -len- *L* ‖ 17 degitur *codd. Lucr.* ‖ 18 est *om.* D^A ‖ 21 deagitur L^1 A^A H^3: degitur B^A D^A (*cum B*): detegetur *codd. Pl.*: degetur *Pius*: *fort.* deagetur.

DARE, exhibere. M. Tullius de signis (in Verr. II, IV, 48): 'Gn. Pompeius est Philo, qui fuit in Tyndaritano; cenam isti dabat aput villam'. — Terentius [in] Heautontimorumeno (455):

. . namque ei unam cénam atque eius cómitibus dedí.

|| Dare, facere. Vergilius Aen. lib. I (79):

tu das epulis accumbere divûm.

et lib. III (77):

inmotamque coli dedit et contemnere ventos.

|| Da significantiam habet manifestam. idem Vergilius Aen. lib. III (85):

da propriam, Thymbraee, domum.

|| Da, dic. Vergilius in Bucolicis (I, 18):

sed tamen iste deus qui sit, da, Tityre, nobis.

etiam lib. VI (65):

tuque, o sanctissima vates,
praescia venturi, da, non indebita posco.

Terentius in Heautontimorumeno (10):

nunc, quam ób rem has partis dídicerim, paucís dabo.

Lucilius || lib. XXX (12):

si liceat facere et iam hoc versibu' reddere quod do.

16—22 Deg.—exhib.; 27—28 Dare—div.; 31 Da—man. id est dic; 34 sed—nobis.

---

22 D. est ex. *DA* || 23 G͠R *AA* || fu. Tyndaritanus; is c. *Cic.* || 23—24 (cen.—vill.) *cf. 523. 4* || cenam isti dabat apud villam in Tyndaritano *codd. 523* || 24 in *om. AA* || 25 ieiunam: *corr. H^3*: unam ei *Ter.* || 29 IIII *L AA* || 30 d. i. coli *L BA* || 31 man. id est (idem *L cum B^1*) dic || 31—32 *cf. 361. 33* || 33 Da id est dic *Mu.* || 35 etiam in *BA*: et in *Mu.*: et Aen. *Me.* || 39 numquam.

et lib. XXVIII (XXIX, 39):

persuáde et transi, vél da, quam ob rem tránseas.

|| Dare, adscribere. M. Tullius in Verrem, Divinatione (35): 'ego etiam quae tu sine Verre conmisisti, Verri crimini daturus sum'. || Dare, ostendere. Lucilius lib. XXVI (26):

ánimo qui aegrotát, videmus córpore hunc signúm dare.

|| Dare, praebere. Lucilius lib. V (28):

sicuti cum primus ficos propola recentis
protulit et pretio ingenti dat primitu' paucos.

DEPONERE est ponere. Vergilius in Bucolicis (III, 32):

de grege non ausim quicquam deponere tecum.

M. Tullius (de Off. II, 4): 'existimavi honestissime molestias posse deponi, si me ad philosophiam rettulissem'. || Deponere est conmendare. Accius in Erigona (51):

hóspitem depósitam interemes?

Afranius Epistula (130):

amáre, habere púerum depositúm foris.

M. Tullius de Officiis lib. III (95): 'ergo et promissa non facienda nonnumquam neque semper deposita reddenda'. || Deponere est alienare. Plautus in Aulularia (575):

ut mé deponat víno, eam adfectát viam.

---

16 Dep. e. commendare; 20—25 M. Tull. — dicuntur.

---

4 pervade *Mu.* || 5—7 *cf. 248. 31* || 6 s. Verrem $L^1 A^A$ || 7—11 (Dare — paucos) *post 281. 11: huc traiec. ed. princ.* || 8 que aegr. vidimus: *corr. Gulielm.* || 9 praebere *On.*: petere || 9—11 *cf. 154. 23* (*s. v.* primitus) || 10 primos *codd. 154* || 11 pirotulit: *corr. EH^3* || 13 quiquam $L^1 A^A$ || 14 honestissimas: -me meas (?) *Mu.* || 15 deponissime A^A: deponi nisi me $L B^A$ || retulissent || 17 (hospitam *B*) || deposita B^A: -tum (?) *Mu.*

‖ Deponere est desperare: unde et depositi desperati dicuntur. Lucilius Satyrarum lib. III (65):

Symmachu' praeterea iam tum depostu' bubulcus
exalans animam pulmonibus aeger agebat.

Vergilius lib. XII (395):

ille ut depositi proferret fata parentis.

Accius in Tereo (636):

Tereús indomito móre atque animo bárbaro
conspéxit in eam amóre vecors flámmeo,
depósitus facinus péssimum ex deméntia
confíngit.

idem in Alphesiboea (73):

etsi est ín malis
depósitus animus [meus], quaé scibo, exinde aúdiet.

M. Tullius in Verrem actione II (I, 5): 'itaque mihi videor, iudices, magnam et maxime aegram et prope depositam rei publicae partem suscepisse'. — Caecilius in Obolostate (121):

depositús modo
súm anima, vitá sepultus súm.

DESTITVI est desolari. ‖ Destitui rursum statui. Naevius in Gymnastico (52):

in álto navem iúbeat ‖ destitui ánchoris.

20—25 M. Tull.—dicuntur; 36—37 Acc. etsi est—meus; 38—40 M. Tull.—susc.; 43—3 Dest.—se.

---

24 desperati] desperare L^1 ‖ 26 pretere L^1 ‖ 27 *cf. 38. 25* (*s. v.* expirare) ‖ exspirans *codd. 38* ‖ 32 c. ut eam *Mu.*: c. inde *On.* ‖ flammeo *Iun. in marg.*: flammeos ‖ 37 meus *del. Both.* (*praec.* mus) ‖ quae sunt cibo *E* ‖ ex me *Voss.*: *fort.* ea exinde ‖ audies *Me.* ‖ 38 I B^A: *om.* L^1 A^A: (V L^3) ‖ 39 iudices *om. codd. Cic.* ‖ 41—42 *fort. bacch. metr.* ‖ 42 animo *Ribb.* ‖ vivos sep. *Mu.* ‖ sum *secl. Ribb.* ‖ 1 iubet: lubet ei (?) *Mu.* ‖ iu. in a. n. *Mu.*

Caecilius in Symbolo (195):

destítuit omnes sérvos ad mensam ánte se.

DEDICARE est dicare. Indicare, Accius in Alphesiboea (78):

át vereor, cum te ésse Alcmeonis frátrem factis dédicas.

Caelius in Annalium lib. I (9): ‘legati, quo missi sunt, veniunt, dedicant mandata’.

DICERE, constituere. Terentius in Andria (102):

placuít; despondi. hic núptiis dictúst dies.

|| Dicere, denuntiare. Lucilius lib. XXVIII (9):

minitári aperte cápitis dicturúm diem.

Terentius in Andria (204):

sed dicó tibi,
ne témere facias.

|| Dicere est indicare. Vergilius in Bucolicis (III, 1):

dic mihi, Damoeta, cuium pecus?

|| Dicere, dicare. Vergilius lib. VI (138):

Iunoni infernae dictus sacer.

|| Dicere, destinare. M. Tullius de Officiis lib. III (45): ‘et is qui morti addictus esset, paucos sibi dies con-

---

43—3 Dest.—se; 11 Dic. est den.; 14—16 Ter. sed—ind.; 18—19 Dic.—sacer.

---

3 mesam A^A (*non* *B*) || 4 Ded. est dicare . m . accius (. m . tullius accius *L* B^A): *correxi. In archetypo fuerat* Ded. est dicare m dicare accius (M *pro* IN) || M. Tullius * * * Dedicare indicare Accius *Mu.* || 6 esse *del. On.* || almeonis: Alcim. *Ribb.* || dedicat (indicat L^1): *corr. Both.* || 7 caecilius: *corr. Me.* || in *del.* (?) *Mu.* || 10 despondit hinc (hunc B^A) || 12 minutari *L* || 18 D. etiam d. D^A || 20 defunare A^A (fu *pro* sti) || 21 his *L* A^A || adductus A^A || dies *om.* A^A.

mendandorum suorum causa postulavisset'. || Dicere etiam promittere. Pomponius in Pistoribus (117):

"númmos certos dícas." — "dico quínquaginta mília."

Sallustius Hist. lib. II (80): 'eodem anno in Macedonia Gaius Curio principio veris cum omni exercitu profectus in Dardaniam *a* quibus potuit pecunias Appio dictas coegit'. — Afranius in Vopisco (354):

igitúr quiesce; et quóniam inter nos núptiae
sunt díctae, parcas ístis verbis, sí placet.

idem Fratriis (159):

dat rústico nescíocui, vicinó suo,
perpaúperi, cui dícat dotis paúlulum.

Pacuvius in Hermiona (167):

príu' data est quam tíbi dari dicta aút quam reditum est Pérgamo.

Varro Mysteriis (330): 'init virgo, dos a femina ut auferatur. quae mihi posteaquam ad Concordiam dicta est'. || Dicere, dare. M. Tullius de Officiis lib. II (69): 'conmode autem, quicumque dixit pecuniam'. ||

DIGNATVS significat dignus habitus. Vergilius [lib. III] (475):

coniugio, Anchisa, Veneris dignate superbo.

22—23 Dic. etiam prom.; 29—30 Afr. igitur—pl.; **1—2** Dign.—superbo.

---

23 Pictoribus *Me.*: Pistore; ĭbus *Mu.*: *licet etiam de* Piscatoribus *cogitare* || **25** III A^{A} || **27** darniam A^{A} || a *add. Mu.* || q. po. modis pe. *Carrio* '*ex cod.*' || appia $L\,A^{A}$: *om.* B^{A}: *corr. Roth.* || **29** quiesce et *Lips.*: quiescet $L\,A^{A}\,B^{A}$: quiesce D^{A} || **32** da: *corr. Me.*: det *Lips.* || **36** in id || iurgo *Popma* || dos a *om.* A^{A} || **37** adf. (?) *Mu.* || **1—2** *cf. 286. 31* || lib. III *om.* $L\,A^{A}\,D^{A}$.

Accius in Neoptolemo (474):

sed quém mihi iungent? cuí, quae cum illo fúerim, dignabór dari?

idem in Atreo (231):

égone Argivûm impérium adtingam? aút Pélopis dignér domo?
quoí me ostendam? quód templum adeam? quem óre funesto ádloquar?

Cicero in Oratore (64): 'quamquam enim omnis locutio oratio est, *tamen unius oratoris locutio hoc proprio dignata nomine est*'. — *idem de Oratore lib. III* (25): 'quae tamen consimili laude dignantur'.

DOMINVS dicitur cui servitur. Vergilius Aen. lib. I (282):

Romanos rerum dominos gentemque togatam.

|| Dominus rursum appellatur convivii exhibitor. unde et dominia convivia. Lucilius Satyrarum lib. VI (30):

qui te bonu' Iuppiter, inquit
Crasso Muciu', cum cenabat . . . . .
. dominum fortem.

idem lib. XIII (12):

. . . primum domini atque sodalicia omnia
tollantur.

---

4 iunget *L ante corr.* || cui q. c. i. f. *Me.*: tuique tu illo fuerint || digna bona tibi A^A || 6 Pelopia *Voss.* || 7 quoi *Lips.*: quo || adeant L^1 || quaemore (-ne A^A) || funeste A^A || alloquar *Me.*: conloquar (coll.) || 9—10 tamen—oratore lib. III *om.* (*propter homoeotel.*) || 10 signata *codd. Cic.* || 11 qua et a me A^A || dignentur *Cic.* || *post hunc v. seq. 279. 7—11* || 15 domini ad convivia *L* A^A || 17 mucium: *corr. I. Dousa* || 17—18 cum quo c. d. ornet *Lachmann.* || 20 dominia *L* B^A, *quod tuetur Havet.* (*Rev. Phil. 1890, p. 29*): domina ('*ut Accii* augura *pro* auguria') *Mu.* || 20—21 i p.—omnia tollant *Mu.*

Turpilius Philopatro (185):

forte eó die
meretrícis ad me délenitatae Átticae ut convénerant
condíxerantque cénam aput me, Tháis atque Erótium,
Antíphila, Pythiás, ego extra cúbui domina . . .

Varro Papia Papae, περὶ ἐγκωμίων (374): 'dominum convivi, vinum aliudve quid mi laudato'. — Sallustius Hist. lib. III (83): 'alter scriba Maecenas in imo, medius inter Tarquitium et dominum Perpennam'. — M. Tullius in Verrem, Frumentaria (II, III, 9): 'ornari || argento dominia vestra'. — Varro in Endymionibus (102): 'discumbimus murrati. dominus maturo ovo cenam committit'. || Domini etiam mulierum amatores.

|| Dominus, maritus. Vergilius Aeneidos lib. IV (213):

conubia nostra
reppulit ac dominum Aenean in regna recepit.

DELIBERARE est dubitare. Terentius in Phormione (457):

ego ámplius delíberandum cénseo.

|| Deliberatum, conplacitum vel definitum. Turpilius in Philopatro (180):

certum ác deliberátum est me illis óbsequi.

8—13 Del.—separatio.

---

24 delin. A^A: delenificae *Iun.* || ut Att. *Grautoff.* || convenerat (cum v. *L B*^{A}): *corr. Iun.* || 25 quo (quod *L B*^{A}) dixerant quae (que L^1): *corr. Iun.* || 26 Lais *add. Ribb.* || exira A^A || accub. (?) *Mu.* || dominium *Mu.* || 28 quidni? l. *Gifanius, Popma*: *fort.* quid ni l. || 29 alter scriba Maecenas *Serv. ad Aen. I, 698*: alteri (alter *B*^{A}) scribam et cenas (caenas) || 30 Tarquitium *Kritz.*: -nium (*cum codd. Serv.*) || Perpernam *codd. Serv.*: Perpenna || 1 frumentaria adria arg.: frum. arg. (*del.* adria) *ed. princ.*: *correxi* || 2 dominos vestrae || 3—4 *cf. 249. 6* (*s. v.* conmittere, initiare); *349. 13* (*s. v.* maturum, mite, coctum) || 3 mussati: *corr. On.* || 3—4 dom. mandarenam com. *codd. h. l.* || 4 Dom.—am. *secl. On.*: *post* am. *lacunam sign. Mu.* || mul.] maliorum L^1 || 10—12 *cf. 429. 19* (*s. v.* cogitare et deliberare.)

DISCRIMEN, divisio, separatio. Cicero de Finibus Bonorum et Malorum (II, 44): 'homo et acutus et diligens Chrysippus non contemnit totumque discrimen summi boni in earum conparatione positum putat'. || Discrimen est periculum. Vergilius Aeneidos lib. I (204):

per quot discrimina rerum
tendimus in Latium.

|| Discrimen rursum separatio, a discernendo, unde [discriminale] et discerniculum dicitur acus, quae capillos a media fronte disseparat. — Sallustius Hist. lib. I (126): 'Sertorius portis turbam morantibus et nullo, ut in terrore solet, generis aut imperii discrimine per calonum corpora ad medium quasi, deinsuper adstantium manibus in murum adtollitur'. — Vergilius Aen. lib. I (574):

Tros Tyriusque mihi nullo discrimine habetur.

M. Tullius in Philippicis lib. XII (23): 'Etruriam discriminat Cassia'. — Lucilius lib. XXIX (8):

et amábat omnes; némut discrimen nón facit,
neque sígnat linea álba.

|| Discrimen, certamen. Vergilius lib. V (154):

post hos aequo discrimine Pistrix
Centaurusque locum tendunt superare priorem.

8—13 Del.—sep.; 15—22 Cic. Crys.—disseparat.

---

13 sep. *del. Mu.* || **14** actus A^A || **16** in eam rem rerum *L* A^A B^A: in ea rerum D^A || **17—19** *cf. 410. 33* || **18** tot *E* (*cum Verg.*) || **20—21** unde discriminale et discernic. *E*: unde et (etsi L^1) discernic. *rell.* || **22—25** *cf. 530. 26* (*s. v.* deinsuper) || **23** fortis: partis *codd. 530*: *corr. Me.* || turba mor.: turbam or. *codd. 530*: *corr. Me.* || **24** discrimen A^A || **26** tyriosque: *corr. E* || agetur *Verg.* || **28** cassius || **29** (nem.)—**30** *cf. 405. 15* (*s. v.* signare, discernere, separare) || **29** nam ut (*om.* nam A^A): *correxi* || **31** (aeq.)—**33** *cf. 411. 7* || **32** hoc A^A L^2 || equod d. L^1: eo quod d. A^A.

DVCI, delectari vel avocari. M. Tullius de Finibus Bonorum et Malorum lib. V (42): 'dantque se ad ludendum fabellarumque ‖ auditione ducuntur'. ‖ Ducere, pati. Vergilius Aen. lib. IV (560):

nate dea, potes hoc sub casu ducere somnos?

‖ Ducere, nudare, exerere. Vergilius lib. XII (377):

ille tamen clipeo obiecto conversus in hostem
ibat et auxilium ducto mucrone petebat.

‖ Ducere, excitare. M. Tullius in Verrem actione II (II, 143): 'quod siquem statuae magno opere delectant, siquis earum honore aut gloria ducitur'. ‖ Ducere, consuetudine quam significantiam habeat, claret; sicut Vergilius Aen. lib. XI (85):

ducitur infelix aevo confectus Acoetes;

et multa talia. ‖ Ducere, inlicere, inducere. M. Tullius de Officiis lib. II (21): 'postremo pretio aut mercede ducuntur'. — et de Senectute (26): 'sic adulescentes senum praeceptis gaudent, quibus ad virtutum studia ducuntur'. ‖ Ducere, extruere, erigere. Vergilius Aen. lib. I (423):

pars ducere muros
molirique arcem.

‖ Ducere, existimare, iudicare. Varro Sexagesi (499): 'avidus iudex reum ducebat esse *κοινὸν Ἑρμῆν*'.

8—9 Duc.—claret; 11 Duc. inl. ind.; 13—16 M. Tull. sic—iudicare.

34—1 *cf. 113. 16; 191. 4* ‖ **1** fellarumque $L^1 A^A$ ‖ dicuntur L^1 ‖ potiri *Mu.* ‖ **8** et siquis *codd. Cic.* | **9** clareat *L ante corr.* ‖ XII ‖ **9—10** *cf. 268. 27* ‖ **10** aquiaetes A^A: adquietes *L*: acoetas *E*: aletes B^A ‖ **13** senuum $L^1 A^A$ ‖ **14** struere: *corr. Mu.* ‖ **13—15** *cf. 240. 19; 346. 17* ‖ **17** coeno A^A.

Vergilius lib. X (668):

tanton me crimine dignum
duxisti?

M. Tullius in Verrem, in Divinatione (66): 'clarissimi viri nostrae civitatis temporibus optimis hoc sibi amplissimum pulcherrimumque ducebant'. — Lucilius lib. XXX (114):

non datur. admittit nemo, nec vivere ducunt.

|| *Ducere, agere. Lucilius lib. XXVI* (98):

quí sex menses vítam ducunt, Órco spondent séptimum.

M. Tullius de Officiis lib. III (96): 'a quattuor fontibus honestatis primo libro officia duximus'. || Ducere, volvere, pertractare. Vergilius lib. VI (690):

sic equidem ducebam animo rebarque futurum.

Lucilius lib. XXIX (78):

age núnc, summam sumptús duc atque aerís simul adde aliéni.

|| Ducere, fabricare. Varro *Γνῶθι σεαυτόν* (201):

nil súnt Musae, Polyclés, vestrae,
quas aérifice duxtí.

|| Ducere, trahere, differre. M. Tullius ad Caesarem iuniorem lib. I (fr. 7): 'ne || res duceretur, fecimus ut Hercules Antianus in alium locum transferretur'. —

19—20 Virg. tant.—dux.; 28—30 Duc. vol. pert.—futurum.

---

19 tanto L^1 *AA DA* || **20** dixisti *AA* (*non B*) || **21** in *del. Quich.* || **25** Duc. ag. *add. Quich.* || **25—26** *cf. 526. 13* (*s. v.* per accus. cas.) || Luc.—ducunt *om. codd. h. l.* || **26** orpo *codd. h. l.* || **29** Verg. lib. VI] lib. VI (*om.* Verg.) *AA*: M. Tullius *DA* || **30** sic quidem L^1 *AA* || deducebam *DA* || **32** aeri (eri) sim.: *corr. Iun.* || **33—35** *cf. 69. 21* (*s. v.* aerificum, quod fit ex aere) || **34** policis *codd. utrobique*: Polyclis *Lips.* || **36** tr. ferre *AA* || **1** nec *BA*: nec (*Gen.*) *vel* ne (*B*) *AA* || rex *AA* || **2** Antonianus *O. Hirschfeld. ap. Gurlitt.*

284 M.

idem de Officiis lib. III (79): 'aput populum Romanum criminatus est, bellum illum ducere'. || Ducere, proprium pro temporibus servare. Vergilius in Bucolicis (IX, 48):

astrum, quo segetis gauderent frugibus et quo
duceret apricis in collibus uva colorem.

|| Ducere, dimittere, descendere. Plautus in Aulularia (708):

ubi ille ábiit, ego me dúco † serium de árbore.

|| Ducere, gerere. Vergilius lib. VIII (55):

hi bellum adsidue ducunt cum gente Latina.

DIFFERRE est spatium temporis dare. Vergilius Aen. lib. VI (569):

distulit in seram conmissa piacula mortem.

|| Differre, diffamare, divulgare. Lucilius lib. XXX (34):

gaudes, cum de me ista foris sermonibu' differs.

Varro de Vita Pop. Rom. lib. IV: 'si modo civili concordia exequi rationem paret, rumores famam differant licebit nosque carpant'. || Differre, dividere vel scindere. Vergilius Georg. lib. III (197):

Scythiaeque hiemis atque arida differt
nubila.

Terentius in Adelphis (486):

. . miseram me! dífferor dolóribus.

Vergilius lib. VIII (642):

haut procul inde citae Mettum in diversa quadrigae
distulerant.

9—12 Duc.—mor.; 17—19 Diff.—nubila.

---

3 bellum *Cic.*: balbum *L B*[A]: balbul *A*[A] || 7 dem. *Iun.* || 8 medico *A*[A] || ser.] deorsum *codd. Pl.* || 9 VII *L A*[A] || 11 est *om. D*[A] || 11—12 *cf. 370. 1* || 13 Differre *om. L A*[A]: *add. B*[A] || 14 fori *Mu.* || 16 parent *Kettner.* || rumore *Quich.* || 17 IIII || 18 (atque)—19 *cf. 175. 12* || 22—24 *cf. 265. 25* || 22 VII || 23 aut: *corr. E.*

Lucilius lib. XXX (35):

et maledicendo in multis sermonibu' differs.

Plautus in Aulularia (445):

nisi reddi
mihi vasa iubes, pipulo te differam ante aedis.

|| Differre, in ordinem ponere. Vergilius Georg. lib. IV (144):

ille etiam seras in versum distulit ulmos.

|| Differre, distare. M. Tullius in Verrem, Divinatione (61): 'ac vide, quid differat inter meam opinionem ac tuam'. — Lucilius lib. XXVII (17):

tamen † aliti verruca aut cicatrix mediu' papulae differunt.

M. Tullius in Hortensio (37): 'quantum inter se homines studentes moribus, omni vitae ratione || differant'.

DVRVM, solidum. Vergilius Aen. lib. IV (366):

sed duris genuit te cautibus horrens
Caucasus.

|| Durum, nocens Vergilius Georg. lib. IV (246):

aut durum tineae genus.

Lucilius lib. XXX (10):

et saevo ac duro in bello multo optimus hostis.

|| Durum, patiens et perseverans. Vergilius Georg. lib. II (170):

Scipiadas duros bello.

30—33 Diff.—tuam; 2—6 Dur.—gen.; 9 Dur.—perseverans.

---

26 in vulgi *Mu.* || 27—29 *cf. 152. 3* || 28 redde *codd. h. l.*: *corr. E* || 29 iuves *L* B^A: uiues A^A || 34 aliti *L* B^A: aditi A^A: aut *Me.*: *fort.* haut || mēd.] naeveis *Mu.* || popule A^A || 1 studiis *Nobb.* || 4 causasus A^A || 5 Durus: *corr. Quich.* || 6 ut *L* || 7—8 *cf. 388. 18* (*s. v.* saevum) || 8 ut d. *codd. h. l.* || 9 et *del.* (?) *Mu.*

285 M.

et Aen. lib. I (207):

durate et vosmet rebus servate secundis.

Terentius in Adelphis (554):

nón hercle hic qui vúlt durare quísquam, si sic fít, potest.

|| Durum, inmite. Vergilius Georg. lib. III (258):

quid iuvenis, magnum cui versat in ossibus ignem
durus amor?

Terentius in Heautontimorumeno (204):

et quód illum insimulat dúrum, id non est.

DECERNERE est constituere, definire. M. Tullius de Officiis lib. I (80): 'quare expetenda quidem magis est decernendi ratio quam decertandi fortitudo'. — Vergilius lib. IV (475):

decrevitque mori.

Terentius in Andria (219):

quidquíd peperisset, décreverunt tóllere.

Plautus in Asinaria (73):

eos mé decretum est pérsequi morés patris.

Varro in Eumenidibus (147): 'forenses decernunt: Existimatio nomen meum in sanorum numerum refert'. || Decernere [ut] est dicere. Plautus in Amphitryone (fr. XIV):

quí nequeas nostrórum uter sit Amphitryo decérnere.

14—15 Ter. non—inm. ut durus amor; 20 Dec. e. const.; 27 Pl. eos—persequi.

15—17 *cf. 418. 37* || **19** insimulato || **20** def.] de finibus A^A || **21** explenda || **22** oratio || ra. qu. de. *om.* A^A || oratio || **22—23** *cf. 291. 26* || **25** peterisset A^A (praeterisset *B*) || **28—29** *cf. 381. 21* (*s. v.* referre) || **29** nomen eum *codd. h. l.* || in ins. *Popma* || ut Ex.—referat *codd. 381* || **30** D. est (*om.* ut) *E* (*cum B*): D. id est *Mu.* || **31** nequeas *E*: neque has *L* B^A: nequea A^A.

|| Decernere, certare. Vergilius Aen. lib. XI (218):

ipsum armis ipsumque iubent decernere ferro.

idem Georg. lib. III (218):

cornibus inter se subigit decernere amantis.

M. Tullius Philippicarum lib. III (33): 'quam ne serviamus animis armisque decernere'.

DIMISSVM, abiectum. M. Tullius de || Officiis lib. III (115): 'perspicuum est enim ea quae timido animo, humili, dimisso *fractoque fiant'* * * *

unus áccipit,
ádfert dimissum, húmile, miserandum, ábiectum . . . .

Vergilius Aen. lib. III (320):

deiecit vultum et demissa voce locuta est.

Lucilius lib. XXVII (11):

re ín secunda tóllere animos, [et] ín mala demíttere.

Cicero Tusculanarum lib. V (24): 'non est ausus elate et ample loqui, humiliter demisseque sentire'. || Dimittere, permittere, in potestatem dare. M. Tullius de Repub. lib. I (62): 'tum annui consules, tum dimissi populo fasces'. || Dimittere est derelinquere. M. Tullius ad Caesarem lib. III (9): 'quae si videres, non te exercitu retinendo tuereris, sed eo tradito aut dimisso'. || Demittere, desuper mittere. Vergilius Aen. lib. II (262):

demissum lapsi per funem.

32—33 Dec.—ferro; 5—7 Dim.—loquuta est; 9 Luc. re—dim.; 12 Dim.—dare; 16 Dim.—mittere.

---

32 recertare A^A: decertare (?) *Mu. in append.* || **34—35** *cf.* *401. 15* || **36** IIII *L* (*cum Gen.*[2]; *B n. l.*) || **37** serviam || **2** IIII A^A || praespicuum $L^1 A^A$ || **3** demisso *Cic.* || *add. Quich.* || **4** unas A^A || **5** *vel* Dim. hum. mis. abi., *nov. lemma* (*cum codd.*) || **7** dim. A^A || **9** et *om.* L^1 || dim. || **11** cum hum.—sentiret *Cic.* || **12** dim. (dem. H^2) || **13** dem. *cod. Cic.* || **14** q. si *ed. a. 1471*: q. sibi: quasi *On.* || de: *corr. Nipperd. Philol. III, 149* || **15** tueris L^1: tueri *rell.*: *corr. Madvig. Adv. II, 245*: teneri *On.* || sed de tr. *On.* || **16** Dim. *L* || **17** dim. *L.*

Sallustius Hist. lib. II (70, 3): 'cum machinato strepitu demissum Victoriae simulacrum coronam capiti inponebat'. — Varro in Meleagris (302): 'cum etiam Thais Menandri tunicam demissam habeat ad talos'. || Dimittere, dare. Vergilius Georg. lib. III (35):

dimissaeque ab Iove gentis
nomina.

|| Dimittere, mittere. Vergilius Aen. lib. I (576):

equidem per litora certos
dimittam.

DIGNARI dicitur dignum aliquem deputare. Vergilius lib. X (732):

atque idem fugientem haut est dignatus Oroden
sternere.

|| Dignatus rursum, qui ab alio habetur dignus. Vergilius Aen. lib. III (475):

coniugio Anchisa Veneris dignate superbo.

DISCERE est ignotam rem meditando adsequi. Lucilius lib. IX (66):

labora
discere, ne te res ipsa ac ratio ipsa refellat.

Vergilius lib. XII (435):

disce, puer, || virtutem ex me.

|| Discere, temptare. Vergilius lib. V (222):

et fractis discentem currere remis.

---

27 Dign.—dep.; 33—35 Disc.—ref.; 2—4 Disc.—mortuum.

18—20 (inp.) *cf. 180. 19* || 18 III *codd. h. l.* || machinis *codd. h. l.* || 19 dim.: (*corr. H*²) || 20 -bant *codd. h. l.* || 20—21 *cf. 536. 30* (*s. v.* tunica) || 21 dim.: (*corr. H*²) || h. atialos *A*^A || edere *Quich.* || 22 dimissaque: *corr. E* || 25 et quidem: (*corr. B*) || 27 Dignatus || 30—32 *cf. 281. 1* || 31 IIII *L* || 33. 35 discere labora: *corr. Iun.* || 35 res te: *corr. I. Dousa.*

DEFVNCTVM dicimus consuetudine mortuum. Vergilius lib. VI (306):

defunctaque corpora vita.

|| Defuncti, liberati. Vergilius lib. VI (83):

o tandem magnis pelagi defuncte periclis.

DISTRAHERE est vendere. Lucilius lib. XXIX (fr. XL):

dívidánt, dífferánt, díssupént, dístrahánt.

|| Distrahere, separare. Terentius in Phormione (201):

quód si eo meae fortúnae redeunt, Phánium, abs te ut dístrahar.

M. Tullius in Philippicis lib. II (23): 'quid *ego illum ab eo distrahere conarer?* — *idem de Officiis lib. III* (11): '*qui* primum haec natura cohaerentia opinione distraxissent'. — Varro de Vita Pop. Rom. lib. II: 'distractione civium elanguescit bonum proprium civitatis atque aegrotare incipit et consenescit'. || Distrahere, dividere, diffindere. Vergilius lib. VII (767):

turbatis distractus equis.

Varro de Vita Pop. Rom. lib. I: 'Mettum Fufetium propter perfidiam interemit, poene imperiosius quam humanius; nam equis ad curriculum ex utraque parte diligatum distraxit'.

DICARE dictum est constituere, consecrare. Vergilius lib. V (60):

urbe velit posita templis sibi ferre dicatis.

2—4 Disc.—mort.; 6—8 Def.—vendere; 15—17 Varro distr.—diff.; 19—22 Varro Mett.—consecrare.

---

8 XXVIIII * * * Distrahere, discerpere * * * *Mu.* 9 distrahunt A^A (*non B*) || 12. 13 *add. Me.* || 13—14 *cf. 356. 20* 16—17 incipiet cons. A^A (*non B*) || 17 diffund.: *corr. Passerat.* 21 del. D^A || 23 orbe velim positam (-ta *B E*).

‖ Dicare, tradere. M. Tullius in Epistola ad Caesarem lib. I (fr. 2): ‘Balbum quanti faciam quamque ei me totum dicaverim, ex ipso scies’. — Lucilius lib. XXX (59):

iuratam se uni, cui sit data deque dicata.

‖ Dicare, indicare, nuntiare. Lucilius lib. XXX (5):

sicubi ad auris
fama tuam pugnam clarans adlata dicasset.

DETRAHERE dicitur derogare. M. Tullius de signis (in Verr. II, IV, 53): ‘et si quaeritis, ut ipse de me detraham, illos ego accussatores puto’. ‖ Detrahere, tollere. ‖ Terentius Heautontimorumeno (124):

adsído: adcurrunt sérvi, [i] soccos détrahunt.

Vergilius Georg. lib. IV (513):

observans nido inplumis detraxit.

M. Tullius in Frumentaria in Verrem (II, III, 165): ‘postremo, sicui civitati solvit, tantum detraxit quantum conmodum fuit’. — idem de Officiis lib. III (23): ‘numquam conmittet, ut alienum adpetat et id quod alteri detraxerit sibi adsumat’. — et in Hortensio (68): ‘ut ea sibi ratio vera restituat, quae consuetudo vitiosa detraxerat’. ‖ Detrahere, extrahere. Lucilius lib. XXIX (43):

cum ipsi ín lutum descéndant, tum alios détrahant.

DESPICERE est pro nihilo habere. M. Tullius in Verrem actione II (I, 123): ‘quem ad modum tenuissimum quemque contempserit, despexerit, liberum esse numquam duxerit’.

24—26 Dic.—scies; 31—2 Detr.—detr.; 10—12 Detr.—hab.

---

27 cuistit A^{A}: *fort.* cuiist ‖ adaequae (*praec.* a): daequae *Gen.*[3] ‖ 29 auri ‖ 30 claram: *corr. Lips.* ‖ adlatam (all.) (illatam *G*): alata *Lips.* ‖ 33 puto fuisse *Cic.* ‖ 2 ii L^{2}: *om. rell.* ‖ 3—4 *cf. 360. 10* ‖ 4 n. et i. B^{A} ‖ 5 in Verrem Frumentaria *Quich.* ‖ 6 solvit *Cic.*: sociae (-ie) ‖ 8 adtraxerit $L^{1} A^{A}$ ‖ 9 sibi *del. Mu.* ‖ 9—10 -rit *Ald.* ‖ 11 tum al. D^{A}: cum al. $L\ A^{A}\ B^{A}$ ‖ detrahunt B^{A} ‖ 13 (quemque)—14 *cf. 436. 26.*

Vergilius in Bucolicis (II, 19):

despectus tibi sum nec qui sim quaeris, Alexi.

M. Tullius de Officiis lib. II (36): 'despiciunt autem eos et condemnant, in quibus nihil virtutis, nihil animi, nihil nervorum putant'. || Despicere, desuper aspicere. Vergilius Georg. lib. II (186):

qualem saepe cava montis convalle solemus
despicere.

M. Tullius in Hortensio (69): 'consolabitur eam magnitudo animi et humanarum opinionum alta quaedam despectio'.

DEICERE, elidere. M. Tullius ad Caesarem iuniorem lib. II (fr. 20): 'de statua nescio cuius Clodi; quam cum restitui iussisset † ancone cum hero † deiectam esse ex senatus consulto'. || Deicere dicitur mittere. Vergilius lib. VIII (427):

toto genitor quae plurima caelo
deicit in terras.

Lucilius lib. XXVII (XXVIII, 34):

has éx fenestris ín caput
deíciam, qui prope ad óstium aspiráverint.

17—19 M. Tull.—asp.; 22—24 M. Tull.—el. vel mittere.

---

16 nequi $L^1 A^A$ || -xin B^A || **18** contemnunt *Cic.* || **19** super $A^A D^A$ || **22** ea *Mu.*: eum *docti ap. Cic.* || **25** de statua *Me.*: ad est atba (adba *L*: adab A^A: adba [*Cant.*²] *vel* atba [H^2] *vel* abba [*G*] B^A): ad statuam *C. F. Mueller.* || **26** cum *ed. princ.*: tu || Antonius, iterum *Mu.*: Anconae, comperio *O. Hirschfeld. ap. Gurlitt.*: A. cum heroe (-oo) *Gurlitt.*: *fort.* A., numero || delectam (l *pro* j) || **27** senatu $L B^A$: -tum A^A: *corr. ed. princ.* || di. desuper m. *Mu.* || **31** vasa *Mu.* || et fenestris $L^2 A^A$: et fenestras $L^1 B^A$ || **32** deiciunt $L B^A$.

|| Deicere, praecipitare. M. Tullius in Verrem actione I (23): 'si me aedilitate deiecissent'. — || Lucilius lib. XXIX (5):

detrúsus tota ví deiectusque Ítalia.

|| Deicere, avertere. M. Tullius in Philippicis (I, 1): 'nec vero usquam *discedebam* nec a re publica deiciebam oculos'.

DEDVCTVM dicitur molle et suave. Vergilius Bucolicis (VI, 5):

pascere oportet ovis, deductum dicere carmen.

|| Deducere, vocare. M. Tullius de Republica lib. I (34): 'quare, si placet, deduc orationem tuam de caelo ad haec citeriora'. || Deductum, delectatione ductum. Vergilius in Bucolicis (VIII, 69):

carmina vel caelo possunt deducere lunam.

Lucilius lib. XXVII (23):

íllo oculi dedúcunt ipsi atque ánimum spes illúc rapit.

|| Deducere, trahere, movere. Sisenna Hist. lib. IV (97): 'ab armis recedere, praesidia de locis deducere'. || Deductum, deminutum, subpressum. Lucilius lib. XXX (84):

deducta tunc voce leo: cur tu ipsa venire
non vis huc?

33—1 Deic. praec. vel avertere—dei.; 4—5 idem nec—su.; 7—9 Ded.—cit.; 14—15 Ded.—subpressum.

---

33 II || **1** deiecisset *Cic.* || **2** det rursus: *corr. ed. princ.* || ui deiectaque *L B*^A (= *G*): uide iactaque *A*^A: *corr. ed. princ.* || **4** disc. *om.* (*propter homoeotel.*) || **7** evocare *A*^A *D*^A: revocare *doctus quidam in marg. ed. Iun.* || **7—8** *cf. 85. 18* (*s. v.* cituma) *fort. secludend.* (*cf.* '*Non. Marc.*' *p. 69*) || **8** deduce rationem (*Gen.*[1]) *vel* deduc orationem (*Gen.*[2] *B*) *A*^A: deduce r. *L B*^A || **9** ductum *om. A*^A || **9—10** *cf. 528. 5* || **11** XXVI *B*^A || **12** illo *marg. Iun.*: illoc (*seq.* oc) || **13** retrahere (*praec.* re) *A*^A || **16** deductat hunc *A*^A *B*^A || tum *A*^A.

|| Deducere, depravare, transvertere a recto. M. Tullius in Hortensio (70): 'habet enim ipsa certam et definitam viam, et ex ea multis vitiis et erroribus depravata deducitur'. — Vergilius Georg. lib. I (269):

rivos deducere nulla
relligio vetuit.

DEFERRE, abducere. Vergilius Aen. lib. V (730):
defer in Italiam.

|| Deferre est adferre. Vergilius Aen. lib. IV (357):

celeris mandata per auras
detulit.

|| Deferre, celatum prodere. Lucilius lib. XXIX (XXVIII, 1):
quaprópter certum est fácere contra ac pérsequi
et nómen deferre hóminis.

DESTINARE dicitur parare. || Destinare, emere. Lucilius lib. XXIX (74):

facio.
ád lenonem vénio, tribus in líbertatem mílibus
déstiner.

DOCERE significat disciplinam vel artem quampiam magisterio dare. Vergilius Aen. lib. V (523):

docuit || post exitus ingens.

|| Docere, dicere. Lucilius lib. XXIX (107):
at non sunt similes, neque dant. quid? sin dare vellent,
acciperesne? doce.

18—21 Ded.—ded.; 24 Def. abd. vel adferre; 37—38 Doc.—dare.

---

19 certam *D*^A: incertam *rell.* || deinfinitam *A*^A || inc. nec def. *On.*: inc. et indef. *C. F. Mueller.* || 20 et] sed *Orelli.* || 24 VI || 25 defert: *corr.* *H*³ *E* || 29 XXVIII *B*^A || 30 hac: *corr.* *Ald.* || 33 XXVIII *B*^A || 35 *fort.* vēno || 36 destino *Acidalius* || 38 dare (*vel* tradere). Docere demonstrare (*vel* declarare). Verg. *Mu.* || 3 sint d.: *corr.* *Mu.* || 4 acciperesne *cod. N. Fabri*: acciperisne *L*¹ *A*^A: acceperisne *B*^A.

290 M.

DILIGERE manifestam habet significationem, ut plerumque. ‖ Diligit, dividit. Plautus in Curculione (424):

clipeátus elephantum úbi machaera díligit.

Titinius Prilia (84):

pérnam totam díligit.

DEXTRVM dicitur dextrae partis. Vergilius lib. V (162):

quo tantum mihi dexter abis?

‖ Dextrum dicitur felix, propitium. Vergilius Aen. lib. VIII (302):

et nos et tua dexter adi pede sacra secundo;

multa similiaque multorum.

DEPRECOR, amolior, depello, propulso. M. Tullius de Republica lib. VI (2): 'non modo invidia pari non erant, sed etiam Claudi invidiam Gracci caritas deprecabatur'. — Ennius Erectheo (128):

qui núnc aerumna meá libertatém paro,
quibu' sérvitutem meá miseria déprecor.

DIVORTIVM et rerum omnium separatio. Cicero de Oratore lib. III (69): 'sic e conmuni sapientiae iugo sunt doctrinarum facta divortia'. ‖ Divortium, flexus de via, a divertendo. Vergilius lib. IX (379):

obiciunt equites sese ad divortia nota.

10—12 Dex.—prop.; 20—29 Div.—perdiscere.

---

7 eligantum ibi A^A: eligant ubi *L* B^A ‖ **14** multaque similia multorum *Me.*: mollissima quam multorum *L* B^A: *om.* A^A *E* ‖ **15** Depr. significationem habet manifestam. Deprecor amol. *Mu.* ‖ **17** greci A^A ‖ erictheo *codd. Gell. VII, 16*: erepiteo L^1 A^A: eripite o B^A ‖ **18** qui *codd. Gell.*: cui: quis *Me.* ‖ erumnam et a *L* ‖ libertatem paro *Gell.*: libertate para ‖ **19** mea miseria *Gell.*: mea miseriar *E*: meam miseria A^A: meam miseriam *L* B^A ‖ **21** conmunis (comm.) *L* B^A D^A ‖ sapientia D^A: sapientium *codd. Cic.* ‖ **22** sint A^A D^A ‖ **23—24** *cf. 458. 18.*

INCIPIT PER E LITTERAM.

EXIGERE, vi extorquere. M. Tullius in Divinatione (30): 'et cum esset tritici modius sestertiis duobus, pro frumento in modios singulos duodenos sestertios exegisse'. || Exigere, inquirere, verum perdiscere. Vergilius Aeneidos lib. I (309):

quaerere constituit sociisque exacta referre.

|| Exigere est excludere. Plautus in Aulularia (412):

itaque ómnis exegít foras . . . .

Terentius || in Andria (27):

spectándae an exigéndae sint vobís pius.

Afranius Fratriis (165):

† retinebitur vir ut voluntate una
probábili praegnátem quod non éxigat. †

Naevius Danae (9):

indigne éxigor patria ínnocens.

M. Tullius in Philipp. lib. II (69): 'claves ademit forasque exegit'. — Lucilius lib. XXVI (46):

véstimentis frígus atque horrórem exacturúm putet.

|| Exigere, debitum repetere. M. Tullius epistula ad Cassium (ad Fam. XV, xvi, 1): 'sed non urgeo: longiores

---

20—29 Div.—perd.; 31 Ex. excl.; 7 Nev. ind.—innocens; 11 Ex. deb. repetere.

---

25 *om.* A^A || 27 modios: *corr.* B^A || sestertii D^A || 28 duodenis: *corr.* B^A || 29 perdiscernere A^A || 29—30 (const.) *cf. 273. 9* || 32 exigit || 1—2 *cf. 402. 22* || 4 viri *Both.* || unica *Fruter* || ret. viri vol. unice probabili, (*iamb. octon.*) | pr. quo n. ex. *Mu.*: *fort.* ret. vir vel vol. vel causa pro. | pr. quor n. ex. || 8 in *post. add. in L* || 9 forasque *om. codd. Cic.* || 10 orrorem exactorem *L* || putat *F. Dousa.*

enim expectabo, vel potius exigam. quando, hercle, ego temere exigam?' || Exigere, facere, cogere. Vergilius Aeneidos lib. II (356):

quos inproba ventris
exegit caecos rabies.

|| Exigere significat agere. Plautus Captivis (1009):

"sálve, Tyndare." — "ét tu, cuius caúsa hanc aerumnam éxigo."

Vergilius Aeneidos lib. I (74):

omnis ut tecum meritis pro talibus annos
exigat.

Terentius in Hecyra (490):

illíque exopto ut rélicuam vitam éxigat.

Lucilius lib. XXIX (11):

cúm cognoris, vítam sine cura éxigas.

|| Exigere, definire, constituere. Vergilius Aeneidos lib. IV (475):

decrevitque mori, tempus secum ipsa modumque
exigit.

|| Exactum, transcursum, praeteritum. Vergilius Georgicorum lib. III (190):

at tribus exactis ubi quarta acceperit aestas.

et eodem (139):

exactis gravidae cum mensibus errant.

---

29 Ex. tr. praeteritum.

---

13 spectabo: *corr.* *E* || * * * quando *edd.* || 13—14 quando—ex. *om. codd. Cic.* || 14 cogere *secl. Mu.* || 16 exigit *L* A^A || 18 (erumnae *Gen., non B*) || 25 -overis A^A B^A || 26—27 (mori) *cf. 285. 22* || 31 accesserit *E B, cum parte codd. Verg.* || aetas A^A || 32 et in eod. B^A.

ELIDERE est secundum consuetudinem deicere. ‖ Elidere etiam excludere significat. Vergilius lib. VIII (261):

elisos oculos et siccum sanguine guttur.

Plautus in Rudente (659):

iúbe oculos elídere itidem ut sépiis faciúnt coqui.

Lucilius Satyrarum lib. II (9):

iniuriatum hunc in fauces invasse animamque
elisse illi.

‖ Elidere, suffocare vel occidere. Vergilius lib. VIII (289):

geminasque premens ‖ eliserit angues.

EXANCLARE significat exaurire. Plautus [in] Sticho (272):

ne iste édepol vinum póculo pausíllulo
saepe éxanclavit súbmerum scitíssime.

‖ Exanclari, perfici. Pacuvius Periboea (290):

nón potest, Melaníppe, hic sine tua ópera exanclarí labos.

‖ Exanclare etiam significat perpeti. Ennius Andromacha Aechmaloto (90):

quantís cum aerumnis íllum exanclaví diem!

Accius Diomede (270):

fere exanclávimus
tyránni saevum ingénium atque execrábile.

34—35 El.—sign.; 42—1 El.—ang.; 2 Ex. s. ex.; 5—7 Ex.—perpeti.

---

34 sqq. *iunxerunt cum 292. 34 sqq. Laetus, Quich.* ‖ **36** el. oc. elidere et A^A ‖ **38** iubeo B^A ‖ idem (*cum codd. Pl.*) ‖ saepius (*cum parte codd. Pl.*) ‖ faciunt ut c. A^A L^2 ‖ **41** elisisse L B^A ‖ **1** geminosque *codd. Verg.* ‖ **2** in *om.* L^1 ‖ **3** poc. plautus illulo L^1 A^A: poc. exanclavit plautus in poenulo B^A ‖ **4** summerum A^A: merum L B^A ‖ **6** melanipse A^A ‖ ex. clavos: *corr. Lips.* ‖ **7—8** andromache malo torquantis (torquentis L B^A): Andromacha aechmalotide q. *Mu.* ‖ **9** ex. eum d. A^A L^2 ‖ **12** tyrannis eum: *corr. ed. a. 1476* ‖ execrabilem: *corr. ed. princ.*

292 M.

idem Amphitruone (91):

pértolerarem vítam cladesque éxanclarem inpétibilis.

Lucilius lib. XXX (8):

quantas quoque modo aerumnas quantosque labores exanclaris.

|| Exanclare, effundere. Ennius Eumenidibus (134):

nísi patrem matérno sanguine éxanclando ulcíscerem.

ELIMINARI est exire. Ennius Medea Exule (214):

antíqua erilis fída custos córporis,
quid síc te extra aedis éxanimata elíminas?

Accius Phoenissis (592):

égredere, exi, ecfér te, elímina urbe.

idem Meleagro (448):

timide elíminor
clámore simul átque nota vóx ad auris áccidit.

Varro Serrano, περὶ ἀρχαιρεσιῶν (459): 'occipitium arivo † deo ostendo, ex oraclo elimino me'.

|| Eliminare rursum excludere. Pacuvius Duloreste (134):

ubi ille ést? me miseram! quónam clam se elíminat?

16—20 Luc. quant.—ex.; 30 El. r. excludere.

---

14 pertolleralem (-ole-) A^A || inpetibilis L^1 (*cum E*): inperitibilis (imp.) $A^A B^A$ || 20 Eliminare: (*corr. H*) || 20—22 *cf. 39. 2* || 21 edilis *codd. h. l.* || 22 sit extra *codd. utrobique* || examinata *codd. utrobique*: -te L^1 || eliminat *codd. h. l.*: -na *codd. 39* || 24 ecfecte A^A || 25—27 *cf. 39. 5* || 26 timidae el. A^A: timide el. $L B^A$: timida el. *Ribb.* || 27 cum cl. *Both.* || ac nota *codd. 39*: agnota || accivit *codd. h. l.* || 29 marino d. *Quich.*: averso d. *On.*: tripodi *Bue.* || 30—31 *cf. 38. 29* || 31 ubi illic est m. m. quonam clam clam el. (*vers. tetram.*) *codd. 38* (clanculum se el. *Bergk.*) || quoniam clamor el. *codd. h. l.*

Pomponius Concha (33):

vós isti manéte: eliminábo extra aedis cóniugem.

ELIDERE, conlidere. Vergilius Aeneidos lib. III (567):

ter spumam elisam et rorantia vidimus astra.

Cicero Tusculanarum lib. V (16): 'qui rebus his fractus aegritudine eliditur, potest tandem esse non miser?' || Elidere, deicere. M. Tullius de Republica lib. II (68): 'ut auriga indoctus e curru trahitur, opteritur, laniatur, eliditur'. ||

EVADERE, exire, tendere. Terentius Phormione (111):

scín quam? quo evadát vide.

Lucilius lib. XXVII (XXVI, 7):

évadat saltem áliquid aliqua, quód conatus súm . .

Plautus in Asinaria (51):

demíror quid sit ét quo evadat sum ín metu.

|| Evadere, fieri, produci. M. Tullius Philippicarum lib. II (18): 'an verebare ne non putaremus natura te potuisse [non] inprobum evadere?' || Evadere est liberari. Sallustius [in] Iugurtae bello (56, 6): 'ac ni Marius signa inferre atque evadere oppido properavisset, profecto cuncti aut magna pars Sicensium fidem mutavissent.'

---

33 Pomp. el.—coni.; 9—11 Ev.—proptervaluisset.

32—33 *cf. 38. 31* || **33** isti A^A: istic *rell., cum codd. 39* || manet el. *codd. utrobique* || **34** sqq. *iunxerunt cum 291. 34 sqq. Laetus, Quich.* || **37** non miserrimus *codd. Cic.*: non miser̄ (*sic*) A^A (= *Gen.*) (*i. e.* miserrimus?) || **39** opperitur (oper.): *corr. Bindand., Ruhnken.* || **2** sic inquam || evadit *L* B^A (*cum B*) **3** XXVI *L* B^A || **4** aliquo *Mu.* || **7** praeduci: *corr. Quich.* **8** ne *om.* A^A || **9** non *del. ed. princ.*: tam *Cic.* || liberare *L* **9—22** *post v. 51: huc traiec. ed. princ.* || **10** in *om. EB* **11** properavisset B^A (*cum E*): propter valuisset *L* A^A D^A **12** vitavissent A^A.

Vergilius lib. IX (560):

nostrasne evadere demens
sperasti te posse manus?

Lucilius lib. XXVI (87):

ídcirco omnes évasuros cénsent aegritúdinem.

Sisenna Historiarum lib. IV (87): 'cohors una cursim concitata, qua murus erat interruptus, evadit'. ‖ Evadere, ascendere. Vergilius Aeneidos lib. II (458):

evado ad summi fastigia culminis.

‖ Evadere, apparere. Vergilius Aeneidos lib. II (531):

ut tandem ante oculos evasit et ora parentum.

EXCIPERE est seiungere, separare. Vergilius lib. IX (270):

ipsum illum, clipeum cristasque rubentis
excipiam sorti.

‖ Excipere, excusare vel celare. Plautus [in] Aulularia (774):

nec partém tibi
ádeo, cuiumst, índipisces néque furem excipiés? . .

‖ Excipere est suscipere. Vergilius Aeneidos lib. III (317):

heu! quis te casus deiectam coniuge tanto
excipit?

18—19 Ev. ascendere; 22—23 Virg. ut—separare; 24—25 Virg. clip.—exc.; 29 Exc. e. suscipere.

---

16 omnem se *Mu.*: omnes se *Quich.* ‖ evasuros *ed. princ.*: cursuros ‖ **17** cohors una *ed. a. 1476*: cohorima ‖ **17—18** possim concitata: *corr. On.*: passim c. *Iun. marg.*: passu concitato *P. Marquard. dissert. de Aristoxeno thesi V, Mu.* ‖ **18** qua murus *Ald.*: quam murus B^A (= H^2 *Cant.*^{2}): quamunus *rell.* ‖ **20—21** *om.* A^A ‖ **21** III *L* ‖ **26—28** *cf. 129. 1* ‖ **26** in *om.* $L H^3$ ‖ **28** ab eo *codd. Pl.* ‖ cuius A^A: cuivis $L B^A$: cui sit *codd. 129*: cuiquam est *codd. Pl.*: *corr. Mu.* ‖ indipiscis *codd. h. l.* ‖ excipias *codd. h. l.*

M. Tullius in Verrem, de suppliciis (II, v, 118): 'filiorum suorum postremum spiritum ore excipere liceret'. || Excipit, obprimit vel circumvenit. Vergilius Aeneidos lib. III (331):

et scelerum furiis agitatus Orestes
excipit incautum.

M. Tullius ad Pompeium lib. IV (ad Att. VIII, xi, *D*, 2): 'quod si esset, non modo iter meum interclusum, sed me ipsum plane exceptum putabam'. — et rursum (*ib.* 3): 'admoniti sumus ut caveremus ne exciperemur a Caesare'. || Excipere rursum extrahere. M. Tullius de Republica lib. IV (8): 'quod insepultos reliquissent eos, quos e mari propter vim tempestatis excipere non potuissent, innocentes necaverint'. Vergilius in Bucolicis (III, 17):

non ego te vidi Damonis, pessime, caprum
excipere insidiis?

|| Excipere, manere, habere. Vergilius Georg. lib. IV (206):

ergo ipsas quamvis angusti terminus aevi
excipiat.

|| Excipere, captare. Cicero de Oratore lib. II (32): 'quaedam dari exacuta ad pertractandos animos hominum et ad excipiendas eorum voluntates'. ||

34—36 Exc.—inc.; 39—41 M. Tull. et r.—Exc. extrahere; 44—45 Virg. non—insidiis; 49—51 Exc.—voluntates.

---

33 suorum *om.* A^A || **38** si ita esset *Cic.*: si est || non nomo A^A (*non B*) || interusum A^A || me *Cic.* (*cum B*): ne *rell.* || **39** putabat || et *om.* L^1 || **42** III A^A || quod *Me.*: quos || requissent: *corr.* B^A || **43** innotescentes A^A || necaverunt *cod. N. Fabri* || **43** (Verg.)—**45** (ins.) *post* 40 (Caes.) *colloc. Quich.* || **46** aen. lib. IIII || **50** d. ex hac vita B^A: clara et acuta D^A: d. peracuta *codd. Cic.*: d. et ea acuta *Mu.* || **51** explendas *codd. Cic.* || *post h. versum stant vv. 9—22.*

EXPLORARE est intentius observare. Vergilius Aen. lib. IX (169):

nec non trepidi formidine portas
explorant.

M. Tullius de Officiis lib. III (75): 'hac vi non utatur, ne si exploratum quidem habeat, id omnino neminem umquam suspicaturum'. || Explorare, verum inquirere. Vergilius Aeneidos lib. I (306):

exire locosque
explorare novos.

|| Explorare, probare. M. Tullius in Verrem actione II (I, 15): 'tum in reliquis explorata atque provisa'. Lucilius lib. XXIX (63):

certúm scio
ésse ita ut dicís; nam mihi erant de íllo explorata ómnia.

M. Tullius de Senectute (67): 'quis est tam stultus, quamvis adulescens, cui sit exploratum se ad vesperum esse victurum? || Explorare, siccare. Vergilius Georgicorum lib. I (175):

et suspensa focis explorat robora fumus.

EXERCERE, fatigare. Terentius in Adelphis (587):

í sane: ego te exércebo hodie ut dígnus es, silicérnium.

|| Exercere est exagitare vel conmovere. M. Tullius de Officiis lib. I (88): 'exercenda etiam est facilitas et altitudo animi'. Vergilius Aeneidos lib. III (182):

nate || Iliacis exercite fatis.

---

1 Expl.—obs.; 4—6 M. Tull. hac—inquir.; 11—16 vel probare. Lucil. cert.—fumus; 19—21 Exerc.—animi.

1—16 *fort. post 295. 15 collocand.* (*cf.* '*Non. Marc.*' *p. 69*) || **4—5** non mutatur || **5** nisi *B*^A^ || **6—8** *cf. 440. 22* || **10** provisa est *codd. Cic.* || **13** qui est *A*^A^ || **14** quamvis sit ad. *codd. Cic.* || **18** hi sane *L B*^A^: hi rane *A*^A^ || **21—1** *cf. 6. 10* || **21** V *B*^A^ (*i. e.* V, 725) || **1** factis *L A*^A^.

‖ Exercere, insequi. Vergilius Aeneidos lib. IV (622):

tum vos, o Tyrii, stirpem et genus omne futurum
exercete odiis.

‖ Exercere, solidare. Sallustius in Iugurthae bello (71, 1): 'Nabdalsa exercito corpore'. — Cicero Tusc. (V, 3): 'equidem eos casus, in quibus me fortuna vehementer exercuit'. ‖ Exercere, inmittere. Vergilius Georgicorum lib. II (369):

tunc denique dura
exerce imperia et ramos conpesce fluentis.

Plautus in Amphitryone (324):

si ín me exercitúru's, quaeso in párietem, priús domes.

‖ Exercere, in meliorem usum et fructum formare. Vergilius Georgicorum lib. I (99):

exercetque frequens tellurem atque inperat arvis.

EQVITEM cum consuetudine aut a magistro equorum aut a sessore appellemus, ut Vergilius lib. IX (367):

interea praemissi equites ex urbe Latina;

et lib. X (893):

effusumque equitem super ipse secutus;

‖ Equitem Vergilius Georgicorum lib. III (116) equum dici voluit:

inpositi dorso atque equitem docuere sub armis
insultare solo et gressus glomerare superbos.

---

5 Exerc. sol.; 7—8 Cic. equid.—exerc.; 13—15 Exerc.—arvis.

5—6 *cf. 6. 1* ‖ 6 lib. V *add. Mu.* ‖ 7 meos: (*corr. Cant.*) ‖ 8 Ex. imercere *A*^{A}: Ex. (*om.* im., *relicto spatio decem fere litterarum*) *L*: Ex. imperare, imponere *B*^{A}: Ex. inponere, inmittere *Mu.* ‖ 8—10 *cf. 303. 29* ‖ 12 si in me *om. A*^{A} ‖ ut primum d. *codd. Pl.*: prĭus ut d. *Mu.* ‖ 15 inpetrat *L*^{1} *A*^{A} ‖ 16—17 aut magistrum e. aut sessorem *Mu.* ‖ 17 IIII (VII *B*^{2}) ‖ 21 Equites: (*corr. Gen.*^{2} *B*) ‖ equos *L B*^{A} ‖ 21—23 *cf. 106. 24; 330. 18; 391. 10.*

EXTERRITVM pavefactum significat. Vergilius lib. V (215):

plausumque exterrita pinnis
dat tecto ingentem.

Varro Eumenidibus (117):

vidémus populum, Fúriis instinctúm tribus,
divérsum ferri, extérritum formídine.

|| Exterritum, accensum, inflammatum. Vergilius Georgicorum lib. III (434):

saevit agris asperque siti atque exterritus aestu.

EXPERIRI est pati, sentire. Vergilius Aen. lib. I (201):

vos et Cyclopea saxa
experti.

et Terentius in Hecyra (489):

nam fuísse erga me míro ingenio expértu' sum. ||

|| Experiri, temptare. Vergilius Aeneidos lib. IV (415):

nequid inexpertum frustra moritura relinquat.

Terentius in Eunucho (789):

ómnia prius éxperiri quam ármis sapientém decet.

Lucilius lib. XXX (14):

summatim tamen experiar rescribere paucis.

Plautus in Asinaria (247):

dígnos *indignós* adire atque experiri certum est mihi.

---

24 Exterr. pav. sign.; 30—35 Exterr.—experti; 1 Exp. temp.; 4 Ter. om.—decet.

27—28 *cf. 434. 19* || 30—32 *cf. 244. 6* || 36 et *om. ed. princ.* || 37 fuisse fuisse A^{A} (*non B*) || ergo $L^{1}A^{A}$ || ingento A^{A} || 3—4 *cf. 349. 29* || 6 experiare scribere A^{A}: experire scr. *L*: experiar rescribere B^{A} (*cum E*) || 8 indignos *om.* || experi *Skutsch.*

|| Experiri, scire. M. Tullius Epistularum ad Brutum lib. VII (2): 'his contraria atque parata, ut esse solet, expertus sum'. — Vergilius lib. XI (283):

experto credite, quantus
in clypeum insurgat.

EXIRE manifestam habet significationem; ut Terentius in Eunucho (668):

exí foras, sceléste! at etiam réstitas,
fugitíve?

|| Exire, evadere, liberari. Lucilius lib. XXVIII (36):

ne hoc fáciat atque ex hác is aerumna éxeat.

|| Exire, vitare. Vergilius lib. V (438):

corpore tela modo atque oculis vigilantibus exit.

|| Exire, erumpere. Vergilius Aeneidos lib. II (496):

non sic aggeribus ruptis cum spumeus amnis
exit.

|| Exire, prohibere. Vergilius lib. XI (750):

sustinet a iugulo dextram et vim viribus exit.

EXPEDIRE, utile esse. Terentius Heautontimorumeno (388):

éxpedit bonas ésse vobis; nós quibu'cum est res nón sinunt.

Lucilius lib. XXVII (22):

égo enim an perficiam út me amare expédiat?

9—11 Exp.—sum; 18 Exire ev. lib.; 23—24 erumpere. non—exit; 27 Exp. ut. esse.

---

10 a. disparata *Orelli.* || solet *DA*: soleat *rell.* || 12 quaintus *L*[1] (*pro* quamtus): quiantus *A*[A] || 13 adsurgat (ass.) *codd. Verg.* || 19 utque (?) *Mu.* || is er. exeat *Mu.*: er. exeatis || 28 nam exp. *Ter.* || nos] nobis || 29—30 *post v. 38* (liberari) *collocat Mu.*, *qui legit* a perf. ut me amore expediam || 30 perficiam *Madv.*, *Adv. I, 18*: pereiciam (peritiam *E*) || expediam: *corr. ed. princ.*

M. Tullius de Officiis lib. II (68): 'saepe enim aut eos laedunt quos non debent aut eos quos non expedit'. ‖ Expedire est definire. Vergilius Aeneidos lib. III (378):

et Ausonio possis considere portu,
expediam dictis.

Terentius in Phormione (197):

atque ea, sí potes, verbo éxpedi.

‖ Expediri, liberari. Vergilius Aeneidos lib. II (632):

flammam inter et hostis
expedior.

Terentius Hecyra (755):

téque hoc crimine éxpedi.

M. Tullius in Verrem, actione II (II, 106): '*videte ut, dum expedi*re se vult, induat'. Sisenna Historiarum lib. IV (84): ‖ 'funis expediunt, claustra foribus inposita periclitantur'. ‖ Expedire, proferre. Vergilius Aeneidos lib. I (701):

Cereremque canistris
expediunt.

M. Tullius de suppliciis, in Verrem (II, v, 161): 'hominem proripi atque in foro medio nudari ac deligari et virgas expediri iubet'. ‖ Expedire, colligere. M. Tullius ad Caesarem iuniorem lib. I (fr. 8): 'ex ceteris autem generibus tunc pecunia expedietur, cum legionibus victricibus erunt quae spopondimus persolvenda'.

31—32 M. Tull. saepe—exp.; 37 Exp. lib.; 42—44 Ter. teque—induat; 2—4 Exp.—exp.; 7—13 Exp.—tulimus.

---

32 debeant: (*corr. Oxon.*) ‖ 33 IIII ‖ 34 ut Aus. (?) *Mu.* ‖ 37 id *Ter.* ‖ potest L^1 ‖ 38 Expedire: (*corr. B*) ‖ 39 inter *om.* A^A ‖ 43 *add. Quich.* ‖ 44 se] si D^A ‖ 44—2 *Sisennae exemplum sequenti lemmati subiung. Quich., Mu.* ‖ 1 floribus A^A ‖ 5 i. V. d. s. *ed. princ.* ‖ 7 expediri $L B^A$ (= *G*): -re A^A ‖ 7—9 *post 298. 20; huc traiec. Iun.* ‖ 8 experietur D^A.

ENIXA dicitur partu levata. Vergilius Aeneidos lib. III (391):

triginta capitum fetus enixa iacebit.

|| Enixa, subiugata. Vergilius Aeneidos lib. III (327):

servitio enixae tulimus.

EFFERRE, subdere. Lucilius lib. XXVI (38):

dépugnabunt pró te ipsi et moriéntur ac se ultro éfferent?

|| Efferre significat proferre. Vergilius (Aen. V, 424):

tunc satus Anchisa caestus pater extulit aequos.

et lib. II (657):

mene efferre pedem, genitor?

Lucilius lib. XXVI (5):

égo ubi quem ex praecórdiis
écfero versúm.

Ennius Medea (241):

utinám ne umquam, Medé, cordis †
cupidó corde pedem extétulisses!

|| Ecferre, ostendere. Vergilius lib. VIII (1):

ut belli signum Laurenti Turnus ab arce
extulit.

|| Ecferre, erigere, levare. Vergilius lib. V (443):

ostendit dextram insurgens Entellus et alte
extulit.

7—13 Exp.—tul.; 16 Eff. s. prof.; 26—28 Eff.—extulit.

12—13 *cf. 458. 29; 407. 16; 405. 24* || 13 enixi *D*[A] || 15 depugnabant *L* || efferrent *L*: offerent *Passerat.* || 19 mane *L A*[A] || 24 M. Colchis *Lips.*: Medea foras *On.*: *fort.* Mede portis || 25 extulisses: *corr. Bue.*

Lucilius lib. XXX (73):

continuo, simul ac paulo vehementius aura
inflarit fluctus, erexerit extuleritque.

|| Extollere, differre. Caecilius Plocio (179):

ábi intro atque istaéc aufer; tamen hódie extollat núptias.

|| Ecferre, edere, provehere. Vergilius Georgicorum lib. II (169):

extulit haec Decios, Marios.

Lucilius lib. XXVI (79):

nón idcirco extóllitur *nec* vítae vegrandí datur.

M. Tullius in Hortensio (21): ‘praeter ceteros nostra || extulit civitas’. || Efferre, extollere. M. Tullius de signis (in Verr. II, IV, 124): ‘nimium forsitan haec illi mirentur atque ecferant’. — Lucilius lib. XXIX (89):

ómnia alia, in quíbus ecferimur rébus, ne ego multís loquar.

M. Tullius de Officiis lib. II (36): ‘itaque eos viros suspiciunt maximisque ecferunt laudibus’.

EXPLERE dicitur inplere. Lucretius lib. III (1004):

atque explere bonis rebus satiareque numquam.

Vergilius Georgicorum lib. III (431):

inprobus ingluviem ranisque loquacibus explet.

|| Explere, minuere. Vergilius lib. VI (545):

discedam, explebo numerum reddarque tenebris.

---

37 Extollere edere prov.; 2—3 M. Tull. nim.—efferant.

---

34 fructus (*Gen.*) *vel* fl- (*B*) *A*A || erexit: *corr. ed. a. 1471* || 36 aufert tamen h.: adfer tamen, ut h. *Mu.* || 37 Ecferre (Eff.) *L A*A *B*A: Extollere *D*A || 39—40 *cf. 183. 31* (*s. v.* vegrande) || 40 ext. velite v. (*om.* nec) *codd. h. l.* || vel grandi *B*A || 7 suscipiunt || 8—9 *cf. 424. 28* || 10—11 *cf. 242. 26; 327. 10* || 11 inluviem: (*corr. B*) || ramisque (*Gen.*) *vel* ran- (*B*) *A*A || 13—14 *om. A*A.

EDVCERE, erigere. Vergilius lib. VI (177):

aramque sepulchri
congerere arboribus caeloque educere certant.

|| Educere dicitur exuere. Vergilius lib. X (744):

hoc dicens eduxit corpore telum.

|| Educere, educare. Terentius in Adelphis (48):

edúxi a parvulo; hábui, amavi pró meo.

EXCVTERE dicitur conmovere. Vergilius lib. XII (6):

gaudetque comantis
excutiens cervice toros.

M. Tullius de Officiis lib. III (81): 'explica atque excute intellegentiam tuam'. || Excutere, emittere. Vergilius lib. XI (615):

excussus Aconteus
fulminis in morem.

|| Excutere, excludere, deicere. Vergilius Aeneidos lib. III (200):

excutimur cursu et caecis erramus in undis.

et lib. IX (476):

excussi manibus radii revolutaque pensa.

Lucilius lib. XXX (51):

ipso cum domino calce omnis excutiamus.

|| Excutere, eligere. M. Tullius || Philippicarum lib. XII (16): 'iuventutem omnem ex tota Italia excussimus'.

17—21 Educ.—conm.; 24—25 M. Tull. expl.—tuam; 28—29 Exc.—undis; 1—3 Exc.—ostendere.

---

14 Edicere *L* || 19 Ed. ducare *L*: Ed. educare, ducare *A*[A] || 20 *post h. vers. stant 297. 7—9* || 24—25 *cf. 300. 2* || 24 II *codd. h. l.* || 25 mittere *A*[A] || 27 fluminis *A*[A] || 28 IIII: (*corr. B*) || 31 redire volutaque *L*.

299 M.

EXPONERE, ostendere. M. Tullius, de signis (in Verr. II, IV, 62): 'vocat ad cenam deinde ipse praetorem; exponit suas copias omnis'. || Exponere est deponere. Vergilius lib. X (287):

socios de puppibus altis
pontibus exponit.

|| Exponere, disserere. M. Tullius Philippicarum lib. I (1): 'exponam vobis breviter consilium profectionis et regressionis meae'. || Exponere, abicere. Terentius Heautontimorumeno (629):

. . . erat híc Corinthia ánus haut inpura; eí dedi
éxponendam.

|| Expositum, subiectum. M. Tullius in Verrem actione II (I, 93): 'cum tibi exposita esset ad praedandum omnis Pamphylia'.

EXORNARE, foedare. Terentius Heautontimorumeno (950):

égone? si vivo, ádeo exornatúm dabo,
ádeo depexum, út, dum vivat, méminerit sempér mei.

|| Exornare, ornare. M. Tullius in Verrem, de signis (II, IV, 62): 'exornat ample magnificeque triclinium'. Terentius in Eunucho (682):

ita vísus est
dudúm, quia varia véste exornatús fuit.

Cicero de Oratore lib. I (215): 'qui omnes eloquentes fuerunt, orationem suam et rei publicae dignitatem exornabant'.

1—3 Exc.—ost.; 5—10 Exp. est dep.—abicere; 15—18 Exorn.—ornare; 20—25 Ter. ita—explicare.

---

3 Tullius *om.* L A^{A} || 4 genam A^{A} || 5 XI L B^{A} (*non E*) || 8 edisserere *Mu.* || 8—9 *cf. 222. 13* || 11 corintianus || aut L B^{A} (= *G*) || impure dedi ei *E*: inpure de die L A^{A}: impure dedi B^{A} || 14 esset *om.* A^{A} || omn. ad pr. *codd. Cic.* || 15—17 *cf. 7. 20* || 18 ornat: (*corr. B*) || 23 f. et rationem B^{A} || exornabat D^{A}.

EXPLICARE, ostendere, explanare. M. Tullius in Verrem Actione (Div. 27): 'vitam alterius totam explicare'. — idem de Officiis lib. III (33): 'ut quaedam sibi concedantur, quo facilius, quae volunt, explicent'. ‖ Explicare, emittere, extendere. Vergilius Georg. lib. II (335):

sed trudit gemmas et frondis explicat omnis.

M. Tullius de Republica lib. II (11): 'quae virtus praeter ceteras totam se ad alienas utilitatis porrigit atque explicat'. — Varro Sesqueulixe (465):

viás stelligeras aétheris
éxplicans aeré cavo sonitum hic ín ‖ cothurnis . . .

‖ Explicare, exserere. M. Tullius de Officiis lib. III (81): 'explica atque excute intellegentiam tuam, ut videas quae sit in ea species, forma, notio viri boni'.

EXVI est exsolvi. Vergilius Aen. lib. II (153):

sustulit exutas vinclis ad sidera palmas.

‖ Exui, nudari. Vergilius lib. V (422):

magna ossa lacertosque
exuit.

‖ Exuere, deponere. Vergilius Aen. lib. IV (318):

et siquis precibus locus, exue mentem.

‖ Exui, liberari. Lucilius lib. XXIX (90):

únde domum vix rédeat, vixque hoc éxuat se.

20—25 Ter. ita—explic.; 27—29 Expl.—omn.; 5 Exui e. exs.; 10—12 nudari vel dep. Virg. et si—liberari.

---

26 idem *om.* $L^1 A^A$ ‖ 30 III *Maius* ‖ 33 vice stelligerei *Mu.* ‖ 2—3 *cf. 298. 24* ‖ 3 explicatque $L^1 A^A$ ‖ 4 eas sp. B^A ‖ forma et n. *codd. Cic.*: firma n. ‖ 5—13 *fort. post 20 collocand.* (*cf.* '*Non. Marc.*' *p. 70*) ‖ 5—6 *cf. 404. 24.*

300 M.

EXCIDERE, cadere. M. Tullius Philippicis lib. XII (8): ‘excident gladii, fluent arma de manibus’. ‖ Excidere, in oblivionem venire. Vergilius Aen. lib. I (25):

necdum etiam causae irarum saevique dolores
exciderant animo.

‖ Excidere, dissentire. Lucilius lib. XXVII (50):

metuo ut fieri possit. ego vivo † ab Archilocho excido.

EIECTVM dictum exclusum. Vergilius lib. VIII (646):

nec non Tarquinium eiectum Porsenna iubebat
accipere.

Lucilius lib. XXIX (105):

ubi erat κοπιῶσα,
eiecere istum abs te quamprimum et perdere amorem.

‖ Eiectum, extensum. Vergilius lib. X (894):

eiectoque incumbit cernuus armo.

EXVLTARE, saevire. M. Tullius de Republica lib. II (68): ‘quae sanguine alitur, quae in omni crudelitate sic exultat, ut vix hominum acerbis funeribus satietur’. ‖ Exultare est gestu vel dictu iniuriam facere. Lucilius lib. XXX (75):

quin totum purges, devellas me atque deuras,
exultes, [ad] equites.

15—16 (p. 301) Excid. est in o. ven.; 17—19 (p. 301) Virg. saevique—diss.; 29—31 Exult.—satietur.

---

14 cedere *L* B^A ‖ II ‖ **15** excidit A^A: -dant B^A ‖ clodi fluenta a. ‖ **15** (Exc.)—**18** *repet. post 301. 13* (*del. ed. princ.*); *ibidem subiecti vv. 19—20, quos huc traiec. Quich.* ‖ **15—16** Exc. est in *codd. 301* ‖ **16** venire *om.* A^A *h. l.* ‖ **20** ergo quo ab *L* B^A: ego quom v. ab *Mu.*: *fort.* ego vero (ūo) ab ‖ excidere A^A ‖ **21** dic.] deiectum *Francken.* ‖ **25** ibi: (*corr. G*) ‖ erit (?) *Mu.* κοπιῶσα *Mu.*: scopios *L* B^A: scopiose A^A: speciosa (-se) *On.* ‖ ibi erat σκοπὸς (*anapaest.*) *Havet in comm. Woelffl.* ‖ **26** eicere A^A ‖ prodere *Mu.* ‖ **27—28** *cf. 21. 3* ‖ **30** inmani *Mu.* ‖ **33** delellas (deb. G^1, dep. *B*): *corr. Quich.*, *Mu.* ‖ **34** adequites *E mg.*, *Gen.*^{3} *mg.* (*ad* soll.): *om. rell.* ‖ **34—35** exultes si sollicites *Quich.*

|| *Exultans,* sollicitus. Vergilius lib. V (137):

exultantiaque aurit
corda pavor pulsans.

|| Exultare, gloriari cum iactantia. Vergilius Aeneidos lib. XI (648):

exultat Amazon.

M. Tullius in Hortensio (72): 'inbecillis autem est pudoris magister timor; qui || si quando paululum aberravit, statim spe inpunitatis exultat'. — et de Senectute (10): 'et Hannibalem iuveniliter exultantem patientia sua molliebat'. || Exultare, supra modum exilire et ecferri. M. Tullius de Republica (III, inc. 1): 'est igitur quiddam turbulentum in hominibus singulis, quod vel exultat voluptate vel molestia frangitur'.

ELIGERE significationem habet apertam. || Eligere, defetigare. Lucilius lib. XXIX (XXVIII, 17):

corrúmpat prorsum ac nérvos omnis éligat.

EXCLVDERE dicitur eicere. Terentius in Eunucho (49):

exclúsit. revocat. rédeam?

|| Excludere, liberare. Lucilius lib. XXVII (49):

. . primum quá virtute sérvitute exclúserit.

EXPECTARE dicitur manere, observare. Terentius in Andria (34):

expecto, quíd velis.

38—39 Exult. est gloriari—Amazon; 3—6 M. Tull. et Ann.—frangitur; 14—16 Exp.—sperare.

---

35 Ex. soll. *scripsi*: sollicites (*post. add. L*[1]) || 36—37 *cf. 319. 23* || 38 X || 2—3 *cf. 347. 16* || 2 exultatem (*Gen.*) *vel* -tantem (*B*) *A*[A] || 4 et *del.* (?) *Mu.* || 8—9 *cf. 278. 11* || 9 prorsus || ad *codd. h. l.*: *del.* (?) *Mu.* || 13 quia (qui a) *L* || (virtutem *B*) || *post h. versum stant 300. 15* (Exc.) *sqq.* || 15 exp. quid expectare velis *D*[A] (*non Bern. 347*).

|| Expectare, sperare. M. Tullius de Officiis lib. II (53): 'est enim deterior qui accipit atque etiam ad id semper expectandum paratior'. — Vergilius Georg. lib. I (225):

sed illos
expectata seges vanis elusit aristis.

EXPETERE est adposcere. || Expetere, accidere. Plautus Amphitryone (174):

ergo ín sérvitúte éxpetúnt múlta iníquá.

|| Expetere, transferri, evadere. (*ib.* 495):

suámque ut culpam expétere *in* mortalem út sinat.

INCIPIT PER F LITTERAM.

FELIX dicitur fortunatus, beatus. Vergilius Aen. lib. III (321):

o felix una ante alias Priameia virgo! ||

|| Felix, propitius. Aen. lib. I (329):

an Phoebi soror an nympharum sanguinis una?
sis felix!

|| Felix, fructuosus, ferax. Georg. lib. II (81):

exilit ad caelum ramis felicibus arbos.

14—16 Exp.—sper.; 19—20 Virg. sed—aristis; 27—28 Fel.—alias; 4—5 Fel.—arbos.

---

17 fit enim *Cic.* || quia acc. A^A || id quod s. A^A L^2 (*non E*): idem s. *codd. Cic.* || 18 spectandum B^A || 18—20 *cf. 416. 24* || 21 Expectare: (*corr.* H^2 *marg.*): -pecta- *etiam vv. 21, 24* || Expetere, petere. Expetere est adeo p. * * * *Mu.* || adoposcere *ut vid.* A^A (*Gen.*[1]; adp. *B*): adeo poscere *L* B^A || accipere: *corr. Passerat., Me.* || 24 transferre: *corr. Quich.* || *fort.* evadere. item || 25 sua si quid culpa || in *om.* || 1 proptius *ut vid. Gen.*[1] || uirg. aen. B^A || 4—5 *cf. 339. 20* || 4 uerg. lib. I *L* A^A: georg. lib. II B^A || 5 exit (-iit) *codd. 339.*

Varro de Vita Populi Romani lib. II: 'contra *a* novo marito cum item e foco in titione ex felici arbore et in aquali aqua allata esset'.

FASTIGIVM, ima altitudo. Vergilius Georg. lib. II (288):

forsitan et scrobibus quae sint fastigia quaeras.

Varro de Re Rustica lib. I (14, 2): 'aquam quae e caelo venit, recipere potest aut fastigium habet, ut exeat fundo aggeris'.

FERRE, ostentare. Vergilius lib. XI (779):

captivo sive ut se ferret in auro
venatrix.

|| Ferre consuetudine portare dicimus. Vergilius lib. V (263)

vix illam famuli Phegeus Sagarisque ferebant.

|| Ferre, habere. Vergilius lib. V (537):

in magno munere Cisseus
ferre sui dederat monumentum et pignus am*oris.*

M. Tullius de Officiis lib. III (74): '*sed cum Basilus M. Satrium, sor*oris filium, nomen suum ferre voluisset'. || Ferre, pati. Vergilius Aeneidos lib. II (144):

miserere animi non digna ferentis.

Lucilius lib. XXVII (10):

céterum quidquid sít, quid non sit, férre aequo animo
ac fórtiter.

10—11 Fast.—quaeras; 18 Ferre—dic.; 25 Ferre pati; 28 Lucil. ceterum—animo.

6—8 *cf. 182. 19* (*s. v.* titionem) || 6 a *om. codd. h. l.* (*praec.* a) || 7 f. initione (mit. A^A) *codd. h. l.* || 7—8 et inaequali *codd. h. l.*: etiam qualis *codd. 182*: *corr. Iun.* || 10 ima a. $L^1 B^A$: item a. $A^A L^2$: a. (*om.* i.) D^A || Fast., summa a. Fast. item ima a. *Quich.* || 10—11 *cf. 463. 29* || 13 e *om.* $L A^A$ || 14 ex. e fundo. agger is *Varr.* || 18—19 *cf. 421. 1* || 19 Sag.] famulisque: (*corr.* *E B*) || 23—24 *suppl. Me.* (fil.—vol. *om. E*) || 24 ad fil. B^A || sum *L* (*cum G*) || 28 quid sit, quid non sit *Mu.*: quidquid sit, non sit *On.* || quasi non D^A || fere $L^1 B^A$ (ferre *Cant.*[2]): fero $A^A L^2$.

Varro Proelio Caprino, περὶ ἡδονῆς (73): 'non posse se amplius perferre. tamen suadet, nutat'.

Terentius Heautontimorumeno (202):

. . . nam quem férret, si paréntem non ferrét suum?

|| Ferre, conserere. Vergilius lib. V (402):

quibus acer Eryx in proelia suetus
ferre manum.

|| Ferre, disturbare. Vergilius Aen. lib. I (59):

quippe ferant rapidi secum verrantque per auras.

et lib. II (374):

alii rapiunt incensa feruntque
Pergama.

|| Ferre, dicere, nominare. || Vergilius Aen. lib. II (229)

et scelus expendisse merentem
Laucoonta ferunt.

et lib. VII (208):

quae nunc Samothracia fertur.

|| Ferre, dare, exhibere. Vergilius Aen. lib. III (19):

sacra Dioneae matri divisque ferebam.

|| Ferre, pati. Cicero in Verrem, de praetura Siciliens (II, II, 83): 'prout Thermitani hominis facultates fere bant'. — et de Oratore lib. III (170): 'si aut vetus

---

32—34 Ferre—man.; 6 Ferre d. exhibere.

---

29 Varro A^A (*cum E*): animo $L B^A$ || 30 posse se amp. (*E vel* possesse amp. (*Gen.*) A^A: posses eam amp. $L B^A$ || nota A^A: ut notat $L B^A$: *correxi*: votat *On.* || sudat, vi potat *Mu.* 33 erex L^1: rex A^A (*non B*) D^A || 35—36 *cf.* *420. 1* || 4 III 7 dionae *L*: dione A^A || ferebant || 9 temitani homines 9—10 facultate f. A^A || 10 III *om.* L^1: lib. III *om.* A^A: II B^A si *Cic.*: est || autem B^A.

tum verbum sit, quod tamen consuetudo ferre possit'. ‖ Ferre, adferre. Vergilius lib. XI (227):

legati responsa ferunt.

M. Tullius de suppliciis (in Verr. II, v, 117): 'prohibentur suis liberis cibum vestitumque ferre'. — Lucilius lib. XXIX (23):

collígere auxilium, tamétsi est indigna út feram.

‖ Ferre, dirigere, ducere. Vergilius lib. VI (295):

hinc via, Tartarei quae fert Acherontis ad undam.

Lucilius lib. XXX (86):

quid sibi vult? quare fit ut introvorsus et ad te
spectent atque ferant vestigia se omnia prosus?

‖ Ferre, laudare. Lucilius lib. XXX (4):

et sola ex multis nunc nostra poemata ferri.

FLVERE est decurrere. Vergilius Georg. lib. II (165):

haec eadem argenti rivos aerisque metalla
ostendit venis atque auro plurima fluxit.

‖ Fluere, minui, deficere. Vergilius Aeneidos lib. II (169):

ex illo fluere ac retro sublapsa referri
spes Danaûm.

‖ Fluere, latius ac liberius excrescere. Vergilius Georg. lib. II (369):

tum denique dura
exerce imperia et ramos compesce fluentis.

11—12 adf.—ferunt; 16—17 Ferre—undam; 23 Flu. dec.; 26—29 Flu.—excrescere.

---

11 verbum *bis* A^A ‖ sic A^A: si L B^A ‖ **13—14** prohibentur $L^1 H^3$: -berentur A^A: -betur B^A ‖ **14** lib. s. *codd. Cic.* ‖ **15** colligare L ‖ **17** hic $A^A D^A$ ‖ vita L A^A ‖ undas *Verg.* ‖ **18—20** *cf. 402. 6* (*s. v.* spectare) ‖ **19** et ad te *Iun.*: ut ad te *codd. h. l.*: aetate *codd. 402* ‖ **20** spectant *codd. h. l.* ‖ omnia se *codd. h. l.*: sed omnia *codd. 402* ‖ **23** est *om.* D^A ‖ I ‖ **29—31** *cf. 295. 8.*

FATVM significat decretum et voluntatem. Vergilius lib. VII (293):

heu stirpem invisam et fatis contraria nostris
fata Phrygum!

et in VII Aeneidos (50):

filius || huic fato divûm prolesque virilis
nulla.

FATIGARE, percutere. Vergilius lib. IX (609):

versaque iuvencûm
terga fatigamus hasta.

|| Fatigare, excitare vel increpare vel hortari. Vergilius [Aen.] lib. IV (572):

sociosque fatigat:
praecipitis vigilate, viri.

|| Fatigare, instigare, cogere. Vergilius lib. IX (63):

collecta fatigat edendi
ex longo rabies et siccae sanguine fauces.

|| Fatigare, ad lassitudinem deducere. Vergilius lib. V (253):

velocis iaculo cervos cursuque fatigat.

et lib. XI (306):

quos nulla fatigant
proelia.

FOEDVM consuetudine est deforme. Terentius in Eunucho (684):

nunc tíbi videtur foédus, quia illam nón habet.

32—34 Fat.—Phryg.; 3—8 Fatig.—viri; 12 Fatig.—ded.; 17—19 Foed.—execrandum.

32—34 *cf. 226. 29; 455. 28* || **35—2** *cf. 455. 32* || **35** *ante* et *lacunam sign. Mu.* || **6** Verg. Aen. lib. IIII A^A (*cum E*): Aen. *om. rell.* || **11** longe A^A (*non B*): longa L^1 || **13** iaculor L^1 A^A || **17** def. est D^A.

|| Foedum, execrandum. Vergilius lib. VII (618):

aversusque refugit
foeda ministeria.

FACTIO dicitur malorum consensus et conspiratio. Sallustius in Iugurtae bello (31, 15): 'inter bonos amicitia, inter malos factio'. || Factio iterum significat opulentiam, abundantiam et nobilitatem. Titinius Setina (107):

metuo hércle, Caeso, né nimi' stulte fécerim,
qui ex tánta factióne atque opibus ádgredi
eam sum aúsus.

Plautus in Aulularia (167):

istas magnas factiones, dotes dapsilas.

idem Trinummo (467):

vostrás cum nostris fáctiones átque opes.

Turpilius Thrasyleone (208):

nóbilitate, fáctione frétus interdícere.

Caecilius Philumena (141):

íta eorum famam óccultabat fáctio.

FEROX est saevus et indomabilis: translatum a feritate. Vergilius lib. IV (135):

ac frena ferox spumantia mandit.

17—19 Foed.—execr.; 22—25 Fact.—abund.; 25—28 Tit. sed cum iam metuo—ausus adgredi; 37 Ferox—feritate.

---

iugurtae
23 iugurtae nae (*pro* catilinae) E^1 (-no E^2): catilinae (-ill-, -ull-) *rell.* || in Cat. bello (54. 6) non divitiis *etc.*, idem in Iug. bello *Me.* || 25 Setina *Me.*: sed iam (iā) $L\,A^A\,B^A$: sed cum iam D^A || 26 sed iam male | metuo *On.* || 27 eam sum aus. adg.: *corr. On.* || 30 fa. animos do. *Pl.* || dapsiles *codd. Pl.* || 32 nostris *Pl.*: nosti (-tri *B*) || 34 no. fact. *om.* A^A || 35—36 Philumena ita *Grauert. post Iun.*: filium in alta (filiumina ita *B*) || 36 occatabat A^A || 37 saevius (se-) A^A || 38—39 *cf. 425. 30* || 39 at (*ex* ad *Gen.*: a E^1): (*corr.* $H^2 B$) || frenat $L^1 A^A$.

M. Tullius de Officiis lib. I (90): 'ut equos propter crebras contentiones proeliorum ferocitate exultantes domitoribus tradere solent'. — Terentius in Eunucho (415): ||

eone és ferox, quia habés imperium in béluas?

|| Ferox sum illa re dicitur, ut: illa re sum fretus vel adrogans. Titinius Fullonibus (18):

víderam égo vírginém té
formónsam ésse, spónsó supérbam ésse, fórmá
ferócém.

Plautus Milite (1382):

ut ádoriatur moéchum, qui forma ést ferox.

Accius (685):

néque vi tanta quísquam est, neque tam abúndans fortunís, ferox.

M. Tullius Epistula ad Caesarem lib. I (5): 'itaque vereor, ne ferociorem faciant tua tam praeclara iudicia de eo'. || Ferox significat cordatus vel facetus. Plautus in Milite Glorioso (1315):

nám tu quamvis póti' sis facere út fluat facétiis;
ét quia tecum erám, propterea ánimo eram feróciór.

FAMA est opinio secundum consuetudinem. Vergilius Aen. lib. III (121):

fama volat pulsum regnis cessisse paternis
Idomenea ducem.

40—1 M. Tull. ut—beluas; 16 Fama—consuetudinem.

---

42 soleant *Cic.* || 1 adeone est || qui ha. || adeo es f. qui ha. (?) *Mu.* || 2 F. sim illa A^A || 4 te virg.: *corr. On.* || 5 sponsa L^1 || esse sup.: *corr. On.* || 8 ut domatum mecum (equum B^A) || 12 tutam: *corr. Orelli.* || 13 de eo *Nobb.*: telo || 14 quemvis: (*corr.* B G^1) || potis es *codd. Pl.* || fetiis A^A || 15 animum *codd. Pl.*: nimio *Me.* || eam A^A (*non* B).

|| Fama, spes profuturi numinis. Vergilius Aen. lib. IV (217):

nos munera templis
quippe tuis ferimus famamque fovemus inanem.

|| Fama est rursus infamia; unde et famosum dictum est infame; famosam, infamem. Cicero de Oratore lib. II (277): 'non pol, inquit, audeo; nam me ad famosas vetuit mater accedere'. — Vergilius Aen. lib. IV (170):

neque enim specie famave movetur.

Terentius in Adelphis (263):

maledícta, famam, meúm laborem in se transtulit.

Plautus in Casina (991):

qui étiam me miserúm famosum fécit flagitiís suis.

Lucilius Satyrarum lib. XI (19):

Quintus Opimius ille, Iugurtini pater huius,
et formosus homo fuit et famosus, utrumque
primo adulescens; posterius dat rectiu' sese.

Turpilius Paedio (160):

quaéso, omitte ac désere
hanc méretricem, quae || té semel nacta sémper studuit pérdere,
detégere, despoliáre obplereque ádeo fama ac flágitîs.

23—24 Fama—infame; 27 Virg. neq.—mov.; 31 Plaut. qui—suis.

---

20 numinis (*Gen.*) *vel* nummis (*B*) A^A: nimis *L ante corr.* || 21 muneris $L^1 A^A$ || 23 Fama—infamia *post v. 25* (accedere): *transp. Quich.* || et *om.* L^1 || 23—24 unde—infame *post v. 27* (movetur): *transp. Quich.* || 24 fam. inf. *del. Quich.* || 28 in *om.* L^1 || 29 fama B^A || meum amorem et peccatum in se *codd. Ter.* || 30 in Asinaria: *corr. Stud. Ind. schol. Gryphisvald. a. 1871, p. 15* || 31 facit: *corr. Stud.* || 33 qui intus A^A || opimus: *corr. Bentin.* || 35 da: (*corr. B*) || 37—1 omitte hac deserite hanc || 1 s. inacta (*corr.* H^2) est semp.: semel ut nacta est s. *Both.* || semol (?) *Mu.* || 2 fame $L^1 A^A$ || famae ac flagiti (?) *Mu., sed cf. Leo (Plaut. Forsch. p. 327).*

306 M.

M. Tullius de Republica lib. IV (6): 'atque etiam, siqua erat famosa, ei cognati osculum non ferebant'. — Sallustius in Iugurta (15, 5): 'is postquam largitionem famosam inpudentemque'. — Naevius (Danae 7):

desúbito famam tóllunt, siquam sólam videre ín via.

FORTIS est celer. Lucretius lib. III (7):

aut quidnam tremulis facere artubus haedi
consimile in cursu possint et fortis equi vis?

Vergilius lib. XI (705):

quid tam egregium, si femina forti
fidis equo?

|| Fortis rursum formosa. Plautus Milite (1100):

. . . ecquid fórtis visa est? . . .

|| Forti's etiam dives. Plautus Trinummo (1133):

éum sororem déspondisse suam ín tam fortem fámiliam;

id est, divitem et copiosam. Afranius Fratriis (156):

formósa virgo est: dótis dimidiúm vocant
istí qui dotis néglegunt uxórias;
praetérea fortis.

Lucilius lib. XXX (115):

omnes formonsi, fortes tibi, ego inprobus? esto.

|| Fortis, magnarum virium. Vergilius Aen. lib. I (222. 510):

fortemque Cloanthum.

8—10 Fort.—equi; 14 Fort. formosus; 23—24 Lucilius omn.—virium.

---

5 p. videt regis larg. *Sall.* || **6—7** *cf. 518. 1* (*s. v.* desubito) || N. Danae de. *codd. 518* || **7** videmus *codd. h. l.* || **8—10** *cf. 420. 37* || **9** haedi *Lucr.*: et *codd. h. l.*: aevi *codd. 420* || **10** consimili *codd. utrobique* || ea quivis A^A || **12** si fe. si fo. si fe. fo. A^A (*non B*): si fe. fo. si fe. fo. *L* || **14** formosus D^A || **15** forte B^A || **17** t. f. fam. tuam $A^A L^2$ || **19** midium A^A || **22—23** *cf. 327. 16* (*s. v.* inprobum, turpe) || **23** ergo *codd. h. l.*

FACESSERE est facere. Ennius Annalibus lib. I (52):

haec ecfatus; ibique latrones dicta facessunt.

Afranius Inimicis (202):

multa átque molesta es: pótin ut dicta facéssas?

Vergilius Aen. lib. IV (295):

imperio laeti parent ac iussa facessunt.

|| Facessere significat recedere. Ennius Eumenidibus (136):

. dico vicísse Oresten: vós ab hoc facéssite.

Titinius Gemina (51):

át aliquis vestrórum nuntiét Geminae ut res súas procuret,
aédibus facéssat.

Pacuvius Teucro (342):

té repudio néc recipio; náturam abdicó. facesse!

item (326):

facéssite omnes hínc parumper; tú mane. ||

Cicero de Legibus lib. I (39): 'paulisper facessant rogemus'. — Afranius Liberto (203):

nolo híc te videat: dóminus est. puér, facesse hinc . .

Plautus Rudente (1061):

sí quidem
sís pudicus, hínc facessas.

26—27 Facess.—facess.; 32 Facess. s. rec.; 1—11 Cic. paul.—fidem.

---

28 inimis: *corr. Iun.* || 29 potin ut nunc d. *Mu.* || facesses: *corr. Iun.* || 31 iusta: *corr. E* || 33 edico *Mu.* || nuossab (ab *B*) A^A || facessit (-si *L*[1]): *corr. Urbin. 307, ed. princ.* || 35 ab *L*: *del. Mu. in append.* || v. a. *Ribb.*: a. vestrum *Mu.* || res suas *Bentin.*: reosuas || 38 naturam dico: *corr. Hermann.*: natum abd. *Me.* (*melius* abd. na.) || 38—39 facesse item *Urbin. 307, ed. princ.*: facesstitem *L*[1] A^A (*Gen.*[1]: *om. Gen.*[2] *B*): facessti item B^A || 40 omnes hinc *Paulus 86*: h. o.

M. Tullius in Hortensio (49): ‘facessant igitur omnes qui docere nihil possunt, quo melius sapientiusque vivamus’.

FATISCERE est aperiri; rursum deficere. Accius Epinausimache (330):

tamen haút fatiscar quín tuam inplorém fidem.

Pacuvius Duloreste (153):

át si tanta súnt promerita véstra, aequiperare út queam
véreor, nisi numquám fatiscar fácere quod quibó boni.

FERVS significat severus. Vergilius Aen. lib. II (326):

ferus omnia Iuppiter Argos
transtulit.

|| Ferus iterum ecus. Vergilius [Aen.] lib. II (51):

inque feri curvam conpagibus alvum
contorsit.

Accius Medea (416):

períte in stabuleis frénos inmitténs feris.

|| Ferus item significat cervum. Vergilius lib. VII (489):

pectebatque ferum puroque in fonte lavabat.

1—11 Cic. paul.—fidem; 15—17 Fer.—transtulit.

---

7 M. *om.* L^1 A^A || 8 -ri D^A || 9 aperire: *corr. Iun., Guietus* || rursum] vel D^A || Fat. est ap. * * * Fatiscere (-ci *On.*) rurs. *Me.* || **10—11** *cf. 479. 10* || **11** aut || qui *codd. h. l.* || **13** ut si ita sunt: *corr. Mu.* (at *iam Gulielm.*) || ut nunquam queam *On.* || **14** *cf. 479. 14* || nuncquam L A^A || quod quibo boni *Iun.*: quod qui boni *codd. h. l.*: quodquod quibo boni *codd. 479* || **15** saevus *Mu.* || **15—17** *cf. 425. 27* || **18** item (?) *Mu.* || Aen. *om.* A^A || **18—20** *cf. 193. 21* || **22** perissem *Mu.* || in stabule fr.: *corr. Urbin. 307, ed. princ.*: in stabulo fr. *Grotemeyer* || **23** item *L ante corr.* B^A (*cum E*): iterum *L ex corr.* A^A || acerbum B^A || **23—24** *cf. 59. 27.*

FVGA significat citos cursus. Vergilius Aen. lib. I (316):

vel qualis equos Threissa fatigat
Harpalyce volucremque fuga praevertitur Hebrum.

|| Item fuga volatum significat. Vergilius lib. III (243):

celerique fuga sub sidera lapsae
semessam praedam et vestigia foeda relincunt.

|| Fuga item dicitur navigatio. Accius Telepho (629):

. . . remísque nixi próperiter navem ín fugam
tránsdunt.

Vergilius Aen. lib. V (767):

ipsae iam matres, ipsae, quibus aspera quondam
visa maris facies et non tolerabile nomen,
ire volunt omnemque fugae perferre laborem.

idem lib. IV (565):

non fugis hinc praeceps, dum praecipitare potestas?

idem in III (268):

tendunt || vela noti; fugimus spumantibus undis.

Plautus in Asinaria (157):

rémigio velóque, quantum pótis es, festina ét fuge.

|| Fuga, vehemens efflatus. Vergilius Georg. lib. III (201):

ille volat, simul arva fuga, simul aequora verrens.

---

25 Fuga s. cursum volatum et navigationem; 27 Virg. vol.—Hebrum; 29 Idem, cel.—lapsae; 3 Plaut. rem.—fuge.

---

25 sign. *secl. Mu.* || citos L^1 *ut vid.*: citus (*Gen.*[1]) *vel* citos (*Gen.*[2] *B*) A^A: citus B^A: *om.* D^A: citos *E* || cursum D^A || 27 (vol.—Hebr.) *cf. 362. 18* || 28 Fuga item (?) *Mu.* || II 31 iterum (?) *Mu.* || 31—33 *cf. 154. 9* (*s. v.* properiter); *347. 13* || 32 renisque nisi A^A || 33 transeuntur *codd. h. l.* (*seq.* uerg.) || 36 numen *E* (*cum B*) || 40—1 (no.) *cf. 410. 29* || 3 p. es *Guietus*: potes A^A: potest *L* B^A (= *G*): potis est *Taubmann.*: poteris *codd. Pl.* || 4 (est flatus *B*).

308 M.

FRIGIT correpta prima syllaba significat erigit. Accius Meleagro (461):

frigít fricantem córpus atrum occúlte abstruso in flúmine.

idem in eadem (443):

frigit
saetás, rubore ex óculis fulgens flámmeo.

|| Frigere est et Friguttire cum sono sussilire. Plautus Casina (267):

nam quíd friguttis? nám quid istud cupidé petis?

Afranius Privigno (245):

occásione cápta mulier ínvolat
in cóllum, plorat, órat: occurrít nepos
pausíllus; neptis pórro de lectó frigit.

FINGERE est lingere. Vergilius lib. VIII (634):

illam tereti cervice reflexa
mulcere alternos et corpora fingere lingua.

* * * *Lucilius Satyrarum lib. VIII* (3):

cum poclo bibo eodem, amplector, labra labellis
fictricis conpono, hoc est cum *ψωλοκοποῦμαι.*

---

6 Frig.—erigit; 12 Frig. est effrig.; 13 Plaut. nam—petis.

---

8 frigantem L^1: fricatque *vir doct. ap. Voss.* || atrum *vir doct. ap. Voss.*: acuum || *fort.* frĭgit frīgantem c. acua || **11** saetas *Bue.*: aestas || robore L^1 || fungens A^A || **12** et frigutare (*Gen.*) *vel* -ttire (*B*) A^A: effrigutire D^A: ecfriguttire (*H mg.* G^1) *vel* et fr. (H^2 G^2) B^A || **12—13** *cf. 7. 10* || **13** nam quid frig. quid istuc tam c. cupis *codd. 7* (*cum codd. Pl.*) || -utis A^A || **15** occasionem cartha (casta *B*): *corr. Quich.*: occasionem captans *Both.* || **16** accurrit *Mu.* || **18** VIIII || **19—21** *suppl. Stowasser.* || **21** *fort. addend.* unde fictricem meretricem dicit || **21—23** *cf. 257. 39* (*s. v.* conponere, coniungere) || **22** proclo *L ex corr.* A^A || abra *codd. h. l.*: (*corr.* H^3) || bellis A^A || **23** fictrices: *corr. Scal., Marx.* (*Zeitschr. oest. Gymn. XLIX, 1091*) || ψωλ. *Iun.*: via *ωλοκοπουμη* *L*: via *οκοσιουμη* A^A: *ωλοκοπουμη* (*om.* via) B^A: ipso loco pomas *codd. 257.*

‖ Fingere, conponere. Vergilius Georg. lib. II (407):

persequitur vitem adtondens fingitque putando.

M. Tullius de Finibus Bonorum et Malorum lib. V (59): 'ut alia in primo ortu perficeret, alia progrediente aetate fingeret'. — Lucilius lib. XXVII (1):

ém, populi salútem fictis vérsibus Lucílius,
quíbu' potest, inpértit.

M. Tullius de Officiis lib. III (39): 'fictam et commenticiam fabulam prolatam dicunt a Platone'. ‖ Fingere, parare. Lucilius lib. XXVIII (57):

. . sed fuga fíngitur. timidó vadit pede pércitus.

Varro Cato vel de liberis educandis (9): 'magnum est enim, ut Ariston scribit, in primordio pueruli. quemadmodum incipiat fingi, ad id quasi evadat'. ‖ Fingere, effigiare vel formare et facere. M. Tullius de Republica lib. IV (5): 'ego ‖ vero eodem, quo ille Homerum, redimitum coronis et delibutum unguentis emittit ex ea urbe, quam sibi ipse fingit'. — idem de Deorum Natura lib. II (149): 'deinde in ore sita lingua est, finita dentibus: ea vocem inmoderate profusam fingit et terminat'.

24—25 Fing.—putando; 31—34 M. Tull. fict.—percitus; 37—38 Fing.—facere; 5 M. Tull. et voc.—terminat.

24—25 *cf. 369. 23; 462. 5* ‖ **27** aliam pr. A^A: aliam in pr. *L* ‖ perficere ‖ aet.] efato (*B*) *vel* aefatos (*Gen.*) A^A ‖ **28** fingere ‖ **28—29** XXVII item populi: XXVII em populis *Mu.*: rem, populi *Lachm.* ‖ **29** (sal.)—**30** *cf. 37. 26* ‖ **29** salute et f. *codd. h. l.* ‖ **30** *cf. 37. 19* (*s. v.* inpertire) ‖ imperat A^A ‖ **32** prolata A^A ‖ a Platone *om.* D^A ‖ a *om.* L^1 A^A ‖ plantone A^A ‖ **34** fungitur L^1 A^A ‖ ut t. *Mu.* ‖ tumido A^A D^A ‖ pede perc. v. *Acidal.* ‖ **36** puerili A^A B^A (*cum E*) ‖ **37** q. evadet *Ries.*: quo si ev. * * * *Iun.*, *Mu.* ‖ **1** modo *add. post* eodem *Moser.*, *post* Hom. *Mu.* ‖ **4** in ore sit aliena l. est ‖ **5** ea] et A^A D^A.

Vergilius Aen. lib. II (79):

nec si miserum fortuna Sinonem
finxit, vanum etiam mendacemque inproba finget.

M. Tullius de Officiis lib. III (50): 'virum bonum fingimus; de eius deliberatione et consultatione quaerimus'. — Sallustius in Catilinae bello (1, 1): 'quae natura prona atque ventri oboedientia finxit'. — Plautus in Asinaria (174):

nám nec fictum usquam ést nec pictum néque scriptum
in poématis.

Varro Ταφῇ Μενίππου (526): 'ut hirundines in culinis oblito luto tegulas fingebant'. ‖ Fingere, simulare mendacium. Afranius Fratriis (168):

. . nunc vide, hóc quo pacto ego aúrum in medium próferam.
tú, Castalia, cógita, tu fínge, fabricare úti libet.

Vergilius Georg. lib. II (45):

non hic te carmine ficto
atque per ambages.

Terentius in Andria (220):

et fíngunt quandam intér se nunc falláciam.

Vergilius lib. XI (406):

vel cum se pavidum contra mea iurgia fingit
artificis scelus.

---

13 Plaut. nam—poem.; 15 Varro luto—mendacium; 22 Ter. effingunt—fallaciam.

6—8 *cf. 417. 2* ‖ 7 se *L*¹ *A*ᴬ ‖ 8 mandacemque (-quemque): *corr. E* ‖ fingit *A*ᴬ ‖ 9 II ‖ b. v. *Cic.* ‖ 10 liberatione (-tio *Gen., non B*) ‖ qu.] qui primus ‖ 12—13 *cf. 493. 8* ‖ 13 pictum] tictum (dictum *D*ᴬ) *codd. h. l.* ‖ poematibus *D*ᴬ ‖ 14—15 ut hirundine singulinis obliti: ut hirundines in culinis obliti *Roth.*: ut hir. in culminibus lito *On.* ‖ 16 non v. h. *A*ᴬ: nunc illud v. h. *On.* ‖ ego *Both.*: eo (*om. E*) ‖ 17 tu consulta *Bue.* ‖ ut *ed. a. 1471* ‖ 22 et f.] effingunt.

M. Tullius de Finibus Bonorum et Malorum lib. V (64): 'talibus exemplis non fictae solum fabulae, sed etiam historiae refertae'.

FACINVS, factum. Sallustius in Catilinae bello (2, 9): 'qui aliquo negotio intentus praeclari facinoris aut artis bonae famam quaerit'. — Terentius Heautontimorumeno (314):

nón fit sine períclo facinus mágnum nec memorábile.

M. Tullius de Officiis lib. III (95): 'promissum potius non faciendum quam taetrum facinus admittendum fuit'. — et de Senectute (40): 'nullum denique ‖ scelus, nullum malum esse facinus, ad quod suscipiendum non lubido voluptatis inpelleret'. — Plautus in Aularia (587):

hóc est servi fácinus!

‖ *Facinus* rursum scelus. Sallustius in Catilinae bello (23, 1): 'sed in ea coniuratione fuit Quintus Curius, natus haut obscuro loco, flagitîs atque facinoribus coopertus'. — M. Tullius de Officiis lib. III (75): 'ab hoc nulla fraus aberit, nullum facinus'.

FVRTVM est occulta subreptio. Vergilius Georg. lib. IV (346):

Vulcani Martisque dolos et dulcia furta.

‖ Furtum, insidiae. Sallustius lib. I (112): 'illo profectus vicos castellaque incendere et fuga cultorum deserta

---

27 M. Tull. talibus — ref.; 31 Facinus scelus, Ter. non — mem.; 6—8 Sall. sed — coop.; 9—11 Furt. — insidiae.

---

27 verum e. h. ref. sunt *codd. Cic.* ‖ 29 intenti ‖ 32—33 *cf. 413. 20* ‖ 33 q. tam t. *codd. Cic.* ‖ 1 f. e. *codd. Cic.* ‖ aquod E^1: ad quod LB^A: quod A^A ‖ suspiciendum $L^1 A^A$ ‖ 2 volumtatis L^1: voluntatis A^A ‖ inpellere $L^1 A^A$ ‖ 4 fac. frugi *Pl.* ‖ 7 (nat. — loc.) *cf. 341. 16* ‖ 8 ab] ad ‖ 9—10 *cf. 453. 25* ‖ 9 III *codd. h. l.* ‖ 11 Sall. Hist. lib. I *edd.*

igni vastare, neque late aut † fetustissimus, metu gentis ad furta belli peridoneae'. — Vergilius Aen. lib. XI (515):

furta paro belli convexo in tramite silvae,
ut bivias armato obsidam milite fauces.

‖ Fures etiam servi sunt dicti. Vergilius in Bucolicis (III, 16):

quid domini faciant, audent cum talia fures?

FIDVCIA est audacia. Sallustius lib. II (111): 'ita fiducia quam argumentis purgatiores dimittuntur'. ‖ Fiducia, confidentia. Vergilius Aen. lib. IX (188):

cernis quae Rutulos habeat fiducia rerum.

FATIGARE, cohibere, conprimere. M. Tullius de Officiis lib. III (73): 'qui non verbis sunt et disputatione philosophorum, sed vinculis et carcere fatigandi'. ‖ Fatigare, conmovere, perturbare. Vergilius Aen. lib. I (280):

quae mare nunc terrasque metu caelumque fatigat.

FRIGORIS quae sit significatio, manifestum est; ut Vergilius Georg. lib. II (344):

frigusque caloremque
inter.

et Lucretius (IV, 219):

frigus ut a fluviis, calor ab ‖ sole, aestus ab undis
aequoris.

‖ Frigus, metus. Vergilius Aen. lib. I (92):

extemplo Aeneae solvuntur frigore membra.

17—18 Fures—fures; 20—25 Fid. est conf.—fatigandi; 3—5 Frig. est aeris natura. Frigus met.—membra.

---

13 late *Gerlach.*: elate (*praec.* e) ‖ faetussimus *supra scr.*: tis *L*: fretus, simul a *Roth.*: securus nimis *Mu.* ‖ 14 peridonea: *corr. ed. a. 1476* ‖ 16 obsida m. $L^1 A^A$: -dat m. B^A ‖ 19 Sall. Hist. lib. II *edd.* ‖ 20 purgationes A^A ‖ 21 VIII A^A ‖ 27—29 *om.* A^A (*propter homoeoteleut.*) ‖ 29—31 *cf. 200. 2; 326. 12* ‖ 29 I *codd. h. l.* ‖ 1—2 *cf. 247. 12* ‖ 1 ut flaviis A^A ‖ 4 exemplo $L^1 A^A$.

|| Frigus, aeris natura. Vergilius Georg. lib. II (256):

at sceleratum exquirere frigus
difficile est.

|| Frigidum, venenatum. Vergilius in Bucolicis (VIII, 71):

frigidus in pratis cantando rumpitur anguis.

|| Frigidus, mortuus. Vergilius lib. IX (414):

volvitur ille vomens calidum de pectore flumen,
frigidus.

|| Frigidum, segne, inbecille. Vergilius lib. XI (338):

largus opum et lingua melior, sed frigida bello
dextera.

FERIRE usu significat percutere. Vergilius in Bucolicis (IX, 25):

cornu ferit ille, caveto.

M. Tullius de suppliciis (in Verr. II, v, 121): 'feriuntur securi: laetaris tu in omnium gemitu et triumphas'. || Ferire, sancire, firmare. Vergilius Aen. lib. X (153):

haut fit mora; Tarchon
iungit opes foedusque ferit.

FOVERE est nutrire, provehere. Vergilius Georg. lib. IV (55):

hinc nescioqua dulcedine laetae
progeniem nidosque fovent.

3—5 Frigus est aeris natura. Frigus metus—membra; 8—10 Frig.—mort.; 13—16 Frig.—perc.; 20 Fer. s. firm.; 21—25 Virg. Tarch.—fovent.

---

6 a sc. A^A (*non B*): ac sc. L^1 || **8—9** *cf. 382. 33* || **10—11** *cf. 263. 10* || **10** Frigidum, mortuum (?) *Mu. in append.* || **11** movens A^A (*non B*) || **13** segnem $L^1 A^A$ (*seq.* in) || **17** caveo A^A || **19** tui nominum A^A || triumphus (-fus) $A^A L^2$: -phis (-fis) B^A || **21** aut $L A^A$ || **24** nescio quia $L^1 A^A$.

et Aen. lib. I (18):

iam tum tenditque fovetque.

Lucilius lib. XXIX (119):

ventrem alienum
maestum fovere ex molito hordeo uti cataplasma.

|| Fovere, aspergere. Vergilius lib. XII (420):
fovit ea vulnus lympha longaevus Iapyx.

|| Fovere, constituere. Vergilius Georg. lib. IV (43):
sub terra fovere larem.

et Aen. lib. I (718):

et interdum gremio fovet, inscia Dido,
insidat quantus miserae deus.

|| Fovere, tueri. Vergilius lib. IX (56):

non obvia ferre
arma viros, sed castra fovere. ||

FETVM significat plenum. Vergilius Aen. lib. I (51):

loca feta furentibus austris.

et lib. II (237):

scandit fatalis machina muros,
feta armis.

Varro *Γνῶθι Σεαυτόν* (204):

nón videtis, únus ut
párvulus Amor árdifeta lámpade.

38—5 Fov.—armis.

---

26 et *om.* A^A || 27 iam tum] tantum || 28—30 *cf. 350. 34* (*s. v.* maestum, enectum fame) || 30 est tum: (*corr. Gen.*^{2}) cataplasmo *codd. h. l.* || 31 spargere *L* || 35 et] e A^A (*om. B*) 1—2 *cf. 211. 1* || 2 ferentibus $L^1 A^A$ || 6—8 *cf. 243. 32* 7 videas A^A || unum et *codd. h. l.* || Am. parv. *Meinek.* || 8 ardifoeta (feta) *codd. utrobique*: artf. E^1 *ut vid.*: *fort.* artifeta || lepades *codd. h. l.* (lemp. *B*: -de L^1?).

‖ Fetum, onere levatum. Vergilius lib. VIII (630):

fecerat et viridi fetam Mavortis in antro.

et Georg. lib. III (176):

nec tibi fetae
more patrum nivea inplebunt mulgaria vaccae.

Varro de Vita Populi Romani lib. II: 'mensa anteponebatur cum † cullia acuno †, [in] quo quae veniebant ad fetam amicae gratulatum, dis mactabant'.

FASCES quam habeant significationem, manifestum est. Vergilius Georg. lib. II (495):

illum non populi fasces, non purpura regum
flexit.

‖ Fascem consulem posuit Vergilius Georg. lib. III (347):

iniusto sub fasce viam dum carpit.

‖ Fascem, onus. Vergilius in Bucolicis (IX, 65):

ego hoc te fasce levabo.

idem Georgicon lib. IV (204):

ultroque animas sub fasce dedere.

FVNDERE est liquorem defundere. Vergilius lib. V (77):

hic duo rite mero libans carchesia baccho
fundit humo.

23—24 Fasces consules vel dignitates. Fascem on.—levabo; 27 Fund. e. liq. effundere.

---

9 honore *L* ‖ **13** (mulctraria *B cum codd. Verg.*) ‖ **14** mensa L^1 (*cum B*): mensae (-se) *rell.* ‖ **15** cum *ed. princ.*: eum ‖ culigna *Bentin.*: edulio *On.* ‖ ac vino *ed. a. 1476* ‖ c. caliculo uno *Quich.* ‖ in *secl. On.* ‖ hinc quom quae *Mu.* ‖ **16** fertam A^A ‖ ammicae A^A: amice *L* ‖ **21** Fasces consules vel dignitates D^A ‖ II ‖ **23—24** *cf. 336. 21* ‖ **26** animam *codd. Verg.* ‖ **27** liq. effundere D^A ‖ uerg. georg. lib. V $L^1 A^A$: uirg. georg. lib. IIII B^A: (uirg. aen. lib. V *B*) ‖ **27—28** *cf. 546. 15* ‖ **29** (humi *B E* [?] *cum parte codd. Verg.*).

|| Fundere, prosternere, iacere. Vergilius Aen. lib. I (192):

quam septem ingentia victor
corpora fundat humo.

et Aen. lib. II (252):

fusi per moenia Teucri
conticuere.

M. Tullius de suppliciis (in Verr. II, v, 28): '*plerique ut* fusi sine mente ac sine ullo sensu iacerent'. — M. Tullius [in] Philippicarum lib. XIV (1): 'sceleratissimorum hostium exercitum fusum caesumque cognovi'. || Fundere, dare. Vergilius in Bucolicis (IV, 23):

ipsa tibi blandos fundent cunabula flores.

Cicero Tusculanarum lib. V (37): 'ut aut flores aut fruges fundant aut bacas'. || Fundere, dicere. Vergilius Aen. lib. III (344):

talia fundebat lacrimans. ||

Plautus Asinaria (896):

ne ílla ecastor fénerato fúndit . . . . .

|| Fundere, fugare. Vergilius Aen. lib. II (420):

illi etiam, siquos obscura nocte per umbram
fudimus insidiis totaque agitavimus urbe,
apparent.

30—32 Fund.—humo; 38—39 M. Tull. scel.—cognovi; 3 Fund. fug.; 4—5 Virg. siquos—urbe.

33—36 *suppl. H. Ilberg. Symb. philol. Bonnens. 438* || **33** Aen. *secl. Mu.* || **37** fusisi (-issi) sine || ullos subiacerent L^1: ullo sed subiacerent (sed sub *del. Gen.*[2]) A^A: ullo subiacerent B^A || **38** in *supra add. L* || XV || **39** usum $L^1 A^A$ || caesum fusumque *codd. Cic.* || **42** fundat *Cic.* || dicere *om.* A^A || **43** t. fundebant lacrimas (-bat -mans *B*) fundebat (-bant *B*) A^A || **2** illa ec. *Both.*: ille ec. *codd. Pl.*: ille castor || funerato *L* (*cum B G*) (*pro* foen.) || funditat *codd. Pl.* || **5** urbem $L^1 A^A$.

|| Fundere, demittere. Vergilius Georg. lib. III (104):

ruuntque effusi carcere currus.

et lib. X (270):

cristisque a vertice flamma
funditur.

FILVM dicitur deducta res quaeque ad tenuitatem. Vergilius lib. X (814):

extremaque Lauso
Parcae fila legunt.

|| Filum, oris liniamentum. Lucilius lib. XXIX (72):

súrge, mulier, dúc te! — filum nón malum.

FLAGITIVM veteres vitium quod virgini infertur dici voluerunt. || Flagitium, periculum. Lucilius lib. XXIX (109):

qui et poscent minus et praebebunt rectiu' multo
et sine flagitio.

FIDES quid sit, manifestum est; ut Vergilius Aen. lib. I (292):

cana Fides et Vesta;

et plerumque. || Fides, chordae quae appellantur. M. Tullius in Hortensio (91): 'ponendae sunt fides et tibiae'. et Vergilius lib. VI (120):

Threicia fretus cithara fidibusque canoris.

---

12 Fil.—ten.; 18—19 Flag.—vol.; 22 Fid.—est; 24—28 Fid.—exhibere.

---

7 dim. A^A: emittere *Mu.* || **9—11** *cf. 240. 27* || **12** Filus D^A || **13—15** *cf. 332. 7* || **16** ores (filii mores A^A): *corr. Ald.* || **17** multer L^1 || ducite $L B^A$ || filium A^A || **19** Fl. per. *fort. secludend.* || **20** quiete p.: *corr. Me.* || poscente: *corr. I. Dousa, Me.* || praebunt: *corr. I. Dousa, Me.* || **22—23** *cf. 86. 24* || **24** ut pler. B^A: (pler. [*om.* ut] *B*) || Fid. etiam corde app. D^A || **25** et *alter. secl. Mu.*

FACERE apertam habet significantiam. ‖ Facere, rem divinam religionibus exhibere. Plautus in Aulularia (622):

múlsi congiálem plenam fáciam tibi fidéliam.

Vergilius in Bucolicis (III, 77):

cum faciam vitulam pro frugibus, ipse venito.

INCIPIT PER G LITTERAM.

GRAVE, gravidum. Vergilius Aen. lib. I (273):

donec regina sacerdos
Marte gravis.

‖ Grave, plenum. Vergilius in Bucolicis (I, 49):

non insueta gravis temptabunt ‖ pabula fetas.

et Georg. lib. III (317):

et gravido superant vix ubere limen.

et lib. I Aen. (151):

tunc pietate gravem ac meritis.

‖ Grave, fecundum, frugiferum. Vergilius Georg. lib. III (525):

quid labor aut benefacta iuvant? quid vomere terras
invertisse gravis?

‖ Grave, secundum consuetudinem ponderosum. Vergilius Georg. lib. I (162):

vomis et inflexi primum grave robur aratri.

24—28 Fid.—exhib.; 31 Virg. cum—ven.; 33 Grav. grav.; 36 Grav. pl.; 3 Virg. et gr.—lim.; 6 Grav. fec. frugiferum; 9 Grav.—ponderosum.

---

27 significationem *D*A ‖ 28—29 *cf.* *543. 25* ‖ aulularíam visi *codd. h. l.* ‖ 29 plenum f. t. fidelium *A*A ‖ 2—3 *cf.* *389. 5* ‖ 4 Aen. lib. I *Quich.* ‖ 6 frug. consuetudine (-nem) ponderosum *A*A (*cf. v. 9*) ‖ 7 iubent (-vent) *A*A (*non B*) *B*A ‖ 10 I *L ex corr.*: II *rell.*

Terentius Heautontimorumeno (92):

hui! tám gravis hos, quaéso?

M. Tullius de Officiis lib. III (35): 'aut certe omni pondere gravior habenda est'.

|| Grave, amarum. Varro Quinquatrubus (440):

absíntium utí
bibám gravem ét cástoreúm
levémque róbur.

|| Grave multum [valde] significare veteres probant.

Titinius Psaltria (87):

. . . . . . gravique obsónio convívas.

Nam et graviter multum intellegitur. Caecilius Plocio (163):

placére occepit gráviter, postquam emórtuast.

Accius Deiphobo (131):

. at infando hómine, gnato Láerta, Ithacensi éxule,
quí neque amico amícus umquam grávi' neque hosti hostís fuit.

Sallustius Hist. lib. III (46): 'namque is praeter solita vitiosis magistratibus, cum per omnem provinciam infecunditate bienni proximi grave pretium fructibus esset'. — M. Tullius de Officiis lib. I (88): 'nec vero audiendi

---

14—18 M. Tull. aut—robur.

---

13 hui tam] ultam || 14 I *L B*[A] || 15—18 *cf. 190. 27* (*s. v.* absintium, masc.); *337. 7* (*s. v.* levare, minuere) || 17 castorem *L B*[A] || 18 leueque *codd. hic et 190* || 19 valde *secl. On.*: *ante* intelleg. (*v. 21*) *colloc. Quich.* || 20 conurias *A*[A] || 21 nam—int. *secl. On.*: *post v. 18* (probant) *colloc. Quich.* || 22 hoccoepit *L* || emortuas *L*[1] *A*[A]: est mortua *B*[A] || 24 gnatu *B*[A] || aut ab inf. *On.*: aut (?) ad infandum hominem gnatum *Mu.* || Laerta *Both.*, Ithacensi *Me.*: laerat ait hacenase || 25 grauit *L*[1] || hosti *om. B*[A] || 26 is *Me. in Corrigendis*: eis (*praec.* e) *A*[A]: his *L B*[A] || 27 vitiis *A*[A] || 28 (promixi *Gen.*, *non B*) || esse: *corr. ed. princ.*

314. 315 M.

qui graviter inimicis irascendum putant'. — Lucretius lib. I (63):

humana ante oculos foede cum vita iaceret
in terris, obpressa gravi sub relligione.

Varro Gerontodidascalo (183):

úbi graves pascántur atque alántur pavonúm greges.

|| Grave, grandaevum. Vergilius lib. V (387):

hic gravis Entellum dictis castigat Acestes.

|| Grave, molestum. || M. Tullius de Senectute (4): 'quod numquam tibi senectutem gravem esse senserim'. — in eodem (67): 'facilius in morbos incidunt [adulescentes], gravius aegrotant, tristius curantur'. — Sallustius lib. II (51): 'et continetur gravis'. || Grave, nocens. Vergilius Georg. lib. III (415):

galbaneoque agitare gravi.

M. Tullius de Officiis lib. III (86): 'magnum illud bellum perfuga unus et gravem adversarium imperi sustulisset'. || Grave, triste. Accius Erigona (54):

séd ubi ad finem véntum [est] in quo illum fórs expectabát loco,
† átque Orestes grávi' sacerdos férro prompto adstítuere. †

35—4 Grav.—curantur.

---

30 qui grav. *Cic.*: grav. $L^1 A^A$: grav. qui B^A || putabunt *codd. Cic.* || **30—32** *cf. 327. 1; 379. 10* || **33—34** *cf. 440. 15* (*s. v.* pascere et alere) || **34** verbi gr. $L B^A$ || pascuntur *codd. h. l.* || utque A^A || **35—36** *cf. 251. 25* || **2—3** in eos $L A^A D^A$: idem eodem (?) *Mu.* || **3—4** *cf. 409. 34* || **3** in *om.* $L A^A D^A$ || adul. *om.* $L A^A D^A$ || **5** gravius *Me.* || **6** (gravis *B cum Verg.*) || **7—8** illum b. || **8** unus] humum A^A: hominum $L B^A$ || grave || imperium A^A || **9** Accius *om.* A^A || **10** est *del. On.* || in *del. Guietus* || **11** adquem (at.) $B^A E$ || Orestae *Mu.*: Oresten *Grotius* || f. cum p. *Grotius*: *fort.* ferrum promptum || adsistit A^A: adsistere *Quich.*

Vergilius lib. VIII (582):

gravior ne nuntius auris
vulneret.

|| Grave, forte. Vergilius lib. XII (458):

ferit ense gravem Thymbraeus Osirim.

|| Grave, utile. M. Tullius de Officiis lib. I (110): 'ut iam sint alia graviora atque meliora, tamen nos studia nostra naturae regula metimur'. || Grave, solidum et firmum. Accius Athamante (194):

† beneficiis gravem hostium peperisti et grave †.

idem Nyctegresia (487):

id quód facis gratum ét grave est.

M. Tullius in Hortensio (27): 'unde aut ad agendum aut ad dicendum copia depromi maior gravissimorum exemplorum, quasi incorruptorum testimoniorum, potest?' || Grave, sapiens cum auctoritate. M. Tullius de Officiis lib. I (86): 'quae gravis et fortis civis et in republica dignus principatu fugiet atque oderit'. — et in Hortensio (25): 'quid enim aut Herodoto dulcius aut Thucydide gravius?' || Grave, necessarium. Lucilius lib. XXIX (19):

habeásque *ín* animo mi ádmodum causám gravem
fore, quaé me ab ullo cómmodo abducát tuo.

---

19 Grav.—firm.; 22 Accius id—est; 26—29 Grav.—gravius.

---

12 verg. lib. $\overset{\text{XII}}{\text{VIII}}$ (*sic*) *L* (*cf. v. 15*): verg. georg. (aen. *B*) lib. XII A^A: verg. lib. VIII B^A: '*fort. haustus Georg. locus*' *Mu.* || **17—18** ut etiamsi sint *Cic.* || **18** sat A^A: sit B^A: *om. L* **19** nostra nostrae nat. *codd. Cic.* || metitur A^A: metiamur *Cic.* || **20** veneficius: (*corr. B*) || hostimentum *Grotius* || p. tibi gratiam *Quich.* || *fort.* . . . benefí. gratiam (grām) hóstium peperisteí gravem || **21** inyctegressia A^A: infetigresia *L* (*pro* in Nyct.?) || **23** u. haut A^A (*non B*) || **27** f. quis || **28** principatum || **29** ut thuc. A^A (*non B*) || **30** habeasque (quae) an.: *corr. On.*: habeas quoque an. *Mu.* || gravum A^A (gratum *B*): grave *L* B^A (= *G*): gravem *E* H^2 || **31** add. (*Gen.*) *vel* abd. (*B*) A^A.

GRASSARI dicitur supra modum saevire. ‖ ‖ Grassari etiam dicimus ambulare. Titinius Veliterna (140):

véndе thénsam átque mulós; siné [eam]
pedibús grassari; cónfringe eius supérbiam.

Novius Paedio (72):

Caéretanus síne diploida récta grassatúr via.

idem Paedio (73):

núnc res me ipsa répremit; saepe hac sum eádem grassatús via.

Sallustius in Iugurta (1, 3): 'qui ubi ad gloriam virtutis via grassatur'. — Afranius Excepto (135):

consímili grassantúr via, quibus híc est omni' cúltus.

GARRVLAE dicuntur aves canorae et hilares. Vergilius Georg. lib. IV (307):

garrula quam tignis nidum suspendat hirundo.

‖ Garrulus est rursum cordatus. Varro Periplu lib. I (416): 'in hac civitate tum regnabat Dionysius, homo garrulus et acer'.

GEMINI dicuntur ex uno utero uno die editi. Vergilius lib. VIII (631):

geminos huic ubera circum
ludere pendentis pueros.

1—2 Grass.—amb.; 8—10 Nevius nunc—grass.; 12—17 Garr.—editi.

---

3 thensum A^{A} ‖ inulos (hinnulos) *M. Hauptius Ind. lect. hib. Berolin. a. 1886 p. 3, Mu.* ‖ eam *seclusi*: eam iam *Mu.* ‖ 4 confringe *Passerat., Me.*: confingere A^{A}: cumfingere $L B^{A}$ ‖ 6 cretanus $L B^{A}$: errat anus A^{A}: *corr. Lachm.* ‖ sime: *corr. Lachm.* ‖ deploida A^{A} (-de B): deploidi a $L B^{A}$: deplodia E ‖ 'Caeretanus sine diploida?' 'recta grassatur via' *Mu.* ‖ 7 idem] nevius D^{A} (*qui prius exempl. omittit*) ‖ Paedio *om.* A^{A} ‖ 8 ipsam $L B^{A}$ ‖ haec $A^{A} D^{A}$ ‖ h. eadem sum: *corr. Munk.*: eadem hac sum *Bue.* ‖ via a quibus $L^{1} B^{A}$ ‖ 12 hilare L *ante corr.* ‖ 14 -dit B^{A} ‖ 15 scordalus *Stowasser.* (*Arch. Lat. Lex. I, 442*) ‖ 16 cum A^{A} ‖ 17—19 *cf. 423. 19* ‖ 17 VIIII *codd. h. l.* ‖ 18 ubere $L B^{A}$.

|| G e m i n u m rursum simile. Pacuvius Hermiona (174):
par fórtitudo, gémina confidéntia.

|| G e m i n a e, duae. Vergilius lib. VI (893):
sunt geminae Somni portae, quarum altera fertur
cornea.

GERERE est habere. Vergilius Aen. lib. II (89):
et nos aliquod nomenque decusque
gessimus.

|| G e r e r e, ferre. Vergilius lib. VII (455):
bella manu letumque gero.

et idem eodem libro (188):
laevaque ancile gerebat.

|| G e r e r e, facere. Vergilius lib. IX (203):
nec tecum talia gessi,
magnanimum Aenean et fata extrema secutus.

GRADVS consuetudine sunt per quod ad altiora domorum et aedificiorum omnium scanditur. Vergilius Aen. lib. I (448):
aerea cui gradibus surgebant limina.

|| G r a d u s, pedum gradientium vicissitudo. || Vergilius Georg. lib. III (191):
gradibusque sonare
conpositis.

|| G r a d u s, firmitas standi. M. Tullius de Officiis lib. I (80): 'nec tumultuantem de gradu deiciunt'.

20—21 Gem.—conf.; 25 Ger. e. hab.; 28—29 vel ferre—gero; 32—33 Ger.—gessi; 35—1 Grad.—viciss.; 5—10 Grad.—lav.

---

26 decus (*om.* que) A^A (*non B*) || **30** lib. *secl.* (?) *Mu.* || **30—31** *cf. 554. 7* || **35** quod $L^1 A^A$: quos $B^A D^A$ || **36** scenditur *cum ras. supra* e *L*: ascenditur *E* || **6** de gr. deici, ut dicitur *Cic.*

317 M.

GESTIRE est cupere. Lucilius lib. XXX (2):
quanto aurire animus Musarum ex fontibu' gestit.

|| Gestire, laetum esse. Vergilius Georg. lib. I (387):
et studio incassum videas gestire lavandi.

INCIPIT PER H LITTERAM.

HERBA est viride pecorum pabulum. Vergilius Georg. lib. I (134):

et sulcis frumenti quaereret herbam.

|| Herbam veteres palmam vel victoriam dici volunt. Vergilius Georg. lib. III (498):

atque inmemor herbae
victor ecus.

Accius Meleagro (444):
gaúdent, currunt, célebrant, herbam cónferunt, donánt, tenent,
pró se quisque cúm corona clárum conestát caput.

Afranius Excepto (145):
fít opu' luculéntum hoc. víci: herbam det.

HABERE, satis esse. Vergilius lib. XII (296):
hoc habet; haec melior magnis data victima divis.

|| Habere planum est quid significet; ut Vergilius Aen. lib. IV (29):

habeat secum servetque sepulchro.

5—10 Grad.—lav.; 12 Herb.—pab.; 14 Herb.—volunt; 19—20 Accius gaud.—caput; 25 Hab.—significet.

7—8 *cf. 319. 15* (s. v. haurire) || 8 quantum *codd. 319* || e f. *L* B^{A} (= *G*): et f. A^{A} D^{A}: et *vel* ea f. *codd. 319* || 9—10 *cf. 32. 29* || 11 *om.* A^{A} || 12 pab. * * * *Mu.* || 13 quaerere L^{1} A^{A} || 14 palmulam L^{1} || 19 conterunt *L ex corr.* || 20 constat *L* B^{A}: conectat A^{A} D^{A}: *corr. Mu. post Ribb.* || 22 dici: *corr. Passerat.* || 24 hoc m. *L ante corr.* B^{A} || 25 ut *secl.* (?) *Mu.*

Terentius Andria (39):

quod hábui summum prétium persolví tibi.

|| Habere, tenere, occupare. Vergilius Aen. lib. II (290):

hostis habet muros.

Lucilius lib. XXIX (4):

hoc tum ílle habebat ét fere omnem Apúliam.

Plautus Aulularia (657):

póstremo hunc iam pérscrutavi: níhil habet . . . .

Terentius Andria (82):

certe cáptus est:
habét.

|| Habere rursus habitare. Sallustius in Catilinae bello (52, 13): 'credo, falsa existimans ea quae de inferis memorantur: || diverso itinere malos a bonis loca taetra, inculta, foeda atque formidulosa habere'. — Vergilius lib. VII (131):

quae loca quive habeant homines.

Afranius Excepto (136):

ubi hic Moschis, quaéso, habet meretríx Neapolítis?

Accius Philocteta (537):

úbi habet? urbe agróne?

Plautus Aulularia (5):

patri, avo iam huius, qui nunc hic habet.

29—32 Hab.—Apul.; 38—2 Hab.—habere.

27—28 *cf. 366. 5* || **32** mapuliam (*praec.* m) L^1 || **33—34** (pers.) *cf. 469. 1* || **34** hic nihili hab. *codd. Pl.* || **35—37** *cum 23—24 coni. Mu.* || **36** certo (-tu?) *L ante corr.* || **4** quive *codd. Verg.*: quae (a *pro* u) || **6** moscis || meletrix || **8** turbae (-be): *corr. ed. princ.* || **10** abo: avoque *codd. Pl.*

318 M.

‖ Habere, dicere. Terentius in Eunucho (399):

labóre alieno mágno partam glóriam
verbo in se transmovet qui habet salem;
quod ín te est.

‖ Habere, facere. Varro *Ταφῇ Μενίππου* (539): ‘saltem infernus tenebrio, *κακὸς δαίμων*; atque habeat homines sollicitos, quod eum peius formidant quam fullo ululam’. — M. Tullius de Republica lib. III (24): ‘nam cum quaereretur ex eo, quo scelere inpulsus mare haberet infestum uno myoparone: «eodem», inquit, «quo tu orbem terrae»’. ‖ Habere, audire. Lucilius lib. XXVIII (10):

habés omnem rem: tímeo ne accussér . .

Terentius in Hecyra (194):

habés omnem rem; pérgam quo coepi hóc iter.

‖ Habere, dirigere. Lucilius lib. XXIX (52):

huc, álio cum iter habéret, praeteriéns venit.

HABITARE est inhabitare. — Habitare, uti. Varro Sermone Latino lib. III (63): ‘utrumque mulieres, et epicrocum viri quoque habitarunt’. — idem Rerum Divinarum lib. XVI (66): ‘hoc nomine antiquos secundis rebus comas habitasse’.

HIARE est aperiri. Sallustius Hist. lib. IV (17): ‘atque hiavit humus multa vasta et profunda’. ‖ Hiare, mirari, stupere. Vergilius Georg. lib. II (508):

30—32 Hiare—stupere.

11—14 *cf. 223. 11* ‖ **13** verbis saepe in se *codd. 223* (*cum Ter.*) ‖ **16** tenebro: *corr. Iun.* ‖ *κ. δ. secl. On.*: *ὁ κ. δ. Oehler.* ‖ agit atque *Mu.* ‖ habet *ed. princ.* ‖ **17** eum *Iun.*: cum ‖ ulula: *corr. Iun.* ‖ **17—20** *cf. 125. 13* (*s. v.* infestum mare haberet); *534. 16* (*s. v.* myoparo) ‖ **19** -sum *codd. h. l.* (*corr.* H^3) ‖ quo sceleris inpulsu *Mu.* ‖ **22** in heautontimorumenon (*om.* in B^A) ‖ **25** hunc: *corr. ed. a. 1476* ‖ **26** Habitare u. *Turneb.*: habere u. ‖ **27** de. S. L. *ed. princ.* ‖ **27—28** m. et picrocum L^1: (m. epicrocum H^1) ‖ **29** secundisi *L* ‖ comam *Quich.* ‖ **30** Habere (*Gen.*) *vel* Hiare (*B*) A^A ‖ **31** vastum et profundum *Mu.* ‖ **32** III *L.*

hunc plaussus hiantem
per cuneos geminatus enim plebisque patrumque.

et Aeneidos lib. VI (493):

inceptus clamor frustratur hiantis.

Varro Marcipore (277): || 'quid? qui vident et circumstant, non rident?' — 'credo ridere: hiantis video, ridentis non audio'.

HORRENDVM significat vitabile et terribile. Vergilius lib. VI (99):

horrendas canit ambages antroque remugit.

|| Horrendum, novum et admirandum. Vergilius Aen. lib. III (26):

(horrendum dictu!) video mirabile monstrum.

idem lib. VIII (564):

nascenti cui tris animas Feronia mater
(horrendum dictu!) dederat.

|| Horrendum, ridiculum. Vergilius Georg. lib. II (387):

oraque corticibus sumunt horrenda cavatis.

HAVRIRE significat exaurire vel impleri. Lucretius lib. IV (2):

iuvat integros accedere fontis
atque aurire.

---

36 Virg. inc.—hian.; 3—5 Horr.—admir.; 12 Haur.—impl.

---

33 plaustus L^1: plaussus *E ante corr.* || 34 patrum (*om.* que) A^A || 36 incertus: (*corr. B*) || 1 quid? qui v. *Quich.*: quicquid evident: qui quidem (*Vahlen.*) vident *Bue.*: *fort.* quicquid est, vident || 1—2 evidenter circ. B^A || 2 non c. *Mu.* || video, ridentes *N. Faber*: videor hidentes A^A (*non B*): videor hihentes L^1: videor hiantes B^A || audeo A^A || 6 h. et d. v. *Verg.* || 7 VIIII $L\,A^A$ || 9 dictum $L^1 A^A$ || 12 implere: *corr. Mu.* || 13 levat B^A || accedere *Lucr.*: et cedere (eccedere E^1 *ut vid.; pro* occ.?).

Lucilius lib. XXX (2):

quantum aurire animus Musarum ex fontibu' gestit.

|| Haurire, avare sumere. Cicero Tusculanarum lib. V (16): 'cum inexplebili cupiditate, quo afluentius voluptates undique hauriat, eo gravius ardentiusque sitientem'. Vergilius lib. I (738):

ille inpiger ausit
spumantem pateram et pleno se proluit auro.

|| Haurire, defetigare. Vergilius Georg. lib. III (105):

exultantiaque haurit
corda pavor pulsans.

|| Haurire, confodere. Vergilius lib. X (314):

per tunicam squalentem auro latus aurit apertum.

|| Haurire, accipere vel audire. Vergilius lib. XII (25):

haec haut mollia fatu
sublatis aperire dolis; simul hoc animo hauri.

et lib. IV (359):

vocemque his auribus ausi.

|| Haurire, tenere. Vergilius Georg. lib. IV (426):

et medium sol igneus orbem
auserat.

---

16 Lucil. quant.—gest.; 25—27 Haur.—aud.; 31—1 Virg. voc.—dignitas.

15—16 *cf. 317. 7* (*s. v.* gestire) || **16** animas (-mos D^{A}) *codd. h. l.* || et (ea A^{A} D^{A}) fontia *codd. h. l.* || **17** avide (?) *Mu.* || **18** quoque affl. voluptates *Cic.*: quo fluentius voluntates || **19** hauriret L B^{A}: hauriet A^{A} || ego L^{1} A^{A} || **23—24** *cf. 300. 36* || **24** pulsant L^{1} A^{A} || **25—26** *cf. 404. 13; 452. 24* || **27—29** (dol.) *cf. 385. 21* || **28** haut (-d) haec (*om.* A^{A}) *codd. h. l.* || **29** sublandis (-bbl-) A^{A} L^{2} || dolus L *ex corr.* A^{A} || **31** ausit L^{1} A^{A} || **33—34** haus. orb. (horb.) D^{A}.

HONOR est dignitas. M. Tullius Epistularum || ad Caesarem lib. I (1): 'tu cum ea, quae es ab senatu summo cum honore tuo consecutus'. || Honor, gratia, pulchritudo. Vergilius Georg. lib. II (404):

frigidus et silvis aquilo decussit honorem.

et lib. I (Aen. 590):

lumenque iuventae
purpureum et laetos oculis adflarat honores.

|| Honor, substantia, delectatio. Vergilius Georg. lib. IV (326):

en etiam hunc ipsum vitae mortalis honorem.

|| Honor, cultura, observantia. Vergilius lib. VIII (76):

semper honore meo, semper celebrabere donis.

|| Honor, integritas, pudicitia. Vergilius Aen. lib. I (28):

et rapti Ganymedis honores.

|| Honor, sacrificium, litatio. Vergilius lib. VIII (102):

forte die sollemnem illo rex Arcas honorem
Amphitryonadae magno divisque ferebat.

Plautus Aulularia (16):

ecquíd maiorem fílius
mihi honórem haberet quam éius habuissét pater.

31—1 Virg. voc.—dign.; 3—4 grat.—hon.; 10 Hon. cult. obs.; 12—13 Hon.—honores.

1—3 *cf. 270. 19* (*s. v.* consequi) || 2 tunc cum *codd. 270*: tum cum *C. F. Mueller.* || 3 sum. hon. (*om.* cum) A^A || 5—6 *cf. 340. 37* || 5 et Aen. lib. I *On.* || 7 oculis *om.* A^A (*non B*) || 8 delectatione A^A || 10 verg. georg. (aen. *B*) lib. VIII A^A || 11 honorem eum A^A: honorem meum *L* || 14 VIIII *L* A^A || 15 sollemne: (*corr. B*) || 18 et quide A^A: et quidem *L* B^A: et qui *codd. Pl.* (ecquî *edd.*) || filium || 19 habere.

|| Honos, dilectus, amor. Vergilius lib. XII (56):

per siquis Amatae
tangit honos animum.

|| Honor, hostia. Vergilius Aen. lib. III (118):

meritos aris mactabat honores.

|| Honor, praemium. Vergilius lib. V (249):

ipsis praecipue ductoribus addit honores.

Lucilius lib. XXX (56):

cuius vultu ac facie ludo ac sermonibu' nostris
verginis hoc pretium atque hunc reddebamus honorem.

|| Honor, sepultura. Vergilius lib. VI (333):

cernit ibi maestos et mortis honore carentis.

Lucilius lib. XXVII (XXVIII, 49):

núllo hono*re, núllo he*redis flétu, nullo fúnere.

INCIPIT PER I LITTERAM.

INVITARE apertam habet significantiam. Vergilius lib. V (485):

celeri certare sagitta
invitat qui forte velint et praemia ponit.

Terentius Heautontimorumeno (185): ||

quam véllem Menedemum ínvitatum, ut nóbiscum esset ámplius!

20—24 Hon.—hon.; 30—31 Hon.—car.; 35 Inv.—sign.

---

21 per *om.* D^A || Amatae *om.* D^A || 24 -avit *Verg.* || 26 ipsos *L* A^A || -puos *Verg.* || 27—29 *cf.* *366. 9* (*s. v.* pretium) || 28 a f. (*Gen.*) *vel* ac f. (*B*) A^A || 33 honore displetu: *corr. Palmer.* (*Hermath. XXII, 406*), nullo *addidi*: hon. di! sepultu' *Mu.* || 34 *om.* A^A || 35 significationem D^A || 37 invitant: (*corr. B*) || 1 ut *corr.* a *L*: ad (*Gen.*[1]) *vel* a (*Gen.*[2] *B*) A^A: a B^A: (*in archetypo erat* $\overset{a}{u}$t [*sic*]).

M. Tullius in Verrem actione II (I, 65): 'rogat Rubrium ut quos ei conmodum siet invitet'. — Lucilius lib. XXX (116):

contra haec invitasse aut instigasse videntur.

M. Tullius de Senectute (57): 'ad quem fruendum non modo retardat, verum etiam invitat atque adlectat senectus'. ‖ Invitare est delectare. Vergilius Georg. lib. I (302):

invitat genialis hiemps curasque resolvit.

Turpilius Thrasyleone (201):

corónam, mensam, tálos, vinum, haec huiúsmodi,
quibu' rébus vita[m] amántum invitarí solet.

idem Philopatro (181):

lúcus ipse invítat hercle hic Véneris.

M. Tullius in Hortensio (80): 'voluptates autem nulla ad res necessarias invitamenta adferunt senibus'. — idem de Republica (inc. 1): 'idque ipsa natura non invitaret solum, sed etiam cogeret'. ‖ Invitare significat replere. Plautus Amphitryone (283):

mirum si ínvitavit sése in cena plúsculum.

Lucilius (XXX, 52):

pulchre invitati acceptique benigne.

14—15 M. Tull. vol.—sen.; 17—20 Inv.—benigne.

---

3 rubri ‖ sit *codd. Cic.* ‖ 5—6 *cf. 76. 24* ‖ 5 fluendum $L^1 A^A$ ‖ 6 non modo non *codd. Cic.* ‖ tradat L^1: retrahat B^A ‖ 7 Invitari est delectari: (*corr. B*) ‖ 8 genitalis $L^1 A^A$ ‖ curaque A^A (*non B*) ‖ 10 coronam *marg. Iun.*: horonam ‖ vinus in (*pro* vinu^{m}s, *i. e.* vinus *corr.* vinum): *corr. ed. princ., Lips.* ‖ v. et quae hu. *Mu.* ‖ 11 vitam amattum invitari solem: *corr. Lips.* (vita *iam Iun.*) ‖ 13 locus *L* (*cum B*) ‖ 14 Invitare, incitare. M. Tull. (?) *Mu.* ‖ voluntates: *corr. ed. princ.* ‖ 15 nullae L^1 ‖ sensibus *Mu.* (*sed vid. Plasberg. p. 68*) ‖ 17 repleri: *corr. Guietus* ‖ 18 mira sunt nisi *codd. Pl.* ‖ 20 inv. sumus acc. *I. Dousa.*

Turpilius Epiclero (71):

nón invitat plúsculum sese, út solet?

idem Leucadia (132):

ínvitavit [viri] plúsculum hic sese in prándio.

Sallustius Hist. lib. IV (11): ‘reversi postero die, multa, quae properantes deseruerant in castris, nacti, cum se ibi vino ciboque laeti invitarent’. — Lucilius lib. XXX (54):

scito etenim bene longincum mortalibu’ morbum
in vino esse, ubi qui invitavit dapsilius se.

Varro Sesqueulixe (461):

ipsum ávide vino invítari poclís large atque benígne.

IVXTA est proxume. Vergilius Aen. lib. IV (255):

humilis volat aequora iuxta.

‖ Iuxta, [est] coniunctim. Varro de Vita Pop. Rom. lib. I: ‖ ‘cum interea in lucubrando faceret iuxta ancillas lanam’. ‖ Iuxta rursum similiter. Sallustius in Iugurtae Bello (85, 33): ‘hiemem atque aestatem iuxta pati’.

Plautus Trinummo (197):

iuxtáque eam curo cúm mea.

Varro Papia Papae, περὶ ἐγκωμίων (376): ‘qui potest laus videri vera, cum motus saepe furacissimus

---

25—27 Sall. et versi—inv.; 32—33 Iux.—iux.; 2—3 Iux.—pati.

---

22 invitavit *Mu.* ‖ 23 ideum L^1 *ut vid.* A^A ‖ 24 invitavere p. *Mu.* ‖ viri *add.* A^A: *om. rell.*: heri *Roth.* ‖ se *Both.* ‖ 25 reversi *Iun.*: et versi ‖ 26 multa quae *Iun.*: multoque ‖ 27 cibo vinoque $L B^A$ ‖ 28 cito (cibo B^A) bene enim: *corr. Muretus* ‖ 31 avidum (-de *Lips.*) vino *Passerat.*: audi vino $L B^A$: audivi non A^A ‖ invitavi *Lips.* ‖ 32—33 *cf. 414. 33* ‖ 32 III B^A ‖ 34 est *om.* A^A ‖ 1 facere A^A ‖ 7 versa: *corr.* Σ ‖ cum motus $L B^A$ (= *G*): commotus A^A: cum mortuus *Ribb.*: cum notus *Quich.*: cum muto (*nom.*) *Mu.* ‖ furaces semus L^1: furaces emus A^A: furaces essemus B^A: *corr. A. Nauck.* (*Philolog. IV, 299*).

ac nequissimus civis iuxta ac Publius Africanus? — Plautus Aulularia (682):

dixí tibi, mater: iúxta mecum rém tenes.

INSOLENS inpudens et audax dicitur consuetudine. M. Tullius ad Caesarem iuniorem lib. II (21): 'insolens, adrogans, iactans'. — idem de Senectute (31): 'nec erat ei verendum, ne vera praedicans de se nimis videretur aut insolens aut loquax'. || Insolens rursum non solens. Terentius in Andria (907):

quíd tu Athenas ínsolens?

Pacuvius Atalanta (60):

quae aégritúdo ínsoléns méntem adtémptát tuám?

Turpilius Demetrio (15):

timére occepi, ínterdum oscitárier:
inéptus quid mihi véllem ex insoléntia
nescíbam.

idem Leucadia (100):

quem olim óderat, sectátur ultro ac détinet;
ille ínsolens autem út fastidit cárnifex!

Accius Diomede (275):

ita [ef]flétu et tenebris ópstinatus spéciem amisi lúminis
conspíciendi insoléntia.

Sallustius in Catilina (3, 4): 'quae tametsi animus aspernabatur, insolens malarum artium'. — Cicero de

---

10 Ins.— cons.; 11—12 Ins. arr. iact.; 15 Ter. quid—ins.

---

8 ac *om.* A^A || civis *Me. in notis*: ibis || iuxta *om.* A^A || 9 rem mec. *codd. Pl.* || 12—13 nec erat ei *Cic.*: ne certe $L\,A^A$: nec c. B^A || 13 de sene ni. *L* || videtur $L^1 A^A$: videatur B^A || 14 rurs. insolens *L* || 17 tuam *om.* L^1 || 19 occepit B^A: hoccoepit *L*: occepi et *Lips.* || excitarier *Mu.* || 20 insolentiam $L^1 A^A$ || 24 fastidia: *corr. Iun.* || 26 fletu *Gulielm.*: effletu: et fletu *Roth.* || amisi L^1: amissi *rell.* (*forma antiqua?*) || 27 conspicient ins.: *corr. Both.* || insolentiam $L\,B^A$.

Oratore (I, 99): 'sed mehercule istius disputationis insolentia atque earum rerum, quae quasi in arte traduntur, inscitia'.

INGENIVM est naturalis sapientia. Sallustius in Catilinae Bello (8, 5): 'ingenium nemo sine corpore exercebat'. || Ingenio veteres dixerunt et sua sponte vel natura. Naevius Lycurgo (21):

vos quí regalis || córporis custódias
agitátis, ite actútum in frundiferós locos,
ingénio arbusta ubi náta sunt, non óbsitu.

Sallustius Hist. lib. III (28): 'castrisque conlatis pugna tamen ingenio loci prohibebatur'. — Vergilius Georg. lib. II (177):

nunc locus arvorum ingeniis, quae robora cuique,
quis color.

INMANE significat ingens. Vergilius lib. VI (19):

posuitque inmania templa.

|| Inmane, foedum. Accius Andromeda (113):

inmáni tabe témplum, obvallatum óssibus.

|| Inmane rursum minime bonum, [et] nocens. Accius Medea (411):

prima éx inmani víctum ad mansuetum ápplicans.

30—34 Cic. sed—nat.; 4—5 Sall. castr.—proh.; 8 Inm. s. ing.; 10—11 Inm.—ossibus.

---

30 deput. $L\,A^A B^A$ || **34** Ingenium $L\,B^A$ || **1** regalis H^3: regali $L\,B^A$: regari A^A || **2** agitatis A^A (*cum E*): agitis $L\,B^A$ || actuum $L^1 A^A$ || **3** arvustu (*Gen.*[1]) *vel* arvusta (*Gen.*[2]: arbusta *B*) A^A: arvusto L^1: arbusto B^A || ubi nata *Scal.*: vineta: ut n. *Baehrens.* || obsitu A^A: obstutas $L\,B^A$ (*fort. pro* obstu^{ta} sall.): obsita *Scal.* || **5—7** *secl.* (?) *Mu.* || **6** hinc l. $L\,A^A$ || **9** templi A^A (*non B*) || **10** automedia: in Andromeda *ed. a. 1476* || **11** inmanitate (imm.) habet te.: *corr. Me.* || **12** et *om.* A^A || **13** vietum L^1: victu (?) *Mu.*

Vergilius Georg. lib. IV (458):

inmanem ante pedes hydrum moritura puella.

Accius Philocteta (560):

. Phrygiam mití more esse, ánimo inmani Graéciam.

M. Tullius de Republica lib. III (32): 'quippe si ita sensit ut loquitur, est homo inpurus; sin aliter, quod malo, oratio est tamen inmanis'. — idem de Officiis lib. I (57): 'quo detestabilior illorum inmanitas, qui et laceraverunt omni scelere patriam'. — Vergilius Aen. lib. I (347):

Pygmalion, scelere ante alios inmanior omnes.

Varro Meleagris (299):

adde hýdram Lernaeam ét draconem Hespéridum, quotquot béstiae
fuérunt inmanés.

INTESTATVS est qui sine testamento perit. ‖ Intestatus est rursum cuius verbis fides non habetur. Pomponius Pictoribus (113):

ípsus cum uno sérvo senex intéstato proficíscitur.

INVADERE est adpetenter incipere. Vergilius lib. IX (186):

aut pugnam aut aliquid iamdudum invadere magnum.

Lucilius lib. XXX (117):

ut semel in Caeli pugnas te invadere vidi.

27—28 Intest.—habetur; 30 Inv.—incipere; 33—1 Lucil. ut—manus.

---

14 III *L A*[A] ‖ 15 *cf. 388. 1* ‖ 17 miti more *A*[A]: minore *L B*[A]: mitiore more *On.*: mitiorem *Me.* ‖ essesamimani (-inm-, -imm-): *corr. Mu.*: esse immani Graecia *Me.* ‖ 18—20 (inp.) *cf. 324. 16* (*s. v.* inpurus) ‖ 18—19 quippe si ita *codd. 324*: quidpesieta *L*[1]: quidperieta *A*[A] *B*[A] ‖ 19 homo] hoc *L*[1] ‖ 20 idem *om. A*[A] ‖ 21 quo est det. *codd. Cic.* ‖ 22 et *om. codd. Cic.* ‖ omnes sc. (omne sc. *L ex corr.*) ‖ 25 et draconem *Me.*: et (e *L*[1]) trahonem ‖ quotquot *Mu. post Quich.*: quod: quotque *On.* ‖ 27 est *alt. del. Quich.* ‖ 29 ipsius *A*[A] ‖ seneca *Mu.*

‖ Invadere rursum quasi in vadum ruere. Accius Athamante (192):

ut ‖ prófugiens hostem ínimici invadam ín manus?

IVBERE est cogere aliquid ut fiat. Vergilius lib. IX (233):

ac Nisum dicere iussit.

‖ Iubere est velle. Lucilius Satyrarum lib. VI (1):

salvere iubere salutem est mittere amico.

Terentius in Andria (533):

iubeó Chremetem.

Vergilius Aen. lib. III (261):

sed votis precibusque iubent exposcere pacem.

INPVRVS est aliquo vitio maculatus. M. Tullius in Verrem, actione II (I, 62): 'quam multis illum ingenuis, quam multis matribus familias in illa taetra atque inpura legatione vim adtulisse existimatis?' — Lucilius lib. XXVI (49):

cóniugem infidámque, † flaticam fámiliam, inpurám domum.

‖ Inpurus, inprobus. M. Tullius de Republica lib. III (32): 'sed iuventuti nostrae minime audiendus: quippe si ita sensit ut loquitur, est homo inpurus'. — Terentius in Eunucho (234):

meí loci atque órdinis
hóminem haud inpurum.

33—1 Lucil. ut—man.; 10 Inpu.—mac.; 15 Inpu. inpr.; 16—17 M. Tull. quippe—inpurus.

---

4 est *del. Mu.* ‖ 5 iuveres s. L^1: viveres s. A^A (*non B*) ‖ **8—9** *cf. 370. 37* ‖ **10—13** *cf. 413. 12* ‖ **11** illum *codd. h. l.*: istum *codd. 413* (*cum Cic.*) ‖ **12** -liis *codd. utrobique*: -liarum *Arusianus gr. lat. VII, 475, ut vid.* ‖ terra *L* ‖ **14** infidam atque *Quich.* ‖ flacitam *ed. princ., Mu.*: pathicam *Duebner.* ‖ inpuramodum (imp-) (-ram m. *B*, domum G^1) ‖ **15** Inpurus (*Gen.*[1]) *vel* Inpurum (Imp.) (*Gen.*[2] *B*) A^A: Inpurum D^A ‖ inprobum $A^A D^A$ ‖ **16** iuventuti *Iun.*: ventuuti $L B^A$: ventuiti A^A ‖ **16** (quippe)—**17** *cf. 323. 18* ‖ **17—19** *cf. 270. 37; 359. 9* ‖ **18** lici $L A^A$ ‖ ordines *L*: -nem A^A.

INBVERE est initiare. Varro Synephebo, περὶ ἐμμονῆς (515):

quid te fácere oportet lítteris
ínbutum solís Minervae?

M. Tullius de Officiis lib. I (118): 'plerumque autem parentium praeceptis inbuti ad eorum consuetudinem morisque deducimur'. — Vergilius lib. VII (541):

promissi dea facta potens ubi sanguine bellum
inbuit.

|| Inbuere est inficere. Accius Philocteta (552):

cum ex víperino mórsu venae víscerum
venéno inbutae taétros cruciatús cient.

hoc in doctis intellectibus habemus. Cicero de Finibus Bonorum et Malorum (I, 60): 'accedit mors, quae, quasi saxum Tantalo, semper inpendet; tum *superstitio*, qua qui est inbutus, quietus esse numquam potest'.

ILICO significat statim, mox. Pacuvius Medo (235): ||

repúdio auspicium: régrediundum est ílico.

Caecilius Notho Nicasione (117):

ílico ánte óstium híc érimus.

|| Ilico, illo. Turpilius Leucadia (105):

sed quám longe est, cum isti *ílico*!

20—22 Inbu.—inbutum; 27—29 Inbu.—cient.

---

21 oportere A^A || 22 sus Minervam? *Mu.* || 23 autem] dotem || 24 moremque *Cic.* || 25 fata B^A || 27 est *post add. L* || 28 venae *Cic. de Fin. II, 94, Tusc. II, 19*: bene (*om.* D^A) || viscera D^A || 29 i. t. c. *Cic.*: imbuta et ero sciens A^A: inbuta tetros ciens D^A: inbuta (imb.) est etero sciens *L* B^A || 30 dotis A^A (*non B*) || hoc—hab. *secl. Mu.* (*cf. p. 521*) || 31 accidit A^A || etiam mors *codd. Cic.* || 32 sup. qua *Cic.*: quia || 1 hospitium *Heinsius, Ribb.* || 4 *fort.* in loco (*cf. Charis. 201. 17*) || 5 cum] eccum *Ribb.* || ilico (*seq.* Ilico) *add. Me.* || *fort.* 'sed quám longe?' 'eccum isti (*adverb.*) ílico'.

325 M.

|| Ilico, in eo loco. Naevius Belli Poenici lib. VI (44): septimum decimum annum ilico sedent.

Accius Eurysace (373):

ílico, inquam, habitáto, nusquam própius!

Hemina Hist. lib. I (9): 'et tum quo irent nesciebant; ilico manserunt'. — 'his persuadetur, ilico manerent'. — 'pars ilico manent'. — Caecilius Notho Nicasione (118):

manéte ílicó.

IGNOSCITE est veniam date. Vergilius Georg. lib. IV (489):

ignoscenda quidem, scirent si ignoscere Manes.

|| Ignoscite rursum noscite vel discite. Varro Gloria, περὶ φθόνου (218):

vosque ín theatro, quí voluptatem aúribus
huc aúcupatum cóncucurristís domo,
adéste, et a me quaé feramus gnóscite,
domum út feratis éx theatro lítteras.

ITER est via. Vergilius lib. VI (542):

hac iter Elysium nobis.

|| Iter, navigatio. Terentius in Hecyra (415):

"ain tú tibi hoc incónmodum evenísse iter?" —
"non hércle verbis, Pármeno, dicí potest
tantúm quam re ipsa návigare incónmodum est."

---

6 VI *L B*^{A}: III *A*^{A} || 7 sedentes *Mu.* || 9 habitat ovis quam: *corr. Roth.* || propitius *L* || 10 tunc *A*^{A}: quum *Me.* || 10—11 nesciebat *A*^{A} || 11 idem, his *Mu.* || 12 et, pars *Mu.* || 13 manet *L*^{1} || 15 sic ign. *L*^{1} *A*^{A} || 16 gloriam: Inglorio *edd.* || 17 πιφεονου *L* (*ex* nepieonos, e *altera non satis certa*) *A*^{A}: περιφεονον *B*^{A} (*cum E*) || 18 voluntatem: *corr. Iun.* || 19 hanc (?) *Mu.* || concurristis: *corr. Scal.* || domu *L* || 20 adest *L ante corr.* || et *Iun.*: est || amer *L*^{1}: amer (*Gen.*^{2}) *vel* amare (*Gen.*^{1}) *A*^{A} || adeste ameice *Mu.* || feram ignoscite (-cie *A*^{A}): *corr. Quich.*: feram, mi gnoscite *Oehler.*: feram cognoscite *Iun.* || 21 domui f. *L* || et t.: e t. *ed. a. 1476* || 25 adin tu *L*: emtu *A*^{A} || 27 quam] quantum (quan quantum *G*^{1}).

INNOCENS est bonum et nulli nocens. Vergilius Aen. lib. VII (229):

litusque rogamus
innocuum.

‖ Innocens rursum integer et incorruptus. Sallustius in Iugurta (46, 1): 'ubi quae Metellus agebat ex nuntiis accepit, simul de innocentia eius certior Roma factus, diffidere suis rebus; ac tum demum veram deditionem facere conatus est'.

INDVLGERE, augere. Lucilius lib. XXIX (26):

tú qui iram indulgés nimis,
manús a muliere ábstinere ‖ mélius est.

‖ Indulgere est veniam dare. Vergilius lib. X (624):

tolle fuga Turnum atque instantibus eripe fatis:
hactenus indulsisse vacat.

‖ Indulgere, dare, detinere. Vergilius Aen. lib. IV (51):

indulge hospitio causasque innecte morandi.

et lib. IX (165):

indulgent vino et vertunt crateras aenos.

‖ Indulgere, spatium maius dare. Vergilius Georg. lib. II (276):

sin tumulis adclive solum collesque supini,
indulge ordinibus.

28—34 Innoc.—con. est; 2 Indulg.—dare; 4—6 Virg. actenus—mor.; 9—12 Indulg.—esse.

---

28 Innocentia: *corr. Iun.* (*etiam marg. ind. in* B^A) ‖ bonus *Mu.* ‖ et *del.* (?) *Mu.* ‖ I $L A^A$ (*seq.* li): III B^A *ut vid.*: *corr.* H^3 ‖ 28—30 *cf. 383. 5* ‖ 32 interea Iugurtha ubi *Sall.* ‖ 33 acceptis $L A^A B^A$: -pit *Gen.*[3] D^A ‖ 34 de * edionem L^1: demedionem A^A (*non B*) ‖ 1 abst. a mul.: *corr. Iun.* ‖ 3 stantibus $L A^A$ ‖ 4 indulsit evacat $L^1 A^A$ ‖ 5 dari detineri *Mu.* ‖ III: *corr.* B^A *ut vid.* ‖ 7 IIII ‖ 10 sint t. $L^1 A^A$ ‖ tumuli ‖ solum *om.* $L^1 A^A$ ‖ supinos *Verg.*

‖ Indulgere, temperare, clementem esse. Vergilius Georg. lib. II (344):

si non tanta quies iret frigusque caloremque
inter et exciperet caeli indulgentia terras.

M. Tullius de Officiis lib. III (112): 'magnus vir in primis, et qui perindulgens in patrem, idem acerbe severus in filium'.

INANE, vacuum, sine pondere. Vergilius Georg. lib. III (170):

atque illis iam saepe rotae ducantur inanes.

‖ Inane, concavum. Vergilius lib. V (673):

galeam ante pedes proiecit inanem.

‖ Inane, leve. Vergilius Georg. lib. IV (105):

instabiles animos ludo prohibebis inani.

et Aen. lib. IV (210):

et inania murmura miscent.

IACET significantiam habet manifestam; ut est Verg. in Bucolicis (VI, 14):

Silenum pueri somno videre iacentem.

et (VII, 54):

strata iacent passim sua quaeque sub arbore poma.

M. Tullius de suppliciis in Verrem (II, v, 118): 'patres hi, quos videtis, iacebant in limine'. ‖ Iacet, plenum est, oneratum. Vergilius Georg. lib. III (354):

sed iacet aggeribus niveis informis et alto
terra gelu late.

9—12 Indulg.—esse; 17—22 Ina.—ina.; 25 Iac.—man.

12—14 (int.) *cf. 200. 2; 310. 29* ‖ **16** (et—fil.) *cf. 390. 24* ‖ eo qui L^1: eo (*om.* qui) A^A ‖ **17** IIII $L A^A$ ‖ **20** aote *vel* acte L^1: adte A^A (*non B*) ‖ **21** In. vacuum sive leve *L* (*cf. v. 17*) ‖ **24** mascent $L^1 A^A$ ‖ **25** est *del. ed. a. 1471* ‖ **29** *cf. 389. 13* ‖ **30** in V., de suppl. *Quich.* ‖ **31** patris: (*corr.* $H^2 B$) ‖ **32** IIII A^A.

|| Iacet, per plurimum porrigitur. Vergilius Georg. lib. III (343):

tantum campi iacet.

|| Iacet, sordet, neclectus est. Lucilius lib. XXX (3):

et sua perciperet retro rellicta iacere.

Lucretius || lib. I (62):

humana ante oculos foede cum vita iaceret
in terris.

INPROBVM est, sicuti manifestum est, minime probum. M. Tullius Epistola ad Caesarem, lib. I (fr. 3): 'debes odisse inprobitatem eius, quia inpudentissimum nomen delegerit'. || Inprobum, saevum. Vergilius lib. X (727):

lavit inproba taeter
ora cruor.

et Georg. lib. III (430):

tum piscibus atris
inprobus ingluviem ranisque loquacibus explet.

et Lucilius lib. XXX (78):

inprobior multo, quam de quo diximus ante,
quanto blandior haec, tanto vehementiu' mordet.

|| Inprobum, turpe. Lucilius lib. XXX (115):

omnes formonsi, fortes tibi, ego inprobus? esto.

35—37 Iac.—necl. est; 2—4 Lucret. humana—probum 7 Inpr. saev.; 14 Lucil. inpr.—ante; 16 Inpr. turpe.

---

37 -tum *Mu.* || 38 percipere: *corr. Gulielm.* || relignta *L*[1] || 1—3 *cf.* *314. 30; 379. 10* || 4 est (*vel prius vel alt.*) *del.* (?) *Mu.* || 5 M. Tullius *Me.*: tusculanorum (-narum *EB*) (*praec.* m) || 6 qui *ed. princ.* || inprudentissimum (impr.): *corr. Ald.* || 7—9 *cf.* *413. 9; 466. 22; 503. 40* || 10—12 *cf.* *242. 26; 298. 10* || 11 atram *codd. 242, Verg.* || 13 et *om. ed. princ.* (*praec.* et) || 16—17 *cf.* *306. 22* (*s. v.* fortis).

IACERE significat emittere: unde et *iaculum*. Vergilius lib. V (642):

sublataque procul dextra conixa coruscat
et iacit.

M. Tullius in Verrem, de signis (II, IV, 24): 'in quem scyphum de manu iacere conatus est'. || Iacit, habet, ponit. Vergilius Georg. lib. IV (294):

omnis in hac certam regio iacit arte salutem.

M. Tullius Philippicarum lib. I (1): 'in quo templo, quantum in me fuit, ieci fundamenta pacis'. || Iacit, facit. Lucilius lib. XXVI (81):

ágere in iaciéndo siquost víneis actís opus[t].

IACTARI est dimitti, dependere. Vergilius Georg. lib. III (86):

et dextro iactata recumbit in armo.

|| Iactare, volvere. Vergilius Aen. lib. I (227):

atque illum talis iactantem pectore curas.

|| Iactare, plagis sternere. M. Tullius in Verrem actione II (I, 67): 'iactatur domi suae vir primarius et homo honestissimus; pro se quisque manus adfert'. || Iactare, fatigare. Vergilius || Aen. lib. I (29):

iactatos aequore toto
Troas.

---

18 Iacere—iaculum; 21—22 M. Tull. in quem—ponit; 24—25 M. Tull. in quo—pacis; 27 Iac. dim. dep.; 31 Iac. pl. st.; 33—3 Iac.—Troas.

18—19 *cf. 385. 28* || **22** habet *om.* D^A || **23** hanc: (*corr. B*) || salute $L A^A$ || **25—26** *cf. 238. 27; 243. 42* (*s. v.* actum, admotum) || **25** XXVII A^A || **26** siquost (si quo est) || opust (opus est): (*corr. B*) || *in marg. archetypi post* opus *stetisse videtur* st, *i. e.* quost *pro* quo est || **27** Iactare B^A: Iacere *rell.*: *corr. Quich.* || est *om.* D^A || dimittere: *corr. Quich.* || verg. lib. VII $L A^A$: lib. georg. III B^A: (*corr. B*) || **32** domu *L ante corr.* (*supra* u *scr.* s) || **32—33** vir primus et honestissimus *codd. Cic.* || **1—3** *cf. 169. 19.*

et (I, 668):

iacteturque odiis Iunonis iniquae.

|| Iactare, ambitiosius gloriari. Vergilius lib. VI (815):

quem iuxta sequitur iactantior Ancus,
nunc quoque iam nimium gaudens popularibus auris.

item lib. X (322):

ecce Pharo, voces dum iactat inertis.

Lucilius lib. XVIII (XXVIII, 50):

in re agenda ipsa ridicula † id adque adsederet. †

|| Iactare, iactu mittere. Vergilius Aen. lib. II (478):

et flammas ad culmina iactant.

|| Iactare, excutere, conmovere. Varro Eumenidibus (132):

tibi núnc sémivirí
teretem comam volantem iactant tibi galli.

INVOLVERE significat volutum superinponere. Vergilius Georg. lib. I (282):

scilicet atque Ossae frondosum involvere Olympum.

|| Involvere, tegere. Vergilius Aen. lib. II (250):

vertitur interea caelum et ruit oceano nox,
involvens umbra magna terramque polumque
Myrmidonumque dolos.

6—7 Iac.—Ancus; 13 Iac. iac. mitt.; 15—21 Iac.—tegere.

---

9 idem *ed. princ.* || IIII || lib. IIII † * * * | Iactare, dicere, proferre * * * *Quich.*, *Mu.* || 11 XXVIII *Mu.* || 12 radigla *L*[1] || id adque *L*[1]: id atque *rell.*: iactat atque *Iun.* || (adseret *B*): alia adserit *Mu.* || *fort.* in rĕ agenda | ipsa ridicula idem iactetque (-tatque) adque severet (-rat) || 13 iactu *D*^A^ *E*: iacta *L*: iacte *A*^A^ *B*^A^: iactim *Roth.* || III || 15—16 *cf.* *49. 23* || 17 iactamu' galluli *Lachm.* *Opusc. 57*: (iactabant t. g. *B*) || 20 scil. *om.* *D*^A^ || 21—22 *cf.* *380. 24* || 21 (III *Gen. ante corr.*) || 22 nox *supra add.* *L A*^A^ || 23 populumque *L*[2] *A*^A^ (*non B*).

‖ Involvere, inplicare. M. Tullius ad Caesarem iuniorem lib. I (fr. 9): 'sed quod viderem nomine pacis bellum involutum fore'. ‖ Involutum, occupatum, conprehensum. Varro Sexagesi (486 = Enn. Alex. 48):

"adest fax ínvoluta incéndio."

INTERPRES dicitur obscuri dissertor. Vergilius Aen. lib. III (359):

Troiugena, interpres divûm.

‖ Interpres, auctor. Vergilius Aen. lib. IV (608):

tuque harum interpres curarum et conscia Iuno.

INPONERE significat supra ponere. Vergilius Aen. lib. IV (453):

vidit, turicremis cum dona inponeret aris.

‖ Inponere, dare. Vergilius Aen. lib. IV (639):

finemque inponere curis.

INTENTVM, sollicitum, suspensum. Vergilius lib. V (137):

intenti expectant signum.

‖ Intentum, ‖ extensum. Vergilius lib. V (136):

considunt transtris intentaque brachia remis.

‖ Intendere, innectere, inligare. Vergilius Aen. lib. II (236):

et stuppea vincula collo
intendunt.

M. Tullius in Hortensio (31): 'quaero enim non quibus intendam rebus animum, sed quibus relaxem'.

25—27 Invo.—conprehensum; 29—31 Interp.—auctor; 33 Inp.—pon.; 35—37 Inp.—susp.; 3—8 Int.—similitudo.

27—28 *cf. 112. 21* (*s. v.* fax) ‖ 28 incendii *codd. h. l.* ‖ 32 (tuque harum *L ex corr., ut vid.*): tuquearum *L*[1]: tuque earum *A*[A] (*non B*): tuque mearum *B*[A] ‖ 37—38 *cf. 329. 32* ‖ 3—7 *post 330. 2 colloc.* (?) *Mu.* ‖ 6—7 *cf. 383. 25.*

IMAGO dicitur similitudo. Vergilius Aen. lib. II (772):

atque ipsius umbra Creusae
visa mihi ante oculos et nota maior imago.

|| Imago, vagina. Vergilius lib. VII (179):

curvam servans sub imagine falcem.

INCREPAT et INCREPITAT paria sunt, et est aut incusare aut insultare. Vergilius Georg. lib. IV (138):

aestatem increpitans seram.

et lib. X (900):

hostis amare, quid increpitas mortemque minaris?

et lib. IX (559):

quem Turnus pariter cursu teloque secutus
increpat his victor.

M. Tullius in Hortensio (55): ‘tum ψευδομένους et soritam et totam dialecticam aut inludis aut increpas’. || Increpare, sonare. Vergilius lib. VIII (527):

iterum atque iterum fragor increpat ingens.

et lib. IX (503):

at tuba terribilem sonitum procul aere canoro
increpuit.

INVEHI dicitur vehi. Vergilius lib. V (122):

Centauro invehitur magna.

3—8 Int.—similitudo; 11—14 Ima.—Incr. inc. aut ins.; 19—20 Virg. quem—vict.; 23—24 Incr.—ing.; 28 Inv. d. vehi.

11—12 *cf. 388. 3* || **13—14** Increpitat incurvat aut insultat D^A || **13** Increpat et increpitat *Gen.*[3]: Increp . . . et increptitat E^1: Increpitat *rell.*: Increpare et increpitare *Mu.* id est *Mu.* || incusare *Gen.*[3] *L* B^A: incurvare A^A (*cf.* D^A) || **16—17** *cf. 465. 18* || **20** increpitat D^A || **21** tu *ed. princ.*: tun *alii* || pseudomenus: -num *Mu. post Iun.* (*vid. Plasberg. p. 40*) || **22** dialecticam (-leoticam *L*) avi A^A *L ut vid.* || **28** verg. georg. lib. V A^A (*non B*) || **29** magno: (*corr. B*).

|| Invehi, adgredi, increpare. M. Tullius ad Caesarem iuniorem lib. III (fr. 26): 'itaque in eum Pansa vehementer est invectus'.

INTENDERE est sollicite [et] diligenter intueri. Vergilius lib. V (137):

intenti expectant signum.

|| Intendere, extendere. M. Tullius de suppliciis (in Verr. II, v, 30): 'tabernacula carbaseis intenta velis conlocabat'. — et de Senectute (37): 'intentum enim animum, tanquam arcum, habebat || nec languens succumbebat senectuti'.

INMITTERE demittere ad prolixitatem. Lucilius lib. XXX (118):

neque barbam inmiseris istam.

Vergilius Aen. lib. III (593):

respicimus. dira inluvies inmissaque barba.

INDVCERE, fingere, inmittere. M. Tullius de Officiis lib. III (38): 'hinc ille Gyges inducitur a Platone'. || Inducere, persuadere. Lucilius lib. XXIX (77):

Hýmnis, ego animum síc induco, quód tu ab insano aúferas.

|| Inducere, instituere, confirmare. Lucilius lib. XXVII (51):

aút quod animum indúxit semel et útile omninó putat.

|| Induci, delectari. Lucilius lib. XXVI (58):

véterem historiam, indúctus studio, scríbis ad amorés tuos.

30—32 Inv.—intu.; 34—4 Int.—istam; 7—9 Indu.—pers.; 11—15 Ind.—decipi.

---

31 eam: *corr. Iun.* || pansam: *corr.* *D*^A^ || **32** et *add.* *D*^A^: *om. rell.* || **32—33** *cf. 328. 37* || **33** intendi *L*¹*A*^A^ *ut vid.* || **34—35** *cf. 541. 18* || **5—6** *cf. 125. 27; 130. 7; 362. 32; 373. 16* || **7** inm. *secl. Quich.* || **7—8** *cf. 99. 3* || **9—10** XXVIII ighymnis *L A*^A^: XXVIII hymnis *B*^A^: *corr. Mu.* || **10** eg. sic an. *Mu.* || quod tu (quod *E*¹*B*: quod tua *G*) ab: quo tua ab *Mu.* || ins. aut inferas *L* || **11** XXVI *A*^A^ || **12** at *Mu.* || ut ille *L B*^A^ || putavit *D*^A^.

|| Induci est aliquibus fallaciis decipi. Lucilius lib. XXX (120):

quid quaerimus acre
inductum cantu stolidum?

INSVLTARE dicitur insilire. Vergilius Georg. lib. III (117):

insultare solo et gressus glomerare superbos.

| Insultare, iniuriosius aliquid dicere. Lucilius lib. XXIX (41):

insúlta miserum tú quoque in me!

INTERFICERE, occidere. Lucilius lib. XXIX (91):

príu' non tóllas quam [Tulli] ánimum ex homine atque
hóminem ipsum interféceris.

M. Tullius de Officiis lib. II (14): 'ab isdemque quae nocent interficiuntur'. || Interficere, perdere, concremare. Vergilius Georg. lib. IV (330):

fer stabulis inimicum ignem atque interfice messes.

|| Interficere, consumere, finire. Lucilius lib. XXVIII (43):

"píscium magnam átque altilium vim ínterfecisti." —
"haút nego."

INTERPELLARE, adire, conmonere. || Interpellare, dicere, docere. Lucilius lib. XXVIII (XXIX, 42):

verúm || tu quid agis? ínterpella me, út sciam.

11—15 Ind.—decipi; 18—22 Insultare—occidere; 25—29 Interf.—interfecisti; 30 Interp. ad. conm. vel dic.; 1 Lucil. verum—sciam.

---

15 est etiam al. *DA* || **16** Argon *Mu.* || **17** cantustotidum *AA*: cantustoditum *L*[1]: cantu custoditum *BA*: *corr. Roth.* || **18—19** *cf. 106. 24; 295. 21; 391. 10* || **19** et egressus *AA* (*non B*) || **21** tu *Passerat.*: te || **23** n. p. | t. *Mu.* || Tulli *secl. Ribb.* (*cf. v. 24*) || ex hom. *Passerat.*: ex nomine || ipsium *AA* (*non B*) || **24** III || **24—25** a. i. et eae quae *codd. Cic.* || **26—27** *cf. 449. 24* || **29** haut *On.*: ut: at *Mu.* || **31** docere *Mu.*: ducere *L AA BA*: *om. DA* || XXVIIII *BA* || **1** interpellam ut *AA*: interpella ut *DA* (*cum B*).

331 M.

IRE est ambulare. Vergilius Georg. lib. III (517):

it tristis arator.

‖ Ire, accumbere. Lucilius lib. XXVIII (XXIX, 30):

Chremés in medium, in súmmum ierat Demaénetus.

INSIGNE dicitur magnum vel praestans. Vergilius Aen. lib. I (10):

insignem pietate virum.

‖ Insigne, utile, necessarium. Lucilius lib. XXVII (12):

cócu' non curat caúda insignem esse íllam, dum pinguís siet:
síc amici ánimum quaerunt, rém parasiti ac dítias.

INPEDIRE est inplicare, involvere. Vergilius lib. V (592):

haut aliter Teucrûm nati vestigia cursu
inpediunt.

‖ Inpedire, sordidare, ad probrum ducere. Plautus Amphitryone (fr. x):

ímmo ego hunc, Thebáni cives, quí domi uxorém meam
ínpudicitia ínpedivit.

INCIPIT PER L LITTERAM.

LAEVVM, adversum. Vergilius in Bucolicis (I, 16):

saepe malum hoc nobis, si mens non laeva fuisset.

6—8 Insig.—nec.; 11—14 Imped.—duc.; 15—26 Plaut. qui do.—intestina.

---

4 XXVIIII B^A ‖ 5 ierat *Roth.*: ire ad (iere ad *E*) ‖ 9 claudam *L*: claudus A^A: caudam B^A: *corr. On.* ‖ insignam A^A (*non B*), *fort. recte* ‖ hillai *Mu. post I. Dousam* ‖ **10** (sic et am. *B*) ‖ am. q. ani. *Duebner.*: ani. q. am. *Mu.* ‖ parasti A^A ‖ ac divitias aut (aut d. aut *B*): *corr. ed. princ.* ‖ *fort.* aut dit. ‖ **11** inpl.] inpublicare *L* ‖ **14** probum $L^1 A^A$ ‖ illicere (?) *Mu.* ‖ **15** (qui)—**16** *cf. 456. 18* ‖ **15** inmo $L\,B^A$: in me A^A ‖ eam A^A ‖ **17** *om.* A^A.

‖ Laeva, prospera. Vergilius Georg. lib. IV (6):

siquem
numina laeva sinunt auditque vocatus Apollo.

LAC, sucus maternus quo animalia nutriuntur. Vergilius in Bucolicis (III, 6):

et lac subducitur agnis.

‖ Lactes dicuntur intestina. Titinius Psaltria (90):

. . farticulá, cerebellum, láctes agninás . .

Plautus Curculione (319):

íta, cibi vacívitate, vénio lassis láctibus.

idem Pseudolo (319):

úna opera alligém fugitivum cánem agninis láctibus.

LEGERE, sicut est in consuetudine, significat oculis scripta percurrere. Vergilius in Bucolicis (IV, 26):

at simul heroum laudes et facta parentis
iam legere. ‖

‖ Legere, accedere. Vergilius Georg. lib. II (44):

ades et primi lege litoris oras.

et Aen. lib. XI (632):

inplicuere inter se acies legitque virum vir.

‖ Legere rursum collegere. Titinius Veliterna (154):

hódie hostis fugávit; spolia plácide posteriús leget.

15—26 Plaut. qui do.—intest.; 29 Plaut. venio las. lact.; 32—33 Leg.—perc.; 1 Leg. acc.; 4—6 Virg. inplic.—leget.

20—22 *cf. 51. 8* ‖ 24—25 *cf. 399. 22* ‖ 26 '*Ferentinati*' *fabulae Titinii haec ascribit Priscianus 686* P. ‖ 27 ferticula *L*: craticula (gra.) *codd. Prisc.*: farticulum *Ribb.*: *fort.* -culam ‖ lactes agninas (-na E^1 *ut vid. et fort. L ex corr.*): lactis agnina *codd. Prisc.* ‖ 29 tibi ‖ vacuitate (*cum codd. Pl.*): *corr. Camerarius* ‖ laxis *Pius* ‖ 30 item A^A ‖ 31 allicem ‖ fugitivam *codd. Pl.* ‖ agnis ‖ 2 adest p. $L^1 A^A$ ‖ oram *Verg.* ‖ 6 fugabit (?) *Mu.* ‖ eleget L^1.

332 M.

Vergilius lib. X (814):

extremaque Lauso
Parcae fila legunt.

et Georg. lib. I (372):

atque omnis navita ponto
humida vela legit.

Caecilius Fallacia (50):

ósticulatim Pármenonem dé via liceát legant.

Varro Vergula Divina (567):

séd pancárpineó cibó coácto
líbaménta legéns cadúca víctus.

|| Legere praeterire Vergilio auctore dicimus, Aen. lib. III (292):

litoraque Epiri legimus.

et lib. V (209):

fractosque legunt in gurgite remos.

|| Legere est navigare, praestringere. Vergilius Aen. lib. II (207):

pars cetera pontum
pone legit.

|| Legere etiam eligere dicitur. Vergilius in Bucolicis (II, 51):

ipse ego cana legam tenera lanugine mala.

11—12 Virg. atque—leg.; 18—27 Leg.—mala.

7—9 *cf. 313. 13* || **13—14** *cf. 147. 24* (*s. v.* ossiculatim) || **14** hosticulatim *L* || parmenon est (ē) *ut vid.* A^A || legam *codd. h. l.* || **15—17** *cf. 264. 27* (*s. v.* cogere, mollire, subigere) || **17** veris *Scal.* || **18** praet., praestringere *Mu.* (*cf. ad v. 23*) || **19** sqq. aen. lib. III et lib. V lit. ep. leg. et fract.: *corr. Mu.* || **20** eripi A^A (*non B*): erepti D^A || **23** natare *L ante corr.* || Leg. est natare (*om.* praestr.) *Mu.* (*cf. ad v. 18*) || **26** d. ut verg. *L.*

Turpilius Epiclero (56):

quam légere te optimum ésset atque aequíssimum,
quacum aétas degenda ét vivendum essét tibi.

M. Tullius de Officiis lib. III (13): 'cetera autem, quae secundum naturam essent, ita legere, si ea virtuti non repugnare diligentius intendentes invenimus'. ‖ Legere subripere significat: unde et sacrilegium dicitur, id est: de sacro furtum. Vergilius in Bucolicis (IX, 21):

nam quae sublegi tacitus tibi carmina nuper.

Turpilius in Boethuntibus (4):

qui vérba venatúr mea,
postís arscedat ét sermonem hinc súblegat.

Lucilius lib. XXVIII (58):

omnia viscatis manibus leget.

Plautus Aulularia (Vidularia, fr. xx):

séd leno egreditúr foras:
hinc éx occulto sérmonatus súblegam.

‖ Legere rursum videre. ‖ *ab* hoc et aquilegi. Vergilius Aen. lib. VI (33):

quin protinus omnia
perlegerent oculis, ni iam praemissus Achates
adforet.

33—36 Leg.—nuper; 1 Leg. rursum videre; 3—4 Virg. quin—oculis.

---

29 esset *cod. N. Fabri*: esse: esse ait (?) *Mu.* ‖ **30** vegenda et iubendum (vib.) esse t.: *corr. Canterus* ‖ **32** esse inta (intat L^1) l. (esse intellegere A^A) ‖ **33** repugnarent *codd. Cic.* (*om.* dil. int. inv.) ‖ repugnare * * * [dil. int. inv.] *Mu.* ‖ **39** pestis: *corr. Scal.*: pestis si *Ribb.* ‖ arsc- *suspectum*: arc- *Lips., Scal.* ‖ hic *L ante corr.* ‖ sublegam: *corr. Lips., Scal.* ‖ **40—41** *cf. 396. 4* ‖ **42** Vidularia *Guietus* ‖ **44** sermones atus subl. $L B^A$: sermone aius subl. A^A: *correxi*: sermonem astu *Mu. post Passerat.*: -nem eius *Me.* ‖ *fuerat in archetypo* sermones^{atus} ‖ **1** ab *add. Mu.* ‖ *fort.* hinc ‖ **3** potius.

333 M.

et in eodem (754):

longo ordine possent
adversos legere.

LVSTRA dicuntur ferarum habitacula. Vergilius Georg. lib. II (471):

non absunt; illic saltus ac lustra ferarum.

et Aen. lib. III (646):

cum vitam in silvis inter deserta ferarum
lustra domosque traho.

|| Lustra etiam lupanaria dicuntur. Plautus Asinaria (867):

[lustris studet.
idem:]
ís apud scortum córruptelae et líberis lustrís studet.

idem in Casina (242):

"ubi in lustrá iacuisti?" —
"égone in lustra?"

Turpilius Lindia (149):

quíbu' rem rebus déspoliasti, foéde dum in lustrís lates.

Afranius Privigno (241):

uxórem quaerit fírmamentum fámiliae:
sciás abesse ab lústris ingeniúm procul.

Cicero in Philippicis lib. II (6): 'cum omnes inpuritates inpudica in domo cotidie susciperes vino lustrisque confectus'.

9—10 Lust.—fer.; 14 Lust.—dic.; 17—19 Plaut. is—iac.; 26—28 Cic. cum—confecta.

---

7 (posset *B*): possit (-set) *codd. Verg.* || **14** in Asin. *E* || **15—16** *seclusi haec ex seqq. vv. praesumpta* || Pl. Asin. (934) cano capite te cuculum hinc uxor ex lustris rapit, item *Mu.* || **17** is *om. L B^A* || et] est *docti ap. Plaut.* || **20** ego enim l. L^1 || **22** rem] eum *Mu. post Me.*: senem *Ald.* || foede dum *Me.*: foedum || latet: *corr. Gebhard. Antiq. lect. p. 52* || **25** ab inlustris: *corr. ed. princ.* || **26** -carum *Mu.* || **27** inp. *om. A^A* || susceperis || **28** confecta *D^A*.

LINQVERE est dimittere. Vergilius Aen. lib. III (124):

linquimus Ortygiae portus pelagoque volamus.

et lib. IX (288):

inque salutatam linquo.

Varro *Ταφῇ Μενίππου* (516):

Menippus ille, nóbilis quondám canis,
hic líquit homines ómnes in terrá pila.

LIMARE, exquirere et delinire, secundum consuetudinem, a lima dictum. Plautus Menaechmis (85):

ánum lima praéterunt.

idem Bacchidibus (fr. XVIII): ||

limacés viri;

quod adterant et consumant. || Limare etiam dicitur coniungere. Plautus Bacchidibus (fr. XVII):

nec a quóquam acciperes álio mercedem ánnuam
nisi áb se nec cum quíquam limarés caput.

idem Schematico (115):

nám pater tuu' númquam cum illa étiam limavít caput.

---

36 Lim.—consuetudinem; 38—1 Plaut. anum—viri; 2—3 Lim.—coniung.; 7 Plaut. nam—caput.

---

29 L. est dim. * * * Linquere, relinquere *Quich., Mu.* || 30 liquimus $L\,A^A$ || 34 Menippus *add. Guietus*: -pos *Scal.* nobiles: *corr. Iun.* || 35 (hinc G^2) || linquat A^A: linquit B^A terrae *Iun., sed vid. Bue.* || *post hunc v. stant 335. 5—9* || 36 Limari: *corr. E* || L. sec. cons. exq. et del. (?) *Mu.* || 37 a lima *Iun.*: aliam || 38 praetereunt *L* || 4 necum qu. acceperis: ne a qu. acciperes *Me.* || alio L^1: salio (*praec.* s) *rell.* || 5 misis L^1: missi B^A || abesse B^A || nec cum (*Gen.*^{1} B^1) *vel* ne cum (*Gen.*^{2} B^2) A^A || quicquam $L\,B^A$ || 6 Medico *Mu.*: σχηματικῶς, idem *Ritsch. Parerg. 169* || 7 tus $L^1 A^A$ || illac *Both.* || limabit: *corr. Lips.*

Livius Tereo (28):

crédito,
cum íllos † soli mea voluntate númquam limavít caput.

Caecilius Pausimacho (139):

hoc a te póstulo,
ne cúm meo gnato pósthac limassís caput.

Turpilius Leucadia (112):

véritus sum ne amóris causa cum ílla limassít caput.

LIQVIDVM, suave, dulce. Varro Eumenidibus (131):
Phrygiós peróssa córnús liquidá canít animá.

|| Liquidum est purum. Vergilius lib. VI (202):

liquidum per aera lapsae.

Varro Serrano, περὶ ἀρχαιρεσιῶν (452):
húnc vocasset líquida vita in cúriae vestraé faecem.

|| Liquidum est prosperum. Plautus Pseudolo (762):
avi sinistra, auspicio liquido atque ex sententia
cónfidentia ést inimicos meós me posse pérdere.

|| Liquidum rursum significat molle et fluxum. Plautus in Milite (665):
líquidiusculúsque ero quam véntus est favónius.

idem in Casina (378):
quóndam prognatís in sortiéndo sors delíquerit.

15—16 Turpil. ver.—dul.; 17—19 Varro liq.—lapsae; 25—26 Liq.—favonius.

---

9 cretico *L* || **10** solim ex A^A (olim ex *B*) || cum illo Filomela ex *Mu.*: cum illo, soror mea,—limavi c. *Me.*: *fort.* cum illoc olim || volutate A^A || **13** eo *L* B^A || limasses: *corr. Bentin.* || **15** limassit A^A: -set D^A (*cum B*): -sis *L* B^A || **16—17** *cf. 233. 17* (*s. v.* anima) || **17** frigus *codd. h. l.* || **19** (liquidumque *B cum Verg.*) || **21** vocasset A^A: vocas sed et *L*: vocasse et B^A: vocasse ec *Vahlen.* || *fort.* l. a v. || **23** avi] ab || **24** meos me] mens mea || **26** liquidiuscultusque *L* || **28** quandam.

Varro Divinarum Rerum lib. III: 'Lucius Scipio cum aurum factum haberet in cista viminea, fulmine ita est ictus, ut cista esset integra, aurum conliquisset'. — idem de Proprietate Scriptorum: 'quod aes aut quid aliud eius generis fervefactum conliquisset et informe esset infusum'. — Vergilius Aen. lib. I (432):

aut cum liquentia mella
stipant.

Naevius Lycurgo (48):

iam sólis aestu cándor cui liquésceret.

|| **Liquerit** significat et reliquerit. Accius Stasiastis (605): ||

tum si ibi dé dolore hoc ánima corpus líquerit.

Naevius Belli Poenici lib. I (24):

blande et docte percontat, Aeneas quo pacto
Troiam urbem liquisset.

|| **Liqui**, defluere. Vergilius Georg. lib. II (187):

huc summis licuntur rupibus amnis.

---

29 (*om.* rer. E^1) || Rer. Div. *Quich.* || lucili (-lis *B*) scip.: *corr. ed. a. 1498* || **29—30** c. a. f. cum h. $A^A L$(?) (L^2) || **30** abderet *Mu.* || in hista (cista P^2) vicunea A^A: in h. ut vinea $L B^A$: *corr. Iun.*: in c. ficulnea *Turneb.* || **31** ut ista $L B^A$: uista A^A: *corr. Scal.* || **32** quod aes aut *Lips. Epistol. Quaest. IV, 23*: quod est aut (quod ētanti aut *L*) || **33** fervet factum: *corr. ed. princ.* || in forma esse infusum (infurum A^A): informe *Lips.*, esset *ed. princ.*: in formam *v. d. in marg. ed. Iun.* || **37** soli A^A || caldo (?) *Mu.* || cum l. *ed. a. 1480* || **1** tum subidae (sibidae B^A) || deloide (loide A^A) lore: tum si ibi dol. *On.*: tum subinde levi dol. *Ribb.*: cum tibi de dol. *Turneb. Advers. XXIX, 28*: tum si vitae de dol. *Quich.* || **2—4** *cf. 474. 7* (*s. v.* perconta) || **2** II: *corr. Merula* || **3** aenas (en.): (*corr. B*): Aenea *Fleckeisen.* || **4** liquerit (*cf. v. 1*) *codd. h. l.* (reliquerit B^A): reliquisset *codd. 474*: *corr. Merula* || **5—9** *post 333. 35*: *huc traiec. Mu.* || **5** Linquere (Liquere *B*): *corr. Quich.* || defluxere A^A (*non B*) || III *L* || **6** lincuntur L^1: linquuntur (-qun-) B^A.

idem Aen. lib. III (27):

nam quae prima solo ruptis radicibus arbos
vellitur, huic atro licuntur sanguine guttae.

LAVDARE est verbis ecferre. Vergilius (Georg. II, 412):

laudato ingentia rura.

|| Laudare etiam significat nominare. Vergilius Georg. lib. III (5):

aut inlaudati nescit Busiridis aras;

id est: nec nominandi. Plautus Captivis (426):

íd ut scias, Iovém supremum téstem laudo, Hégio.

LVSTRARE, expiare. Vergilius in Bucolicis (V, 74):

et cum sollemnia vota
reddemus Nymphis et cum lustrabimus agros.

Lucilius Satyrarum lib. II (17):

lustratu', piatus.

|| Lustrare, circumspicere. Vergilius Aen. lib. III (651):

omnia conlustrans hanc primo ab litore classem
conspexi venientem.

Cicero Tusculanarum lib. V (65): 'ego autem cum omnia conlustrarem oculis; est enim ad portas Agragianas'. || Lustrare est circumire. Vergilius lib. VIII (231):

lustrat Aventini montem.

---

10 Laud.—efferre; 12—14 Laud.—nom.; 16 Lust. exp.; 17—18 Virg. soll.—agros; 21 Lust. circ.; 24—25 Cic. cum—oc.; 26—27 Lustr.—montem.

---

9 lincuntur L^1: linquuntur (-qun-) B^A || **10—11** (est—rura) *om.* L^1 || **14** id est] idem *L* || **16** expirare $L^1 A^A$ || **19** V A^A || **21** circumficere L^1 || **22** primum ad litora *Verg.* || **24** autem *Cic.*: ducem || **25** Agr. *codd. Cic.*: gaianas (grai. *B*) $A^A B^A$: gafanas L^1 || **26** cumire A^A || VIIII *L* A^A.

Livius Aegistho (5):

tum lascivum Nerei simum pecus
ludéns ad cantum clássem lustratúr . .

|| Lustrare, sequi. Vergilius in Bucolicis (II, 12):

at mecum raucis, tua dum vestigia lustro.

|| Lustrare, patefacere. Cicero in Catilinam lib. I (6): 'si lustrantur, si erumpunt omnia? muta iam istam mentem'. — Vergilius Aen. lib. IV (6):

postera Phoebea lustrabat lampade terras.

|| Lustrari dicimus et scortari: a lustris. Plautus Pseudolo (1107):

lúxantur, lustrántur, comedunt quód habent.

Lucilius lib. XXX (27):

quem sumptum facis in lustris, circum oppida lustrans!

|| Lustrare, perspicere, agnoscere. Vergilius lib. VIII (152):

ille os oculosque loquentis
iamdudum || et totum lustrabat lumine corpus.

M. Tullius de Officiis lib. I (57): 'sed cum omnia ratione animoque lustraveris'.

LIMEN locus stadii dictus. Vergilius lib. V (316):

corripiunt spatia audito limenque relinquunt.

|| Limen, omnis ingressus. Vergilius Aen. lib. II (453):

limen erat caecaeque fores et pervius usus.

---

37 Lust.— a lust.; 40 Luc. quem — lustrans; 6—7 Lim.— usus.

28—29 *cf. 158. 33* (*s. v.* pecus) || 29 tum autem l. *codd. 158* || nereis simum *codd. h. l.*: rei simum *codd. 158* || 30 gantum L^1: cantem A^A: cantu E || classem A^A: -sum $L B^A$ || classum l. vias *Mu.* || 33 in catilina: *corr. Quich.*: in Catilinariarum *Mu.* || 34 si inlustrantur *codd. Cic.* || 37 Lustrare: (*corr. B*) || scorti L || 38 comedant A^A || 40 sumptum D^A (*cum* E^1): -tu *rell.* || 41 praespicere $L B^A$ || 42 os oc.] osculosque L: oculosque $A^A B^A$ || 3 lustraris *codd. Cic.* || 4 locus standi (tandi A^A, *non B*) datus: *corr. Mu.* || VI || 5 spatio || 6 V A^A (*non B*).

Varro Vergula Divina (568):

ád quos cúm volucrís venít putíllos
úsque ad límina † nitida vilis.

‖ Limen non solum quod sub pedibus est dicitur, sed etiam quod superius est ingressu. Novius Macco Exule (49):

límen superum, quód mei misero saépe confregít caput;
ínferum autem, úbi ego omnis dígitos diffregí meos.

LEVARE, solvere. Vergilius Aen. lib. II (146):

atque arta levari
vincla iubet Priamus.

‖ Levare significat sustinere vel erigere. Vergilius Aen. lib. I (145):

levat ipse tridenti.

‖ Levare rursum relevare. Cicero Tusculanarum lib. V (121): 'alia nulla potuit inveniri levatio'. — Vergilius in Bucolicis (IX, 65):

ego hoc te fasce levabo.

M. Tullius Epistularum ad Caesarem (I, 12): 'iam amplitudinem gloriamque tuam magno mihi ornamento esse et fore existimo; quî me levas cura'. — Pacuvius Periboea (306):

11—17 Lim.—iub.; 20—22 Lev.—levabo.

8—10 *cf. 529. 8* (*s. v.* vilis, pro frequenti) ‖ **9** volucribus *L* ‖ venit *codd. 529*: vent A^{A}: venti $L\,B^{A}$ ‖ putillos *Bue.*: ut illos *codd. h. l.*: apud illos *codd. 529* ‖ **10** nitida (-ta *Gen.*[1]) bilis *codd. h. l.*: nidica vilis *codd. 529*: niduli *Mu.*, esca v. *Scal.*: nidi amica v. *Bue.*: *fort.* nidi Educa (-di-) v. ‖ **12** ingressus $L\,B^{A}$ ‖ nevius D^{A} (*cum B*) ‖ **13** mihi D^{A} ‖ mise A^{A}: *om.* D^{A} ‖ **14** defregi: *corr. Mu.* ‖ **15. 18** Lavare $L^{1}\,A^{A}$ ‖ **15—17** *cf. 350. 24* ‖ **17** primus (*corr. E*) *codd. utrobique* ‖ **18** Lavare L^{1} ‖ eligere $L\,A^{A}$ ‖ **21—22** *cf. 312. 23* ‖ **22** te hoc D^{A} ‖ **23—24** lib. I, iam a. *Quich.*: I, a. *Mu.* ‖ **25** esset fore existimo (esset porrexisti *corr.* esset fore existi [*sic*] *L*): *corr. Me.*: et esse et f. e. *Gerlach.* ‖ quid: *corr. Mu.*: quin *On.* ‖ **25—26** *cf. 471. 4; 472. 19* (*s. v.* moderant).

neque túum te ingenium móderat neque fratérnum ira
exiliúm levat?

Varro Vergula Divina (566):

quós non lácte novó leváta páscat.

|| Levare etiam minuere. Accius Meleagro (456):

cave lássitudo pópulitum cursúm levet.

idem Nyctegresia (492):

íllos suapte indúxit virtus: tú laudem illorúm levas?

Varro περὶ ἐξαγωγῆς (405):

quemnám te ésse dícám, ferá quí manú córporís férvidós
fóntium áperís lacús sánguinís téque vítá
levás férreo énsí? ||

Vergilius Georg. lib. II (400):

omne levandum
fronde nemus.

Turpilius Demetrio (19):

. . nunc me ex aliórum ingeniis iúdicat,
intércapedo quórum amicitiás levat.

Varro Quinquatribus (440):

absíntium utí
bibám gravem ét cástoreúm
levémque róbur.

LAVTVM significat lotum. Terentius in Phormione (339):

téne asymbolúm venire unctum átque lautum e bálneis?

---

11 Laut. s. lot.; 12—13 Ter. venire—mundum.

---

26 n. tunc te ing. moderant *codd. h. l.* || 28 lacte *Scal.*: iacta (iagta L^1) || 30 poplit (*sic*): poplitum (*ed. princ.*) tuum *Ribb.* || 32 illo suate $L^1 A^A$: illo suapte B^A: *corr. ed. princ.* || 34 feram: *corr. Hermann.* || 35 lacu s. A^A (*non B*) || eonsi L^1 || 2 omnem $L A^A$ || 3 fr. n.] prodimus || 5 num *Mu.* || 7—10 *cf. 190. 27* (*s. v.* absintium, masc.); *314. 15* (*s. v.* grave, amarum) || 12 et aenea sembolum A^A || v. tunc unctum $L B^A$.

337 M.

|| Lautum, mundum. Lucilius lib. XXVI (83):

málisne esse? laútum e mensa, púere, capturú's cibum?

|| Lautum, abundans, conpetens. Varro Gerontodidascalo (194): 'vilico quod † hanc satis si vix putant lautum'. || Lautum etiam inquinatum vel maculatum. Vergilius Georg. lib. III (221):

lavit ater vulnera sanguis.

Accius Stasiastis vel Tropaeo (606):

vulnére taetro defórmatum,
suo síbi lautum sanguíne tepido.

|| Lautum, elegans, suave. Terentius in Eunucho (427):

. . facete, lépide, laute! níhil supra!

Afranius Vopisco (366):

équidem te numquám mihi
parasítum, verum amícum, aequalem atque hóspitem
cotídianum et laútum convivám domi.

M. Tullius in Verrem actione II (I, 17): 'Romam ut ex Sicilia redii, comites istius atque amici, homines lauti et urbani'. — et in Hortensio (43): 'quae est igitur philosophia, Socrate? nec dubito quin, quaecum-

---

12—13 Ter. venire—mund.; 15 ab. vel comp.; 17—23 Laut.—supra; 28—30 M. Tull. Rom.—urbani.

13—14 *cf. 254. 8* (*s. v.* capere, accipere) || 14 malis necesse est *codd. h. l.*: malis necesse *codd. 254*: *correxi* || pure || 16 uili eo L^1 || hanc] nunc *Vahlen.*: *fort.* habeant (hāt) si] sibi *Vahlen.*: sit (?) *Mu.* || 17—18 *cf. 466. 20; 503. 36* || 17 IIII $L\,A^A$ || 19 Tropaeo Liberi (?) *Mu.* || 21 suo sibi *om.* D^A || 23 facite $L^1 A^A$ || 24—27 *cf. 235. 21* (*s. v.* aequales) || 25 eaquidem L^1 || nuncquam A^A || 26 parasti tum $L^1 A^A$ || 27 et laut. et c. $L\,B^A$ || convivam *ed. a. 1476*: convivium *codd. utrobique* || 28 roma || 29 siciliam L || red., cum iste atque istius amici *Cic.* || 30 in *supra add.* L || 31 quin *Me.*: quid.

que sit, lautitiam ac victum elegantem magnifice neque minus quam deceret colere instituisset'.

LENTVM significat tardum. M. Tullius de Republica lib. V (10): 'Marcellus ut acer et pugnax, Maximus ut consideratus et lentus'. — et in Hortensio (22): 'hunc Crassum, qui lentius, ut scitis, dicere solebat, || ad imitationem quasi nostri generis contendisse'. || Lentum, securum, otiosum. Vergilius in Bucolicis (I, 4):

nos patriam fugimus; tu, Tityre, lentus in umbra.

|| Lentum, flexuosum. Vergilius in Bucolicis (V, 16):

lenta salix quantum pallenti cedit olivae.

idem Georg. lib. I (265):

atque Amerina parant lentae retinacula viti.

|| Lentum, patiens, placidum. M. Tullius in Hortensio (86): 'qui cum publicas iniurias lente tulisset, suam non tulit'. || Lentum, facile. Lucilius Satyrarum lib. XI (16):

Luciu' Cotta senex, Crassi pater huiu' Paceni,
magnu' fuit trico nummariu', solvere nulli
lentus.

|| Lentum, tenax. Plautus Menaechmis (94):

lenta víncla sunt escária.

---

33 Lent. s. tard.; 35—36 M. Tull. hunc—solebat; 1—5 Lent.—olivae; 8—9 Lent.—tulissent; 14 Lent. tenax.

---

32 lautitiam *On.*: lautim *L A*[A]: lautum *B*[A]: vestitum lautum *Me.* || victim *A*[A]: vihictum *L*: *corr. B*[A] || minas *L*[1] || colebre *L*[1] || instituissent *B*[A] *L ante corr.* || **34** uttaceret p.: *corr. Canterus* || **35** et l. *ed. a. 1476*: ut l. || idem in *Mu.* tunc *corr.* hunc *L* || **36** sitis *L*[1] (*cum B E*) || **1** nostro *L*[1] || **2** s. mollosum *L*[1] || **5** caecidit (cec-) *L*[1] *A*[A] || **7** lenta *B*[A] || **9** tulissent *L A*[A] *D*[A] || non] m̄ (*i. e.* Marcus) *A*[A] *L ex. corr. ut vid.* || **10—13** *cf. 22. 30* (*s. v.* tricones) || **11** Lucius *om. codd. h. l.* || pacem (paceni *H*[3]) *codd. h. l.*: paceni *codd. 22*: Paconi *Nettl.*: panaethi *Mu. post Iun.* || **12** m. tr. f. *codd. h. l.* || troico *A*[A]: treico *Mu.* || **14—15** *cf. 108. 21* || **15** nimis l. *codd. Pl.* || vincta *codd. h. l.* || scaria *codd. utrobique.*

Vergilius Georg. lib. IV (41):

et visco et Phrygiae servant pice lentius Idae.

|| Lentum, frigidum. Vergilius Georg. lib. I (289):

nocte leves melius stipulae, nocte arida prata
tondentur, noctis lentus non deficit umor.

Cicero de Oratore lib. II (190): ‘neque enim est facile perficere ut irascatur ei, cui tu velis, iudex, si tu ipse id lente ferre videare’.

LANGVOR est torpor et inertia. M. Tullius de Officiis lib. I (123): ‘nihil autem magis cavendum est senectuti quam ne languori se desidiaeque dedat’. || Languor, defectio et dissolutio. Vergilius lib. IX (435):

purpureus veluti cum flos suscisus aratro
languescit moriens.

idem lib. XI (68):

qualem virgineo demessum pollice florem
seu mollis violae seu languentis hyacinthi.

LONGVM est per planum porrectum. Vergilius || Georg. lib. III (54):

tunc longo nullus lateri modus.

|| Longum, altum, erectum. Vergilius Aen. lib. IX (229):

stant longis innixi hastis et scuta tenentes.

|| Longum, diuturnum, perseverans. Vergilius Aen. lib. III (487):

et longum Andromachae testantur amorem.

17—18 Virg. et vis.—frigidum; 20 Virg. noct.—hum.; 23—26 Lang.—diss.; 1 Long.—porr.; 3—6 Long.—amorem.

---

18 Verg. *om.* *L* A^A || 19 necte l. A^A: ne et l. L^1 || 22 *post hunc v. stant 341. 17—18* || 23—31 *fort. post 340. 5 collocand.* (*cf.* ‘*Non. Marc.*’ *p. 73*) || 25 dat $L^1 A^A$ || 29 X A^A || 31 moles $L^1 A^A$: molles B^A: (*corr. B*) || facinti $L^1 A^A$ || 4 adnixi *codd. Verg.* || 6 testentur *Verg.*

|| Longum, saevum, perniciosum. Vergilius Aen. lib. I (749):

infelix Dido, longumque bibebat amorem.

|| Longe, etiam valde. Vergilius Aen. lib. V (406):

ante omnis stupet ipse Dares longeque recusat.

M. Tullius in Verrem, [de praetura] Siciliensi (II, II, 53): 'hic longe primus civitatis est Epicrates'. — et de Officiis lib. I (69): 'in his et nobilissimi philosophi, longe principes'. — Lucilius lib. XXIX (15):

cum víderim in vitá mea
ἐπίτευγμα Apelli lónge opera ante alia ómnia.

Sisenna Historiarum lib. IV (109): 'egregias et longe praestantis ac timendas adversariorum opes esse'. Terentius in Adelphis (65):

et érrat longe, meá quidem senténtia.

|| Longe etiam significat aut temporis prolixitatem, ut Vergilius Georg. lib. II (80):

nec longum tempus, et ingens
exît ad caelum ramis felicibus arbos;

aut spatii aestimationem; ut M. Tullius in Clodium et Curionem (25): 'credo, postquam tibi speculum adlatum est, longe te a pulchris abesse sensisti'. — Vergilius lib. XII (52):

longe illi dea mater erit, quae nube fugacem
feminea tegat.

9—10 Long. val. significat—recusat; 13 M. Tullius in his—princ.; 19 Long.—prolix.; 23 aut sp. aestimationem.

---

9 L. est eti. L^1 || **11** de pr. *om.* $L\,A^A$ || **12** hi l. L^1: huius l. *codd. Cic.* || **13** longeque *codd. Cic.* || **14** cui ubi deriminutia (uita) meae $L\,B^A$: cui derim in vita meae (mea H^1) A^A: *corr. Quich.* || **15** epitegma $L\,B^A$: epitagma A^A: *corr. Iun.* || apepelli $L\,B^A$: appelli (*Gen.*) *vel* apelli (*B*) A^A || **17** ac tumendas *L*: aestumandas *Mu.*: ac metuendas *Pius* || opus A^A || **18** erat || **22** *cf. 302. 4* || **23** sp. extentionem *Mu.* || **23—25** *cf. 434. 17* (*s. v.* speculum) || **24** sed credo *codd. 434* || **25** te $H^3\,E$ (*cum codd. 434*): et $L\,B^A$: et (*Gen.*[1]) *vel* ut (*Gen.*[3] *B*) A^A || abesses A^A.

LVXORIA est contra pudorem et supra modum profusio. M. Tullius de Officiis lib. I (106): 'intellegimus quam sit turpe diffluere luxuria, delicate ac molliter vivere'. || Luxuria, intempestiva abundantia. Vergilius Georg. lib. I (112):

luxuriem segetum tenera depascit in herba.

M. Tullius de Oratore lib. II (96): || 'ei omnis luxuries [eium] stilo depascenda'. — Vergilius Georg. lib. I (191):

at si luxuria foliorum exuberat umbra.

Cicero in Oratore (81): 'gemmare vites, sitire agros, laetas segetes, luxoriosa frumenta'.

LAXVM, liberum et remissum. Vergilius Aen. lib. I (63):

et premere et laxas sciret dare iussus habenas.

idem Georg. lib. II (363):

et cum se laetus ad auras
palmes agit, laxis per purum inmissus habenis.

|| Laxum, non angustum, sed spatii maioris. Vergilius Georg. lib. III (166):

et primum laxos tenui de vimine circlos
cervici subnecte.

M. Tullius de Officiis lib. I (139): 'et admittenda hominum cuiusque modi multitudo, adhibenda cura est laxitatis'.

---

28 Lux.—profusio; 31—32 Luxuria—herba; 4—6 Cic. gemm.—rem.; 9—14 Virg. cum—subnecte.

---

28 est incontra *L* || **29** intellegemus *Cic.* || **30** set t. L^1: se t. $A^A B^A$: *corr.* H^3 (*cum B*) || et de. *codd. Cic.* || **1** I || **1—2** ei omnes (-nis) luxuriae seium (segetum *B*) st. dep.: *corr. Mu.*: inest luxuries quaedam, quae stilo depascenda est *Cic.* || *fort.* l. enim || **3** ac si $L^1 A^A$ || filiorum $L^1 A^A$ || **5** l. esse se. *codd. Cic.* || **6—7** *cf. 365. 14* || **9** et dum *Verg.* || aur$\overset{e}{a}$s *L*: aures A^A || **13** ac *Verg.* || **14** cervice $L A^A D^A$ || **15—16** *cf. 132. 24* || **16** modi] generis *codd. Cic.*

LOCANDI significatio manifesta est, ut aut operis locandi aut fundi. M. Tullius Epistola ad Caesarem lib. II (8): 'vel quod locatio ipsa pretiosa'. — idem in Verrem, in Frumentaria (II, III, 55): 'Xenonis Meneni, nobilissimi hominis, uxoris fundus erat colono locatus'. || Locare, constituere. Vergilius Aen. lib. I (427):

hinc alta theatri
fundamenta locant alii.

Lucilius lib. XXX (11):

haec virtuti' tuae † artis monumenta locantur.

|| Locare, marito dare. Plautus in Aulularia (191):

vírginem habeo grándem, dote cássam atque inlocábilem.

|| Locare, parare. Lucilius lib. XXVIII (XXIX, 117):

haec tum conventus tela insidiasque locavi.

LAETVM, hilarum, sicuti consuetudine. Vergilius Georg. lib. I (423):

et laetae pecudes et ovantes gutture corvi.

|| Laetum, ferax. Vergilius Georg. lib. I (102):

laetus ager. nullo tantum se Mysia cultu
iactat.

|| Laetum, pingue. Vergilius Georg. lib. II (520):

glande sues laeti redeunt.

17—21 Loc.—constituere; 23 Virg. fund. l. alii; 26—27 Loc.—inloc.; 30—33 Laet.—ager.

---

17 ut [aut] op. *Mu.* || 19 v. collocatio D^A || 20 Frum. (*del.* in) *Quich.* || ac (*praec.* a) senonis *L* (*pro* csenonis) || 22 hunc A^A (hic *B*, *cum Verg.*) || 25 virt. haec: *corr. Corpet.* || t. chartis *Lachm.*: *fort.* tuai artis || 26—27 *cf. 45. 13* || 28—29 *cf. 271. 21* (*s. v.* convenire, interpellare) || 28 XXVIIII *codd. 271* || 29 hic *I. Dousa* || insidiaeque *codd. h. l.*: -diisque *codd. 271* || locari *I. Dousa* || 30 sicuti *om. L* || 35 pinguem *L* A^A || Georg. *om. L* A^A.

|| Laetum, gratia plenum. Vergilius Aen. lib. I (590):

lumenque iuventae ||
purpureum et laetos oculis afflarat honores.

|| Laetum, plenum, distentum. Vergilius Georg. lib. III (310):

laeta magis pressis manabunt ubera mammis.

LASSVM dicitur fatigatum. Lucilius lib. XXX (80):

leonem
aegrotum ac lassum.

|| Lassum, marcens, gravatum. Vergilius lib. IX (436):

lassove papavera collo
demisere caput.

LOCVS significationis manifestae est, ut Vergilius Aen. lib. III (414):

haec loca vi quondam.

et (393):

hic locus urbis erit.

|| Locus, genus, nobilitas, dignitas. Accius Eurysace (341):

. . atque, ut vidés, non tenui dé loco.

Sallustius in Catilina (23, 1): 'natus haut obscuro loco'. || Locum decus significare vult Accius Diomede (272):

non génu' virum ornat: géneri vir fortís loco.

---

37 Laet. gr. pl.; 2—4 Laet.—fatig.; 7—10 Lass.—est; 14 Loc. etiam g. n. vel d.; 15—16 Accius non—obsc. loco.

37—1 *cf. 320. 5* || **2** plenum LB^A: lentum $A^A D^A$ || **8** lassove E^1: lassave *rell.* || **9** dim. || **10** L. in significatione manifesta est E^1 (*cum Gen.*[3]) || manifesta est (-taē) *L* || VI A^A || **10—11** *cf. 377. 7* || **15** vide: *corr. Ald.* || n. t. natus de l. (?) *Mu.* || **16** *cf. 310. 5* || **17—18** *post 338. 22: huc traiec. Quich.* || **18** generis *Me.* || forti (fonti A^A): *corr. Iun.*

INCIPIT PER M LITTERAM.

MACTARE, praecipitare. Accius Antenoridis (125):

qui aút illorum cópias
fúndam in campo aut návis uram aut cástra mactabo ín mare.

|| Mactare, honorare. Accius Didascalicon lib. I (4):

sapiéntiaéque invíctaé
grátia átque honóri' pátera Néstorém mactávít
aúreá.

|| Mactare est inmolare. Vergilius Georg. lib. IV (546):

et nigram mactabis ovem lucumque revises.

Lucretius lib. III (52):

et nigras mactant pecudes et manibu' divis.

Accius Erigona (52):

quód utinam me suís arquitenens télis mactassét dea!

Varro de Vita Pop. Rom. lib. I: 'quod calendis Iuniis et publice et privatim fabatam pultem dis mactant'. || Mactare est magis augere. Vergilius lib. IX (641):

macte nova virtute, puer.

Cicero Tusculanarum lib. I (40): 'macte virtute'. Accius Neoptolemo (473):

ita, ut dixi, mácte his armis, mácte virtuteí patris.

---

20 Mact. praec.; 21—22 Accius aut il.—mare; 27—28 Mact.—ovem; 33—36 Varro quod—puer; 39 Acc. macte—patris.

---

19 *om.* A^A || 21 qui *om.* D^A || copios A^A || 22 uramavi c. *L* || castram iactabo (?) *Mu.* || 23 -co || 25 pater honesto rem: *corr. Turnebus* || 28 ovem] olim A^A (*non B*) || locumque A^A || revisens $L^1 A^A$ || 29 V || 30 nigra: *corr. E* (*cum B*) || magnibus A^A: agnibus $L B^A$ || 32 -nes || 33 *vel* quot || 34 d. mactat: *corr. Me.* || 39 ac. optolempota A^A (*cum* E^1): ac. opeolempota $L B^A$: *corr. Iun.* || uti *Voss.* || eia u. d. *Quich.*: tun, Ulixe? *Mu.* || armis $A^A D^A$: armique L^1: armisque B^A || virtutem (-te D^A).

Lucilius Satyrarum lib. V (1):

macte, inquam, virtute simulque his versibus esto.

Turpilius ‖ Boethuntibus (7):

mácte virtute ésto.

Pacuvius Duloreste (146):

macte ésto virtute óperaque! omenque ádprobo.

M. Tullius de Republica (I, 67): 'ferunt laudibus, mactant honoribus'. ‖ Mactare malo adficere significat.

Plautus Amphitryone (fr. I):

at ego certo cruce
et † cruciatum mactabo, [exuo] mastigia.

idem in Aulularia (535):

dotátae mactant ét malo et damnó viros.

Novius Gallinaria (39):

mácto te hisce [verg.] verbénis: macta tú illanc infortúnio!

Pomponius Praecone Posteriore (137):

át te di omnes cúm consilio, cálve, mactassínt malo!

Accius Epigonis (305):

maneás, adsis?
an te éxilio mactém Pelopis
ex térris?

---

41 his *Serv. Danielis ad Aen. IX, 641*: hic ‖ esto *om. cod. Serv.* ‖ **4** asprobo: *corr. ed. princ.* ‖ operaque omen approba *Delrius* ‖ **5** et m. *cod. Cic.* ‖ **6** molo (*Gen.*^{1}) *vel* modo (*Gen.*^{2} *B*) A^A ‖ **7** e. te cert. *Pylades* ‖ **8** eccruciatum (*immo* excr.) multum mact. *Mu.*: *fort.* et cruciatu tum mact. ‖ mactavo A^A (*non B*) ‖ exuo *om.* A^A (*cum* E^1): exito *Mu.*: *fort.* ex animo (aīo) ‖ át ego te cruce ét cruciatu máctabo, mastígia *Ussing.* ‖ **10** dodate A^A (*cum G*) ‖ mactantem malo *L* B^A ‖ **12** teisce *L* (*cum G*) ‖ vērg. (uirgī.) (*i. e.* Vergilius) *L* B^A: vergulis *Mu.*: *om.* A^A ‖ *anticipaverat scriba* verb(enis) ‖ illam: *corr. Both.* ‖ infortuito *L* (t *alt. supra scr.*) (-tuno *E*) ‖ **14** ad tedium o. L^1 ‖ **15** epigono ‖ **16—18** m. adhis a. t. e. macte p. externis: *correxi* ‖ máneas, adsis (*Mu.*) aútem (*Both.*), exilio mácte ex terris Pélopiis? *Ribb.* ‖ maneas ad Glisantem *Bergk.* ‖ maneas Argis, an te e. mactem *Bue.* ‖ ex terminis *Scal.* ‖ Pelopiis | ex térris *Voss.*

[et] Ennius Telepho (288):

qui illúm di deaeque mágno mactassínt malo!

Afranius Privigno (264):

"*á,* a, fulica, béne peristi." — "dí te mactassínt malo!"

MODICVM in consuetudine pausillum volumus significare; modicum veteres moderatum et cum modo dici volunt. Plautus in Bacchidibus (fr. IV):

quíbus ingenium in ánimo utibile est, módicum et sine vernílitate.

idem Persa (346):

modice ét modeste est mélius vitam vívere.

et in Milite (1190; cf. 1422):

modicé sapis.

Ennius Hecuba (175):

quaé tibi in concubió verecunde ét modice morém gerit.

Accius Bacchis (239):

ágite módicó gradú; iácite thýrsús levís!

Turpilius Demiurgo (37):

ergo édepol docta díco: quae muliér volet
sibí suom amicum esse índulgentem et díutinum,
modice átque parce eius sérviat cupídines.

23—24 Mod.—volunt; 28—32 Plaut. modice—gerit.

---

22 a, a *Mu.*: a || pene: *corr. Ribb.*[1] || mactis sint A^A || 23 in *del.* (?) *Mu.* || volimus L A^A: videmus *Mu.* (solemus *esset propius*) || 24 (modicum *om. B*) || commodo A^A: commodum L D^A (*cum B*) || 26 ingenium *Charisius 184*: ignes || ubile A^A (utile *B*) || utibile et modicum est *Charis., qui om. seq.* || 27 i. in P. (?) *Mu.* || 28 modeste meliust v. *codd. Pl.* || 30 modice] multimodis *codd. Plaut.* || 32 in cubio A^A D^A || 34 iacet et nisus: *corr. Mu.*: iacite thyasos *Palmerius* || 37 suum amicum *Acidalius*: summa (-am L B^A) amicam || 38 cupidini *Iun.*

M. Tullius de Republica lib. II (41): 'statu esse optume constitutam rempublicam, quae ex tribus generibus illis, regali et optumati et populari, confusa modice nec puniendo inritet animum inmanem ac ferum'. — Varro Ἔχω σε, περὶ τύχης (172): 'sapiens ‖ et bonum ferre potest modice et malum fortiter aut leviter'. — idem Tithono, περὶ γήρως (548): 'risi multum, lusi modice [iambis]'. — Sallustius in Iugurtino Bello (63, 2): 'animus belli ingens, domi modicus, lubidinis et divitiarum victor'.

MITIS est tranquillus et lenis. Vergilius lib. VIII (88):

mitis ut in morem stagni placidaeque paludis.

Lucilius lib. XXX (71):

est illud quoque mite malum, blandum atque dolosum.

M. Tullius in Hortensio (25): 'aut Theopompo acrius aut Ephoro mitius inveniri potest'. ‖ Mitis est maturus. Plautus in Milite (1424):

mítis sum equidem fústibus.

Vergilius in Bucolicis (I, 80):

sunt nobis mitia poma.

Turpilius Lindia (147):

miseró mihi mitigábat sandalió caput.

1—2 Varro sap.—fort.; 5—6 Sall. anim.—len.; 11—12 Mit. mat.; 15 Virg. sunt—poma.

---

39 statua e. *L ante corr.*: statue e. *L ex corr.* B^A: statuo e. *Iun.* ‖ **40** optumo *Bentin.* ‖ **42** punienda: *corr. Bentin.* ‖ inmanum $L^1 A^A$ ‖ humanum ac f. reddat (?) *Mu.*: inmanemque ac f. r. *Moser.* ‖ **3—4** rísi m., lúsi m. iámbis *Vahlen.* ‖ **4** iambis *Oehler.*: ambis *L* B^A: ambust (*post* Sall.) A^A: *fort. nihil nisi* Sallust. *prave script.* ‖ **6** VIIII A^A (*non B*) ‖ **9** est *I. Dousa*: et ‖ **10—11** (a. T. a.) *cf. 241. 11* (*s. v.* acre) ‖ **11** aut Ephoro *Victorius*: aut eoforo A^A: aut teoforo *L* B^A ‖ **12** mollis mat. *Mu.* ‖ **13** mitissime quidem (mitt- *L cum G*) ‖ **14—15** *cf. 346. 31* ‖ **15** bona A^A (*non B*)

Pacuvius Duloreste (142):

néc grandiri frúgum fetum pósse nec mitíscere.

M. Tullius de Republica lib. IV (1): ‘cumque autumno terras ad concipiendas fruges patefecerit, hieme *ad conservandas contraxerit, vere* ad conficiendas relaxarit, aestiva maturitate alia mitigaverit, alia torruerit’. — Afranius Divortio (67):

immo ílli mitem fáxo faciant fústibus.

item M. Tullius de Senectute (28): ‘facitque persaepe ipsa sibi audientiam diserti senis compta et mitis oratio’.

MATER est quae quodvis animal partu edit. Vergilius Georg. lib. IV (321):

mater, Cyrene mater.

‖ Matrem veteres etiam nutricem dici volunt. Plautus Menaechmis (19):

ita fórma simili púeri, ut matér sua
non índernosse pósset, quae mammám dabat,
neque ádeo mater ípsa quae illos pépererat.

Vergilius [Aen.] lib. VIII (632):

et lambere matrem
inpavidos;

id est nutricem. ‖

---

27 Mat.—edit; 30 Mat.—vol.; 35—2 Virg. et—meram.

18—19 *cf. 115. 11* (*s. v.* grandire) ‖ **21** terra se ad *Quich.* ‖ hic me A^A ‖ **21—22** a. c. c. v. *add. Quich.* ‖ **22** conf. *Patricius*: concipiendas ‖ aest. *Patric. post Iun.*: a fistula ‖ **23** aliam m.: *corr. E* (*cum B*) ‖ **24** i. illi mitem *Gen.*^{3} *E*: i. limitem *L*: i. illi molitem A^A: i. illi limitem B^A ‖ paxo *L* A^A ‖ **25—26** *post 11* (potest) *colloc. Quich.* ‖ **25** item *secl. Mu.* ‖ **26** audientia *L* B^A ‖ diserti *Gen.*^{3}: dissertis *rell.* ‖ senis *Gen.*^{3}: sermonis L^1: sermonibus B^A A^A ‖ compta *Gen.*^{3}: *om.* *L* B^A: coacta A^A: cocta *E* ‖ **30** etiam vet. D^A ‖ nutrici vocant L^1 ‖ **30—33** *cf. 423. 23* ‖ **30—31** M. ita] menecmista A^A ‖ **31** uti *Camerarius ad Plaut.* ‖ **32** potest A^A ‖ **34—36** *cf. 423. 21* ‖ **34** Aen. *om.* L^1 (*cum B*) ‖ **37** idem n. *L*.

MERVM est solum. Terentius in Phormione (146):

. . . . . níhil habet nisi spém meram.

Varro *Τοῦ πατρὸς τὸ παιδίον, περὶ παιδοποιΐας* (552):

ac líberos paráre cui necésse sit?
non ést merum; nec tu édepol quid simulás tuis.

Plautus in Asinaria (155):

aúrum atque argentúm merum est.
físus hic apút nos animus túus clavo Cupídinis.

Varro Sesqueulixe (469): 'Diogenem postea pallium solum habuisse; et habere Vlixem meram tunicam; pilleum ideo non habere'. || Merum, sincerum. Pomponius Piscatoribus (120):

nescíoquid non est hóc merum, quod hic plórat.

Varro Marcipore (286):

eódem coniecísse mera mirácula
nescíoqua.

idem Eumenidibus (137):

tu nón insanis, quód tibi vino córpus corrumpís mero?

Cicero de Oratore lib. II (94): 'ecce tibi exortus est Isocrates, magister istorum omnium, cuius e ludo, tamquam ex equo Troiano, meri principes exierunt'.

MERET, meretur. Vergilius lib. X (492):

qualem meruit Pallanta remitto.

35—2 Virg. et—mer.; 9—11 Varro Diog.—non habere; 11 Mer. sinc.; 17 idem tu—mero; 21 Mer. meretur.

---

2 immo, nihil nisi s. m. *Ter.* || 4 at *Mu.*: *fort. delend.* (*praec.* -ας) || quî (?) *Mu. in append.* || 5 *fort.* nómen e. (noménst) m. (*vix* non mérum non e.) || qui id s. cupis *Mu.* || 8 f. h. a. nos est a. *codd. Pl.* || fixust *Saupp. Epist. Crit. 65* || his caput nos *L* || n. est an. *codd. Pl.* || **10** *post hunc v. stant vv. 16—17* || **12** hic *secl. Mu.* || **16—17** *post 10* (hab.): *huc traiec. Mu.* || **17** quod E^1 (*cum B*): quo *rell.*: quom *Bue.*: quod ibi *Havet.*

et lib. IV (317):

si bene quid de te merui.

M. Tullius ad Caesarem iuniorem lib. II (fr. 22): 'quem perisse ita de re publica merentem consulem doleo'.

Lucilius lib. XXX (121):

publicitus lege ut mereas praesto est tibi quaestor.

Varro Eumenidibus (157): 'quia plus, inquit, merere debet in quo est virtus'. — Vergilius lib. V (801):

merui quoque. saepe furores
conpressi.

|| Maeret rursus dolet. Vergilius Aen. lib. IV (82):

sola domo maeret vacua.

|| Meret, militat. Lucilius Satyrarum lib. XV (26):

dum miles Hibera
terrast atque meret ter sex, aetate quasi, annos.

idem lib. XI (8):

annos hic terra iam plures miles Hibera
nobiscum meret.

|| Varro de Vita Pop. Rom. lib. III: 'qui in exercitu donati || essent et equo publico mererent'. || Meret,

---

24 Virg. si — mer.; 32—33 Mer. dol. — vac.; 1—2 Mer. — capit.

---

24 si bene *E*: sibe L^1: sibi A^A: si $B^A D^A$ (*cum B*) || 25 Tullius *om.* A^A *L ante corr.* || 26 peperisse *L* || 26 (Luc.) — 27 *ante v. 40 collocat Mu.* || 27 publicitus *Mu.*: publica || 29 (Verg.) — 31 *post v. 39*: *huc traiec. Quich.*: *fort. secludend.* || 30 meruit $L^1 A^A$ || est (ē) s. (*Gen.*[1]) *vel* s. (*om.* est) (*Gen.*[2] *B*) A^A: et s. $L B^A$ || 32—33 *fort. secludend.* || 32 Mer. || 33 mer. || 35 habera A^A || 36 terras ac m.: *corr. Lachm.* || mere A^A (*non B*) || ter sex *Iun. in marg.*: tersa (terse L^1) ex || anneis *Mu.* || 38 hic terra iam *Palmerius*: hic errat tam (erat *E ante corr.*) B^A (*cum E*): incerrat tam A^A: hic erarat tam L^1 hiberna: *corr. Palmerius* || 39 *post hunc v. stant 29* (Verg.) — *31* || 40 quin e. $L B^A$ (= *G*) || excitu A^A || 1 donis don. *Mu.*

345 M.

humillimum et sordidissimum quaestum capit (Varro Rerum Humanarum lib. XX: 'qui in ordine erat, is aes militare merebat') et ob mercedem laborem vel infamiam corporis locat. — Lucilius lib. I (36):

et mercedimerae legiones.

Varro Agathone (14): 'Duloreste, qui «merita † hominem et servum facit»'.

unde et mercennarii et meretrices dicuntur. — idem Eumenidibus (158): 'primum iste, qui meret sestertios vicenos'.

MEDICAMENTVM est quo homines vel animalia cetera curantur. M. Tullius de Officiis lib. III (92): 'siquis medicamentum cuipiam dederit ad aquam intercutem'. ‖ Medicamentum rursum venenum, ut graece φάρμακον, vel producta eius verbi prima syllaba, quod apud Medos venefici sint plurimi secundum Vergilius Georg. lib. II (126):

Media fert tristis sucos tardumque saporem
felicis mali.

et in sequentibus (128):

pocula si quando saevae infecere novercae
miscueruntque herbas.

1—2 Mer.—cap.; 5 Lucil. et—religiones; 6—8 Varro qui—dic.; 9—10 Med.—cur.; 12 Med. r. venenum.

---

2 (Varro)—4 (merebat), *quae in marg. archetypi stetisse credit, post 344. 39 collocat Mu.* ‖ 3 ordine erat, is aes *Ald.*: ordine ratis es (est *L* B^A) ‖ 5 mercede meret religiones (releg. L^1): 'mercede meras legiones' ait *Porphyrio ad Hor. Ep. I, 3, 6 (vid. Bue. Rhein. Mus. XLVIII, 87)* ‖ 6 dul. (dol. L^1): δουλοπρεπέστερον *Duebner.* ‖ Varro Ag. * * * Pacuvius Duloreste, qui m. *Naekius* ‖ meritat *N. Faber*: *fort.* meritántem ‖ 7 h. ex se serv. *Mu.* (ec) ‖ 7 unde—dic. *post v. 4* (locat) *colloc. Mu.* ‖ merc.] meritorii *Guietus, recte ni fallor* ‖ 7—8 idem in eum. *L* ‖ 8 primum *om.* A^A ‖ 10—11 *cf. 37. 4* ‖ 11 derit A^A ‖ intertutem A^A (*non B*) ‖ 12—13 φ. * * * vel *Mu.* ‖ 13—19 *fort. secludend.* ‖ 14 beneficii sit ‖ 14—15 *cf. 410. 20* ‖ 17—19 *secl.* (?) *Mu.*

Varro περὶ ἐξαγωγῆς (407): 'quaerit ibidem ab Hannibale, cur biberit medicamentum. «quia Romanis», inquit, «me Prusiades tradere volebat»'.

MINVTVM est, ut saepius, breve. || Minutum, [est] obscurum, [et] scrupulosum, ut a Graecis dicitur λεπτομέριμνον. Cicero de Finibus Bonorum et Malorum lib. I (61): 'ecce autem alii minuti et angusti et omnia semper desperantes aut malevoli, invidi, difficiles, lucifugi, maledici, monstruosi'.

MALIGNVM significat consuetudine malevolum. || Malignum, obscurum. Vergilius Aen. lib. VI (270):

quale per incertam lunam sub luce maligna
est || iter in silvis.

|| Malignum, gracile, minus ferax. Vergilius Georg. lib. II (179):

difficiles primum terrae collesque maligni.

MOLIRI est facere. Vergilius Aen. lib. I (414):

molirive moram et veniendi poscere causas.

idemque (Aen. I, 563):

res dura et regni novitas me talia cogunt
moliri.

M. Tullius Philippicarum *III* (6): 'quem nihil aliud agere, nihil moliri nisi caedem civium atque interitum

---

20—22 Varro et quaer.—breve; 27—1 Malignum—silvis; 4 Mol. e. fac.; 7—8 Virg. quae res—moliri.

---

20 ἐξαγωγῆς] εξατωτ (-ωι B^A) et || **22—23** M. o. (*om.* est) A^A || **23** obscuros A^A (*non B*): obstusum *Mu.* || et *om.* A^A || scupulosum *L*: scupulum A^A || **23—24** λεπτ. *marg. Iun.*: αεπτομεριμοι || **25** alii] mali || munuti A^A (*non B*) || ang. aut (ut) omn. *codd. Cic.* || **26** difficile est (difficile E^1) || lucifug (*sic*) A^A || monstrosi *codd. Cic.* || **5** (aut *B cum codd. Verg.*) || **6** idem E^1: (itemque *B*) || **9** III *add. Me.*: Philipp. lib. III (?) *Mu.* || **10** cae.] decem (desecem L^1) || **10—11** impetum civitates: (*corr. B*) videre.

civitatis videret'. — idem et de Senectute (26): 'iners non sit, verum etiam sit operosa et semper agens aliquid et moliens'. || Moliri, retinere, morari ac repigrare. Caecilius Progamo (192):

ita quód laetitia mé mobilitat, maéror molitúr metu.

Lucilius lib. VII (25):

muginamur, molimur, subducimur.

|| Moliri, exstruere: dictum a molibus. Vergilius Aen. lib. I (424):

molirique arcem et manibus subvolvere saxa.

Accius Philocteta (566):

ubi hórrifer
aquilónis stridor gélidas molitúr nives.

unde demoliri dictum est destruere. M. Tullius de Officiis lib. I (138): 'hanc Scaurus demolitus accessionem adiunxit aedibus'. — Cassius Hemina lib. II de censoribus (23): 'et in area in Capitolio signa quae erant demoliunt'. — M. Tullius de Officiis lib. III (66): 'demoliri ea quorum altitudo officeret auspiciis'.

MOLLE est non durum. Vergilius lib. VIII (415):

mollibus e stratis opera ad fabrilia surgit.

idem Georg. lib. II (120):

quid nemora Aethiopum molli canentia lana?

11—13 M. Tull. iners—mol.; 17—18 Mol.—saxa; 22—23 unde—access.; 25 item in capit.—demolivit; 27 Molle—durum.

---

11 et *secl. ed. princ.* || 13 moraria ac L^1: ac (*om.* mor.) A^A || 14 laet. *Palmerius*: letiale || 15—16 *cf. 139. 5* (*s. v.* muginari) 16 mutilamur *codd. h. l.* || 17 a mobilibus $L A^A$ (*non Gen.*) 17—18 *cf. 240. 21; 283. 13* || 20 unde *Cic. Tusc. I, 69* || horridus *Schol. Veronens. in Aen. VIII, 28* || 21 Aquilonis *Cic., all.*: aequisoni (eq.) || 23 Sc.] serus $L A^A B^A$: servus D^A (*cum B*) || 24 caesius: (*corr. B*) || 24—25 tensoribus *E*: tonsoribus A^A || 25 aera A^A || in a. Capitoli *Mu.* || demolivit: (*corr. B*) || 26 (M.—ausp.) *secl. Mu. cf. 147. 26* || officere A^A: efficeret L^1.

|| Molle, recens, novum. Vergilius in Bucolicis (I, 80):

sunt nobis mitia poma,
castaneae molles.

|| Molle, opportunum. Vergilius Aen. lib. IV (423):

sola viri molles aditus et tempora noras.

item (Aen. IV, 293):

et quae mollissima fandi
tempora. ||

|| Molle, leve, contemnendum. Vergilius Georg. lib. III (41):

tua, Maecenas, haut mollia iussa.

M. Tullius de Senectute (5): 'quod ferundum est molliter sapienti'. || Molle, non arduum nec erectum. Vergilius in Bucolicis (IX, 7):

qua se subducere colles
incipiunt mollique iugum demittere clivo.

|| Molle, dulce, iucundum. Vergilius Georg. lib. II (470):

mollesque sub arbore somni.

M. Tullius de Legibus lib. II (38): 'in animos teneros atque mollis influere quam varios canendi sonos'. — et idem de Senectute (2): 'omnis absterserit senectutis molestias, sed etiam effecerit mollem ac iucundam senectutem'. || Molle, placidum. Accius Telepho (629):

nixi próperiter navem ín fugam
tránsdunt subter sáxa ad laevam, quá mons mollibát mare.

---

31 Molle r. n.; 33—34 Virg. cast.—opport.; 37—38 Virg. et quae—temp.; 4 Molle—erec.; 7—8 Molle—somni; 11—13 M. Tull. omnes—senectutem.

31—32 *cf. 343. 14* || **36** item *Mu.*: idem || **4—6** (inc.) *cf. 400. 2* || **9** nihil tam facile in *Cic.* || terrenos *A*^A^ || **10** incanendi *A*^A^ *L*² (*L*¹?) || somnos || **11** et *del. Mu.* || non modo omn. *Cic.* || absterserit *Gen.*³: absterseris *rell.* || **12** effeceris *D*^A^ || **12—13** sed eff. mol. etiam et iuc. sen. *codd. Cic.* || **13—15** *cf. 154. 9* (*s. v.* properiter); *307. 31* (*s. v.* fuga) || **14** remisque nixi *Acc.*: rnix *L*¹ || periter *codd. h. l.* || **15** trandunt *L*: trad. *A*^A^ || leva quam: levam *ed. princ.*, qua *ed. a. 1476.*

M. Tullius de Senectute (10): 'et Hannibalem iuveniliter exultantem patientia sua molliebat'.

MIRARI significat novo aliquo obstupefieri. Vergilius Aen. lib. I (455):

artificumque manus inter se operumque laborem
miratur.

|| Mirari, delectari, accendi. Vergilius Georg. lib. III (49):

seu quis Olympiacae miratus praemia pugnae
pascit equos.

|| Mirari, venerari. Vergilius Georg. lib. IV (215):

ille operum custos; illum admirantur et omnes
circumstant.

MICARE est sortiri digitis. M. Tullius de Officiis lib. III (77): 'dignum esse dicunt, quicum in tenebris mices'. — et eodem (90): 'quasi sorte aut micando victus alteri cedet'. — Varro Parmenone (396): 'micandum erit cum Graeco, utrum ego illius numerum an ille meum sequatur'. || Micare, per vices sine ordine moveri. Vergilius Georg. lib. III (84):

micat auribus || et tremit artus.

idem lib. X (396):

semianimesque micant digiti ferrumque retractant.

et Georg. libro III (439):

et linguis micat ore trisulcis.

---

18 Mir.—obst.; 21—22 Mir.—pug.; 27—1 Mic.—artibus.

16—17 *cf. 301. 2* || **16** at L^2: at (*Gen.*^{2} *B*) *vel* ad (*Gen.*^{1}) A^A: ad L^1: et B^A || **17** p. submolliebat $L\,A^A$ || **22** miseratus A^A (*non B*) || (palmae *B cum Verg.*) || **24** venerari *Gen.*^{3} *E*: munere A^A: mentiri *L*: munerare B^A: (metuere H^3) || VII $A^A L^2$ || **25** illum *om.* A^A || **26** quooptant $L\,A^A$ || **28** ducunt B^A || **29** micis || eodem *Me.*: eo || sed qu. so. *Cic.*: quas (*om.* D^A) ipso quasi so. || **30** alt. ced. alter *Cic.* || **31** assequatur *v. d. in ed. Iun.* || **32** movere: *corr. Quich.* || **32—1** *cf. 191. 8* || **1** et remit $L^1 A^A$ || artibus D^A.

Lucilius lib. XXX (48):

omnia tum endo muco videas fervente micare.

|| Micare, fulgere. Vergilius Aen. lib. I (90):

micat ignibus aether.

et lib. II (734):

ardentis clipeos atque aera micantia cerno.

MITTERE manifestam habet significationem, ut Vergilius lib. VIII (9):

mittitur et magni Venulus Diomedis ad urbem;

et Georg. lib. III (323):

in saltus utrumque gregem atque in pascua mittes;

et (Georg. III, 64):

mitte in venerem pecuaria primus.

|| Mittere est excludere. Vergilius Aen. lib. I (202):

maestumque timorem
mittite.

Sisenna Hist. lib. III (13): 'mulierem missa fide ac pietate propter amoris nefarii lubidinem obstitisse'. || Mittere, *remittere*. Vergilius in Bucolicis (IX, 6):

hos illi (quod nec bene vertat) mittimus haedos.

|| Mittere, omittere. Terentius in Adelphis (335):

era, lácrimas mitte.

Vergilius lib. XI (256):

mitto ea quae muris bellando exausta sub altis.

8—9 Mic.—aeth.; 12 Mitt.—sign.; 19—21 Mitt.—mitt.; 26—27 Mitt.—mitte.

10—11 *cf. 196. 21* || **12** ut *om. ed. princ.* || **13—14** *cf. 366. 19* || **16** mittis || **18** *cf. 390. 31* || **23** extitisse *L B*[A] (*non E*) || **24** Mitt. *del. Quich.* || rem. *addidi*: adducere *Mu.* || **24** (Verg.)—**25** *post v. 18 collocat Quich.* || **29** exusta *A*[A].

Lucilius lib. XXX (122):

hoc missum facies, illo me utere libente.

M. Tullius de Officiis lib. III (112): 'Manlium missum fecit: tantum temporibus illis ius iurandum valebat'.

Plautus Aulularia (651):

iám scrutari mítto: redde huc.

MANDARE significationem habet notam; ut Vergilius lib. IX (312):

multa patri mandata dabat portanda.

Mandare, conmendare. Vergilius Aen. lib. III (50):

furtim mandarat alendum
Threicio regi.

M. Tullius de Officiis lib. II (3): 'deinde [tertius] ipsis scriptis non ea quae nunc, sed actiones nostras mandaremus, ut saepe fecimus'.

MATVRVM dicitur celer. Vergilius Aen. lib. I (137): ||

maturate fugam regique haec dicite vestro.

Accius Melanippo (428):

ést res aliqua, *quám* praesente his príu' maturare ínstitit.

M. Tullius de Officiis lib. III (59): 'venit ipse mature: scalmum nullum videt'. — Varro Endymionibus (106):

---

35 Mand.—notam; 37—38 Mandare—alendum; 42—1 Mat.—fugam.

---

31 metutere *L*: metuere *A*^{A} || libenter: *corr. marg. Iun.* || **32** manilium || **33** facit || ius iur. *Cic.*: iurandum *E ex corr.*: iuransdum || **34** muto *A*^{A} (*non B*) || **35** ut *om. E* || VIII: *corr. E* (*cum B*) || **38** aledum *L A*^{A} || **40** deinde *codd. Cic.*: dein tertius *L A*^{A}: deinde tertius (terentius) *B*^{A}: deinde his (?) *Mu.* || **2—3** *cf. 154. 14* (*s. v.* praesente) || **3** quam *Grotius*: *om. codd. h. l.*: quae *codd. 154* || mature *B*^{A} || instití *L*^{1} || **4** VI *A*^{A} || **5** nalum *L B*^{A} || videt *E*^{1}: vide *rell.*

349 M.

'qui si, ut vigilare mature coepisti, in eo retinueris'. || Maturum, grave, sapiens. Vergilius lib. V (73):

hoc Helymus facit, hoc aevi maturus Acestes.

M. Tullius de Senectute (33): 'iam constantis aetatis et senectutis maturitas'. || Maturum, mite, coctum. Vergilius in Bucolicis (III, 80):

triste lupus stabulis, maturis frugibus imbres.

Varro Endymionibus (102): 'discumbimus murrati. dominus maturo ovo cenam conmittit'.

METVS dicitur, sicuti plerumque, timor. Vergilius lib. VI (276):

et Metus et malesuada Fames.

|| Metus, religio. Vergilius lib. VII (60):

sacra coma multosque metu servata per annos.

MANERE est loco insistere. Vergilius lib. X (770):

manet inperterritus ipse,
hostem magnanimum opperiens.

M. Tullius in Verrem actione (Div. 8): 'qui iudicia manere apud ordinem senatorium volunt'. — idem de Officiis (III, 48): 'Cursilum quendam, suadentem ut in

---

7—8 Mat.—Acest.; 9—10 M. Tull. aetatis—maturitas; 19—21 Man.—op.

---

6 quod si *Vahlen.* || vigilarem m. $L B^A$ || matura: (*corr. Cant.*[1]) || eoo L^1 || te tenueris *Oehler.*: te retinueris *Popma* || 9 et gravitas iam *Cic.* || **11—12** *cf. 409. 16* || **13—14** *cf. 249. 6* (*s. v.* conmittere, initiare); *282. 3* (*s. v.* dominus) || **13** mussati B^A (*cum codd. 282*): muscati $A^A L$ *ex corr.* (musati *L ante corr.*): *corr. On.* || **14** acaenam A^A: ad caenam $L B^A$ (*cum B*): caenam (cen.) *codd. 249, 282* || **15—16** *cf. 411. 10* || **16** malesuade $L^1 A^A$ || **18** comam *Verg.* || **19** Verg.] georg. *L* || **20** ille *Verg.* || **22** Actione I (?) *Mu.*: Divinatione *Me.* || **23—24** *cf. 383. 36.*

urbe manerent'. || Manere, inminere, deberi. Vergilius lib. VII (596):

te, Turne, nefas, te triste manebit
supplicium.

M. Tullius Philippicarum lib. XIII (45): 'sin autem me aliud fatum manet'. || Manere, expectare. Terentius in Eunucho (788):

"quám mox inruimús?" — "mane:
ómnia prius éxperiri quam ármis sapientém decet."

|| Manet, inhaeret, infixum est. Vergilius Aen. lib. I (26):

manet alta mente repostum.

Plautus in Asinaria (592):

.. "vale!" — "aliquanto ámplius valérem, si hic manéres." ||

MONSTRVM dicitur horrenda magnitudo. Vergilius Aen. lib. III (658):

monstrum horrendum, informe, ingens.

|| Monstrum, monstrationem. Vergilius Aen. lib. III (59):

monstra deûm refero.

MACVLOSVM, sordidum, inmundum. Lucilius lib. XXX (26):

haec vestimentis maculosis tum aspice † iste.

|| Maculosum est varium. Vergilius Aen. lib. I (323):

subcinctam pharetram et maculosae tegmine lyncis.

---

25 Man. inminere; 28—29 M. Tull. sin—manet; 32—33 Man.—rep.; 1—2 Monst.—ing.; 5—6 Mac.—mac.; 7 Mac. e. varium.

---

26 te turte n. te A^A: te turne nefas te L^1 (*cum B*): te turne te nefas B^A (*cum Gen.*[3]) || tri *pro* triste $L^1 A^A$ || 29 alium $L^1 A^A D^A$ || factum B^A || 31 *cf. 296. 4* || condecet B^A || 32—33 *cf. 368. 10* || 32 Virg. Aen. lib. I (*B*) *vel* vale aliquanto (*cf. v. 35*) (*Gen.*[1]) A^A || 35 *fort.* vale, vale || 1—4 *fort. post 348. 42 collocand.* (*cf. 'Non. Marc.' p. 73*) || 1 II || 2 informo $L^1 A^A$ || 3—4 *cf. 435. 27* || 3 IIII (*non Gen.*) || 6 t. aspicere i. *Quich.*: t. aspicit i. *Iun.*: tu aspice sis te *Mu.*: *fort.* tum aspicietis || 8 pharetra *Verg.*

350 M.

|| Macula, turpido. M. Tullius in Verrem actione I (11): 'cuius ut adulescentiae maculas ignominiasque praeteream'. Lucilius lib. XXX (28):

quem scis scire tuas omnes maculasque notasque.

|| Macula, in retibus plaga. M. Tullius de suppliciis, in Verrem actione (II, v, 27): 'reticulumque ad nares sibi admovebat, tenuissimo lino, minutis maculis, plenum rosae'.

METIRI est transmeare. Lucilius lib. XXX (72):

vir mare metitur magnum et se fluctibu' tradit.

Vergilius Georg. lib. IV (389):

et iuncto bipedum curru metitur equorum.

MANICAE dicuntur vestium. Vergilius lib. IX (616):

et tunicae manicas et habent redimicula mitrae.

|| Manicae, quibus manus vinciuntur. Lucilius lib. XXX (69):

sic laqueis, manicis, pedicis mens inretita est.

Vergilius Aen. lib. II (146):

manicas atque arta levari
vincla iubet Priamus.

Plautus in Asinaria (304):

úbi manus manicaé conplexae súnt.

MAESTVM, triste, miserandum. Vergilius Aen. lib. II (280):

et maestas expromere voces.

9—10 Mac.—praeteream; 13—15 Mac.—plenum; 20—22 Man.—vinc.; 28—30 Plaut. ubi—voces.

---

9 turpido *L* B^A: turpitudo A^A D^A *E* || **11—12** *cf. 354. 18* (*s. v.* nota) || **12** sci L^1 (si *Cant.*[1]) || maculas (*om.* que) *codd. h. l.* (*corr.* L^2 H^2) || **13—15** *cf. 141. 15; 221. 34; 411. 27* || **13—14** in verrem actione II de suppliciis *Mu.* (II *iam add. ed. a. 1471*) || **16** Metire: *corr. Ald.*: Metiri * * * Metiri *Mu. post Quich.* || **17** et se *Mu.* (se *marg. Iun.*): est || tradidit: *corr. ed. princ.* || **20—21** *cf. 536. 19* || **22** vincuntur L^1 A^A || **23** mens *om.* A^A || **25** (atq.)—**26** *cf. 336. 15* || **26** primus *codd. utrobique.*

Lucilius lib. XXIX (54):

cohibét domi
maestús se Albinus.

|| Maestum, enectum fame. Lucilius lib. XXIX (119):

ventrem alienum
maestum fovere ex molito hordeo uti cataplasma. ||

MVTARE, derelinquere. Lucilius lib. XXVI (15):

míhi quidem non pérsuadetur púlices mutém meos.

|| Mutare, transferre. Lucilius lib. XXVI (30):

dóctior quam céteri
sís; has mutes áliquo tecum sártas tectas dítias.

|| Mutare, aliud pro alio accipere. Lucilius lib. XXVI (16):

públicanus véro ut Asiae fíam scripturárius
pró Lucilio, íd ego nolo et úno hoc non muto ómnia.

MOVERE manifestum est quam habeat significationem. || Movere, excludere. M. Tullius de Officiis lib. III (76): 'at qui quodam quasi veneno perficiat ut veros heredes moveat, in eorum locum ipse succedat?'

MEDITARI est discere, perdoceri. Plaut. Amphitryone (202):

prius ípse mecum etiám volo hic meditári. sic hoc próloquar.

|| Meditari, excogitare. Terentius in Andria (406):

venít meditatus álicunde ex soló loco.

13—16 Med.—alicunde.

31—33 *cf. 383. 21* || **32—33** c. d. m. *codd. 383*: c. et omnia aestus A^A: c. et domina aestus L^1: c. et domina maestus B^A || **34** innectum *L ante corr.*: iniectum A^A *L ex corr.* **34—36** *cf. 311. 28* (*s. v.* fovere) || **36** ex mamolito *L* A^A || **1** vergilius (virg.) lib.: (*corr. B*): Vergilius (Aen. III, 161) * * * Lucilius lib. *Mu.* || XXIII A^A || **2** publices *L* B^A: Publi, utei *Mu. vid. Smith.* (*Amer. Journ. Phil. XXII, 44*) || **5** has *scripsi*: asa *L* B^A: sa A^A: ac (?) *Mu.* || mutes *Quich.*: mittis (-tit *Gen.*[1]) mutes || satrafa acutia A^A: satra facta vitia *L* B^A: *corr. Duentzer.* (*propius esset* s. factas d.) || **6—8** *cf. 38. 3* (*s. v.* scripturarios) || **7** fiam ut scr. *codd. 38* || **8** nelo L^1 || **9** habet: *corr. ed. princ.* || **10—12** *cf. 403. 20* || **14** metum A^A || si A^A D^A || hoc pro hoc loquar A^A B^A.

INCIPIT PER N LITTERAM.

NOBILE ad dignitatem generis refertur. Sallustius (Catil. 5, 1): 'Lucius Catilina nobili genere natus fuit'. || Nobilis dicitur et notus. M. Tullius de Officiis lib. II (26): 'testis est Phalaris, cuius est praeter ceteros nobilitata crudelitas'. — Lucilius Satyrarum lib. VII (11):

Phryne nobilis illa, ubi amatorem inprobius quem.

Varro περὶ αἱρέσεων (400):

túm cóntremula áquilénta aput áltá
líttóra oreris ác nóbilis ómnibús relúcés.

Accius Diomede (283):

. . . me Argos réferam, nam hic sum nóbilis,
necuí cognoscar nóto.

Terentius Heautontimorumeno (227):

mea est potens, magnifica, sumptuosa, nobilis.

Vergilius lib. VII (563):

est locus Italiae medio sub montibus altis,
nobilis.

M. Tullius in Verrem || actione II (I, 63): 'oppidum est in Hellesponto Lamsacum, iudices, in primis Asiae provinciae clarum et nobile'. — Lucilius lib. XXIX (56):

tum illúd ἐπιφώνει, quód etiamnum nóbile est.

18—20 Nob.—notus; 30 Ter. mea—nobilis.

---

17 *om.* A^A || 18 (Nobilis *Bern. 347*[1]) | 19 lucilius $L^1 A^A$ || 20 Nobile $L^1 A^A$ | 21 nobilitata] nobilitas ac (*seq.* c) || 22 quam A^A | tu cum tremula *Gulielm. Verisim. III, 18* || 25 oriris: *corr. Lachm.* mobilis: (*corr. B*) | relucens B^A | 27 me argos *cod. Fest. 174*: me agros $L\,B^A$: agro (*om.* me) A^A || sum *cod. Fest.*: suam | 28 nec cui L | 30 pot. procax magn. *Ter.* || 2 iudices *codd. Cic.*: id (*i. e.* iudices?) L^1: id $A^A B^A$ | 4 epifoni (-itofo- L): *corr. I. Dousa*: ἐπεφώνει *Mu.* etiam tum: *corr. I. Dousa.*

352 M.

unde et n o b i l i t a r e n t notefacerent dictum est. Titinius Prilia (69):

magi' quaé famae obiectárent ne eam málefactis nobílitarent.

Accius Telepho (621):

nam is démum miser est, cúius nobilitas míserias nobílitat.

Pacuvius Duloreste (119):

hícine is est quem fáma Graia ante ómnis nobilitát viros?

NVMERO, ordine. M. Tullius de Deorum Natura lib. II (43): 'nihil est enim ut ratione et numero moveri possit sine consilio; in quo nihil est temerarium'.

Vergilius Aen. lib. III (446):

digerit in numerum.

|| N u m e r o significat cito. Accius Oenomao (503):

numero te expurgasti.

idem Antigona (143):

né istunc numero amíttas subitum oblátum.

Turpilius Demetrio (34):

numquám nimi' numero quémquam vidi fácere, quom facto
ést opus.

8—9 Accius is dem.—nobilitat.

---

5 unde ut *L* A^A: unde et B^A (*cum EB*) || notifacerent A^A (*cum E*): notificarent *L* B^A || 6 obiectaretur, | ne *Mu.* || 8 nam *Bentin.*: na: *om.* D^A || denum: *corr.* D^A (*cum G*) || 11 hecine is B^A || quam L^1 || fame gratia: *corr. Grotius*: formae gratia *Scal., Ciacconius* || nobilita A^A || fama Graii—nobilitant *Mu.* || 12 Numerum B^A || ordinem (-n̄ L^1, *i. e.* -ne?): (*corr. B*) || 13 ut] quod *codd. Cic.* || orationem et n. E^1: orationem (-n̄ L^1, *i. e.* -ne?) n. *rell.* || 16 s. c. *Me.*: significatio || 17 expurgat timor *cod. Fest. 170*: expugnat timor *O. Mueller.* || 19 istunc *Roth.*, numero *Σ*: istuc (-uae) numerum A^A: istum enumerum *L* B^A || subito *Voss.* || 21 quom *Mu.*: quam || fato *L* (*cum G*).

idem Lindia (150):

ego ínterim in turbá foras
subdúxi cum hac me, néque sat numero míhi videbar cúrrere.

Varro περὶ ἐξαγωγῆς (410): 'quid puer rogasset et petasatus capite adnuisset. ac discedens numero venire ait adulescentem'. — Afranius Privigno (270):

numero, † enepti pertímuistis cassám terriculam advérsarî.

Plautus Amphitryone (180):

numeró mihi in mentém fuit.

Varro Cato vel de liberis educandis (6): 'ut qui contra celeriter erant nati fere Numerios praenominabant: quod qui cito facturum quid se ostendere volebat, dicebat numero id fore; quo etiam in partu precabantur Numeriem, quam deam solent indigitare etiam pontifices'. || Numeros, modos. || Vergilius in Bucolicis (IX, 45):

numeros memini, si verba tenerem.

M. Tullius de Officiis lib. III (14): 'perfectum atque absolutum est et, ut idem dicunt, omnes numeros habet'.

NITI est conari sub ónere. Vergilius Georg. lib. III (172):

post valido nitens sub pondere faginus axis
increpat.

Cicero Tusculanarum lib. I (10): 'tum illud quod
«Sisýphu' versat saxúm sudans
niténdo neque profícit hilum»'.

---

5 Niti — on.; 6 Virg. val. — axis.

23—24 (me) *cf. 399. 20* (*s. v.* subducere) || **24** videbat: *corr. Me.* || **26** pietassatus (-iaet-) *L A*[A] || **28** (inepti *G*) || n. ó in. *Bue.*: *fort.* n. énecti || **30** inmentem (*i. e.* inmenentem) *L*[1]: inminentem *A*[A] || **32** numerias: *corr. L*[1] || praemoniebant *L*[1]*A*[A]: praemuniebant *B*[A] (*cum B*) || **33** quid se *Iun.*: quis (qui *E*) sine || **34** quo *scripsi*: quod: propter quod *Mu.* || Numeriam *Turneb.*: numeri et || **35** solet *A*[A] || -get- || etiam *del.* (?) *Mu.* || **1—2** *cf. 524. 13* || **3—4** *cf. 266. 7* || **7** instrepat *Verg.* || **8—10** *cf. 121. 4* || 8 II *codd. h. l.* || **9** sisyfius (sy-): (*corr. B*) || **10** illum *L A*[A].

353 M.

|| Niti, fultum esse. Lucilius lib. XXVI (19):

súmmis nitere ópibus, at ego cóntra ut dissimilís siem.

|| Niti etiam incumbere. Vergilius lib. VI (760):

ille, vides, pura iuvenis qui nititur hasta.

|| Niti rursum ambulare. Pacuvius Periboea (272):

ardua per loca, agrestia
trepidánte gradu nitítur . .

Vergilius Aen. *lib. II* (380):

pressit humi nitens.

Varro Pranso Parato (422):

contrá coactus cérvu' latratú canum
fertúr, bisulcis úngulis niténs humu.

|| Niti, volare. Vergilius Aen. lib. IV (252):

hic primum paribus nitens Cyllenius alis
constitit.

NARE est natare. Vergilius lib. VIII (651):

et fluvium vinclis innaret Cloelia ruptis.

|| Nare rursum volare. Vergilius Georg. lib. IV (58):

hinc ubi iam emissum caveis ad sidera caeli
nare per aestatem liquidam suspexeris agmen.

11—12 Niti—op.; 13—17 Niti—nit.; 23—26 Niti—nat.; 28 vel volare.

---

12 summi *L* A^A B^A: summis D^A (*cum E B*) || nitere *marg. Iun.*: nitire (niti D^A: nitinere *G*) || **13—14** *cf. 446. 25* || **14** videns L^1 A^A || **16—17** agrestia tr. *Voss.*: agresti ac tr. D^A: agrestia ac tr. *rell.* || **17** trepidanti D^A || **18—19** *cf. 365. 34* || **18** lib. II *om. codd. h. l.* || **20—22** *cf. 488. 5* (*s. v.* humu) || **21** servus *codd. utrobique*: *corr. Turneb.* || latrato B^A (latro *G*): latrantu L^1 || **22** nitens *om.* B^A || humo *codd. h. l.* || **23—25** *cf. 272. 31* || **24** cyllenos (ci-) L^1 A^A || **29** caveris A^A (*non B*) || **30** agmen * * * *Mu.*

|| Natare iterum trepidare. Vergilius Georg. lib. IV (496):

conditque natantia lumina somnus.

NECESSITVDO est adfinitas. Sallustius in Iugurtae Bello (80, 6): 'etiam antea Iugurtae filia Boccho nupserat; verum ea necessitudo *apud Numidas Maurosque levis ducitur*'. | Necessitudo, necessitas. — Sallustius in Catilina (58, 19): 'praeterea necessitudo, quae etiam timidos fortis facit'. — idem [in] Iugurta (48, 1): || 'coactus rerum necessitudine statuit armis certare'. — Varro Modio (316): 'asse vinum, asse pulmentarium, secundas, quo natura aurigatur, non necessitudo'. — Sisenna Hist. lib. IV (98): 'id me neque metu neque calamitatis necessitudine inductum facere'.

|| Necessitas, vis quaedam quae alterum cogere invitum potest, ut plerumque. || Necessitas, affinitas: unde et hoc iure coniuncti necessarii appellantur. C. Caesar, cum Plautiam suasit rogationem: 'et quidem mihi videtur pro necessitate non labore, non opera, non industria defuisse'.

NOMEN est proprium vocabulum singulorum. Vergilius lib. VII (337):

cui nomina mille,
mille nocendi artes.

et V (564):

nomen avi referens Priamus.

31—1 Nat.—certare; 6—8 Nec.—app.; 11 Nom.—sing.

---

31 III A^A || 34 baccho $L^1 A^A$: Bocchi *Sall.* || 35 (nec.)—37 (praeterea) *om. codd. suppl. N. Faber apud Me.* (*ex parte corr. Gen.*^{3} verum ea necessitudo Necessitudo necessitas sall. in catil. praeterea necessitudo quae etiam tim. fort.) || 38 in *add.* B^A (*seq.* iu) || 2—3 *cf. 70. 10* (*s. v.* aurigatur) || 3 quoi *Mu.* || adrigatur L^1: arrigatur B^A || 9 C. *om.* A^A || 9—10 equidem mihi videor pro nostra nec. *Gell. XIII, 3, 5* || 12 tibi nom. *Verg.* || 14 et V *Me.*: et ut | 15 nomen (-min L^1) abire ferens (ref. *Gen.*^{1}) primos $L^1 A^A$.

|| Nomen, decus, dignitas. Vergilius Aen. lib. II (558):
avulsumque umeris caput et sine nomine corpus.

NOTA dicitur probrum. Lucilius lib. XXX (28):
quem scis scire tuas omnes maculasque notasque.

|| Nota, signum. Vergilius Georg. lib. III (158):
continuoque notas et nomina gentis inurunt.

|| Nota, distinctio. Vergilius lib. V (87):
caeruleae cui terga notae.

NVDVM consuetudine sine tegmine dicitur. Vergilius lib. V (135):
nudatosque umeros oleo perfusa nitescit.

|| Nudum, insepultum. Vergilius lib. V (871):
nudus in ignota, Palinure, iacebis arena.

INCIPIT PER O LITTERAM.

OCCVPATVS, inpeditus; ut graece dicitur ἀσχολεῖ. id est: vacuus non est. Plautus in Amphitryone (fr. II): ||
erus Amphitryo occupatus.

Cicero Tusculanarum lib. I (5): 'ut, si occupati profuimus aliquid civibus nostris, prosimus etiam, si possumus, otiosi'. || Occupare est proprie praevenire. Cicero Tusculanarum lib. V (27): 'quod idem melioribus etiam verbis Metrodorus: occupavi te'. — Titinius Veliterna (145):
ergo óccupa forás exire, fóris ut praesit línteum.

16—27 Nom.—harena; 29—5 Occ.—occupavit.

18—19 *cf. 350. 11* (*s. v.* macula) || **19** sci sc. L^1: vis sc. D^A || **21** continuo (*om.* que) *L* B^A || **22** uerg. georg. lib. A^A || **26** sepultum A^A || **28** *om.* A^A || **29** ascoli: *corr. Iun.* || **29—30** id est v. n. e. *secl. Mu.* || **4** quo A^A || **5** occ. te *Cic.*: occupauit || **6** erga A^A || foras *L* B^A || praessit (praes sit) A^A (*cum E*) || ex. at ori prae sit *Mu.*

Vergilius lib. XII (299):

et venienti Ebyso plagamque ferenti
occupat os flammis.

Accius Eurysace (380):

quem ád modum inpetum óccupemus fácere ultro in regém . .

idem Tereo (649):

set nísi clam regem auférre ab regina óccupo
puerúm.

Turpilius Thrasyleone (212):

cesso óccupare et me ín conloquium cónferre horum? . .

Ennius Hectoris Lytris (139):

Hectór vei summa armátos educít foras
† castrisque castra ultro iam ferre occupat. †

Pacuvius Duloreste (148):

"ís quis est?" — "quì té, nisi illum tu óccupas, letó dabit."

Varro Synephebo, *περὶ ἐμμονῆς* (513): 'crede mihi, plures dominos servi comederunt quam canes. quod si Actaeon occupasset et ipse prius suos canes comedisset, non nugas saltatoribus in theatro fieret'. — idem Eumenidibus (145): 'priusquam responderem, foris

---

22—25 Varro crede—fieret.

7—9 *cf. 369. 2* || 7 XV A^A || 8 veniente *codd. h. l.* || 12 item L^1 || 12—13 Tereo, sed *Iun.*: pereos et || 13 clam egem (*Gen.*) *vel* cl. regem (*B*) A^A: clam regem *E*: clamoris regem *L* B^A: clamaris r. *Both.* || autferre *L* || regna A^A: regiona *E* || (occupabo *B*) || pu. ab reg. occ. *Both.* || 18 Hector vi *Me.*: haectorei (-ii L^1) || in foras: f. *Iun.* || 19 castras ult. *Mu.* || Troiana inferre o. *Bue.*: u. iam inf. o. *Mu. post Me.*: u. conferre o. *Voss.*: Troiani inf. occupant *Havet.* || 21 te nisi illum *Voss.*: tunc si illum (sullum A^A) || dabis: *corr. Scriver.* || 23 quos si *Mu.* || 24—25 comedisset et non nugasset s. *L* B^A.

nescio quis occupat res indicare'. || Occupare est rursus detinere. Plautus Epidico (298):

átque id non decem óccupatum tíbi erit argentúm dies.

Pacuvius Atalanta (72):

sempér satis agere, ut né in amore animum óccupes.

M. Tullius de Officiis lib. I (57): 'et in ea funditus delenda occupati sunt et fuerunt'. — Vergilius Georg. lib. IV (439):

manicisque iacentem
occupat.

Varro Eumenidibus (142): 'cum in eo essem occupatus atque in schola «curarer», ut scribit Scantius, «horno per Dionysia»'. || Occupare est etiam invenire, || tenere vel possidere. Plautus Trinummo (1135):

fámiliam optimam óccupavit.

Vergilius Aen. lib. VI (424):

occupat Aeneás aditum custode sepulto.

M. Tullius Philippicarum lib. XIII (12): 'agri Lucani possessiones occupavit'. — M. Tullius in Hortensio (15): 'et paulum agelli occupavisse'. || Occupare, est conlocare. Pomponius Pictoribus (115):

quae túleram mecum mília decém victoriáta
in Graéca mercede ílico curávi ut occupárem.

---

27 Occ.—det.; 33—34 Virg. man.—occ.; 1—2 Occ.—poss.; 5 Virg. occ.—sepulto.

---

27 necscio A^A (*non B*) || quid A^A || 28 decet (*cum codd. Pl.*) || 30 semper sat *Both.*: super satis || in am. *Both.*: in mare || 32 delendo A^A || et sunt et f. *codd. Cic.* || ferunt || 35—1 *cf. 121. 9* (*s. v.* hornum) || 35 esset *codd. h. l.* || 36 sola B^A || 3 -mas || 6 agriculani A^A || 8 agelli *E*: angelli A^A: macelli *L* B^A || est *om.* B^A || 9 tuleram (*B*) *vel* uleram (*Gen.*) A^A || victoriatum *Iun.* (*del.* in) || 10 merce id (?) *Bergk. Symbol. I, 66* || -ret L^1.

M. Tullius in Verrem actione II (I, 91): 'praeterea pecunias occuparat apud populos et syngraphas fecerat'.

OPINIO est fama. M. Tullius ad Caesarem iuniorem lib. I (fr. 10): 'erat opinio bona de Planco, bona de Lepido'. || Opinio, suspicio. Varro Eumenidibus (146): 'qui omnes, me bilem atram agitare clamitantis, opinionem mihi insaniae meae confirmant'. — Accius Eurysace (377):

opinione factum est, quanto minus
stirpem édocebant, tánto ut faremúr magis
eos ésse.

M. Tullius de Officiis lib. III (11): 'qui primum haec natura cohaerentia opinione distraxissent'. || Opinio, spes, opinatio. M. Tullius ad Caesarem iuniorem (28): 'posthac quod voles a me fieri scribito; vincam opinionem tuam'. — idem de Officiis lib. II (46): 'opinionem adferunt populo eorum se similes fore quos sibi delegerint ad imitandum'. — Varro Endymionibus (108): 'sic ad vos citius opinione vertilabundus miser decidi'. — Sisenna Hist. lib. IV (102): 'Popaedius opinione frustrata'.

OBSCENVM est inmundum. Vergilius Aen. lib. III (241):

obscaenas pelagi ferro foedare volucres.

M. Tullius de Officiis lib. I (104): 'alter ne libero quidem, si rerum turpitudo adhibetur aut verborum ||

11—14 M. Tull. praet.—deplanatio bona; 15 Op. susp.; 17 Accius op. f. est; 21—22 Op. sp. op.; 26—27 Varro sic—dec.; 28 Obsc. e. inm.; 30—2 M. Tull. si—reiurant.

---

14 plancio (-tio) *A*^{A} *L* *B*^{A}: planatio *D*^{A} (*cum B*): *corr. Me.* || 15 *cf. 242. 30* (*s. v.* atrum) || 16 me bimatram *codd. h. l.* || confirmant *Gen.*^{3} *E*^{1} *ut vid.*: -mam *L* *A*^{A} (-mani *B*) *B*^{A} || 17 ut quanto m. *Voss.*: q. mitius *Bue.*: q. illi m. *Mu.* || 18 edocebant *Mu.*: edocabant *L*^{1} *A*^{A}: educabant *B*^{A} || ut reremur m. *Iun.*: uteremur m. (-remmurmuragis *L*^{1}) || 20—21 *cf. 287. 13* || 21 hic *codd. h. l.* || 23 scripto: *corr. Me.* || unicam *A*^{A} || 24 tuam—opinionem *om. A*^{A} || 25 sit sim. f.: *corr. H*^{3}: f. se sim. *codd. Cic.* || sibi ipsi *codd. Cic.* || 27 decidit *D*^{A}: -dis *L*^{1} || opinio *A*^{A} || 29 foedere *L*^{1} *A*^{A} || 31 turpido *L*^{1} || turpitudini adh. verb. *Cic.*

obscenitas'. || Varro Agathone (10): 'pueri obscenis verbis novae nuptulae aures returant'. || Obscenum, vitabile. Vergilius Aen. lib. III (367):

obscenamque famem. quae prima pericula vito?

idem lib. XII (875):

ne me terrete timentem,
obscaenae volucres.

Accius Astyanacte (171):

nunc, Cálcha, finem réligionum fác, desiste exércitum
morári nec me ab dómuitione arcére tuo obsceno ómine.

Cicero Tusculanarum lib. V (94): 'nam et obscenas voluptates, de quibus multa ab illis habetur oratio'. || Obscenum significat et male dictum. Accius Oenomao (508):

vos íte actutum atque ópere magno edícite
per úrbem, ut omnes qui árcem Alpheumque áccolunt
civés ominibus faústis augustam ádhibeant
favéntiam, ore obscéna dictu ségregent.

Lucilius lib. XXIX (57):

deûm réx avertat vérba obscena . . .

30—2 M. Tull. si—reiurant; 12—13 Obsc.—dictum; 19—30 Lucil. deum—prosequere.

1—2 *cf. 167. 5* (*s. v.* returare) || **2** ret. *Iun.*: redurant *Gen.*^{3}: res durant *E*: reiurant A^A D^A: restaurant *L* B^A || **3—4** *cf. 364. 1* || **8—9** astianactet (-cte B^A) hunc aicaispinem regionum fac ac desisset ex.: nunc (*Grotius*: tu *Mu.*) Calcha (*Quich.*) finem (*Baehrens.*) religionum (*Voss., Both.*) fac, desiste (*Baehrens.*) ex. || Acaiis (*i. e.* Ach.) *Stowasser* (*Arch. Lat. Lex. I, 445*) || **10** ac med *Mu.* || domutioñ *an* domuictoñ *inc.* L^1: domuictonem A^A: domuitionem B^A || tu obs.: *corr. Mu., Ribb.* || homine (homine et ne L^1) || **11—12** II una et o. voluntates || **12** habet || **13** male dictum D^A (*cum* B G^1): maledicum *rell.* || **14** actum A^A || **15** arcem (*Bentin.*) Alpheumque (*Kießling.*): arcana asteumque: arcem hanc astuque *Quich.* || **16** omnibus: *corr. Iun.* || adhibent *codd. h. l.* || **16** (aug.)—**17** *cf. 205. 2* (*s. v.* favor, fem.) || **17** faventius A^A || dictu E^1: dicti L^1 A^A: dicta B^A || **19** d. r. a. verba *Turneb.*: deum rixavertat verba *E* (*cum* H^1): deum rixa vertat vertat verba *rell.*

OBITVS significat mors vel occasus. Vergilius Georg. lib. I (257):

nec frustra signorum obitus speculamur et ortus.

| Obitus rursus adventus. Accius Antigona (138):

attát, nisi me fallít in obitu sonitús.

Turpilius Epiclero (66):

écquis ést, qui ínterrúmpít sermóném meum óbitú suó?

OMEN dicitur auspicium prosperum. Vergilius Georg. lib. IV (386):

omine quo firmans animum sic incipit ipsa.

|| Omen. adversa significatio. Vergilius lib. XII (72):

neve omine tanto
prosequere.

OLIM trinam habet significationem temporum: praeteriti. (Verg. Buc. X, 34):

meos olim si fistula dicat amores.

|| Olim temporis futuri. Vergilius Aen. lib. I (289):

hunc tu olim caelo spoliis Orientis || onustum
accipies secura.

Lucilius Satyrarum lib. XIX (3):

si tu illos fructus quaeras, adversa hieme olim
quîs uti possis ac delectare domi te.

Turpilius Philopatro (193):

deínde cum ad te rédierit res ólim post mortém patris.

19—30 Lucil. deum—prosequere.

---

20 mortem vel occasum *DA* || 23 favillit *L* || obitum: *corr. Palmerius* || in obitu f. *Mu.* || 26 et quis || istest *Mu.* || meum serm. *Grautoff.* || 27 formans: (*corr. B*) || 28 O. auspicium adversum significat *Mu.* || 32 *fort. secludend.* || 1 spiliis (-us) L^1 A^A || 4 si A^A: sic *L* B^A || 5 quis uti possis] defensorem ut per eum A^A (*ex v. 9*) || ac *I. Dousa*: hac *E*: haec *rell.* || domi te L^1: domine *rell.*

Afranius Suspecta (323):

núnc amatorem, ólim defensórem, ut pereamì, *mé* volet.

OPTARE est precibus a dis aliquid postulare. Vergilius Aen. lib. VII (273):

et reor et siquid [veri] mens augurat opto.

‖ Optare, eligere. Lucilius Satyrarum lib. XIX (9):

"aurum vis? hominemne habeas!" — "hominem? quid ad aurum?
quare, ut dicimu', non video, hic quid magno opere optem."

Sallustius Hist. lib. III (49): 'atque [cum] Curio laudatum accensumque praemiorum spe quibuscum optavisset ire iubet'. — Vergilius Aen. lib. III (109):

optavitque locum regno.

M. Tullius de Officiis lib. I (118): 'quaeque maiori parti pulcerrima videantur, ea maxime optant'. — Terentius in Eunucho (1056):

hoc si féceris,
quódvis praemiúm donum a me optáto.

Varro Marcipore (281): 'et Diogenes Cynicos, qui ab Alexandro rege iussus optare quid vellet se facturum'.

OFFENDERE est percutere. Turpilius Paraterusa (174):

caput [ut] offendi. adimere pol!

---

10 Opt.—post.; 12—13 Virg. et siquid—eligere; 20—23 M. Tull. quaeque—opt.; 26 Off. e. percutere.

---

9 nunc *Me.*: non ‖ amaterem (*ex* mat.) *L*: amatorum A^A ‖ defensorem A^A *v. 5*: defensor et A^A *h. v.*: defensore L B^A ‖ ut per eum volet: *corr. Mu.*: uti p. v. *Ribb.* ‖ **10** a dis *om.* D^A ‖ **11—12** *cf. 469. 15* ‖ **12** veri *add.* B^A ‖ **13** XXVIIII B^A ‖ **14** hominemne *Quich.*: hominem ‖ **15** quidam ma. L^1 ‖ **16** cum L B^A: *om.* A^A: eum *Ald.* ‖ Curio (*vel* Caepio) *Lips.*: cupio ‖ **17** spe A^A (*cum* E^1): spes L B^A ‖ quibuscum L B^A: quibus A^A ‖ **18** iuvet ‖ **21** videntur *Cic.* ‖ exoptant *codd. Cic.* ‖ **23** donum pr. *Ter.* ‖ **24** cynicos *Canterus*: quiamicos ‖ **27** caput o. A^A: caput ut o. L B^A ‖ ad limen pol *Pius.*

Lucilius lib. XXIX (44):

crus lápide? nihil est. crédam, si te offénderit.

Varro Marcipore (282): 'dein inmittit virile veretrum. ut flumen offendit buccam Volumnio'. || Offendere, laedere. M. Tullius de suppliciis, lib. VII (in Verr. II, v, 31): 'cum iste cum pallio purpureo parique tunica versaretur in conviviis cum mulieribus, non offendebantur homines in eo neque moleste ferebant'. — Lucilius lib. XXVII (53):

nam híc quidem
réditum talem pórtendebant néque alia in re † ulla ||
óffendere.

|| Offendere, invenire. Pacuvius Iliona (204):

quos égo, ita ut volui, offéndo incolumis.

Afranius Omine (228):

ea mémoriter, cum vénero, conf́ecta ut offendám . .

Quadrigarius Annali lib. II (36): 'inde postquam aliquantum recessit, offendit montem, loca munita, res omnes habentem, quae militibus opus sunt, ligna, aquam, pabulum'. — Terentius Eunucho (234):

offendi adveniens quendam mei loci atque ordinis
hóminem.

31—34 Off.—fer.; 2—3 Off.—incol.; 6—11 Quadr.—hom.

---

29 (n. em H^2 *mg.*) || caedam *Gerlach.* || **30** deinmittit: *corr. Oehler.* || **31** u. f.] in (*ita iam ed. a. 1476*) frumen *Scal.* || bol- || **32** lib. VII de suppl. *Mu.* || **33** cum *alt. om.* D^A (*cum B*) || **34** in conv. muliebribus *codd. Cic.* || offenderentur || **35** *fort.* hi || **36** re *ed. a. 1480*: mare || ulula L^1: *secl. Mu.* || *fort.* in me recula || **3** incolumitas A^A || **6—7** p. a.] pquantum L^1 || **7** l. invenit ea *Peter*: loco munitum *Mu.* || **8** habere: *corr. Mu.* || aqua D^A (*cum B*) || **9** et Ter. LB^A: et *om.* $A^A E^1 D^A$ || in Eun. B^A | **9—11** *cf. 270. 38; 324. 17* || **10** hodie adv. *codd. 270*: adv. *codd. h. l.* || ei (*praec.* m) A^A || l. hinc a. *codd. Ter.*

M. Tullius de signis (in Verr. II, IV, 64): 'quod nondum perfectum templum offenderant, neque ponere potuerunt'. — Lucilius lib. XXVI (33):

síquod verbum inúsitatum aut zétematium offénderam.

M. Tullius de Republica lib. I (59): 'sed imitor Archytam illum Tarentinum; qui cum ad villam venisset et omnia aliter offendisset ac iusserat. — Plautus Amphitryone (713):

eó more expertém *te* factam advéniens offendí domi.

Varro Sexagesi (491): 'Romam regressus ibi nihil offendi quod ante annos quinquaginta, cum primum dormire coepi, reliqui'.

OBSCVRVM est tenebrosum, sine lumine. Vergilius Georg. lib. I (428):

si nigrum obscuro conprenderit aera cornu.

|| Obscurum, ignobile. M. Tullius de Officiis lib. I (116): 'qui magna sibi proponunt obscuris orti maioribus'. || Obscurum, absconditum, latens. Vergilius lib. IX (244):

vidimus obscuris primum sub vallibus urbem.

OBSERVARE, suspicere, magnificare. M. Tullius de Officiis lib. I (149): 'sicuti aliquo honore aut imperio affectos observare et colere debemus'. || Observare, celare et intus retegere. Plautus Aulularia (15):

ubi is óbiit mortem quí mihi id aurum || crédidit,
coepi óbservare.

---

21 Obsc.—lum.; 23—25 Obsc.—lat.; 27—29 Obs.—retegere.

---

13 offenderent || **14** verbum *Gulielm.*: verum || ad z. (?) *Mu.* || **15** II || **18** o more (*praec.* e) *A^A* || experte (*om.* te) || factum *A^A* adv. tenebrosum off. d.: tenebr. *ad v. 21 transtulit Guietus* || **20** relinqui *L^1 A^A* || **21** tenebrosum *D^A*: *om. rell.* (*cf. ad v. 18*) || **23** II || **26** videmus *L A^A* || primam *codd. Verg.* || **27** suscipere *A^A D^A* || **27—29** *cf. 519. 33* || **29** (tegere *B*) || **29—1** *cf. 275. 11* || **1** is om. *A^A* || obit || credidi *L^1 A^A*.

|| Observare, cognoscere. Vergilius Aen. lib. II (753):

et vestigia retro
observata sequor per noctem.

|| Observare, curiose et suspicaciter circumspicere. Plautus Aulularia (53):

oculós ego tibi istos, ínprobe, ecfodiám tibi,
ne me óbservare póssis quid rerúm geram.

|| Observare, captare. Vergilius Georg. lib. IV (512):

quos durus arator
observans nido inplumis detraxit.

Lucilius lib. XXVII (4):

quódsi observas hóminem, qui pro cómmodo et regno gaúdeat.

Terentius in Andria (169):

pertérrefacias Dávum, observes fílium,
quid agát.

ORATORVM significantia manifesta est. || Oratores, legatos. Vergilius Aen. lib. XI (331):

centum oratores prima de gente Latinos
ire placet.

OCCVRRERE dicitur obvium fieri. Vergilius Aen. lib. VI (479):

hic illi occurrit Tydeus.

3—5 Obs.—sequor; 6—9 Obs. cur. circumsp.—possis; 10 Obs. capt.; 22 Occ.—fieri.

---

3 recogn. *Quich.* || 6 suspiciter: *corr. Mu.* || circumasaspicere $L^1 A^A$: circumaspicere B^A (*cum Gen.*^{2} *B*) *In archetypo syllabam* ac, *quae ex verbo* suspicaciter *exciderat, post illud* circum *intulerat corrector* || 8 improba *Pl.* || tibi *alt. om.* D^A || 9 perum A^A || 10 III $L A^A$ || 12 *cf. 288. 4* || 14 et re *Quich.* || gaudeas L^1: audeat *Iun.* || 18—20 Oratores—centum *om.* L^1 || 20 latino || 22 obviam D^A.

|| Occurrere, subvenire, commonere. M. Tullius de suppliciis (in Verr. II, v, 104): 'occurrebat illa ratio'.

OFFERRE, invenire. Lucilius lib. XXVI (88):

hómines ipsi hanc síbi molestiam últro atque aerumnam ófferunt:
dúcunt uxorés.

|| Offerre, adferre. Lucilius lib. XXIX (70):

ut núnc *in* hac re míhi opem atque auxilium ófferas.

|| Offerre, ostendere. Vergilius Aen. lib. VI (291):

strictamque aciem venientibus offert.

OBDVCERE, aperire. Lucilius lib. XXIX (93):

vós interea lúmen auferte átque aulaea obdúcite.

|| Obducere, tegere. Vergilius in Bucolicis (I, 48):

obducet pascua iunco.

ORARE est precibus poscere. M. Tullius Verrinarum in Divinatione (3): 'rogare et orare, ne || eos supplices aspernarer'. || Orare, agere. M. Tullius de Officiis lib. III (43): 'ut veram amici causam esse malit; ut orandae litis tempus, quoad per leges liceat, accommodet'.

OPPIDO, valde. Plautus Amphitryone (299):

óppido interii! óbsecro hercle, quántus *et* quam válidus est!

OBPETERE, obcumbere, mori. Vergilius Aen. lib. I (95):

quîs ante ora patrum Troiae sub moenibus altis
contigit obpetere.

24—27 Occ.—off.; 29 Off. adferre; 31—35 Off.—tegere; 7—10 Obp.—incidere.

---

26 XXVII A^A || 28 *cf. 373. 2* || 29 (O. efferre *G*) || 30 in *add. Quich.* || acremihi A^A || uti nunc acrem mihi op. (?) *Mu.* || 34 autferte L^1: (afferte *G*) || 35 Verg. *om.* A^A || 36 obducat B^A (*cum Verg.*) || 37—2 *cf. 383. 3* || 37—1 in Verrem Divinatione *Mu.* || 1 ne illos *Cic.* || 2—4 *cf. 244. 32* || 5 * * * Oppido *Mu.* || 6 interi obs. $L^2 A^A$: interio obs. $L^1 B^A$ || haecde L^1: herde A^A (*non B*) || et *om.* || 8 o ter quaterque beati quis *etc.* D^A.

|| Obpetere, incidere. Plautus in Asinaria (22):

atque ílla viva vívus ut pestem óbpetat.

OBESVM pro uberi et crasso saepius ponitur. Vergilius Georg. lib. III (80):

argutumque caput, brevis alvus obesaque terga.

|| Obesum, gracile et exile. Laevius in Carmine (8):

corpóre pectoreque undíque obeso, ac
mente éxensa, tardígenuclo
senio.

INCIPIT PER P LITTERAM.

PROPRIVM, diuturnum. Sisenna Hist. lib. III (45): 'tum subito tacuit; atque metu et suspicione propriam capere non poterat quietem'. || Proprium est suum uniuscuiusque. Vergilius lib. VII (331):

hunc mihi da proprium, virgo sata nocte, laborem.

Varro in Caprino Proelio (71):

unam virtutem propriam mortalibu' fecit;
cetera promisque voluit communia habere.

|| Proprium rursum significat perpetuum. Sisenna Hist. lib. IV (67): 'victoribus proprie spem, victis adversae

---

7—10 Obp.—incidere; 12—18 Obes. pro crasso—senis; 20 Propr. diut.; 22 Propr.—uniusc.; 25 Varro nam—fecit; 27 Propr.—perpetuum.

---

11 ut] et || oppetas *Pl.* || **12** uueri *L*: veri *A*[A] (*cum E*[1]) || **12—14** *cf. 239. 20* || **13** II *L A*[A] || **15** nevius: *corr. Me.* || **16** oboesso *L* || ac *del. Scal.* || **17** mente exsensa (ext.) *Gell. XIX, 7, 3*: merito (-ridito *L*[1]) exeso: *fort.* mento extenso || tardigenuclo *Mu.*: tardi (*add. L*[2]) ingenulo *L*: tardi ingenio *rell.*: tardigemulo *codd. Gell.* || **18** senis: senio obpressum *Gell.* || **19** *om. A*[A] || **21** atquem (adq.) m.: *corr. ed. princ.*: atque e m. (?) *Mu.* || **22** potuerat: *corr. ed. princ.* || **25** unam *Scal. Catal. 237*: nam || **26** cetere (cae.): *corr. ed. princ.* || haberi *Scal.* || **28** sepm *A*[A] || propriae spem virtutis, victis *Mu.*

fortunae maiorem formidinem obiecit'. — Plautus Cistellaria (Most. 225):

atque íllum amatorém tibi propriúm futurum in víta.

Vergilius lib. VI (871):

propria haec si dona fuissent.

idem lib. III (85):

da propriam, Thymbraee, domum.

Terentius in Andria (959):

ego deorum || vitam propterea sempiternam arbitror,
quód voluptates eórum propriae súnt.

Accius Armorum Iudicio (159):

nám non facile síne deûm opera humána propria súnt bona.

idem Medea (422):

fors dóminatur,
neque víta ulli propria ín vita est.

Lucilius Satyrarum lib. XVII (13):

cetera contempnit et in usura omnia ponit
non magna; proprium vero nil neminem habere.

M. Tullius de Republica lib. IV (5): 'et noster Plato magis etiam quam Lycurgus, omnia qui prosus iubet esse communia, nequis civis propriam aut suam rem ullam queat dicere'.

Afranius Vopisco (358):

di tíbi dent propria quaécumque exoptés bona!

---

30 Plaut. atque — vita; 1 — 2 Terent. ego — sunt; 15 Afranius dii — bona.

---

30 ullum A^A D^A || **33—34** *cf. 278. 31* || **34** thymbeae L^1 A^A || **1** s. esse a. *Ter.* || **2** voluntates || **4** non *om.* A^A || **7** neque vis ul. *Mu.* || (illi *G B*): ut illi *L ante corr.* || **9** contempni L^1 || **11—13** *post 361. 26 colloc. Quich.* || **13** e. c.] omnia L^1 || ullam queat dicere H^3 *ut vid.* E^1: ullaque (quae *L*) addicere (adiecere *L*) *rell.* || **15** pr. dent D^A.

Lucilius lib. XXVII (6):

cúm sciam nihil ésse in vita próprium mortalí datum.

PRAEVERTERE est praeterire. Vergilius Aen. lib. I (317):

volucremque fuga praevertitur Hebrum.

|| Praevertere iterum significat anteponere. Plautus Amphitryone (527):

ílluc redeundum ést mihi,
né me uxorem praévertisse dícant prae re pública.

|| Praevertit, revocat. Plautus Amphitryone (1068):

íbi me inclamat Álcumena; iam éa res me horrore áfficit;
erílis praevertít metus. adcúrro, ut sciscam quíd velit.

PROMITTERE est polliceri. Vergilius Aen. lib. II (96):

promisi ultorem et verbis odia aspera movi.

M. Tullius ad Caesarem iuniorem (29): 'promissa tua memoria teneas'. || Promittere etiam significat ad magnitudinem nutrire. Plautus Rudente (377):

capíllum promittam óptimum est incípiamque ariolári.

Vergilius Aen. lib. III (593):

promissaque barba.

18—20 Praev.—antep.; 26 Prom. e. polliceri; 29—31 Prom.—optimum.

17—18 datum est praeterire $L^1 A^A$ (*om.* Praevertere): datum est Praevertere praeterire B^A: *corr. Roth.* || 18—19 *cf. 307. 27* || **19** herbum $L^1 A^A$ *ut vid.* (herba *Gen.*[1]: hebrum *B*) || **23** Praeuerti r. A^A (*non B*): Praeueuertitur uocat *L* || **24** inclama A^A: -mar $L B^A$ || argumenta a (*om.* a $L B^A$) mea || **24—25** affiterilis A^A (*cum E*): affilebelis $L B^A$ || **25** praevertit *E*: praeberit *ex* praeperit L^1: praeberet A^A: praeuertitur B^A || sciam || **27** ultrorem $L^1 A^A$ || **31** incipiantque: *corr.* H^3 || aliolari $L A^A$ || **32—33** *cf. 130. 8; 330. 5* || **33** immissaque b. *codd. 130, 330* (*cum Verg.*). *illud* promissaque b. *Bucolicon 8. 34 legi monet Gerlach.*

Varro Modio (311):

quód tum erant in Graécia
comá promissa, rása barba, pállia
trahéntes.

PROTELARE est percutere, perturbare. Terentius || in Phormione (213):

né te iratus suís saevidicis díctis protelét . .

Sisenna Hist. lib. III (27): 'Romanos inpetu suo protelant, † prolettus persecuntur'. — Lucilius Satyrarum lib. VI (33):

quem neque Lucanis oriundi montibu' tauri
ducere protelo validis cervicibu' possent.

idem lib. XII (1):

hunc iuga mulorum protelo ducere centum
non possunt.

Cato Originum lib. V (103): 'sed protelo trini boves unum aratrum ducent'. || Protelare rursus adiuvare. Varro Cato vel de liberis educandis (22): 'remotissimum a discendo formido ac nimius timor et omnis perturbatio animi. contra delectatio protelo † ad discendunt'. || Protelare etiam excludere. Turpilius Lemniis (90):

proptér peccatum paúsillum indignýssime
patriá protelatum ésse saevitiá patris.

36—1 Varro coma—vel perturb.; 4—5 Sisenna Rom.—protelant; 17 Prot. eti. excludere.

---

35 quod te *L*[1] || 36 palla *L*[1] || 3 ne *om.* (*praec.* -ne) *A*[A] || 4 Romanus *L*[1] *A*[A] || 5 prolectus (prolettus *Gen. E*): proiectos *Iun.*: protelatos *Ursin.*, *Me.*[1] || *fort.* protelo persecuntur (*verba Nonii*) || 5 (Lucil.)—13 (ducent) *in finem lemm. transp. Mu.* || 8 duceri *A*[A] || cervibus *A*[A] || 13 (ducunt *G ante corr.*) || 15 ad discendum || nimus *E*[1] *ut vid.*: nismis *L*[1]: minus *A*[A]: nimis *B*[A]: *corr. Iun.* || 16 p. ad discedunt *B*[A]: protelat ad discendum *Ries.*: *fort.* protelo ad discendum trahit *vel* ducit || 18 pausillulum: (*corr. B*).

Sisenna Hist. lib. IV (69): 'duae cohortes de subsidio procedunt atque equites protelant'.

PRODERE significat deferre. Vergilius Aen. lib. II (127):

prodere voce sua quemquam aut opponere morti.

|| Prodere rursus differre vel excludere. Vergilius Aen. lib. I (250):

nos, tua progenies, caeli quibus annuis arcem,
navibus, infandum! amissis unius ob iram
prodimur atque Italis longe diiungimur oris.

Lucilius Satyrarum lib. V (45):

possisne elabi an *porro* prodenda dies sit.

Terentius in Andria (313):

. . . . ut áliquot saltem núptiis prodát dies.

|| Prodere etiam protendere vel edere. Vergilius Aen. lib. IV (230):

Italiam regeret, genus alto a sanguine Teucri
proderet.

M. Tullius de suppliciis in Verrem (II, v, 36): 'ius imaginis ad memoriam posteritatemque prodendam'. — et de Senectute (25): 'non accipere modo haec a maioribus voluerunt, sed etiam posteris prodere'. ||

PERICVLVM est salutis discrimen. Vergilius [Aen.] lib. III (367):

obscenamque famem. quae prima pericula vito?

20—21 Sisenna duae—protelant.

22—37 *fort. post 362. 37 collocand.* (*cf.* '*Non. Marc.*' *p. 74*) || **24** II $L A^A$ || **25** annues $L^1 A^A$ || **26** ira A^A || **29** porro *Donatus ad Andr. II, 1, 13*: *om.* || **31** aut (*praec.* a) || nuptis prodeat || **32** vel tradere *Mu.* || **33** r. et B^A || a *om.* A^A (*non B*) || **34** proderat A^A (*non B*): prodere *L* || **35—36** *cf. 541. 23* || **35** in Verr. de suppl. *Quich.* || **35—36** iussi magnis $L^2 A^A$: ipsimaginis L^1 || **36** prodendae *Gronov.* || **37** accepere $L^1 A^A$ || **1** salutis] sallustius $L A^A$ || **1—2** *cf. 357. 3* || **1** Aen. *om.* A^A || lib. III *om.* L^1.

Lucilius lib. XXIX (58):

adde álios omnes meó periclo ex órdine.

| Periculum, experimentum. Sisenna Historiarum lib. IV (91): ‘periclitantur tormenta ac tela multaque genera machinamentorum’. — M. Tullius de Republica lib. III (inc. 2): ‘sed ut ipsi suum animum periclitentur. [sum] vident quid se putent esse facturos’. — Terentius in Eunucho (476):

fác periclum in lítteris.

M. Tullius de Deorum Natura lib. II (161): ‘sicuti ex quibusdam stirpibus et herbis, quarum utilitatis longinqui temporis usu et periclitatione percepimus’. — Lucilius lib. XXIX (18):

cuius sei ín periclo féceris perículum.

Plautus in Amphitryone (914):

verúm periclitátus sum animúm tuum.

Sallustius in Catilinae Bello (2, 2): ‘tunc vero periculo atque negotiis conpertumst’. || Periculosum, maius et vehemens. M. Tullius de Officiis lib. I (83): ‘gravioribus autem morbis periculosas curationes et ancipitis adhibere coguntur’.

PRESSVM, subtile. M. Tullius in Hortensio (56): ‘quis te aut est aut fuit umquam in partiundis rebus,

---

21 Press. subtile.

---

7 machimentorum A^A (*non B*) || 8 ipsis s. $L\,A^A$ || suum *Me.*: seu || 9 sum *secl. Mu.* (*cf. v. 8*) || videantque quid *Me.* || 11—13 *cf. 219. 24* || 11—12 sicut lex A^A: sicut ex $L\,B^A$ (*cum codd. 219*) || 12 quorum *codd. h. l.* || 13 et *om.* A^A || percipimus $L^1\,A^A$ || 14 se A^A: si $L\,B^A$: sine *Francken.* || 17—18 tum demum per. *codd. Sall.* || 19 maius et $L\,B^A$: navis est A^A: molestum *Mu.* || 20 morbus A^A || periculo || adigere $L\,B^A$: adire A^A || 22 aut est *E ex corr.*: autem est *rell.* || futumquam L^1: stutumquam A^A || 22—23 rebus in def. *om.* A^A.

in definiundis, in explicandis pressior?' || Pressum, onustum, gravatum. Vergilius Georgicon lib. I (303):

ceu pressae cum iam portum tetigere carinae
puppibus.

|| Premere, defodere. Vergilius lib. X (296):

sulcumque sibi premat ipsa carina.

|| Premere, claudere. Vergilius lib. IX (487):

pressive oculos aut vulnera lavi,
veste tegens.

|| Premere, insequi, fugare. Vergilius Aeneidos lib. I (467):

hac fugerent Grai, premeret Troiana iuventus.

|| Premere, urgere. Vergilius Georgicon lib. III (413):

ingentem clamore || premes ad retia cervum.

et lib. VII (368):

Faunique premunt te iussa parentis.

|| Premere significat inniti cum pondere. Vergilius Georg. lib. IV (140):

et spumantia cogere pressis
mella favis.

idem lib. X (495):

et laevo pressit pede talia fatus
exanimum, rapiens inmania pondera baltei.

|| Premere rursum refrenare vel cohibere. Vergilius Aeneidos lib. I (54):

inperio premit et vinclis et carcere frenat.

23—25 Press. etiam hon. vel gr.—car.; 27 Prem. def.; 29 vel claud.; 32—1 Prem.—cervum; 10—12 Prem.—frenat.

---

28 sulcum quaesivi: *corr. E* (*cum B*) || 29—31 *cf.* 435. 5 || 31 segens $L^1 A^A$ || 33 gai A^A (*non B*) || 34 vergere $L A^A$ || 1 premens D^A (*cum B*) || et ret. $L^1 A^A$ || 2 VI: (*corr. B*) || 4 cum pedere A^A || 8 levem pr. pedem $L A^A$ || 9 exanimam $L A^A$: -mem *codd. Verg.* || pondere: (*corr. H^2 B*) || 11 I *om.* A^A (*non B*) (*seq.* i) || 12 p. v. (*om.* et) D^A: p. ac v. *Verg.*

365 M.

item (Aen. I, 63):

et premere et laxas sciret dare iussus habenas

idem lib. IX (324):

sic memorat vocemque premit.

|| Premere, tegere. Vergilius lib. IX (612):

canitiem galea premimus.

et lib. XI (257):

quos Simois premat ille viros.

Varro Modio (307):

capitís corona † uaccitis liuei †
face út labore flátili viridís premat.

|| Premere etiam removere vel excidere. Vergilius Georg. lib. I (156):

et ruris opaci
falce premes umbram.

|| Premere, occidere. Vergilius lib. IX (330):

armigerumque Remi premit.

|| Premere, adversari. Vergilius lib. X (375):

numina nulla premunt; mortali urguemur ab hoste
mortales.

|| Premere, calcare. Vergilius Aeneidos lib. II (379):

veluti qui sentibus anguem
pressit humi nitens.

---

17 Prem. teg.; 27 occ.; 32—34 vel calc.—nitens.

---

13 idem: *corr. Mu.* || 14 *cf. 340. 6* || premeret et *L A*[A] || 15 item: *corr. ed. Bas.* || 17 virg. georg. lib VIIII *A*[A] (*non B*) || 18 canit item *A*[A] (*non B*) || 22 caput his *Quich.* || bacis multis Liberi *Bue. post Oehler.*: *fort.* baculis oliveis || 22—23 fasciis (*Scal.*) niveis face | faciem ut *Mu.* || 23 premat *Iun.*: premit || 24 excindere *L B*[A] || 26 premis *L*[1] *A*[A] || 27 virg. georg. lib. VIIII *A*[A] (*non B*) || 33 sensibus *A*[A] (*non B*) || 34 *cf. 353. 19.*

|| Premere, deponere. Vergilius Georg. lib. II (346):

quod superest, quaecumque premes vergulta per agros.

PRETIVM, poenae exitum. Livius Achille (1):

sí malas imitábo, tum *tu* prétium pro noxá dabis.

|| Pretium dicitur quod re empta datur. Vergilius Aeneidos lib. IV (211):

urbem
exiguam pretio posuit.

Terentius in Eunucho (133):

prétium sperans ílico
prodúcit, vendit.

M. Tullius Verrinarum actione II (I, 7): 'et parentis pretium pro sepultura liberûm posceret'. — Lucilius lib. XXVIII (44):

nec parvo catulo pretio. ||

|| Pretium, pro praemio. Sallustius in Iugurtae Bello (16, 1): 'vicit tamen in senatu pars illa quae vero pretium aut gratiam anteferebat'. — Naevius Danae (8):

quín ut quisque est méritus, praesens prétium pro factís ferat.

Terentius in Andria (39):

quod hábui summum prétium persolví tibi.

Vergilius lib. V (111):

et palmae pretium victoribus.

Lucilius lib. XXX (56):

cuius vultu ac facie ludo ac sermonibu' nostris
verginis hoc pretium atque hunc reddebamus honorem.

35—36 *cf. 148. 19* || **37** poena, exemplum *Mu.* || **37—38** *cf. 473. 18* (*s. v.* imitat) || **38** tu *om. codd. h. l.* || dabit *codd. h. l.* || **46** in Verrem (?) *Mu.* || **48** catullo (capillo *Cant.*[1]): catulum *Mu.*: satullo *Loew. Opusc. 228* || **1** Pret. praemium *Mu.* || **5—6** *cf. 317. 27* || **9—11** *cf. 320. 27* (*s. v.* honor) || **10** ludis *codd. h. l.* || **11** reddimus *codd. h. l.*

PATIBVLVM est crux. Sallustius Hist. lib. III (9): 'in quîs notissimus quisque ex malo dependens verberabatur aut inmutilato corpore in prori patibulo eminens adfigebatur'. ‖ Patibulum, sera qua ostia obcluduntur; quod hac remota valvae pateant. Titinius Fullonibus (30):

sí quisquam hodie praéter hanc postícum nostrum pépulerit,
pátibulo hoc ei cáput diffringam.

PETERE significat poscere. Vergilius Aen. lib. VIII (9):

mittitur et magni Venulus Diomedis ad urbem,
qui petat auxilium.

Lucilius lib. XXVI (92):

férri tantum sí roget me, nón dem, quantum aurí petit.

‖ Petere, *repetere*. Vergilius lib. VIII (395):

quid causas petis ex alto?

‖ Petere, percutere, ferire. Vergilius in Bucolicis (III, 87):

iam cornu petat et pedibus qui spargat harenam.

‖ Petere, adpetere. Vergilius lib. VIII (405):

notumque petivit
coniugis infusus gremio per membra soporem.

‖ Petere, sequi. Vergilius lib. V (226):

quem petit et summis adnixus viribus urguet.

12—19 Pat.—posc.; 26—27 Pet.—harenam.

---

12 IIII *L BA* ‖ 13 et m. deperdens: *corr. Ald.* ‖ 14 in prori *Mu. post Carrio.*: inprobi (impr.): improbe *Lips. Op. III, 1229* ‖ emnens $L^1 A^A$: eminus D^A: eminens B^A (*cum B*) ‖ 16 remote *L* A^A ‖ 16—17 *cf. 217. 20* (*s. v.* posticum, neutr.) ‖ 17 siquis *codd. 217* ‖ et hod. $A^A L^2$ ‖ has *codd. 217*: hac *C. F. Mueller.* ‖ 18 defr.: effr. *Mu.* ‖ 19—20 *cf. 348. 13* ‖ 20 domedis $L^1 A^A$ ‖ 22—23 *cf. 382. 42* (*s. v.* rogare) ‖ 24 repetere *add. Mu.* ‖ 24—25 *cf. 237. 22* ‖ 27 spargit B^A ‖ 29 placidumque pet. *codd. Verg.*

Lucilius lib. XXVII (54):

rérum explorató́rem mittam, míserum mendicúm petam.

Petere, abducere. Vergilius lib. VI (395):

Tartareum ille manu custodem in vincla petivit. ||

|| Petere, inquirere. Vergilius lib. VIII (119):

Euandrum petimus.

|| Petere, eligere. Vergilius Georg. lib. IV (8):

principio sedes apibus statioque petenda.

|| Petere, obtinere. Vergilius Aen. lib. I (157):

quae proxima litora cursu
contendunt petere.

|| Petere, manere, expectare. Vergilius lib. IX (128):

Troianos haec monstra petunt.

|| Petere, cupere, adpetere. Vergilius Georg. lib. IV (218):

pulchramque petunt per vulnera mortem.

Lucilius lib. XXVI (90):

sín autem hoc vidént, bona semper pétere sapientém putant.

| Petere, tenere. Vergilius Aen. lib. III (93):

submissi petimus terram et vox fertur ad aures.

PROPTER significat eius causa. Vergilius Aen. lib. IV (320):

te propter Libycae gentes Nomadumque tyranni
odere.

5—7 Pet.—pet.; 10—11 Pet.—mort.; 16 Propt.—causa.

---

34 recum $L^1 A^A$ || explicatorem *L*: expilatorem A^A: expiratorem B^A: exploratorem E^2 || **36** uncla $L^1 A^A$ *ut vid.* (unda *Gen.*[1]: vincla *B*) || **4** incipio $L^2 A^A$ (*non B*) || stadioque $L^1 A^A$ || **5—7** *cf. 258. 20* || **7** contempnunt $L^1 A^A$ || **11** morem $L A^A$ || **13** putant *Iun.*: et putant: *fort.* exputant || **14—15** *cf. 390. 2* || **14** I $L A^A$.

[‖ Propter, alicuius rei causa. Varro Sesqueulixe (470): ‘quod Minerva propter stet, id significare eum propter doctrinam’.] ‖ Propter, iuxta. Vergilius Georg. lib. III (13):

et viridi in campo templum de marmore ponam
propter aquam.

Varro Cato vel de liberis educandis (36): ‘id quod postea verum esse adtestatast Fortuna, propter cuius aram ea hostia erat caesa’. — Terentius Adelphis (169):

nímium istuc abísti; hic propter húnc adsiste . . .

M. Tullius de Senectute (48): ‘sic adulescentia voluptates propter intuens magis fortasse laetatur; sed delectatur etiam senectus procul aspiciens’. — idem de Republica lib. I (17): ‘eum quoque ut salutavit, propter Tuberonem iussit adsidere’. — Varro Sesqueulixe (470): ‘quod Minerva propter stet, id significare eum propter doctrinam’. — idem Eumenidibus (165): ‘propter eam porticum situm erat dolium’. — Sisenna Hist. lib. III (22): ‘partem cohortium propter mare conlocat in litore’. ‖

PONERE est deponere. Vergilius Aen. lib. I (302):

ponuntque ferocia Poeni
corda volente deo.

---

21 Pr. iux.; 34—35 Varro propt.—dol.; 1—3 Pon.—corda.

19—21 Propter—doctr. *secl. Mu. cf. v. 32* ‖ **20** stet, id *Vahlen.*: stetit *codd. h. v.*: estet id *codd. v. 32* ‖ **21** IIII: (*corr. B*) ‖ **22** (tem —pon.) *cf. 368. 7* ‖ **24—25** Varro—esse *post v. 25* (caesa): *transp. Me.* ‖ **25** virum: (*corr. B*) ‖ adtestatas est (att.) (-ta est L^2) ‖ **26** mea haostia *L*: mea ha hostia B^A (*G*: eha hostia H^2) ‖ in Ad. B^A ‖ **27** stuc ‖ **28** -tiae: *corr. Gen.*[3] ‖ **29** intuens *Gen.*[3]: entum est (-tū ē) L^1: erentus est (*Gen.*[1]) *vel* -tur est (*B*) A^A: enetum est B^A (*habuit archetypus* entuēs, *i. e.* entuens) ‖ **30** etiam *om.* B^A ‖ procula asp. L^A ‖ eas aspiciens (aspectans, spectans) *codd. Cic.* ‖ **31** quodque ‖ **32—33** *cf. v. 19* ‖ **33** stet, id *Vahlen.*: est et id (it L^1) *codd. h. v.*: stetit *codd. v. 32* ‖ **36** conlocati L^1.

|| Ponere, consumere, comterere. M. Tullius (de Off. II, 2): 'mirentur in ea me tantum operae et temporis ponere'.
|| Ponere, constituere. Vergilius in Georg. lib. III (13):

templum de marmore ponam.

|| Ponere, servare. Vergilius in Georg. lib. III (403):

aut parco sale contingunt hiemique reponunt.

idem et in Aen. lib. I (26):

manet alta mente repostum
iudicium Paridis.

|| Ponere, desinere. Vergilius lib. VII (27):

cum venti posuere omnisque repente resedit
flatus.

PERNIX significat celer. Vergilius Georg. lib. III (92):

talis et ipse iubam cervice effundit equina
coniugis adventu pernix Saturnus.

Lucilius lib. XXVII (55):

fúimus pernicés, aeternum id nóbis sperantés fore.

|| Pernix, perseverans. Vergilius Georg. lib. III (229):

et inter
dura iacet pernix instrato saxa cubili.

PVLLVM est aetatis novellae. Vergilius Georg. lib. III (75):

continuo pecoris generosi pullus in arvis.

---

4 Pon. cons. committere; 6—8 Pon.—serv.; 13 vel des.; 16 Pern. sig. cel.; 18 Virg. coni.—Sat.; 21 Pern. perseverans; 24 Pull.—novellae.

---

4 conterere *L* B^A: committere A^A D^A || 5 mirenturque *Cic.* in ea me iam tum L^1 (*cum* H^2): (in eam etiam tum *G*) || 7 *cf. 367. 22* || 10—11 *cf. 349. 32* || 17 cervicem *L* A^A || 18 aventu L^1 A^A || 20 nobis *ed. princ.*: vobis || 23 *cf. 444. 13* || duo *L* A^A || strato (*corr. B*) *codd. h. l.*

|| Pullum, non album. Vergilius [in] Georg. lib. III (389):

ne maculis infuscet vellera pullis
nascentum.

[Titus] Livius (Odyss. 34):

vestis pulla porpurea ampla.

M. Tullius de signis (in Verr. II, IV, 54): 'in hac officina partem diei cum tunica pulla et pallio solebat sedere'. — Varro Sesqueulixe (462):

ubi nítidi ephebi, véste pulla cándidi,
modéste amictus† _ ∪ pascunt péctore.

PLAGAE sunt verbera. Vergilius Georg. lib. IV (301):

plagisque perempto
tunsa per integram solvuntur viscera pellem.

M. Tullius de suppliciis (in Verr. II, v, 140): 'plagis confectum dico a lictoribus tuis civem Romanum ante oculos || tuos concidisse'. || Plagae vulnera. Vergilius lib. XII (299):

et venienti Ebyso plagamque ferenti
occupat os flammis.

idem [in] Georg. lib. III (226):

multa gemens ignominiam plagasque superbi
victoris.

26—28 Pull.—nasc.; 31—32 M. Tull. in hac—sedere; 35 Plag. s. vulnera vel verbera.

---

26 in *om.* A^A || **29** Titus (*praec.* -tum) *del. Mu.* || **30** propure am. LA^A: purpurea am. B^A || **32** o. maiorem p. *Cic.* | tunicam L^1A^A || c. t. pulla sed. sol. et pallio *codd. Cic.* || **33** nitidiae foebi L^1: nitide foebi A^AB^A: *corr. Turneb. Advers. XXIX, 28* || puella A^A || **34** m. amicti *Palmerius*: modestiam intus *Oehler.* || **35** Plagas s. L^1A^A || III || **38—1** *cf. 268. 25* || **39** civem Rom.] P. R. (*pro* C. R., *ut in 268. 26*) || **2—4** *cf. 355. 7* || **5** in *om.* B^A.

M. Tullius de suppliciis (in Verr. II, v, 119): ‘atque etiam ipsi adulescentes cum Sextio de plaga et de uno illo ictu loquebantur’. ‖ Plaga, spatium inmensum. Vergilius Aen. lib. I (394):

aetheria quos lapsa plaga Iovis ales aperto
turbabat caelo.

Varro Lege Maenia (233):

nos ádmirantes, quód sereno lúmine
tonuísset, oculis caéli rimarí plagas.

‖ Plagae sunt et in retibus quibus capta inplicantur. Vergilius Aen. lib. IV (131):

retia rara, plagae.

M. Tullius de Officiis lib. III (68): ‘suntne igitur insidiae tendere plagas, etiamsi excitaturus non sis?’ PVTARE, colligere, conferre. Plautus in Aulularia (527):

itúr, putatur rátio cum argentário.

‖ Putare dicitur purgare, rarefacere. Vergilius [in] Georgicon lib. II (407):

finxitque putando.

---

10 Plag. sp. inm.; 16 Plag. etiam s. et—inpl.; 19—20 M. Tull. insidias t. plagis; 21 Put. coll. conf.; 23 Put. etiam purg.; 25 Virg. finx. putando.

---

9 ip. eti. *codd. Cic.* ‖ **10** ictulo (*om.* loq.) A^A ‖ Plagas sp. $L^1 A^A$ ‖ **13—15** *cf. 382. 14* (*s. v.* rimari) ‖ **13—14** legemaeniados adminianos (B^A *cum E*: adminiandos A^A: admaeniandos *L*) admirantes *codd. h. l.*: lege minia (menia) admirantes *codd. 382* ‖ **14** lumine *codd. 382*: ut inde *codd. h. l.* ‖ **15** tonuisset *Iun.*: tenuisset *codd. h. l.*: comuisset *codd. 382* ‖ caeci *codd. h. l.* **17—18** *cf. 378. 4* ‖ **19** IIII $L A^A$ ‖ **20** insidias D^A ‖ plagis **22** itur] tur (cur B^A) ‖ **23** in *add. L*: *om. rell.* (*cum E*) **24—25** *cf. 308. 24; 462. 5* ‖ **25** fingitque *Verg.* (*cum codd. 308, 462*).

|| Putare, aptare. Titinius Fullonibus (23):

da pénsam lanam; quí non reddet témperi
putátam recte, fácito ut multetúr malo.

|| Putare, animo disputare. Vergilius [in] Aen. lib. VI (332):

multa putans sortemque animo miseratus iniquam.

Ennius Thyeste (297):

ibi quíd agat, secum cógitat, curát, putat.

Caecilius Exsule (41):

non haec putas, non haec in corde versantur tibi?

Plautus in Amphitryone (592):

quo íd, malum, pactó potest nam? mécum argumentís puta.

|| Putare, aestimare. Terentius in Andria (141):

recté putas.

M. Tullius in Epistulis ad Caesarem lib. I (6): 'quod sapientis homines ac boni putant'. — Lucilius lib. XXIX (71):

pérge, amabo; ac sí potes, face dígnam me ut vobís putem. ||

PIARE dicitur impiare, contaminare. Vergilius lib. VI (569):

distulit in seram conmissa piacula mortem.

|| Piare, expiare, purefacere. Vergilius lib. VI (153):

duc nigras pecudes. ea prima piacula sunto.

---

37 Put. aest.; 1—3 Pi.—purefacere.

---

26 apertare L^1 || 27 adpensam *Madv. Adv. Crit. II, 664*: date p. *Iun.* || quae *Bergk.* || tempori || 28 putam A^A || facite: *corr. Both.* || miletur A^A: mulcetur *vir doct. ap. Me.* || male *Mu.* || 29 animo *secl. Mu.* || in *om.* B^A || III A^A (*non B*) || 30 multa ut p. *L* || iniqua *L* || 32 cogitet $L B^A$ || curat *Studemund.*: parat || 34 tibi] ti: (*corr. Cant.*[2]) || 36 potes *codd. Pl.* || meum || -tus A^A || putat A^A: putet $L B^A$ || 39 -larum *Mu.* || II *L* (*cum* H^2 *ut vid.*) || 40 *vel* -tes || *vel* -inis || 41 ambo A^A || potest *EB* || 1 imp. *om.* D^A || 1—2 *cf. 284. 11.*

‖ Piare, condere, consecrare. Vergilius lib. VI (379):

prodigiis acti caelestibus ossa piabunt.

PASSVM, perpessum. Vergilius Aen. lib. I (199):

ȯ passi graviora!

‖ Passum dicitur genus liquoris, quod ex uva passa cogitur. Vergilius in Georg. lib. II (93):

et passo sithia utilior.

‖ Passum, dispersum, solutum. Vergilius Aen. lib. I (480):

crinibus Iliades passis.

Terentius in Phormione (106):

capíllus passus, núdus pes, ipsa hórrida.

Caecilius Synaristosis (197):

heri véro prospexísse *se* eum *ex tégulis;*
haec núntiasse et flámmeum expassúm domi.

‖ Passum, extensum, patens: unde et passus dicimus, quod gressibus mutuis pedes patescunt. Ennius Annalium lib. X (364):

aegro corde, comis . . . .
. passis late palmis "pater" . . . .

passis ait palmis patentibus et extensis. Naevius Iphigenia (16):

pásso velo vícinum aquilone † hortum fér foras.

5—10 Pi.—cog.; 12 Pass.—sol.; 15 Ter. cap.—horrida; 19—20 Pass.—patescunt.

5—6 *cf. 243. 36; 436. 5* ‖ **11** et passus sit iautilior L^1: et passus sit lautilior A^A L^2 (*non B*) ‖ **12** dispessum *Mu.* ‖ **14—15** *cf. 198. 17* ‖ **17** se eum *Mu.*: eum (*praec.* -se): eum se *codd. Gell. XVI, 15* ‖ **17—18** ex teg.—flammeum *Gell.*: *om.* (*propter homoeotel.*) ‖ **18** haec nuntiasset *codd. Gell.*: ecnuntiasse et *Ribb.*, *Hertz.* ‖ *post hunc v. stant vv. 25—28* ‖ **20** patescant (?) *Mu.* ‖ **23** pass.—ext. *secl. Mu.* ‖ ait] late (*Gen.*[1]) *vel* aut (*B*) A^A ‖ **24** velo *Iun.*: vel hoc ‖ p. v. v. aquilonei hanc in portum *Mu.*: p. v. hinc i nunc, aquilo, Orestem e portu *Havet.*

PARCERE est veniam dare. Vergilius lib. VI (853):

parcere subiectis et debellare superbos.

Lucilius lib. XXX (123):

quanti vos faciant, sociis cum parcere possint.

|| Parcere, servare. Vergilius lib. X (531):

argenti atque auri memoras quae multa talenta,
natis parce tuis.

Lucilius lib. XXVII (31):

párcat illi málu', cui possit, cuí fidem esse † eximent.

PAX significantiam habet notam. Vergilius lib. VII (266):

pars mihi pacis erit dextram tetigisse tyranni.

|| Pax, venia. Vergilius in Aen. lib. III (261):

sed votis precibusque iubent exposcere pacem.

|| Pax, || propitiatio. Vergilius Aen. lib. III (370):

exorat pacem divûm.

PRAESTARE, facere. M. Tullius de Officiis lib. III (66): 'emptorem indemnem damno praestari oportere'. || Praestare dicitur consuetudine beneficium dare [M. Tullius]. || Praestare, exhibere. M. Tullius ad Caesarem iuniorem lib. I (fr. 11): 'tu si meam fidem praestiteris, quod confido te esse facturum'. — et de Officiis lib. III (65): 'nam cum ex duodecim *tabulis satis esset ea praestari quae essent* lingua nuncupata'. || Praestare, antecellere. Vergilius lib. XII (19):

o praestans animi iuvenis!

34—35 Pax—tyr.; 1—3 Pax—fac.; 6 vel exhib.; 9—10 Praest.—iuvenis.

25—28 *cf. ad v. 18* || 28 socii: *corr. I. Dousa* || conparcere (comp.): (*corr. B*) || 31 tus A^A: lus L^1 || 33 maius *L B^A* || cui prosit *Mu.* || esse existimet *Mu.* || 36—37 *cf. 324. 8* || 1—2 *cf. 460. 14* || 3 VI A^A || 4—5 ind. damno dare. M. Tullius. Praestare dic. cons. benef. praest. op. A^A || Praest. dic.—ben. dare *ante v. 3 colloc. Mu.* || 5 M. Tullius *secl. Mu.* || 8—9 tab.—quae ess. *om.*

Sallustius in Catilinae Bello (1, 1): 'omnis homines qui sese student praestare'. — Terentius Phormione (790):

. . . . . vír viro quid praéstat? . . . .

M. Tullius in Verrem, Siciliensi (II, II, 191): 'nimirum illi non ingenio solum his patronis, sed fortuna etiam praestiterunt'. — Lucilius lib. XXVII (XXVIII, 53):

si facie facies praestat, si corpore corpus.

M. Tullius de Officiis lib. II (5): 'quid enim est, per deos inmortalis! optabilius sapientia? quid praestabilius?' — et in Hortensio (66): 'itaque nec in philosophia cuiquam cessit et vitae gravitate praestitit'. — Varro Quinquatrubus (444): 'an hoc praestat Herophilus Diogenem?' Praestat, utile est. Vergilius Aen. lib. III (429):

praestat Trinacrii metas lustrare Pachyni.

Lucilius lib. XXX (36):

uti pecudem te asinumque ut denique nasci
praestiterit.

M. Tullius de Senectute (33): 'ne vos quidem Titi Ponti centurionis viris habetis: num idcirco est ille praestantior?'

PIVM dicitur misericors, religiosum. Vergilius Georg. lib. III (513):

di meliora piis!

13—16 Ter. vir viro—praest.; 22—23 Praest.—Pach.; 29 Pium d. religiosum.

---

16 XVII *Quich.* || **17** si facie facies *E*: si facies *rell.* || **19—20** praestantius *codd. Cic.* || **21** *cf. 69. 14* || **21—22** herofilius *codd. utrobique*: *corr. Iun.* || **22** diogene *codd. h. l.*: diogenis *codd. 69*: *correxi* (*Class. Rev. XVI, 50*) || utilius *Quich., Mu.* || est B^A D^A (*cum B*): esse L^1 A^A || **23** trinacri L^1 A^A: trinacria *rell.* || **25** te *Iun.*: tu || denique *Ald.*: dentique || **28** ponticem (-tificem A^A) turini (ponti centurionis H^3) || viri A^A: viri *ex* vi *L*: vires B^A || **29** misericors *E*: *om. rell.* || in bucolicis libro III (IIII A^A) *L* A^A || in Bucolicis (I, 70) * * * * idem Georg. lib. III *Mu.*

|| Pium, castum. Vergilius lib. VI (662):

quique pii vates.

PRAECIPERE est iubere vel monere. Vergilius || lib. XI (328):

ipsi numerumque modumque carinis
praecipiant.

et lib. IX (40):

namque ita discedens praeceperat optimus armis
Aeneas.

Terentius in Adelphis (433):

nam quid tu híc agas,
ubi, síquid bene praecípias, nemo obtémperet?

Lucilius lib. XXVI (8):

pórro amici est béne praecipere, Túsci bene praedícere.

M. Tullius de Officiis lib. III (13): ‘nec omnino quicquam de eo genere praecipiendum fuisse’. — et in Hortensio (41): ‘praecipiunt haec isti, set facit nemo’. || Praecipere, praevenire. Vergilius lib. XI (491):

exultatque animis et spe iam praecipit hostem.

et lib. VI (105):

omnia praecepi atque animo mecum ante peregi.

PVLSATVM significat percussum. Vergilius lib. VI (609):

pulsatusve parens aut fraus innexa clienti.

---

31 vel cast.; 18 Puls. s. percussum.

---

2 ipse A^A (*non* B) || **5** praeciperat $L^1 A^A$ || **8** namque tu A^A || **9** nemo] neme A^A || **11** Tusci b. pr. *Me.*: tueri bene praedicare || **13** deo gere A^A (*pro* gēre, *i. e.* genere) || de eo gen. quicq. *codd. Cic.* || fuisse. et *Me.*: fuisset || **14** istis et || **15** spetam $L A^A$ *ut vid.* (petam *Gen.*[1]) || **17** praecipiatque $L^1 A^A$.

M. Tullius de suppliciis (in Verr. II, v, 142): 'lictores circumsistunt valentissimi et ad pulsandos verberandosque homines exercitatissimi'. || Pulsatum, violatum. Vergilius lib. XII (286):

pulsatos referens infecto foedere divos.

PRODVCERE dicitur longius ducere. Vergilius Aen. lib. II (637):

abnegat excisa vitam producere Troia.

Lucilius lib. XXIX (60):

ét si retinere húnc voles,
si lóngius te próducturum et díutius.

M. Tullius de Senectute (46): 'conviviumque vicinorum cotidie conpleo; quod ad multam noctem, quam maxume possumus, vario sermone producimus'. — Varro Ὄνος λύρας (355):

valete et me palmulis producite.

|| Producere, prosequi. Vergilius lib. IX (486):

nec te, tua funera mater
produxi.

|| Producere, instituere. Terentius in Adelphis (314):

seni ánimam primum extínguerem ipsi, qui íllud produxít
scelus.

Lucilius || lib. XXVI (88):

dúcunt uxorés, producunt quíbus haec faciant líberos.

20—21 M. Tull. lict.—viol.; 24 Prod.—duc.; 33 Prod. pros.; 34—35 Virg. nec—produxi.

---

20 sex lict. *Cic.* || 21 ulentissimi A^A (*pro* ut., *i. e.* val.): violentissimi D^A (*cum B*) || 24 longus $L^1 A^A$ || 28 spe l. *Mu.* || 30 conpleto (compl.) $L A^A$: conplecto (comp.) $B^A E$ || 30—31 quod max. *L* || 31 (Varro)—32 *post v. 33* (pros.) *collocat Passerat.* || 32 valéteque et *Mu.* || 33 VIII $L A^A$ || 34 te *om.* $A^A D^A E$ || 35 *cf. 435. 6* || 36 Prod., inst. * * * Prod., gignere *Quich., Mu.* || 1—2 (ux.) *cf. 360. 26* || 2 faveant *Mu.*

373 M.

|| Producere, deducere. Terentius in Adelphis (402):

o, quin égomet produxi! . . .

|| Producere, foras ducere. Terentius Heautontimorumeno (144):

. . produxi ac véndidi . . . .

M. Tullius in Verrem, in Frumentaria (II, III, 63): 'quid opus est Lollio? *nemo hoc nescit;* nemo tuorum amicorum, nemo abs te productus, nemo interrogatus'. Lucilius lib. XXX (31):

producunt me ad te, tibi me haec ostendere cogunt.

PROLVVIES et INLVVIES significantiam habent parem. est enim inmunditia. Vergilius Aen. lib. III (216):

foedissima ventris
proluvies.

et (Aen. III, 593):

respicimus: dira inluvies.

Terentius in Heautontimorumeno (294):

pannis óbsita,
neclécta, inmunda inlúvie.

|| Proluvies, profusio. Terentius in Adelphis (985):

quod proluvium? haec subito largitas?

PROIECTVM dicitur dimissum, derelictum. Vergilius lib. VI (835):

proiece tela manu.

---

3 Prod. ded.; 6 Ter. produxi ac v.; 11—14 Prol.—prol.; 18—20 Ter. pannis—profusio.

---

4 qui *meliores codd. Ter.* || 5 foras *om.* A^A || in He. A^A || 7 in *del. Quich.* || 8 nemo hoc nescit *om.* (*propter homoeotel.*) || 11 et] set (*praec.* s) $L^1 A^A$ || 12 est enim D^A: est *rell.*: et est *ed. princ.* || 15—19 *secl. Mu.* || 16 *cf. 125. 27; 130. 7; 330. 5* || inluviis $L A^A$ || 17 in *om.* L^1 || 19 inmundis A^A || 20—21 *cf. 493. 14* || 21 quód p. quaé istaec subitast l. *Ter.*: q. p. quae ista haec subita est l. *codd. 493* || 22 VII: (*corr.* H^1) || 23 p. t. m.] proiecte (-tae) lanu $L A^A$.

* * * Vergilius in Bucolicis (I, 75):

non ego vos posthac, viridi proiectus in antro.

|| Proiectum longe iactum, extensum. M. Tullius de signis (in Verr. II, IV, 21): 'sed quod erat eiusmodi loco atque ita proiecta in altum'. — Vergilius [in] Aen. lib. III (699):

proiectaque saxa Pachyni
radimus.

M. Tullius de Republica lib. III (11): 'iustitia foras spectat et proiecta tota est atque eminet'. — et de Oratore lib. III (220): 'bracchium procerius proiectum, quasi quoddam telum orationis'. || Proiectum, subtractum. M. Tullius in Philippicarum lib. IV (fr. 1): 'quid hoc senatus consultum facit? clam te ex urbe proieceris'.

PRAESTRINGERE, obtenebrare. Plautus in Milite Glorioso (4):

praestríngat oculorum áciem in acie hóstibus.

|| Praestringere, attingere. M. Tullius || de signis (in Verr. II, IV, 105): 'ignoscite: rei magnitudo me breviter praestringere atrocitatem criminis non sinit'. || Praestringere, radere. M. Tullius in Philippicis lib. II (102): 'cuius quidem vomere portam Capuae paene praestrinxti'.

36—37 Praest.—oc. aciem; 1 Praest. comp. coll.; 2—4 M. Tull. rei—praestrinxi.

---

24 Proi., iacens, recubans *suppl. Quich.; lacunam sign. Mu.* || 26 longe actum A^A || 28 loco *om.* A^A || in *om.* A^A || 29 panni A^A || 31 III *Maius*: II || 32 expectat $L B^A$ || proiectat $L B^A$ || 35 sc̄ (*i. e.* senatus consultum) $L B^A$: sunt (s̄) A^A || qui hoc senatus consulto facto clam *C. F. Mueller.*: quid? hoc sen. cons. fuit, cur clam *Mu.* || fecit ut *Roth.* || proieceres *Mu., Roth.* || 36—37 *cf. 34. 21* || 1 att.] ingere A^A: compendiose colligere D^A || 2 me] ne (*om.* D^A) || 4 praestrinxi $A^A D^A$: -xisti $L B^A$: perstrinxisti *codd. Cic.*

POSCERE, accipere. Varro Parmenone (399): ‘in quibus partibus, in argumentis Caecilius poscit palmam, in ethesin Terentius, in sermonibus Plautus’. || Poscere significat petere. Vergilius lib. XII (82):

poscit equos gaudetque tuens ante ora frementis.

Plautus in Aulularia (336):

ubi síquid poscam usque ád ravim poscám prius.

Varro *Γνῶθι σεαυτόν* (206):

non súbsilis ac plaúdis, et ab Aráto posces ástricam corónam?

|| Poscere, provocare. Vergilius lib. VIII (614):

aut acrem dubites in proelia poscere Turnum.

M. Tullius prima secundae actionis in Verrem (66): ‘poscunt maioribus poculis’. || Poscere, adversari. Vergilius lib. V (26):

equidem sic poscere ventos
iandudum et frustra cerno te tendere contra.

PROFERRE, palam facere. Lucilius lib. XXVII (5):

proferat ergo iam, vester ordo scelera quae in se admiserit.

|| Proferre, protendere. M. Tullius de Republica lib. III (24): ‘sapientia iubet proferre opes, amplificare divitias’.

PENETRARE, cum vi ingredi, sicuti plerumque. || Penetrare, exire, proripere. Plautus Trinummo (276):

quo illic homo foras se penetravit aedibus?

25—26 Pen.—proripere.

5—6 ‘in q. p.?’ ‘in arg.’ etc. *Mu.* || **6** parmam *A^A* || **10—11** *cf. 164. 13* || **11** poscas u. *codd. h. l.* || **13—14** *cf. 135. 25* || **13** subsiliis (subtiliis *L*, *non E*) *codd. h. l.* (*in E*¹ *superscripta sunt et erasa* tunc cume non, *ut vid.*): *fort.* tun, † Écume †, | non || plaudes *codd. h. l.* || aratro *A^A* || poscis *Me.* || **15—16** *cf. 241. 6* || **22** proferam *Lachm.* || ego iam v. o. *Lachm.*: iam ergo o. v. *Mu.* || sc. or. *L*¹ || in te (?) *Mu.* || **24** prof. *om. A^A* || augere opes, ampl. div., prof. finis *cod. Cic.* || **25** sicut *A^A D^A* || **27** fortasse || ex aed. *codd. Pl.*

PARITER, ex aequo. Novius Decuma (14):

quód profanaví modo,
sí tris mensae sínt in aede, út pariter dispértiam.

Afranius Abducta (2):

dispertiantur ‖ patris † bona.

‖ Pariter, convenienter. Titinius Prilia (79):

ne tu istum edepol † media extulisti pariter ut dignus fuit.

‖ Pariter, similiter. Afranius Omine (226):

. . tibi in utráque parte póllet et paritér potest.

Pacuvius Niptra (248):

páriter te esse erga íllum video, ut íllum ted ergá scio.

Plautus Aulularia (21):

is ex se hunc reliquit, qui hic habitat filium,
paritér moratum ut páter atque avus eiús fuit.

POSTERIVS dicitur tardius vel secundo. ‖ Posterius, minus. Plautus in Asinaria (63):

postérius istuc dícis quam credó tibi.

POSTVLARE intellegitur apertissime quam habeat significantiam, ut est poscere. Terentius in Andria (189; 165):

álios mores póstulat.
dehinc póstulo ut nihil sít morae.

11—12 Post. dic.—minus.

---

29 profanari: *corr. Both.* ‖ **30** sint *Ribb.*: sim ‖ si tris menses absim, in aede *Bergk.* ‖ pariter ut *Both.* ‖ dispertiant *Bergk.* ‖ **1** partris L^1 ‖ *fort.* disp. pariter (par *in archetypo*) bo. ‖ **3** medica, extulisti *Bue.*: inedia extulisti *ed. a. 1476*: aedi exclusti *Mu.*: extulisti (expulisti?) (*om.* media) *Ribb.* ‖ ut d. f. *om. EB* ‖ **5** tibiis *Mu.* ‖ in utramque partem *Both.* ‖ **7** ted *Voss.*: te ‖ ut illunc erga te *Umpfenbach.* ‖ **9** qui hic nunc h. *Pl.* ‖ **10** avusque eius *Serv. in Georg. I, 189*: avusque huius *codd. Pl.* ‖ **15** id est p. *Mu.* ‖ **17** dehinc póstulo, sive aéquomst, te oro, Dáve, ut redeat iam ín viam * * * (165) si évenat, quod póstulo | in Pámphilo ut nil s. m. *Mu.*, *fort. recte.*

375. 376 M.

|| Postulare, velle. Plautus in Asinaria (506):

úbi piem pietátem, si istoc móre moratám tibi
póstulem placére, mater, míhi quo pacto praécipis?

idem Aulularia (589):

nám qui eri ex senténtia servíre servus póstulat.

PARET, obsequitur. Vergilius lib. I (689):

paret Amor dictis carae genetricis.

|| Paret, videtur, ostenditur. Vergilius lib. X (176):

cui pecudum fibrae, caeli cui sidera parent.

PORTENTA dicuntur quae aliquid portendunt, ut saepe. || Portenta, inania quaedam et inridenda. Cicero Tusculanarum lib. I (11): ‘aut quid negoti est haec poetarum et pictorum portenta convincere?’

PROTINVS ubicumque lectum est contra usum intellectus conmunis, quo statim significare creditur, positum invenitur ut sit protinus porro ac sine intermissione, continuo; quod iunctum tenus eius significantiam confirmat adverbii. Vergilius || namque in quocumque loco protinus posuit, sub hoc sensu intellegendum reliquit. et quoniam nonnulli veterum pro eo quod protinus est protinam vel protinis converterunt, exempla de his necessaria decerpenda sunt. Afranius Epistula (107):

. cómissatum prótenis rectá domum
digrédimur.

---

23 Par. obsequitur; 25—27 Paret—protendunt; 28—9 Port.—regionibus.

18—20 *cf. 151. 15* || **19** ubi opem *codd. h. l.* || si istuc (sistuc A^A) *codd. h. l.* || m. m.] memoratam *L* B^A || **20** postulam A^A (*non B*) || mater mihi *codd. 151*: martem tibi *codd. h. l.* || quo] quoque A^A || **22** ero *codd. Pl.* || **27** protendunt A^A D^A *ut vid. E* || **29** est *om.* D^A || **33** protinus *secl. Mu.* || **33—34** iter missione continua A^A D^A || **34** confirmet *Mu.* || **5** necessario *Carrio.*

Plautus in Astraba (fr. 15):

dare pédibus protinam sése ab his regiónibus.

idem Curculione praepositione addita (363):

óstium ubi prospéxi, exinde me ílico in protenám dedi;

quasi in longam fugam. — Naevius in Colace (35):

ubi vídi, exanimabíliter timidus pédibus protinam mé dedi;

id est pedibus longius fugi. Varro etiam de Lingua Latina lib. VII (107) vel protinam vel protinus continuationem vel praeteritae vel futurae longitudinis dicit. et tamen quoniam, ut mihi videtur, potest *esse* eius adverbii enuntiatio varia, significantia eius mutata pro locis exemplis testibus designanda est || Protinus, insequenter, deinceps.

Vergilius [in] Georg. lib. IV (1):

protenus aerii mellis caelestia dona
exsequar.

et (Aen. X, 561):

protinus Antaeum et Lucam, prima agmina Turni,
persequitur.

et (Aen. XI, 690):

protinus Orsilochum et Buten, duo maxuma Teucrûm
corpora.

et (Aen. III, 291):

protinus aerias Phaeacum abscondimus arces.

|| Protinus, iugiter et continue. Sisenna Hist. lib. I (6): 'nocte consumpta postero die per incertas vias Aeserniam,

---

28—9 Port.—reg.; 11—12 idem hostium—fug.; 13—14 Nevius ped.—fugi; 18—20 Prot. etiam ins. et deinc.—dona; 30 Prot.—continue.

8—9 astrauada (-ta *L*) dare: *corr. Iun.* || 10 positione *Mu.* || 11 conspexi *codd. Pl.* || in protenam *E*: protenam *rell.* || 13 timedus *LB*^{A}: tamedus *A*^{A} || 14 pedibus *del. Iun.* || 15—16 continuatione: (*corr. H*^{3}) || 17 esse *add. Quich.* || 19 in *om. A*^{A} (*cum E*) || VII *A*^{A} (*non B*).

inde Romam protenus profugerant'. — idem lib. IV (51): 'castra de planitie convertit in montes, ut crebro † ferculis protinus procedundo posset intra fines Aesculapiorum pervenire'. — Tubero Hist. lib. I (1): 'siquod a parentibus acceptum protinus antiqui memoriae tradiderunt'. — Vergilius lib. X (338):

huic frater subit || Alcanor fratremque ruentem
sustentat dextra; traiecto missa lacerto
protinus hasta fugit servatque cruenta tenorem.

idem (Aen. VII, 601):

mos erat Hesperio in Latio, quem protinus urbes
Albanae coluere sacrum.

et lib. III Aen. (414):

haec loca vi quondam et vasta convulsa ruina,
tantum aevi longinqua valet mutare vetustas,
dissiluisse ferunt, cum protinus utraque tellus
una foret.

et lib. IX (337):

felix, si protinus illum
aequasset nocti ludum in lucemque tulisset!

|| Protinus, statim. Vergilius Aen. lib. IV (196):

protinus ad regem cursum detorquet Hiarbam.

34—36 Tubero siquod—trad.; 5—6 Terent. mos—sacr.; 15—16 Prot.—Hiarbam.

---

32 profugerunt (?) *Mu.* || 33 de planitie *Iun.*: de paniae (-ie) || ut retro *Roth.* || 33—34 f.] per collis *Roth.*: per callis *Mu.* || 34 protinus *semel* L^1 B^A || Asculanorum *Iun.* || 35 antiquae: *corr. Me.* || 36 XII || 1 atcanor fratremquae rentem L^1 A^A || 3 ten.] tereñ A^A: terentius D^A || 7—8 (quond.) *cf. 341. 10* || 7 Aen. *del.* (?) *Mu.* || 12—14 *cf. 244. 14* || 12 VIII: (*corr. B*) || 15 III || 16 cursus *codd. Verg.* || hirbam L^1 A^A.

|| Protinus, longe, porro. Vergilius lib. VII (513):

cornuque recurvo
Tartaream intendit vocem, qua protinus omne
intremuit nemus et silvae insonuere profundae.

idem Vergilius lib. VIII (157):

nam memini Hesionae visentem regna sororis
Laomedontiadem Priamum, Salamina petentem,
protinus Arcadiae gelidos invisere finis.

|| Protenus, valde. Vergilius in Bucolicis (I, 12):

en ipse capellas
protinus aeger ago;

ut sit: animo et corpore valde aeger; aut si aliud enuntiat, refertur ad illud *ago*, ut sit: longe, porro ago. || at ipsum tenus, licet, ut positionem acceperit, ita significatione varietur, tamen maxime finem terminumque designat.

Vergilius in Georg. lib. II (1):

hactenus arvorum cultus et sidera caeli.

idem Vergilius lib. XI (823):

hactenus, Acca soror, potui.

idem Vergilius lib. X (210):

laterum tenus hispida nanti,
frons hominem praefert.

idem lib. II (553):

capulo tenus abdidit ensem.

29—32 Actenus licet—caeli.

---

20 contr. *codd. Verg.* || 21 Verg. *del. ed. princ.* || 23 laomedantiadem: *corr.* *E* (-ontiaden *B*) || 28 (s. et an. et *B*) || aegra (*Gen.*[1]) *vel* -ro (*Gen.*[2] *B*) ut (at *B*) A^A || 29 ago *add. Mu.* || si *L* A^A (*non E*) || 29—30 at ipsum tenus E^1 H^3: ad (at) ipsum actenus *rell.* || 30 ut praepositionem *L* B^A || 33 (id.)—34 *om.* *L* B^A (*non* E^1) || *cf. 268. 23* || 33 Verg. *del. Mu.* || 34 potu A^A (*non B*) || 35 idem *om.* L^1 || Verg. *om. ed. princ.* || XI || 37 *cf. 535. 25* || pefert A^A (*non B*): refert L^1 || 39 addidit A^A (*non B*): addit L^1.

idem Vergilius in Georg. lib. III (53):

et crurum tenus a mento palearia pendent.

idem Vergilius [in] Aen. lib. III (426):

et pulcro pectore virgo
pube tenus.

PLAGA, spatium amplissimum vel caeli vel ‖ agri. Vergilius lib. VII (227):

in medio dirimit plaga solis iniqui.

‖ Plagae rursum maculae retiales. Vergilius in Aen. lib. IV (131):

retia rara, plagae, lato venabula ferro;
Massylique ruunt equites.

‖ Plaga, aliquando pars lecti, aliquando omnis. Pacuvius Atalanta (46):

etsi metuo picta de plaga pallam;

ut sit plaga quem nunc dicimus clavum. — Varro Prometheo (434):

ebúrneis lectis ét plagis sigíllatis.

Afranius (412):

pallam fác cito,
Démea, et plagulám de lecto; péllis demitte órdine.

1—5 Plaga—ferro; 7—10 Plaga—sigillatis.

40—44 *secl.* (?) *Mu.* ‖ **40** Verg. in *om. Ald.* ‖ in *om. E* ‖ **42** Verg. in *om. Ald.* ‖ in *om.* A^A ‖ **2** in georg. lib. IIII *L* A^A ‖ **3** diremit *L* A^A ‖ **4—5** (pla.) *cf. 369. 17* ‖ **6** massyli querunt (quaer.) A^A (*non B*) B^A ‖ **8** pieta de A^A: pietate D^A (*cum Gen.*^{2} *B*) ‖ plaga palga pallam *L ante corr.*: (pl. palam L^2 H^3) palla plagam *Ribb.*: plaga (*del.* pal.) *Mu.*: *fort.* pl. fallam ‖ **9** quem *Me.*: quae (quam H^2) ‖ **12** palam ‖ fac cito *Neukirch.*: facito E^1: facto *rell.* ‖ **13** demet et A^A: demas et *quidam ap. Mu.*: deme meam et *Neukirch.* ‖ plagilam A^A ‖ dimitte: *corr. Palmerius* ‖ in ordine: *corr. ed. princ.*

PARVMPER, ut saepe, interim et parvo tempore. || Parumper, cito et velociter. Vergilius lib. VI (382):

pulsusque parumper
corde dolor tristi: gaudet cognomine terrae.

Ennius Annali lib. I (45):

te sane † neta precor, Venus, et genetrix patri' nostri,
ut me de caelo visas cognata parumper.

idem in eodem (I, 59):

indotuetur ibi lupu' femina, conspicit omnis;
hinc campum celeri passu permensa parumper
conicit in silvam sese.

INCIPIT PER R LITTERAM.

RESTARE dicitur superesse. Terentius in Andria (166):

restát Chremes,
qui míhi exorandus ést.

M. Tullius de Senectute (46): 'nec cum aequalibus solum, qui pauci admodum restant, sed cum vestra etiam aetate'. — Vergilius Aeneidos lib. II (70):

aut quid iam misero mihi denique restat?

|| Restare, resistere. Vergilius Aen. lib. IV (323):

hospes.
hoc solum nomen quoniam de coniuge restat.

M. Tullius de Finibus Bonorum et Malorum (V, 74): 'nullam quaerentes voluptatem Stoici restant'.

26—28 Rest.—est; 33 Rest. resistere; 37—3 M. Tull. null.—appellavit.

---

19 te nunc sancta *Columna*: te sale nata *Vahlen.*: *fort.* te sancta te g. *Vahlen.* || 20 cognata E^1: cognota $L A^A$: cognita B^A || 23 h. c. *Columna*: in campo || perm. *Columna*: praemens (pre.) || 25 *om.* A^A || 29—30 *cf. 236. 5.*

RELIGIO est deorum cultura. Vergilius Aen. lib. VII (II, 715):

religione patrum multos servata per annos. ||

|| Religiosos quoque dies infames vel infaustos lib. XI Conmentariorum Grammaticorum (fr. IV) Nigidius appellavit. — M. Tullius ad Atticum IX (5, 2): 'maiores nostri funestiorem diem esse voluerunt Aliensis pugnae quam urbis captae, quod hoc malum ex illo: itaque alter religiosus etiamnunc dies, alter in vulgus *ignotus*'. || Religio, metus vel sollicitudo. Varro *Ἀνθρωποπόλει, περὶ γενεθλιακῆς* (36):

non fit thensauris, non auro pectu' solutum;
non demunt animis curas ac religiones
Persarum montes, non atria diviti' Crassi.

Lucretius lib. I (62):

humana ante oculos foede cum vita iaceret
in terris, oppressa gravi sub religione.

Vergilius lib. VIII (349):

iam tum religio pavidos terrebat agrestis
dira loci.

Terentius in Andria (940):

dígnus es
cum tuá religione, ódium! nodum in scírpo quaeris . . .

37—3 M. Tull. null.—app.; 17—21 Ter. dig.—religiosi.

38—39 Verg. Aen. lib. VII (172) horrendum silvis et religione parentum, idem lib. II rel. patr. *Quich.* || 1 X A^A || 3 nono] non || 4 diem] viam B^A || alienis $L\,B^A$ || 5 quam] quod || orbis $L\,A^A$ || 5—6 alt.—alt.] aliter—aliter || 6 religiosos $A^A\,B^A$ || ign. *om.* || 8 non auris d.: auris *del. Iun.* (*ex v. 7 illatum, qui in arch., ut in* A^A, *sic scriptus est*: NON FITIHENS auris *etc.*): non animis d. c. *Scal.*: non acris d. c. (?) *Mu.* || demuunt L^1 || 10—12 *cf. 314. 30; 327. 1* || 11 fede B^A (*cum B*): fide $L\,A^A$ || 12 *in marg. asteriscum appos. Gen.*[3] || 18 odio D^A.

Lucilius lib. XXIX (95):

. . anno verténte dies
taetrí, miseri ac relígiosi.

M. Tullius de Officiis lib. II (51): 'item est habendum religioni, nocentem aliquando, modo ne nefarium inpiumque, defendere'.

RARVM consuetudine infrequens significat. Vergilius Aen. lib. IX (508):

qua rara est acies interlucetque corona.

M. Tullius de Officiis lib. I (136): 'sic ad hoc genus castigandi raro invitique veniamus'. || Rarum, electum. Vergilius in Georgicon lib. IV (130):

hic rarum tamen in dumis holus.

RVERE, decipi. M. Tullius de Officiis lib. III (54): 'si hoc non est emptorem pati ruere et per venditorem in maximam fraudem incurrere?' || Ruere rursum significat cadere. Vergilius Aen. lib. II (290):

ruit alto a culmine Troia.

M. Tullius de suppliciis (in Verr. II, v, 12): 'quae cum accidunt, nemo est quin intellegat || ruere illam rem publicam'. || Ruere, effundi. Vergilius lib. VI (44):

unde ruunt totidem voces, responsa Sibyllae.

17—21 Ter. dig.—rel.; 33—34 Ru. sign. cad.—Troia; 1—2 M. Tull. nemo—publicam.

19—21 *post v. 5* (ign.) *collocat Quich.*: *Terentiano exemplo Lucilianum praepos.* D^A || 20 uertentei *Mu.* (*troch.*) || 22—23 *cf.* *438. 3* || 23 ne *om.* $L\,B^A$ (*cum B*) || 27 sic *L ex corr.*: sit *rell.* || 28 veniemus *codd. Cic.* || 30 indulis holus B^A: ei (et *Gen.*[2]) indolis holus A^A (*non B*): *om. L* (*unius versus spatio relicto*) || 31 IIII $L^1 B^A$ || 32 est emptorem p. E^1: es temptore p. A^A: es tempore p. $L\,B^A$ || 32—33 et per errorem in *Cic.* || 34 a *om.* D^A (*cum B*) || 1 qui int. $L\,B^A D^A$ (*cum B*).

380 M.

idem Vergilius in Georgicon lib. III (I, 324):

ruit arduus aether.

|| Ruere, inruere sine cautela. Vergilius lib. X (811):

quo, moriture, ruis maioraque viribus audes?

Lucilius lib. XXX (113):

ruis hoc et colligis omnia furtim.

|| Ruere, eruere, levare. Vergilius lib. XI (211):

et confusa ruebant
ossa focis.

idem Aen. lib. I (84):

totumque a sedibus imis
una eurusque notusque ruunt.

|| Ruere, diruere, complanare. Vergilius Georgicon lib. I (104):

quid dicam, iacto qui semine comminus arva
insequitur cumulosque ruit male pinguis arenae?

Terentius in Adelphis (319):

céteros ruerem, ágerem, raperem, túnderem et prostérnerem.

|| Ruere, erigere, extollere. Vergilius *Georg.* lib. II (308):

et ruit atram
ad caelum picea crassus caligine nubem.

et Aeneidos lib. II (250):

vertitur interea caelum et ruit oceano nox.

|| Ruere, dividere. Vergilius Aeneidos lib. I (35):

spumas salis aere ruebant.

6—7 Ru.—aud.; 10 Ru. er. lev.; 14—20 Virg. tot.—prost.

---

4 Verg. *om. ed. princ.* || 4—5 lib. III (*470*) ruit aequore turbo, et lib. I ruit ard. aeth. *Quich.* || 8—9 *cf. 273. 28* (*s. v.* colligere, auferre) || 13 Aen. *secl. Mu.* || II: (*corr. B*) || 16—20 *Virgilii exemplum Terentiano postpos. D*[A] || 18 *cf. 164. 9* || 20 ceteros *H*[3]: ciceros *rell.* || 21 Georg. *add. ed. a. 1476* (*praec.* uerg.) || 24—25 *cf. 328. 21.*

RIGIDVM significat frigidum. Vergilius in Georgicon lib. II (316):

tellurem borea rigidam spirante moveri.

‖ Rigidum, erectum. Vergilius in Bucolicis (VI, 28):

tunc rigidas motare cacumina quercus.

et Georgicon lib. I (508):

et curvae rigidum falces formantur in ensem.

‖ Rigidum, durum. Vergilius Georgicon lib. III (363):

vestesque rigescunt
indutae caeduntque securibus umida vina.

RELATVM dicitur perlatum, dictum a M. Tullio ad Caesarem iuniorem lib. I (fr. 12): 'sed haec videbimus, cum legati responsa rettulerint'. ‖ Relatum, conversum. Vergilius lib. XI (425):

multa dies variusque labor mutabilis aevi
rettulit in melius. ‖

REDDERE, reponere. Plautus Mostellaria (108):

tÉmpestás venít,
cónfringít tégulás ímbricésque; ibí
dóminus índíligéns réddere áliás nevúlt.

‖ Reddere dicitur acceptum restituere. Terentius in Phormione (56):

siquís quid reddit, mágna habendast grátia.

‖ Reddere, facere. Lucilius lib. XXIX (61):

pluteós excudet téctaque et testúdines
reddét.

28—31 Rig.—querc.; 34 Rig. dur.; 37 Rel. d. perlatum; 39 vel conv.; 1—5 Redd.—rest.; 7—9 Redd.—reddet.

---

31 (tum *B*) ‖ **33** conflantur *Verg.* ‖ **35** rigent *L*: riguntur (*Gen.*[1]) *vel* rigentur (*B*) *vel* rigent (*Gen.*[2]) *AA* ‖ **36** (caed.—vi.) *cf. 272. 12* ‖ **37** dicitur *del. Quich.* ‖ **8** excutit: *corr. Mu.*[2]: excudit *Iun.*: excutiet *Mu.*[1] ‖ **9** reddit *Quich.*

381 M.

‖ **Reddi**, advehi. Vergilius lib. VI (18):
redditus his primum terris.

‖ **Reddere**, exponere et dare. Plautus in Aulularia (45):
tibi égo rationem réddam, stimulorúm seges?

REMI sunt navales pedes, sicuti plerumque. ‖ **Remos** remiges Vergili auctoritate possumus dicere, ut [in] lib. V (152):

quem deinde Cloanthus
consequitur, melior remis, sed pondere pinus
tarda tenet.

REFERRE, recensere. Vergilius in Bucolicis (VI, 85):
cogere donec oves stabulis numerumque referre
iussit.

‖ **Referre**, adscribere. Varro Eumenidibus (147): 'forenses decernunt ut Existimatio nomen meum in sanorum numerum referat'. ‖ **Referre** significat perferre, indicare. Vergilius Aeneidos lib. II (547):

referes ergo haec et nuntius ibis
Pelidae genitori.

Lucilius lib. XXVI (91):
† quód is intellegébar posse, † haúd ad paucos réttuli.

‖ **Referre**, ostendere. Lucretius lib. I (75):
unde refert nobis victor, quid possit oriri,
quid nequeat.

12—13 Redd.—redd.; 22—25 Ref.—ibis.

---

10 Reddere a.: *corr. Quich.* ‖ **12—13** *cf. 395. 18* ‖ **14—15** Remos rem. *E* (*cum* H^2 *B*): Remus *rell.* ‖ **15** remiges *E* (*cum* H^2): regis A^A: remigis *L* B^A ‖ in *om.* A^A ‖ **15—17** (cons.) *cf. 270. 13* ‖ **16** quam *codd. h. l.* ‖ **19** censere *L* A^A (*praec.* re): recensere B^A ‖ **19—20** (stab.) *cf. 265. 1* ‖ **21—22** *cf. 285. 28* (*s. v.* decernere) ‖ **23** in ins. *Popma* ‖ **24** sign.] dicitur D^A ‖ **27** XXXVI: (*corr. G B*) ‖ **28** quo is E^1: *fort.* quo (*sc.* ad populum), si ‖ -ebat *Ald.* ‖ nosse *F. Dousa*: *fort.* Persi ‖ haud aut p. E^1: aut p. A^A: ad p. L^1: haud p. B^A ‖ nosse me rem, haud p. *Mu.* ‖ **30** novus dictor ‖ qui p. A^A (*non B*): quis p. *L* B^A.

|| Referre, revocare. Vergilius lib. X (794):

ille pedem referens et inutilis inque ligatus
cedebat.

M. Tullius de signis (in Verr. II, IV, 65): 'cum iam satis perspexisse videretur, tollere incipiunt, ut referrent'. — idem de Officiis lib. II (77): 'uti eo, unde digressa est, referat'. — Plautus in Asinaria (158):

quo magi' te capessis, aéstus te in portúm refert.

|| Referre, reddere. Vergilius lib. || VIII (560):

o mihi praeteritos referat si Iuppiter annos,
qualis eram.

Lucilius lib. XXIX (49):

quod te íntromisi, grátiam referát mihi.

RIMARI dicitur scrutari, quaerere. Vergilius lib. XI (748):

et partis rimatur apertas.

idem lib. VII (507):

quod cuique repertum
rimanti, telum ira facit.

Pacuvius Atalanta (71):

cum incúltos pervestígans rimarém sinus.

Accius † Ilione (Pacuv. 203):

aut stágnorum humidórum rimarém loca.

32—33 Ref.—ref.; 38—1 Plaut. quo—annos; 5 Rim.—vel quaer.; 11 Pacuv. cum—sinus.

---

32 X *E*: XI *rell.* || 33 ligatos *A*[A] *L*[2] || 36 referent *A*[A] || 37 uti *Mu.*: ut in *A*[A]: ut *L B*[A] || 37—38 *cf. 247. 15; 266. 14* || 38 te in altum cap. *codd. 247, 266* (*cum Pl.*) || 4 referas *I. Dousa* || 11 rimare *E*[1] *A*[A]: inrimare *L B*[A]: rimarer *Voss.* || 12 accuius *L* (*non E*): Pacuvius *Roth.* || 12—13 Iliona ut *Mu.*: *fort.* Diome. aut || 13 hum. *Voss.*: humorem || loco *A*[A].

382 M.

Varro Lege Maenia (233):

. admirantes, quod sereno lumine
tonuísset, oculis caéli rimarí plagas.

|| Rimari, expleri. Vergilius lib. VI (599):

rimaturque epulis habitatque sub alto
pectore.

|| Rimari, inhabitare. Vergilius Georg. lib. I (384):

dulcibus in stagnis rimantur prata Cahystri.

RVMPERE significantiam habet manifestam. Vergilius lib. X (233):

rumpimus invitae tua vincula;

et plerumque. || Rumpere, defetigare. Terentius in Hecyra (435):

ut me ámbulando rúmperet.

Afranius in Epistula (127):

ego mísera risu clándestino rúmpier.

Lucilius lib. XXX (124):

quae quondam populo risu res pectora rumpit.

idem lib. XXVII (43):

. . contentúrum, cum me rúperint, summa ómnia
fécerim.

---

22 Rump.—man.; 24—25 Rump.—rumperet.

14—16 *cf. 369. 13* (*s. v.* plaga) || **15** nos adm. *codd. 369* || **16** ton. *Iun.*: comuisset *codd. h. l.*: tenuisset *codd. 369* || **18** r. oculis: (*corr. B*) || **21** rimatur $L^1 A^A$ || **23** rupimus *Verg.* || **24** ut pl. B^A || **25** me in amb. D^A || **26—27** *cf. 503. 17* || **27** miserisu A^A (miseri sub *B*, miser risu *Gen.*[2]): miso *codd. 503* || **29** populi . oris aures (-ris A^A): *corr. Madv. Adv. Crit. I, 73, Mu.*: populis ora, aures *Mu.*[1] || **30—32** *cf. 88. 12* (*s. v.* contenturum) || **31** contentu cum A^A: contemtum cum *L*: contemptum cum B^A || me ruperint (rump.) $L B^A$ (*cum codd. 88*): eruperint A^A: me ruperim *Iun.*

|| Rumpere, dissicere. Vergilius in Bucolicis (VIII, 71):
frigidus in pratis cantando rumpitur anguis.

|| Rumpere, retentum proferre, diu tacita dicere. Vergilius lib. X (63):

quid me alta silentia cogis
rumpere?

Terentius in Eunucho (550):
iámne rumpere hóc mihi licet gaúdium? . . . .

|| Rumpere, introire. Terentius in Eunucho (996):

césso huc intro rúmpere.

ROGARE, poscere. Lucilius lib. XXVI (92):
férri tantum sí roget me, nón dem, quantum aurí petit;
sí secubitet, síc quoque a me, quaé roget, non ímpetret. ||

Plautus in Asinaria (778):
spéctandum necui ánulum det néque roget.

|| Rogare dicitur deprecari, poscere. M. Tullius in Verrinis, in Divinatione (3): 'rogare et orare ne eos supplices aspernarer'. — Vergilius Aen. lib. VII (229):

litusque rogamus
innocuum.

|| Rogare, quaerere, scitari. M. Tullius ad Caesarem iuniorem lib. I (fr. 2): 'roga ipsum, quemadmodum ego eum Arimini acceperim'. — Terentius in Andria (123):

35—37 Rump.—rump.; 42 Rog. posc.; 3 vel deprecari; 8 Rog. quaer. scisc.; 9—10 M. Tull. roga—acceperim.

33—34 *cf. 311. 8* || 35—37 *cf. 182. 27; 237. 27* || 39 erumpere *Ter.* || licet mihi *Ter.*: mihi lacet *L* B^A: mihi iacet A^A: mihi placet E^1 || 42—43 *cf. 366. 22* (*s. v.* petere) || 44 sic q. *Gulielm., Fruter.*: si q. || 1—2 *cf. 402. 19* || 2 aullum *codd. h. l.* || 3 deprecare L^1 A^A: precari *Mu.* || poscere *secl. Mu.* || 3—4 *cf. 360. 37* || in Verrem Divin. *Quich.* || 5 aspernarer H^3 (*cum codd. 360*): -ret *rell.* || 5—7 *cf. 325. 28* || 5 I *L* A^A || 8 sciscitari D^A || 8—9 *cf. 239. 23* (*s. v.* accipere) || 9—10 eum ego *codd. 239* || 10 acciperem A^A.

accedo ad pédisequas;
quae sít, rogo.

|| Rogare, instituere. M. Tullius in Philippicis lib. II (72): 'ego ad eum belli civilis causam adtuli; ego leges perniciosas rogavi'. — Lucilius lib. XXVII (XXVIII, 56):

consilium patriae legumque oriundu' rogator.

REMISSVM, laetum. M. Tullius de Oratore (III, 30): 'quis umquam res praeter hunc tragicas paene comice, tristis remisse?' || Remissum significat concessum. Vergilius lib. X (828):

manibus et cineri, si qua est ea cura, remitto.

|| Remissum, missum. Lucilius lib. XXIX (54):

cohibét domi
maestús se, Albinus répudium quod fíliae
remísit.

|| Remittere, delectare. M. Tullius in Hortensio (31): 'quaero enim, non quibus intendam rebus animum, sed quibus relaxem ac remittam'. — idem de Senectute (28): 'sed tamen est senis sermo quietus ac remissus'.

RECIPERE, promittere, polliceri. Varro Bimarco (60): 'ebrius es, Marce. Odyssian enim Homeri ruminari incipis, cum *περὶ τρόπων* scripturum te Seio receperis'. || Recipere, extinguere, prosternere. Vergilius lib. IX (347):

totum cui conminus ensem
condidit adsurgenti et multa morte recepit.

---

14 eam: illum *codd. Cic.*: *corr. Me.* || **15** XXVIII *Mu.* || **16** oriundis A^A || rogator $E A^A$ (orator *B*): progator $L B^A$ (propagator L^2) || **17—18** *cf. 513. 28* || **18** hunc E^1: huc *rell.* || **21—23** (Alb.) *cf. 350. 31* (*s. v.* maestum) || **25—27** (relax.) *cf. 329. 6* (*s. v.* intendere) || **26—27** sed qui A^A || **29** Recedere: (*corr.* H^2) (*pro* Recepere; *quod hab.* $L^1 A^A$ *v. 35*) || repromittere A^A || **30—31** (Od.—inc.) *cf. 480. 18* (*s. v.* ruminatur) || **30** rumirari L^1: rumerari A^A || **33** totum L^1: tum *rell.*

|| Recipere dictum est datum accipere. || Recipere, accipere. M. Tullius de Officiis lib. III (48): 'Cyrsilum || quendam, suadentem ut in urbe manerent Xersemque reciperent, lapidibus obruerunt'. — Varro Meleagris (298): 'quem idcirco terra non cepit et caelum recepit'. || Recipere, revocare. Lucilius lib. XXIX (45):

primum éx advorso síquod est cenáculum,
quo récipiat te.

Vergilius Aen. lib. II (524):

sic fata recepit
ad sese.

M. Tullius de Officiis lib. III (45): 'qui cum ad diem se recepisset, admiratus eorum fidem tyrannus'. || Recipere, exceptum facere. Plautus Trinummo (193):

"úbi nunc adulescéns habet?" —
"postículum hoc recépit, cum aedis vénderet."

Cicero de Oratore lib. II (226): 'et dicis te, cum aedes venderes, ne in rutis quidem et caesis solum tibi paternum recepisse'.

REDVNDARE, redire. || Redundare, abundare, superesse. Lucilius lib. XXVIII (37):

primó redundat aúrum ac thensaurí patent.

17—19 Red. abund.—patent.

---

35 datum *secl. Mu.* || Rec. acc. *om. ed. princ.*: *fort.* Rec. ad se acc. *vel* Rec. exc. || 36—1 *cf. 349. 23* || 1 suadente A^A || maneret *codd. h. l.* || sersemque L^1 A^A || reciperunt A^A (-cep- *B*) || 2—3 *cf. 253. 4* (s. v. capere) || 3 recipit *codd. h. l.* || 3—4 Rec., referre, rev. (?) *Mu.* || 5 primo A^A || 8 sic effata B^A: sic ore effata *Verg.* || recipit *L* A^A || 11 adiratum A^A: et adiratum *L*: et admiratum B^A || 14 *cf. 54. 10* || vendidit *codd. 54* (*cum codd. Pl.*) || 15—16 *cf. 54. 17; 164. 6* || 15 et *codd. h. l. et 164*: sed *codd. 54* || 16 vendere *codd. h. l.* || putes: *corr.* H^3 || caesi: *corr.* H^3 || solium *codd. Cic.* || 17 (redi. Redu. *om. Gen.*^{1} *propter homoeotel.*: *suppl. Gen.*^{3}) || 17—18 supere esse A^A (*non B*) || 18 XXVIIII *E* (*cum B*) || 19 primo *om.* D^A || redundat D^A: redundant *rell.*

M. Tullius de Officiis lib. III (3): 'nunc fugientes conspectum sceleratorum, quibus omnia redundant'. — et in Hortensio (73): 'tum intellegas quam illud non sit necessarium quod redundat'.

REDIRE manifestam habet significantiam; ut Terentius in Andria (137):

redeo inde irátus atque aegré ferens.

|| Redire, referri, revocari. Lucilius lib. XXVII (56):

sí non tamen ad te hóc redibit, tu hóc carebis cónmodo.

Vergilius Georg. lib. II (401):

redit agricolis labor actus in orbem.

RVRSVS significat iterum. Vergilius Aen. lib. II (655):

rursus in arma feror.

|| Rursus, retro. Vergilius in Georg. lib. III (138):

rursus cura patrum cadere.

Varro Andabatis (28):

mortáles multi rúrsus ac prorsús meant.

Ennius Andromeda (104):

. . . . rúrsus prorsus réciprocat || fluctús feram.

RVMOR, ut plerumque, opinio est. Sallustius Hist. lib. II (15): 'ad hoc rumoribus adversa in pravitatem, secunda in casum, fortunam in temeritatem declinando conrumpebant'. || Rumor, favor, auxiliatio. Vergilius lib. VIII (90):

ergo iter inceptum peragunt rumore secundo;

22—27 M. Tull. tum—commodo; 2 Rum.—est; 5—12 Rum.—coepit.

---

22 redundant (*Gen.*) *vel* -dat (*B*) *A*[A] || 23 (significationem *Gen.*[1]: *corr. Gen.*[3]) || ut *om. D*[A] || 25 haec referens *D*[A] || 26 referre *D*[A] || 27 redivit: *corr. Me.* || 29 agricoli *L*[1] *A*[A] || 31 rursus in arma feror] rursus significat *A*[A] (*Gen.*[1]: *om. B spatio relicto*: *corr. Gen.*[3]) || 36—1 *cf. 165. 10* (*s. v.* reciproca, *ut vid.*) || 1 fera *Bergk.* || 4 casu *A*[A] || fortuita *Mu.*

hoc est: prospero favore et auxilio fluminis. — Fenestella Annalium lib. XXII (21): ‘itaque ut magistratum tribuni inierunt, C. Cato, turbulentus adulescens et audax nec imparatus ad deicendum, contionibus adsiduis invidiam et Ptolomaeo simul, qui iam profectus ex urbe erat, et Publio Lentulo consuli, paranti iam iter, cogitare secundo quidem populi rumore coepit’. — Ennius Annali lib. VII (261):

legio rediit rumore.

et (Ann. 263):

ruina
mox auferre domos populi rumore secundo.

INCIPIT PER S LITTERAM.

SVBLATVM, susceptum. Vergilius lib. IX (202):

Troiaeque labores
sublatum erudiit.

|| Sublatum dicimus remotum. Vergilius lib. XII (25):

sine me haec haut mollia fatu
sublatis aperire dolis.

M. Tullius in Philippicis lib. I (4): ‘non modo regno, sed etiam regni timore sublato’. — Lucilius lib. XXX (125):

sublatus pudor omni’, licentia, fenu’ refertur.

5—12 Rum.—coepit; 21 Subl. d. rem.; 24—25 M. Tull. non—sublato.

---

8 C. *om.* $A^A D^A$ || 9 imperatus D^A (*cum G*) || dicendum *Ald.*: deiciendum || contionibus *Me.*: initionibus || absiduis A^A || 9—10 cont.—Ptol. *om.* D^A || invideat et: *corr. Me.* || 10 plemeo A^A || simul qui iam *L*: simul iam $A^A D^A$: qui iam B^A || 11 lentuloco consuli A^A || parenti: *corr. Me.* || iam *secl. Mu.* concitare *Me.* || 13 rediit *Vahlen.*: redditu || rum. secundo *Mu.* || *fort.* de legionis reditu ‘ruina’ etc. (rumore *perperam scripto pro* ruina *nec deleto*) || 14 et *addidi*: idem *Me.* || 15 ruinas: *corr. Mu.* || 17 *om.* A^A || 19—20 labore subl. *L*: labores obl. A^A || 21 (haec)—23 *cf. 319. 27* || 22 fatus $L^1 A^A$ || 23 dolus $L^1 A^A$ || 24—25 regno, quod pertuleramus, sed *Cic.* || 26 l. f. referuntur A^A: l. fenore fervit *Mu.*

M. Tullius de Officiis lib. III (38): 'sustulit quos opstare intellegebat'. ‖ Sublatum, erectum. Vergilius lib. V (642):

sublataque procul dextra conixa coruscat.

Terentius Hecyra (506):

quia paúlum vobis áccessit pecúniae,
subláti animi sunt.

Lucilius lib. XXX (110):

hic ut muscipulae tentae atque ut scorpiu' cauda
sublata.

M. Tullius in Hortensio (45): 'eloquentia tueri, quam tu in caelum, Hortensi, credo, ut ipse cum ea simul ascenderes, sustulisses'. ‖

SVFFICIT significat consuetudine sat est. Vergilius Aen. lib. XII (738):

idque diu, dum terga dabant palantia Teucri,
suffecit.

‖ Sufficit, subministrat. Vergilius in Aen. lib. II (617):

ipse pater Danais animos viresque secundas
sufficit.

‖ Sufficit, durat. Vergilius lib. V (21):

nec nos obniti contra nec tendere tantum
sufficimus.

---

28 Subl. er.; 31—32 Terent. quia—sunt; 1 Suff.—est; 4—7 Suff.—durat.

---

28 optare ‖ 28—29 *cf. 327. 18* ‖ 29 conexa *codd. utrobique* ‖ 33—35 *cf. 181. 30* (*s. v.* tenta); *264. 12* (*s. v.* contentum) ‖ 34 hic *om.* A^A ‖ tantae (-te) *codd. h. l.* ‖ muscipula tenta *Lucil. ut vid.* ‖ 36 eloquentiam *Iun.* ‖ * * * el. *Mu.* ‖ 37 caelo B^A ‖ ascenderis: *corr. Me.* ‖ sustulisse A^A (*seq.* s): -set $L\ B^A$: *corr. Ald.*: -sti *Mu.* ‖ 2 diu dum] dudum ‖ 3 sufficit L^1: sufficiat *rell.* ‖ 5 virosque A^A (*non B*) ‖ 8 obliti $L\ A^A$.

et lib. IX (810):

nec sufficit umbo
ictibus.

|| Sufficere, ab inficiendo. M. Tullius in Hortensio (23): 'ut i qui conbibi purpuram volunt, sufficiunt prius lanam medicamentis quibusdam'.

SVSPENSVM, placidum, silens. Terentius in Phormione (866):

hóc ubi ego audivi, ád fores
súspenso gradú placide ire pérrexi . . . .

|| Suspensum dicitur alte ligatum. M. Tullius in Verrem (pro Rabir. 13): 'caput obnubito, arbori infelici suspendito'. — Vergilius lib. V (489):

quo tendant ferrum, malo suspendit ab alto.

|| Suspensum, sollicitum. Vergilius Aen. lib. II (114):

suspensi Eurypylum scitatum oracula Phoebi
mittimus.

M. Tullius [in] Philipp. lib. VII (1): 'aberrat a sententia suspensus [a] curis maioribus'.

SPECIES dicitur effigies, facies. Livius Aegistho (7):

iamne óculos specie laétavisti optábili?

11—12 Virg. nec—ict.; 19 Susp.—lig.; 22—23 Virg. quo—soll.; 26—32 M. Tull. aberat—imago.

---

13 S. mutare [ab] inf. *Mu.* || abiciendo *L*: ab infiendo A^A: ab inficiendo B^A || 13—15 *cf. 521. 19* || 14 convivi LB^A: concubibi A^A || vo A^A: volunt *L*: tuo B^A: *om.* E^1 || sufficitunt (*Gen.*) *vel* -ciunt (*B*) A^A || lanam *codd. 521*: sane A^A (*cum E*): saneme (*seq.* me) LB^A || 15 medicantis A^A || 19 legatum L^1 || 19—20 M. Tull. in Verr. Frumentaria (*II, III, 57*) hominem corripi ac suspendi iussit in oleastro quodam. idem pro Rabirio caput obn. *Quich., Mu.* || 20 arbor inf. || 20—21 suspendit A^A (*cum E*): suspenditur *rell.* || 21—22 V ut quo *L* || 26 in *om.* L^1 || aberat || 27 a *om. codd. Cic.* || 28—29 *cf. 132. 29* (*s. v.* laetare) || 29 laetaviri (let.) *codd. h. l.* || obtabilis D^A.

‖ Species, factum, spectaculum. Vergilius in Aen. lib. II (407):

non tulit hanc speciem furiata mente Coroebus.

‖ Species, imago. M. Tullius de Officiis lib. III (12): ‘cum sit is, qui id solum bonum iudicet quod honestum; quae autem huic repugnent specie quadam utilitatis’. ‖ Species, pulcritudo. Varro Eumenidibus (119):

quae cásta vestis, aétas quae aduliscéntium?
quae téneris species?

SEGNE dicitur tardum. Vergilius in Georg. lib. III (42):

en age, segnes
rumpe moras.

‖ Segne, dissimile. ‖ Vergilius Aen. lib. IV (149):

haut illo segnior ibat
Aeneas.

SALTVS consuetudine a saliendo dicitur. Vergilius lib. IX (815):

tum demum praeceps saltu sese omnibus armis
in fluvium dedit.

‖ Saltus, campi spatium. Vergilius in Georg. lib. III (143):

saltibus in vacuis pascunt et plena secundum
flumina.

SVBIECERE est subtus iacere, subponere. Vergilius Georg. lib. IV (303):

et ramea costis
subiciunt fragmenta.

26—32 M. Tull. aberat—im.; 34—35 M. Tull. quae—pulc.; 38 Seg. d. tar.; 1—4 vel diss.—dic.; 7—8 Sal.—pascant; 10—13 Subi.—fragmenta.

---

33 tum ‖ quia ‖ id solum] his (*pro* i. s., *i. e.* id solum?) ‖ hon. sit *codd. Cic.* ‖ 34 autem (*Gen.*) *vel* cum (*B*) A^A: cum D^A ‖ huc $A^A D^A$ ‖ 35—36 (ves.) *cf. 267. 12* (*s. v.* castum) ‖ 37 tenebris A^A: generis *Mu.* ‖ 38—40 *cf. 33. 19* ‖ 39 in age $L A^A$ ‖ 4 VIII ‖ 7—9 *cf. 389. 25; 531. 21* ‖ 8 pascant D^A ‖ plana *L.*

et lib. XI (812):

caudamque remulcens
subiecit pavitantem utero.

M. Tullius in Philippicis lib. II (51): 'cervicisque suas ei subiecit securi, qua multi minoribus in peccatis occiderunt'. || Subiecere, susum iacere; excrescere. Vergilius in Bucolicis (X, 74):

quantum vere novo viridis se subicit alnus.

et in Georgicon lib. IV (385):

ter flamma ad summum tecti subiecta reluxit.

et lib. XII (287):

aut corpora saltu
subiciunt in equos.

SERVARE, liberare. Vergilius Aen. lib. III (209):

servatum ex undis Strophadum me litora primum
accipiunt.

|| Servare dicitur custodire, tueri. Vergilius in Aen. lib. II (702):

servate domum, servate nepotem!

et lib. VII (52):

sola domum et tantas servabat filia sedes.

|| Servare, sollicite et suspiciose observare. Lucilius lib. XXX (24):

quid servas quo eam, quid agam? quid id attinet ad te?

Plautus [in] Asinaria (805):

tuu' sérvus servet, Vénerine eas det án viro.

19—20 Subi.—aln.; 26—27 Serv.—und.; 29 Serv.—tu.; 33—34 Serv.—ad te.

19—22 *cf. 169.5* || **34** id *om.* $A^A D^A$ || **35** in *om.* L^1 || **36** vero.

Vergilius in Georgicon lib. I (335):

quod superest, caeli menses et sidera serva.

quod est Menandri (880 K.):

τηρῶ τὸν Δία
τὸν αἰγίοχον.

|| Servare, inhabitare, possidere. Vergilius Georg. lib. IV (383):

centum quae silvas, centum quae flumina servant.

et (Georg. IV. 458):

inmanem ante pedes hydrum || moritura puella
servantem ripas.

|| Servare, tenere. Vergilius lib. VII (179):

curvam servans sub imagine falcem.

SVPREMVM significat extremum. Vergilius lib. XI (61):

qui supremum comitentur honorem.

|| Supremum, susum, altum. Vergilius [in] Georg. lib. IV (460):

clamore supremos
inplerunt montis.

Terentius in Adelphis (196):

pró supreme Iúppiter!

Plautus Amphitryone (1127):

út Iovis suprémi multis hóstiis pacém petam.

42—43 Serv.—serv.; 5 Supr. s. extr.; 7—11 Supr.—Iupp.

40—41 *τηρωτοναιατον* (*νον L B*[A]) *τατιοχω*: *corr. Turneb. Adv. XXIX, 2*: *τ. τ. Δ. ὕοντα πολλῷ Porson.* || **42** in Georg. *B*[A] || **1** *cf. 323. 15* || **3—4** *cf. 329. 11* || **7** rusum *Mu.* || in *om. A*[A] || **10** Supremum, summum *add. Mu.* (*ex Serv. ad Aen. VII, 49*) || **12—13** *cf. 460. 17* || **13** hostis *codd. h. l.* || expetam *codd. 460* (*cum codd. Pl.*).

SAEVVM, iratum. Vergilius Aen. lib. I (458):

et saevum ambobus Achillen.

‖ Saevum dicitur inmite. Vergilius Aen. lib. I (4):

saevae memorem Iunonis ob iram.

Lucilius lib. XXX (10):

et saevo ac duro in bello multo optimus hostis.

idem lib. XXVI (23):

quódque te in tranquíllum ex saevis tránsfers tempestátibus.

‖ Saevum, forte. Vergilius Aen. lib. I (99):

saevus ubi Aeacidae telo iacet Hector.

‖ Saevum, potens. Vergilius Aen. lib. I (138):

non illi imperium pelagi saevumque tridentem,
sed mihi sorte datum.

‖ Saevum, durum. Vergilius lib. V (270):

cum saevo e scopulo multa vix arte revulsus.

Lucilius lib. XXX (29):

idque tuis factis saevis et tristibu' dictis.

SVPERARE est vincere. Terentius in Eunucho (231):

súperat ipsam Tháidem.

Vergilius in Bucolicis (V, 9):

quid si idem certet Phoebum superare canendo?

‖ Superare, abundare. Vergilius in Georg. lib. I (189):

si superant fetus, pariter frumenta sequentur.

---

14 Saev. ir. vel inmite; 15 Virg. et—Ach.; 27 Saev. dur.; 31 Sup. e. vincere.

---

17 memoris $L^1 A^A$ ‖ **18—19** *cf. 285. 7* (*s. v.* durum) ‖ **21** te in tran. *E* (*cum B*): te in te in tran. *rell.* ‖ evis $L^1 A^A$ ‖ transfer: *corr. I. Dousa, Me.*[2]: transfert *Me.*[1] ‖ **29—30** *cf. 409. 9* (*s. v.* triste, crudele, inmite) ‖ **30** itque *L*: idque B^A: aquae A^A: utque *E*: itaque *codd. 409* ‖ saevus A^A ‖ **32** haec s. *Ter.* ‖ **34** quod $L^1 A^A$ ‖ certe $L^1 A^A$ ‖ **36** si *om.* A^A (*non B*).

|| Superare, vivere, superesse. Vergilius in Aen. lib. III (339):

quid puer Ascanius? superatne et vescitur aura?

et [Aen.] lib. II (642):

satis una superque
vidimus excidia et captae superavimus urbi.

|| Superare, superesse. Vergilius || Georg. lib. III (63):

praeterea superat gregibus cum laeta iuventus.

|| Superare, ascendere. Vergilius in Georg. lib. III (270):

superant montis et flumina tranant.

et (Georg. III, 317):

gravido superant vix ubere limen.

|| Superare, occidere. Vergilius Aen. lib. I (350):

clam ferro incautum superat.

STRATVM significat iacens. Vergilius Georg. lib. IV (432):

sternunt se somno divorsae in litore phocae.

|| Stratum, deiectum. Vergilius lib. X (730):

sternitur infelix Acron.

et in Bucolicis (VII, 54):

strata iacent passim sua quaeque sub arbore poma.

37—38 Sup.—aura; 41 idem et cap. super. urbi; 3—4 Sup.—tran.; 7—9 Sup.—iacens; 11 vel dei.; 14—15 Virg. stra.—lenitum.

---

39 Aen. *om.* B^A || 1 Sup. suppetere *Mu.* || 1—2 *cf. 433. 20* || 2 interea *codd. 433* (*cum Verg.*) || iuventa (-tas) *codd. 433* || 3 asc. verg. in georg. lib. III superat gregibus (*cf. v. 2*) verg. in georg. lib. III superant mont. A^A || 5—6 *cf. 314. 2* || 6 et gr. *codd. 314* (*cum Verg.*) || gradio A^A (*non B*) || lumen A^A (*non B*) || 10 litorea L^1 A^A || 12 stern. i. A.] Stratum significat accens acron (Sternitur acer acron *B*) A^A (*cf. v. 9*) || 13—14 *cf. 326. 29.*

|| Stratum, placatum, lenitum. Vergilius in Bucolicis (IX, 57):

et omne tibi stratum silet aequor.

|| Stratum, tectum. Vergilius in Georgicon lib. III (297):

et multa duram stipula felicumque maniplis
sternere subter.

et Aen. lib. IX (666):

sternitur omne solum telis.

|| Stratum, conpositum, structum. Vergilius in Aen. lib. I (422):

miratur portas strepitumque et strata viarum.

SECVNDVM est numero aut ordine secundum. || Secundum, iuxta. Vergilius in Georg. lib. III (143):

saltibus in vacuis pascunt et plena secundum
flumina.

|| Secundum, prosperum. Vergilius lib. X (502):

et servare modum, rebus sublata secundis.

M. Tullius de Officiis lib. I (90): 'sic homines secundis rebus effrenatos sibique supra' * * * Terentius Heautontimorumeno (230):

si míhi secundae rés de amore méo essent.

M. Tullius ad Caesarem iuniorem lib. II (fr. 23): 'scriptum erat equestre proelium valde secundum, in his

---

14—15 Virg. stra.—len.; 16 Virg. stra. s. aeq.; 22 Stra. co. ex.; 24—25 Sec. est—iuxta; 28 vel prosperum; 32 Ter. si—essent.

---

16 (et nunc o. *B cum Verg.*) || **18** multarum st.: (*corr. B*) || que *om.* A^A (*non B*) || **19** subt. humum *Verg.* || **20** VIII *L* B^A || **22** structum *L*: exstructum *rell.* || **23** (stre.—vi.) *cf. 420.12* || **24** ord. secutum *Mu.* || **25—27** *cf. 387.7; 531.21* || **31** sibique praefidentes *Cic.*: sibique supra quam licet fidentes (?) *Mu.* || **34** in illis scr. (?) *Mu.* || equestrem (aeq.) L^1 A^A.

autem potius adversum'. || Secundum, lene vel placidum. Vergilius Georg. lib. III (447):

mersusque secundo defluit amni.

SVBMISSVM significat humile. M. Tullius de Officiis lib. I (124): 'neque submissum et abiectum neque || se ecferentem'. — Vergilius Aen. lib. III (93):

submissi petimus terram et vox fertur.

|| Submittere, subdere, subponere. Lucilius lib. XXVIII (11):

submíttas alios, síquos possis, cénseo.

|| Submittere, admittere. Vergilius in Bucolicis (I, 45):

pascite, ut ante, bovis, pueri, et submittite tauros.

idem in Georg. lib. III (73):

tu modo quos in spem statues submittere gentis.

SEVERVM, triste. Varro Eumenidibus (123):

tertía Poenarum
Infámia stans nixa ín vulgi
pectóre, fluctanti intónsa coma,
sordída vestitu, oré severo.

|| Severum significat grave, censorium. Vergilius lib. VIII (638):

Romulidis Tatioque seni Curibusque severis.

---

35 Sec.—plac.; 37 Subm. s. hum.; 4—5 Subm.—possis; 6—7 Subm.—taur.; 10 Sev. tr.; 15 vel grave.

---

35 VI $L^2 A^A$ (*non B*) || **36** mersatur missusque *Verg.* || **1** et abi.] aetale et || **2—3** *cf. 367. 14* || **3** (fertur ad aures *B cum codd. 367 et Verg.*) || **5** censeas (*seq.* s): *corr. I. Dousa*: -am *Quich.* || **6** dmittere L^1 *ut vid.*: dem. $A^A B^A$: dim. D^A: *corr. Quich.* || **7** (et *om. B cum codd. Verg.*) || (submittite et auros *Gen.*[1]) || **9** statuis || **11** Insania *Roeper.* || **12** nexa: *corr. Bue.*: fixa *Mu.* || **13** fluctuanti: *corr. Ribb.* || **15** VII.

|| Severum, asperum, trucem. M. Tullius in Hortensio (90): 'aliud ex silvis severum et triste'. — Vergilius lib. VII (713):

qui Tetricae horrentis rupes montemque Severum.

|| Severum, saevum, inplacidum, vitabile. Vergilius in Georg. lib. III (37):

Invidia infelix Furias amnemque severum
Cocyti metuet.

M. Tullius de Officiis lib. III (112): 'et qui perindulgens in patrem, idem acerbe severus in filium'.

SOLVERE usu significat enodare. Vergilius lib. VII (403):

solvite crinalis vittas, capite orgia mecum.

|| Solvere, debitum reddere. Sallustius in Catilinae Bello (33, 2): 'argentum aere solutum est'. — M. Tullius in Verrem, Divinatione (32): 'pro quo frumento pecunia omnis soluta non est'. || Solvere, dimittere. Vergilius Georgicon lib. III (64):

solve mares, mitte in venerem pecuaria primus.

|| Solvi, a curis liberum esse. Vergilius Georg. lib. II (386):

risuque soluto.

idem Aen. lib. I (562):

solvite corde metum, Teucri.

17—18 Sev.—tri.; 20 Sev. sae. inplacidum; 22—23 Virg. amn.—Cocyti; 26 Solv.—enod.; 28 Solv. deb. redd.; 30—31 M. Tull. pro—dim.; 33 Solv.—esse; 36 Virg. solv.—Teucri.

---

17 truce (?) *Mu.* || **17—18** *cf. 409. 20* || **18—19** *cf. 181. 12* || **19** tetrice *Mu.* || horrentis E^1: orentis A^A: orantis $L B^A$ rumpes A^A (*non B*) || sev. (*adiect.*) *Mu.* || **24—25** *cf. 326. 15* || **25** in f. *codd. 326*: inqui f. L^1: inquo f. A^A: inquit (-id) in B^A || **31** admittere *Quich.* (*cf. ad v. 6*) || **31—32** *cf. 348. 18; 433. 22* || **33** Solvere: *corr. Quich.* || curiis $L^1 A^A$ (curtis *Gen.*^{1}: curis *Gen.*^{2} *B*) || **36** metuo L^1.

|| Solvere, contempnere, despicere. Vergilius Aen. lib. IV (55):

solvitque pudorem.

|| Solvere, excipere. Vergilius lib. X (111):

nec populos solvo. ||

SVPERBVM, adrogans, truculentum, asperum. Vergilius in Aen. lib. III (326):

stirpis Achilleae fastus iuvenemque superbum.

idem lib. X (514):

te, Turne, superbum
caede nova quaerens.

|| Superbum, vitabile. Vergilius lib. VIII (196):

foribusque adfixa superbis
ora virûm tristi pendebant pallida tabo.

|| Superbum, elatum, altum. Vergilius Georg. lib. III (117):

et gressus glomerare superbos.

idem lib. VII (630):

Atina potens Tiburque superbum.

|| Superbum, ornatum. Vergilius Aen. lib. II (504):

barbarico postes auro spoliisque superbi
procubuere.

|| Superbum, opulentum. Vergilius lib. IX (324):

simul ense superbum
Rhamnetem adgreditur, qui forte tapetibus altis
extructus.

---

1 Sup.—asp.; 5—6 Virg. te—quaer.; 10—11 Sup.—sup.; 14 Sup. orn.; 17 vel opulentum.

---

37 *om.* Verg. Aen. (*Gen.*) *vel* Aen. (*B*) *A*[A] || **40** (Rutulos *B cum Verg.*) || **2—3** *cf. 405. 23; 407. 15; 458. 28* || **3** stirpes ach. fatus *L*[1] *A*[A] || **4—6** *cf. 240. 32* || **10—11** *cf. 106. 26; 295. 23; 330. 18* || **13** uina: (*corr. B*) || potentibusque *A*[A] (*non B*) || **18—21** *om. A*[A] (*propter homoeotel.; cf. ad v. 21*) || **19** (qui)—**20** *cf. 542. 12.*

|| Superbo, iniquo. Vergilius lib. VIII (118):
quos illi bello profugos egere superbo.

STARE consistere omnium consensu dicitur. Vergilius [in] Georg. lib. III (84):
stare loco nescit.

Plautus Amphitryone (276):
ita statim stant signa omnia.

|| Stare iterum horrere significat. Titinius Veliterna (144):
atque íllud ante pártum comedet; fúndi stabunt séntibus.

Caecilius Syracusiis (219):
híc amet, familiaé fame pereant, áger autem stet séntibus?

Vergilius Aen. lib. XII (407):
iam pulvere caelum
stare videt.

|| Stare, erigi, prominere. Lucilius lib. XXVIII (XXIX, 103):
hic corpus solidum invenies, hic stare papillas
pectore marmoreo.

|| Stare, fidem habere. M. Tullius de Officiis lib. III (95): 'facere promissa, stare conventis, reddere deposita'. || Stare, valere et constare et fixum esse. Varro Flaxtabulis, περὶ ἐπαρχιῶν (178): 'atque si addam, quanti misericordia mea heredibus meis stet, quot miseros sublevaverim'. — Vergilius lib. X (467):
stat sua cuique dies.

---

23 Sta. consi. dic.; 35—37 Sta.—marm.; 40 Sta.—esse.

21—22 *cf. 243.22* || 21 VIIII *L* (*cf. ad v. 18*) || 22 profugus $L^1 A^A$ || ex genere L^1: exgerere *ut vid.* A^A (*non B*) || 24 in *om.* A^A || 26—27 *cf. 393.13* || 27 stant *codd. 393*: ad || 29 partu A^A || 31 fame familiae *Mu.* || 34 vident *Verg.* || 35 XXVIII A^A (XXVII *B*) B^A: XXVIIII *L* || 38 fid. servare *Mu.* || 39 astare (*praec.* a) B^A: adstare A^A: asstare *ex* ads. *L* || 41 quanta: -ti *Gulielm.*: -to *Quich.* || 42 quod.

et lib. II (750):

stat casus renovare omnes.

|| Stat etiam plenum || est. Lucilius Satyrarum lib. V (4):

interea stat sentibu' pectus.

Vergilius in Bucolicis (VII, 53):

stant et iuniperi et castaneae hirsutae.

Varro Eumenidibus (126):

denique avarus
quî sanust? cuii stet terrai traditus orbis:
furando tamen, ac morbo stimulatus eodem,
ex sese ipse aliquid quaerat cogatque peculi.

Sisenna lib. IX (130): 'caelum caligine stat'.

SPISSVM densum dicimus. Vergilius in Georg. lib. II (234):

sin in sua posse negabunt
ire loca et scrobibus superabit terra repletis,
spissus ager.

|| Spissum significat tardum. Cicero de Oratore lib. II (213): 'et principia tarda sunt et exitus tamen spissi et producti esse debent'. — Caecilius Dardano (25):

nihil speí ego credo: ómnis res spissás facit.

Titinius Gemina (54):

longús sérmo habétúr; revórtétur spíssá.

45—1 Virg. stat—est; 10—11 Sis. cael.—dic.; 15—17 Spiss.—deb.

44 est *L* A^A || 2 'Lucilius, stat sentibus fundus' *Donat. ad Ter. Andr. IV, II, 16* || 6—7 d. q. sanus est av.: *corr. Oehler., Mu.* || 7 qui *E* (*cum Cant.*): quis (*seq.* s) *rell.* || cui stet (cui est et *B*) A^A: cui si stet *L* B^A || terrai *Lachm.*: terra id (*seq.* t) || 8—9 *cf. 264. 20*: (*s. v.* cogere, conradere) || 8 a *Lachm. comm. Lucr. p. 85* || 12 sic L^1 A^A || nagabunt A^A || 13 superavit: (*corr. B*) || repletus L^1 A^A || 15—17 Cic.—deb. Sp. sign. tard.: *transp. Quich.* || 15 tarde: *corr. Guietus* || 16 tardano A^A || 18 n. e. spei cr. *L* B^A: n. rei e. cr. A^A (spe *Caecil; cf. Class. Rev. X, 425*).

Afranius Incendio (196):

itaque spissum videtur fieri, non possum domi
meúm virum expectáre, quem mihi stúdeo iamdudúm dari.

idem Matertera (210):

quod deféssa expectandó domi
sédi, quod spissó venire vísu's tu, Maní, mihi.

Plautus Poenulo (791):

eheú, quom ego habui háriolos, arúspices?
quia quid bene promittunt, perspisso evenit;
id quód mali promíttunt, praesentáriumst.

Naevius Gymnastico (59):

át enim tu nimís spisse atque tárde incedis.

Turpilius Canephoro (9):

íta est. verum haut facile ést venire illo, úbi sita est Sapiéntia:
spíssum est iter; adipísci haut possis, nísi cum magna míseria.

Varro Mysteriis (332): 'nascimur enim spissius quam emorimur. vix duo homines decem mensibus edolatum unum reddunt puerum; contra una pestilentia aut hostica acies puncto temporis inmanis acervos facit'. — et Periplu lib. II, *περὶ φιλοσοφίας* (418): 'et ne erra-

28—30 Plaut. arusp.—praes. est.

22 itaque *om. E* || sp. mihi vid. *Bue.*: sp. cum vid. *Mu.* || possum *B*^{A} (*cum E*): possunt *L A*^{A} || 24 -teris *Passerat.* || 25 quae def. *Mu.* || expectando *L* (*cum G*): spectando *A*^{A} || 26 (quo *B*): quom (?) *Mu.* || visum est mani mihi: *corr. Mu.* || 28 quam || 29 quia quid *L B*^{A} *A*^{A} (quia qui *B*): quod *D*^{A}: qui siquid (-it) *codd. Pl.*: quidquid *Mu.* || boni *Itali apud Pl.* || evit *A*^{A} || 29—30 persp.—prom. *om. codd. Pl.* || 30 id quid *L A*^{A}: id quod *B*^{A} *D*^{A} || praesentarium est (-riist) *codd. Pl.*: praesentari est (-ie est *D*^{A}) || 34 ita. v. *Ribb.* || aut: *corr. Bentin.* || illi: *corr. Lips.* || si ita est *L*^{1} *ut vid. A*^{A}: spissa est *B*^{A}: (*corr. B*) || 35 apisci *Ribb.* || aut: *corr. Lips.* || possis *Lips.*: posse: potis est (?) *Mu.* || 36 Var. *add. Ald.* || enasc. *Mu.* || 37 quam memorimur *A*^{A} (*non B*) || 38 aut hostica *Laurenberg.*: austica || 39 puncta: *corr. Ald.* || 40 et ne *L ante corr. B*^{A}: et pe (*ET ΠE*) *L ex corr. A*^{A}.

remus, || ectropas esse multas; omnino tutum esse, sed spissum iter'. — Pacuvius Hermiona (179):

. . . . . hábet hoc [senectus] in se cúm pigra est
ipsa, út videantur cónfieri spisse ómnia.

STATIM mox dicitur. Cicero in Verrinis (II, II, 19): 'statim Messana litteras dedit, ut Alesinus ad se Dio continuo veniret'. || Statim producta prima syllaba, a stando, perseveranter et aequaliter significat. Terentius (Phorm. 789):

bina talenta
capiébam statim.

Plautus Amphitryone (239):

néc recédít locó quín statím rém gerát.

idem in eadem (276):

ita statim stant signa omnia.

Ennius Aiace (17):

. . qui rem cum Achívis gesserúnt statim.

Afranius Augure (10):

quamquám non istis éxercetur ín locis,
hic nóster delabórat cum pueró statim.

SVPERSTITES dicimus qui supersint mortuis. || Superstites veteres ponebant incolumes. Terentius Andria (487):

deos quaéso ut sit supérstes.

3—4 Pacuv. hab.—sp. o. v. conf.; 20—22 Sup.—sup.

---

1 extropas *L* A^A: exstrophas B^A: *corr. Iun.* || totum: *corr. Iun.* || **3** senectus B^A: *om.* *L* A^A D^A || in sese *Ribb.* || **4** ipsa c. p. e. *Ribb.*: ipsa c. pigret *Mu.* || ita A^A D^A || ut sp. o. videantur (-atur *G*) conf.: ut ei v. sp. c. o. *Mu.* || **5—6** (*II, I, 27*) st. Mess. litt. ded. et (*II, II, 19*) statim Messana litteras Alesam mittit ut *Mu.*, *Quich.* || **6** -anam (mecs-L^1, mets-A^A) || **8** perseveram herede qualiter *L* A^A || **9—10** *cf. 254. 5* || **9** tal. argenti bina *Ter.*: latent argenti moenia nam *codd. 254* || **10** statim capiebat *codd. 254* (*cum codd. Ter.*) || **13—14** *cf. 391. 26* || **14** ita *om.* E^1 || **16** achibidis A^A || **19** puer: *corr. Quich.*: puera *Ritsch. Opusc. IV, 274* || **20** supersunt D^A (*cum B*).

Plautus Asinaria (16):

sicúti tuum vis única natúm tuae
superésse vitae sóspitem et supérstitem.

Vergilius lib. X (47):

liceat superesse nepotem.

Accius Alcimeone (59):

suós deseruit líberos supérstites [sunt].

SPVRCVM, saevum vel sanguinarium. Afranius Divortio (57):

muliér; novercae nómen huc adde ímpium:
spurca gingi † vestigia aut dici potest.

Lucilius Satyrarum lib. IV (15):

Aeserninu' fuit Flaccorum munere quidam
Samnis, spurcus homo, vita illa dignu' locoque:
cum Pacedeiano conponitur, optimu' multo
post homines natos gladiator qui fuit unus.

Afranius Fratriis (164):

cónmemorabo, osténdam illius fácta et spurcitiam ínprobi. ‖

24—25 Plaut. unicum—sup.; 30 Spur.—sang.; 34—35 Lucil. Asern.—homo.

---

24 (sicut *Cant.*[1] *H*[1] *ut vid. cum codd. Pl.*) ‖ tum ‖ 26—27 *secl. Mu.* ‖ 29 sunt *del. Both.* ‖ 32 vestigi aut A^A: vestiga aut L^1: vestigia aut B^A ‖ spurcei ingeni (*Both.*) vestigia haut dici petes *Mu.*: spurca magis gigni bestia aut dici hau potest *C. F. Mueller.*: spurca gingivast, gannit hau dici potest *Ribb.*: *fort.* spurca gingiva est, Stygia—haut dici potest ‖ 34 Aes. *Cic. Tusc. II, 41*: aserninus ‖ flacco fuit quidem sam. D^A ‖ munere *Turneb. Adv. XXIX, 2*: unae (*praec.* m.) ‖ quidam $L B^A$: quidem $A^A D^A$ ‖ 35—37 *cf. 257. 19* (*s. v.* conponere) ‖ 35 ista *codd. 257* ‖ 36 pacideiane (-nec) *codd. 257* ‖ 37 natus *codd. h. l.* ‖ 39 furta *Mu.* ‖ spurcitia: *corr. Iun.*

idem Divortio (52):

o dígnum facinus! ádulescentis óptumas,
bene convenientes, concordes cum vireis,
repénte viduas fáctas spurcitiá patris!

Varro Rerum Humanarum lib. XX: ‘nequis lictorem spurcum hominem liberum prehendere iussisse velit’. ‖ Spurcum, vehemens, asperum. M. Tullius ad Caesarem iuniorem lib. II (fr. 13): ‘cum iter facerem ad Aquilam Claternam tempestate spurcissima’. — Varro Eumenidibus (153): ‘nunc de te, inquit, meliusculam spem habeo, qui rem spurcissimam gustare nolueris’. ‖ Spurcum significat obscenum et inpurum et lutulentum. Plautus Asinaria (807):

tot noctes reddat spurcas, quot puras habuerit.

Pomponius Prostibulo (154):

quaé peditibus núbere
póterant, equites spérant spurcae.

‖ Spurcum etiam fetidum. Plautus Menaechmis (168):

nam éx isto locó spurcatur násum odore inlútili.

Lucretius lib. VI (781):

deinde videre licet quam multae *sint* homini res
acriter infesto sensu spurcae*que* gravisque.

---

7 Spur. v. asp.; 9—12 Varro nunc—hab.; 16 Spur. et. foet.

---

2 o indignum *Delrius* ‖ 3 concordantes *Mu.*: et concordes *Both.* ‖ vires ‖ 4 facias: *corr. Guietus* ‖ 5 Spurcum, vile. Varro (?) *Mu.* ‖ nec quis A^A ‖ lectorem: *corr. Passerat.* ‖ 8 facerent *Mu.* ‖ ad Aquilam *Gurlitt.*: ad (at) hi qui iam: ad Hirtium *Roth.* ‖ 9 laternam B^A ‖ 9 (Var.)—10 (nol.) *post 11* (lut.) *colloc. Quich.* ‖ 10 noluerim (*seq.* s): *corr. Popma* ‖ 12 pure *Scal.* ‖ 14 pedibus: *corr. Casaub. MS. ap. Me.* ‖ 15 non pot. *Mu.* ‖ 17 nam ex istoc *codd. Pl.*: nec isto ‖ inlutibili: *corr. Ritsch.*: inlucido *codd. Pl.* ‖ 19 sint *om.* ‖ 20 infestu ‖ spurcae (*om.* que).

idem lib. VI (976):

at contra nobis caenum taeterrima cum sit
spurcities, eadem subus iucunda videtur.

Lucilius lib. XI (6):

praetor noster ad hoc quam spurcust ore, quod omnis
extra castra, ut stercu', foras eiecit ad unum!

idem lib. XXVIII (60):

quaeque aspectu sunt spurca et odore.

SICCVM dicitur aridum et sine umore. Vergilius lib. V (180):

summa petit scopuli siccaque in rupe resedit.

|| Siccum, exercitum. Lucilius lib. XXVI (94):

cúm stadio in gymnásio in duplici córpus siccassém pila.

|| Siccum dicitur et sobrium, modicum. Plautus Asinaria (857):

síccum, frugi, cóntinentem, amántem uxoris máxime.

idem Pseudolo (184):

vino modo cupidae estis:
eo vos vestrosque adeo pantices || madefactatis, cum ego sim hic siccus.

Cicero Academicorum lib. II (fr. 9): 'alius adultis, alius valentibus, alius aegris, alius siccis, alius vinulentis'.

28—31 Lucil. quaeque—exerc.; 33 vel sobr.

---

21 idem eodem *Iun.*: item (*del.* lib. VI) *Mu.* || 23 spurcit..s E^1: -tiis *rell.* || eadem subus haec ciuunda (inunda) *codd. Lucr.*: idem subrutunda (-tenda A^A) || 25 adhuc: *corr. Mu.* || quem A^A || spurcus: *corr. Me.*: sp. sit *Mu.* || 28 aspecto D^A || 30 resedit $E^1 D^A$ (*cum B*): sedit *rell.* || 31 exercitatum D^A || 32 gymnasi cum st. in dupl. *Mu.* || pilas (*seq.* s): *corr. Ald.* || 33 modicum *Goetz.*: maditum A^A: madidum B^A: aditum L^1 || 35—36 *cf. 500. 18* || 1 eo vos vestros panticesque adeo madefacitis (-fecistis) *codd. Pl.* || 2 alios ad.: (*corr. B*): alius pueris, al. ad. (?) *Mu.* || 3 val. *Quich.*: lentibus || eugris: (*corr. B*).

395 M.

— Varro Cato vel de liberis educandis (27): 'Persae propter exercitationes puerilis modicas eo [se] consecuti corporis siccitatem, ut neque spuerent neque emungerentur sufflatove corpore essent'. || Siccum, firmum. M. Tullius de Senectute (34): 'nullo imbri, nullo frigore adduci ut capite operto sit; summam esse in eo corporis siccitatem'.

SEGES est frumenti fructus. Vergilius Aen. lib. II (304):

in segetem veluti cum flamma furentibus austris.

|| Segetem [terram. M. Tullius in Hortensio (24): 'ut enim segetes agricolae subigunt aratris multo ante quam serant'.] etiam ipsam terram dicimus. Vergilius Georgicon lib. IV (129):

nec pecori opportuna seges nec commoda Baccho.

et in Aen. lib. III (142):

arebant herbae et victum seges aegra negabat.

Plautus Aulularia (45):

tibi égo rationem réddam, stimulorúm seges?

id est, in qua stimuli eripi possunt. — Accius Oenomao (493):

forte ánte auroram, rádiorum ardentum índicem,
cum sómno in segetem agréstis cornutós cient,

4—9 Varro propt.—fruct.; 11—13 Seg.—serant; 15—17 Virg. nec—neg.

---

4 (Var.)—6 (es.) *post 6* (firm.) *colloc. Quich.* || 4 vel *om.* A^{A} || 4 (eo)—5 *cf. 481. 13* (*s. v.* emungerentur) || 4 eo se conse. $L A^{A} B^{A}$: eam sunt conse. *Ald. anticipaverat scriba alteram syllabam verbi* || consuiti (-sueti) *codd. h. l.* || 5 spuerentur (esp. A^{A}) *codd. h. l., fort. recte* || 7—8 (sit) *cf. 246. 23* || 9 frum. ut fruct. A^{A}: frum. et fruct. D^{A} || 10 aus. incidit *Verg.* || 11 Seg. terr. *del. Quich. qui huc traiec. illa* (Segetem) eti. ips. terr. dic. (*v. 13*) || 11—12 *cf. 401. 8* (*s. v.* subigere, mollire vel exercere): *seclusi (Rhein. Mus. LVII, 204)* || 13 Segetem eti. B^{A} || 18—19 *cf. 381. 12* || 20 stimulis L^{1} || seri poss. *Guietus* || 21 ferte (perte L^{1}): *corr. Turneb., Lips.* || ardentem: (*corr. P*) || 22 c. e som. *Lips.* || summo A^{A}.

ut rórulentas térras ferro † fidas
proscíndant glebasque árvo ex † molli éxcitent.

idem [in] Andromeda (115):

quód beneficium haut stérili in segete, réx, te obsesse intélleges.

Lucilius Satyrarum lib. VII (28):

solam auram adversam segetem inmutasse satumque.

Varro *Ἀλλ' οὐ μενεῖς, περὶ φιλαργυρίας* (22): 'etenim quibus seges praebeat domum, escam, potionem, quid desideremus?'

SVMERE est accipere, tollere. Vergilius lib. V (533): sume, pater.

Sallustius in Iugurtae Bello (71, 4): || 'epistulam super caput in pulvino temere positam sumit'. — M. Tullius de signis (in Verr. II, IV, 63): 'iste unumquodque vas sumere in manus, laudare, mirari'.

Lucilius lib. XXVIII (58):

. . omnia viscatis manibus leget; omnia,
crede mihi, presse auferet omnis † et . . .

Plautus Aulularia (640):

nón equidem [ego quia] voluptáte sumsi néque tetigi.

|| Sumere, suscipere. Lucilius lib. XXVI (10):

húnc laborem súmas, laudem quí tibi ac fructúm ferat.

---

31 Sum.—toll.; 2—3 M. Tull. iste—man.; 9—10 Sum.—fer.

---

23 terram A^A || fer. fumidas *Ribb.*: *fort.* fer. diffidas || 24 *fort.* gl. quí aruo || mollito exc. *Mu.*: molli exsusc. *Fruterius ap. Gruter. V, 385* || 25 in *om.* $L^1 B^A$ || 26 aut || obesse intellegis: *corr. Gulielm., Fruter.* || 28 solem: (*corr. G*) || statumque: *corr. I. Dousa* || 3 in man. sum. *codd. Cic.* || 4—5 (leg.) *cf. 332. 40* || 5 l. o. sumet *Bentin.* || 6 <omnia> cr. *Quich.* || pr. res auf. om. *Popma.*: *fort.* pr. auf., omnia sumet || et *del. Mu.*: *in v. 7 colloc. edd.* || 8 quia A^A *E*: qua *L* B^A || suam si *L* || non hercle equidem quicquam sumpsi *codd. Pl.* || voluntate *Mu.* || 10 fructu A^A *(non B)*.

396 M.

Cicero de Finibus Bonorum et Malorum lib. II (8): 'verum hoc loco sumo de verbis his eandem vim voluptatis'. ‖ Sumere etiam significat eligere. Lucilius Satyrarum lib. III (47):

et spatium curando corpori honestum
sumemus.

Plautus Aulularia (674):

Silváni lucus éxtra murum est ávius,
crebér salicto opplétus: ibi sumám locum.

Lucilius Satyrarum lib. X (7):

honorum est
iudicium Crassis, sicut descripsimus ante.
hoc est: quid sumam, quid non? in quoque locemus?

et lib. XIX (10):

sume diem, qui est visu' tibi pulcherrimus unus.

Sallustius in Iugurtae Bello (85, 10): 'scilicet ut in tanta re ignarus omnium trepide festinet, sumat aliquem ex populo monitorem officii sui'. — M. Tullius in Hortensio (48): 'quare velim dari mihi, Luculle, iubeas indicem tragicorum, ut sumam, qui forte mihi desunt'. ‖ Sumere, conducere. M. Tullius de Officiis lib. III (89): 'quoad enim perventum est eo quo sumpta navis est, non domini est navis, sed navigantium'.

12—13 Sum. eti. elig.; 24 Lucil. sume—unus.

11—12 *cf. 121. 24* ‖ **12** de *om. codd. 121* (*cum codd. Cic.*) ‖ **14** -re ‖ **17** silvam A^A ‖ **18** crebro *codd. Plaut.* ‖ salictu ‖ summam: (*corr.* H^3) ‖ **20** bonorum est *I. Dousa* ‖ **21** iudicum A^A ‖ sicut *Corpet*: ut (*praec.* s) ‖ discribimus (descr. *Cant.*^{2}): *corr. I. Dousa* ‖ **22** quo quaeque loco res *Mu.* ‖ **26** gnarus *L* A^A ‖ trepidet *codd. Sall.* ‖ festinat A^A ‖ **27** nitorem *L* A^A ‖ **28** Luc. —mihi *om.* A^A ‖ si qui *Orelli.* ‖ **29** desint *Mu.* ‖ **30** perventum sit *codd. Cic.* ‖ **31** navis *codd. Cic.*: vis.

SVFFERRE est sustinere. Vergilius [in] Aen. lib. II (491):

nec claustra nec ipsi
custodes sufferre valent.

Accius Myrmidonibus (17):

égo me non peccásse plane osténdam aut poenas súfferam.

|| Sufferre significat dedere vel subponere. Plautus Casina (949): ||

íntro ad uxorém meam
súfferámque eí meúm térgum ob íniúriám?

idem Poenulo (855):

út enim ubi mihi vápulandum sít tu corium súfferas.

Accius Nyctegresia (486):

aut égo illum eripiam aut ílli poena súfferar.

Afranius Prodigo (272):

nam mé pudet, ubi mécum loquitur Númerius,
aliquíd sufferre graéce; inridet me ílico.

SVRGERE, crescere, augeri. Vergilius [in] Georg. lib. I (161):

quîs sine nec potuere seri nec surgere messis.

idem Aen. lib. IV (274):

Ascanium surgentem et spes heredis Iuli
respice.

32—34 Sust.—val.; 37 Suff.—supp.

---

32 Sustinere est sufferre *A^A D^A* || in *om.* *B^A* (*cum EB*) || 1 eam *Gerlach.* || 2 sufferamque ei *Me.*: sufferam quae (que) et *L B^A*: suff. et quae *A^A* || 4 varulandum *A^A* || sorium || 6 ut ego (?) *Mu.* || ergo *A^A* || ut il.: (*corr. B*) || sufferam: *corr. Mu.* || 7 Sufferre, efferre. Afr. *Mu.* || Prodito *Quich.* || 8 (pudet it ubi *G*) || 9 suffero: *corr. Both.* || 10 augere: *corr. Quich.* || in *om.* *A^A*.

397 M.

|| Surgere, erigi. Sallustius Historiarum lib. V (20): 'sella surgere, caput aperire solitum'. — Terentius in Adelphis (520):

ut tríduo hoc perpétuo prorsum e lécto nequeat súrgere.

Vergilius lib. VIII (68):

surgit et aetherii spectans orientia solis
lumina.

SACRVM est sacratum vel religiosum. Vergilius lib. VI (484):

Cererique sacrum Polyboeten.

et in lib. VII (247):

sceptrumque sacerque tiaras.

|| Sacrum etiam scelestum et detestabile: ita et consecratum. Afranius Fratriis (185):

ó sacrum scurram ét malum!

Plautus Poenulo (88):

vendít eas omnis, ét nutricem et vírgines,
praesénti argento — hómini, si leno ést homo,
quantum hóminum terra sústinet, sacérrimo.

Vergilius (Aen. III, 57):

auri sacra fames.

Lucilius Satyrarum lib. XV (24):

ac de isto sacer ille tocoglyphos ac Syrophoenix
quid facere est solitus?

---

21 Sacr.—rel.; 25 Sacr.—det.; 33 Virg. auri s. f.

15—16 *cf. 236. 19* || **16** surgere de sella (sylla) *codd. 236* || **17** electum equeat *L* || **18** VIIII *L* A^A || **19** aetheris *L* A^A || **22—23** *om.* A^A (*propter homoeotel.*) || **23** in *secl. Mu.* || **25** i. et c. *secl. Mu.*: *post* relig. (*v. 21*) *colloc. Quich.* || **27** scurram *Ald.*: succurram (-uram) || **29** omnis] crinis || **30** praesens *codd. Pl.* || **31** hominus A^A || terras s. || **35** adde i. *Ald.* || istos s.: *corr. Turneb.*) || ille (*Iun.*) tocoglyfos (*Roth.*) ac syrophoenix (*Iun., Turneb.*) *Mu.*: illotocolfo saxsiro (*L cum G*: saxiro A^A *E*) fenix (phoenix *B*) || **36** quod (?) *Mu.*

Turpilius Demetrio (25):

etiám me inrides, péssime ac sacérrime?

idem Lindia (133):

abhinc triénnium
sacérrimum domicílium hoc quidam cóntulit
lenó.

Varro Lege Maenia (240): 'signa tum sacra esse desierunt, posteaquam homines sunt facti'. ||

SAVCII dicuntur proprie vulnerati, non maesti, sicuti vult consuetudo. Accius Phoenissis (597):

obít nunc vestra moénia, omnis saúcios
convísit, ut curéntur diligéntius.

Turpilius Epiclero (64):

patrócinantem ubi fáctum audierit saúcium.

Sallustius Hist. lib. II (67): 'avidis itaque promtis ducibus, ut Metellus ictu tragulae sauciaretur'. — Vergilius in Aen. lib. II (223):

qualis mugitus, fugit cum saucius aram
taurus.

et lib. VII (500):

saucius at quadrupes nota intra tecta refugit.

Varro de Vita Populi Romani lib. IV: 'itaque multis civibus ex utraque parte sauciis, multis occisis fugatur'.

1—2 Sauc.—cons.; 7—8 Sall. ita pr.—sauc.

37—38 demetrius etiam *L* A^A: demetrio sed (set) iam B^A || **38** inridens (irr.): *corr. Iun.* || **41** sacerrimus *Both.* || **43** signa tum *Lips.*: signati: signa *Vahlen.* || **44** sunt sacri *Mu.*: sunt f. sacri *Fruter.* || **3** obit *Me.*: ubi || **6** patrocinatem A^A || saucius *L* B^A: *om.* A^A: *corr. Lips.* || **7—8** *cf. 553. 25* (*s. v.* tragula) || **7** III *codd. 553* || a. itaque *scripsi* (*cf. Class. Rev. XVI, 48*): avidisque ita *codd. h. l.*: avidissimis atque *codd. 553*: a. atque ita *Dietsch.* || **14** ex utr.—fug. *om.* A^A.

SVPPLICIVM dicebatur damnatio vel poena. Vergilius in Aen. lib. IV (382):

mediis, siquid pia numina possunt,
supplicia hausurum scopulis.

|| Supplicium rursum supplicatio. Sallustius in Catilinae Bello (9, 2): 'in suppliciis deorum magnifici'. — Accius Epigonis (298):

núnc pergam, ut supplíciis placans caélitum aras éxpleam.

Afranius Fratriis (170):

. . . . nullám profecto accéssi ad aram, quín deos
supplíciis, sumptu, vótis, donis, précibus, plorans, óbsecrans
nequíquam defetígarem.

SAMIVM est testeum. Lucilius Satyrarum lib. XIII (5):

et non, pauper utei, Samio curtoque catino.

M. Tullius de Republica lib. VI (2): 'oratio Laeli, quam omnes habemus in manibus, quam simpuia pontificum dis inmortalibus grata sint Samiaeque, uti scribit, capudines'. || Samium rursum acutum. unde et samiare dicimus acuere, quod in Samo [insula] hoc genus artis polleat. Lucilius Satyrarum lib. VII (21):

hanc ubi vult male habere, ulcisci pro scelere eius,
testam sumit homo Samiam; ibi "anu noceo" || inquit;
praeceidit caulem testisque una amputat ambo.

---

15 Supp.—poe.; 19 Supp. r. supp.; 23—27 Afr. null.—cat.; 31—33 Samium—poll.

---

17 medii siq.: (*corr. B*) || 18 aus. L^1 || 19 rursus $L B^A$ || 20 epigono (-na B^A): *corr. Ald.*: Erigona *Me.* || 22 pergamus suppl.: (*corr. B*) || 24 vatis (atis D^A): *corr. Bongars.* || 27 pauper uti *codd. v. 28*: pauperitiae *codd. h. v.* || 28 M. Tullius de republ. lib. III et non pauper uti oratio et in libro sexto laeli (leli): *restit. Iun.* || testatur or. *Mu.* || 30 gratas instamiae quae A^A || uti *Halm.*: ut hi: ut is *Iun.* || 31 cappudines: caped. *Ald.* || 32 insula D^A: *om. rell.* || 34 ulc.] lucilius A^A || scel. *Iun.*: cele || 1 humo *Dousa pater* || atque ibi *Mu.*: tibi *Baehrens.* || an uno telo: *corr. Munro* (*Journ. Phil. VII, 14, 295*) (*cf. Gell. IV, 16, 6*) || 2 tetisquae A^A.

SPERNERE, fastidire. Vergilius Aen. lib. IV (677):

comitemne sororem
sprevisti moriens?

Terentius in Andria (248):

tót modis contémtus, spretus! fácta, transacta ómnia.

|| Spernere rursum segregare. Ennius Hectoris Lytris (160):

mélius est virtúte ius: nam saépe virtutém mali
nánciscuntur; iús atque aecum se á malis spernít procul.

SVBDVCERE, subputare. Terentius in Adelphis (855):

númquam ita quisquam béne subducta rátione ad vitám fuit.

Lucilius lib. XXIX (79):

eodem uno hic modo [er]rationes subduceret suas.

M. Tullius in Hortensio (94): 'non et sine ea cogitatione ineundis subducendisque rationibus'. — idem de Finibus Bonorum et Malorum (II, 78): 'quî autem esse potest, nisi te amor ipse ceperit? quod non subducta utilitatis ratione effici solet'. || Subducere est subripere. Turpilius Lindia (150):

ego ínterim in turbá foras
subdúxi cum hac me.

Vergilius in Bucolicis (III, 6):

et sucus pecori et lac subducitur agnis.

Terentius in Eunucho (628):

. . . ubi prímum poterit, se ílli subducét, scio.

---

19 Subd e. subr.; 23—25 Virg. et su.—scio.

---

7 quot *codd. Ter.* || 9 ius *Bentin.*: eius (*praec.* e) || 10 atque cum *L* || 11 Subdere *L* A^{A} || 12 nuncquam $L^{1}A^{A}$ || bene *om.* A^{A} || 14 una *Mu.* || hi B^{A} || errationes: rationes *l. v. Dousae, Ald.*: rationes omnes *Mu.*: rationes aeris (?) *Mu.* || subducent s. *Iun.*: *fort.* suas subduceret (-ent) || 15 nam et (?) *Mu.*: nonne et (?) *Plasberg.* || 18 potes *Me.*: poteris *codd. Cic.* || a. i. c.] amori (-re B^{A}) praeceperit || 19—21 *cf. 352. 22* || 23 (et l. s. a.) *cf. 331. 24* || 25 potuerit || illim *Quich.*: illinc *codd. Ter.*

Lucilius lib. XXX (126):

neu qui te ignaro famuli subducere.

M. Tullius in Hortensio (64): 'an, cum videat me et meos comites, fortitudinem, magnitudinem animi, patientiam, constanṭiam, gravitatem, fidem, ipsa se subducat?' || Subducere etiam susum ducere, levare. Turpilius Paraterusa (167):

cum antehác videbam stáre tristis, túrbido
vultú, subductis cúm superciliís senes.

Varro *Εὗρεν ἡ λοπὰς τὸ πῶμα, περὶ καθηκόντων* (167):

ego unus scílicet
antíquorum hominum súbductis supércilis
dicám: *γαμήσω νοῦν ἔχων;*

Sallustius in Iug. (98, 4): || 'dein cunctos pleno gradu in collem subducit'. — Vergilius in Bucolicis (IX, 7):

qua se subducere colles
incipiunt.

M. Tullius de Officiis lib. III (49): 'huic ille classem Lacedaemoniorum, quae subducta esset ad Gytheum, clam incendi posse'. — Plautus in Aulularia (365):

ut ín puteo cenám coquant.
inde cóctam sursum súbducemus córbulis.

STVPIDVS est obstupefactus. || Stupidus, stultus et inicus. Varro *περὶ ἐξαγωγῆς* (406): 'Andromeda vincta et proposita ceto non debuit patri suo, homini stupidissimo, in os spuere vitam †?'

---

31 Subd.—vel lev.; 35—36 Varro ego—superc.; 8—11 Plaut. ut—ini.

---

27 ignoro: *corr. Gerlach.* || famulis s.: (*corr. Cant.*) || s. possint (-sent) *Quich.* || **31** vel l. D^A (*cum B*) || **34** *καθηισοντων* A^A: *καθηικοντων L*: *γεγαμηκότων Iun.* (*cf. 'Non. Marc.' p. 107*) || **36** hominem A^A D^A || **37** *ταμησιο*: *corr. Oehler.* || *γαμήσεις Meinek.* *νουνεχων* $L^1 B^A$: *νοιυνεχων* $A^A L^2$ || **2—4** *cf. 347. 4* || **6** esse **8** coquam (quo.) || **9** corbulis *om.* A^A D^A || **12** ceto *Iun.*: cito patri *Iun.*: pari || expuere *L* A^A || vitam *del. Duentzer.*: ultro (?) *Mu.*

SVSPICERE, [est] susum aspicere. Vergilius lib. I (Aen., 438):

et fastigia suspicit urbis.

Varro Agathone (12): 'et pueri in aedibus saepius pedibus offensant, dum recentes, musteos in carnario fluitare suspiciunt'. || Suspicere est suspectum habere. Sallustius in Iug. (70, 1): 'per idem tempus Bomilcar, cuius inpulsu Iugurtha deditionem, quam metu deseruit, inceperat, suspectus regi et eum suspiciens, novas res cupere, ad perniciem eius dolum quaerere'. — Vergilius in Aen. lib. II (36):

suspectaque dona
praecipitare iubet.

et Cicero in Oratore (145): 'quod prudentia hominibus grata est, lingua suspecta'.

SVBIGERE, acuere. Vergilius lib. VII (627):

subiguntque in cote secures.

|| Subigere, exercere, mollire. Cicero de Orat. lib. II (131): 'subacto mihi ingenio opus est, ut agro non semel arato, sed novato et iterato'. || Subigere est superare et sub dicione habere. Vergilius in Aen. lib. I (266):

ternaque transierint Rutulis hiberna subactis.

26—27 Sub.—sec.; 28 Sub. ex. moll.; 30—31 Sub. etiam sup.—hab.

---

13 est *om.* A^A || 14 (suscipit *Gen.*) || 16 offensum A^A || recentes *del. Forcellinus s. v. 'musteus'* || museos A^A || fluitantes *Laurenberg.* || 17 suspiciunt * * * *Mu.* || ut pu. in aédibus | saépius pedés off., dúm rec., músteas | ín carnarió fluitantes súsp. succídias (?) *Mu.* || 18 iugurta A^A: iugurtae L^1: iugurthae (-tae) bello B^A || 20 suspicens L^1A^A || et ipse eum susp. *codd. Sall.* || ac p. || 21 in *om. E* (*cum B*) || 23 iubent *Verg.* || 24 et *secl. Mu.* || de or. || quo || 25 gratis A^A || 27 cute L^1A^A || 28—29 *post 401. 3* (ex.) *colloc. Mu.* (*del.* Sub. ex. moll.): *fort. secludend.* || 31 ducione L^1: ducioni A^A || 32 transierunt $L A^A$.

Sisenna Hist. lib. IV (96): 'terrore perturbatam multitudinem subigunt'. ‖ Subigere, exarare. M. Tullius de Senectute (59): 'cum autem admiraretur ‖ Lysander proceritatem arborum et derectos ordines et humum subactam atque puram'. ‖ Subigere, mollire vel exercere.

Vergilius Georg. lib. II (50):

aut scrobibus mandet mutata subactis.

Lucilius lib. XXX (61):

an ego te equam atque animosam
Thessalam et indomitam frenis subigam ante domemque?

M. Tullius in Hortensio (24): 'ut enim segetes agricolae subigunt aratris multo ante quam serant'. — et de Senectute (51): 'sed etiam ipsius terrae vis ac natura delectat: quae cum gremio mollito et subacto sparsum semen excepit'. — Varro Sesqueulixe (477): 'antequam militia subactus aliquot annis erat'. ‖ Subigere, cogere. Vergilius in Georg. lib. III (217):

et saepe superbos
cornibus inter se subigit decernere amantis.

et lib. VI (567):

castigatque auditque dolos subigitque fateri.

33—34 Sis. terr.—subigunt; 13 Sub. cogere; 17 Virg. cast.—fat.

---

34 Sub. est (*suprascr. Gen.*) superare A^A (*pro* Sub. ecsarare?) ‖ **2** et proceritates *Cic.* ‖ directos in quincuncem ord. *codd. Cic.* ‖ et hominum et A^A ‖ **3** -icere $L A^A$ ‖ **6** an e. te acuam: an equam te acrem *Turneb.* ‖ **6** (atq.)—**7** *cf. 233. 38* (*s. v.* animosi) ‖ **7** subigantque domentque *codd. 233* ‖ **8**—**9** *cf. 395. 11* (*s. v.* segetem, terram) ‖ **8** segetis ‖ **9** patris A^A ‖ **10** ac sub. *codd. Cic.* ‖ **12** (sp. s. ex.) *cf. 42. 12* ‖ spassum $L^1 A^A$ ‖ **13** anteiqua *Mu.* ‖ mil. *Me.*: mitia ‖ **15** *cf. 285. 34* ‖ c. i. se subigitque fateri lucilius amantis A^A (*non B*) (*cf. vv. 17, 18*) ‖ **16**—**17** *cf. 251. 34* ‖ **17** castigat (*om.* que) B^A.

Lucilius lib. XXX (63):

tune iugo iungas me ante et succedere aratro
invitum et glebas subigas proscindere ferro?

Plautus Mercatore (204):

mírum quin me súbigitaret.

SVMMVM significat quod omnibus sit altius. Vergilius in Aen. lib. IV (168):

summoque ulularunt vertice nymphae.

idem lib. XII (492):

apicem tamen incita summum
hasta tulit summasque excussit vertice cristas.

|| Summum, proximum. Cicero Tusculanarum lib. I (10):

. . '«summam acuam attíngens enectús siti»
Tantalus'. || Summum, extremum. Vergilius Aen. lib. II (324):

venit summa dies et ineluctabile tempus
Dardaniae.

Lucilius lib. XXVI (36):

squálitate súmma, scabie súmma in aerumna óbrutam.

M. Tullius in Hortensio (79): 'vixit ad summam senectutem optuma valitudine'. || Summum, gloriosum, laudabile. Vergilius lib. IX (199):

mene igitur socium || summis adiungere rebus,
Nise, fugis?

23—25 Sum.—nym.; 29—32 Sum.—temp.; 37—38 Sum. gl. laud.

---

19 iugo iugans A^A || apte *Mu.* || 20 invitam *Gulielm.* || 22 quid | 27 incita] in A^A || 28 fulit (*Gen.*) *vel* tulit (*B*) A^A || excussit *Verg.*: exti B^A: extra A^A || a. t. incita vertice cristas (*om. rell.*) *L* || 30 s. quam $L^1 A^A$ || adtinget (att.) (-it D^A) || senextus $L^1 A^A$ || 31 tantulus A^A (*non B*) || 34—35 *cf. 126. 3; 226. 8* (*s. v.* squalor, fem.) || 35 isculitate || ac scabie *codd. 126* || summam er. *L* A^A: summam in er. (aer.) B^A || 36 summam *om.* A^A || 38 VIII: (*corr. B et fort.* E^1) || 1 adiunge: *corr. E* (*cum B*) || 2 fugeris $L^1 A^A$ (fungeris *Gen.*[1]: fugis *B*).

402 M.

Ennius Andromacha Aechmalo. (63):

annos múltos longinque áb domo,
bellúm gerentes súmmum summa indústria.

SPECTARE, dirigi. Lucilius lib. XXX (86):

quid sibi vult? quare fit ut introvorsus et ad te
spectent atque ferant vestigia se omnia prorsus?

M. Tullius de Officiis lib. III (90): 'ad extremum, si ad perniciem patriae res spectabit, patriae salutem anteponet saluti patris'. ‖ Spectare est videre. Vergilius in Georg. lib. I (158):

heu! magnum alterius frustra spectabis acervum.

Lucretius lib. II (2):

e terra magnum alterius spectare laborem.

Vergilius lib. XII (15):

sedeant spectentque Latini.

M. Tullius in Hortensio (53): 'caeli signorum admirabilem ordinem insatiabilemque pulcritudinem magis spectat'. ‖ Spectare, inspicere, cavere. Plautus in Asinaria (778):

spectándum ne cui ánulum det néque roget.

‖ Spectare, probare. Cicero Tusculanarum lib. V (31): 'non igitur ex singulis vocibus philosophi spectandi sunt'.

11—12 Spec.—acer.; 17—19 M. Tull. cae.—insp.; 21—22 vel prob.—sunt.

3—5 *cf. 515. 13* (*s. v.* longinque) ‖ 3 andromaca haec malo (*cf.* '*Non. Marc.*' *p. 116*) ‖ 4 longique *codd. h. l.* ‖ 5 s. summam ind. A^A ‖ 6 dirigere: *corr. Quich.* ‖ 6—8 *cf. 303. 18* (*s. v.* ferre) ‖ 7 intravorsus aetate *codd. h. l.* ‖ 8 ferent L^1 ‖ sed omnia (*corr.* P^1) *codd. h. l.* ‖ 10 patris (patri *L G*) respectabit (-vit B^A) ‖ 11 anteponam et ‖ 14 et terrae ‖ 15—16 *secl.* (?) *Mu.* ‖ 19 cavere *secl. Mu.* ‖ 19—20 *cf. 383. 1* ‖ 20 ne cui anulum (*B*) *vel* nec via nullum (*Gen.*) A^A ‖ 22 expectandi *L.*

Terentius prologo Andriae (27):

spectándae an exigéndae sint vobís prius.

Vergilius lib. VIII (150):

sunt nobis fortia bello
pectora, sunt animi et rebus spectata iuventus.

M. Tullius de Officiis lib. II (45): 'qui simul ac iuvenis esse coeperunt, magna spectare atque ad ea rectis studiis debent contendere'. — Varro Γνῶθι σεαυτόν (208): 'qui sint secundum naturam perfecti homines, ut non modo eos spectemus, sed etiam imitemur'.

STRINGERE, percutere. Vergilius [in Aen.] lib. IX (294):

atque animum patriae strinxit pietatis imago.

‖ Stringere, nudare vel exerere. Vergilius in Aen. lib. X (577):

strictum rotat acer Lucagus ensem.

‖ Stringere, ‖ rarefacere, excidere. Vergilius in Bucolicis (IX, 60):

hic ubi densas
agricolae stringunt frondes.

et in Georg. lib. II (368):

tunc stringe comas, tunc brachia tonde.

‖ Stringere, decerpere. Vergilius in Georg. lib. I (305):

sed tamen et quernas glandes tunc stringere tempus
et lauri bacas.

31—32 Varro qui—invit.; 35—1 Str.—Str. exc. vel decerpere; 2—3 Virg. hic—fron.

23—24 *cf. 291. 1* ‖ 24 spectandae an exigendi A^A: expectande an exigendi *L*: spectandi an exigendi B^A ‖ sunt *codd. h. l.*: *corr. Gen.*^{3} ‖ 26 fortia E^1 (*cum B*): forti *rell.* ‖ 28 i (hi) simul *Cic.* ‖ 29 et ad *codd. Cic.* ‖ 32 invitemur D^A ‖ 33 in Aen. *om.* A^A ‖ X ‖ 35 exercere A^A ‖ 36 ensum L^1A^A (-im?) ‖ 5 tunde LA^A.

403 M.

Varro de Re Rustica lib. I (55, 1): 'quod non solum stringit bacam, sed etiam ramos glubit'. || Stringere, radere, celeriter praeterire. Vergilius lib. VIII (62):

ego sum, pleno quem flumine cernis
stringentem ripas.

|| Stringere, vulnerare. Vergilius lib. IX (576):

hunc primo levis asta Themillae
strinxerat.

SVCCEDERE dicitur in alterius locum venire. Vergilius lib. X (439):

interea soror alma monet succedere Lauso
Turnum.

M. Tullius de Officiis lib. III (76): 'at qui quodam veneno perficiat ut veros heredes moveat, in eorum locum ipse succedat?' || Succedere, ingredi. Vergilius lib. VIII (123):

et nostris succede penatibus, hospes.

Afranius Excepto (153):

audíte, pueri, paúca; vos succédite.

SVBIT, in memoriam reducitur. Vergilius in Aen. lib. II (562; 652):

subiit deserta Creusa
Ascaniusque omnisque domus.

17—19 Succ.—Turnum; 22—23 Succ.—hospes; 26—28 Sub.—Asc.

9—10 *cf. 119. 11* || 9 sol. celeriter praeterire str. (*cf. ad v. 11*) || 10 vacant $L B^A$ || ramis *codd. 119*: ram (*sic*) *codd. h. l.* || 11 cel. praet. *post v. 9* (sol.): *huc traiec. Me.*: *del. Iun.* || 13 pipas $L^1 A^A$ || 14 VIII: (*corr. B*) || 15 tamille $L A^A$: camille *E* (*cum B* -ae) || 20—22 *cf. 351. 10* || 20 quod. quasi ven. *codd. 351* (*cum Cic.*) || 27 subit || 28 A. o. d. *om.* B^A || domos *L ex corr.* A^A (*non B*).

|| Subire significat ingredi. Vergilius lib. VIII (362):

haec, inquit, limina victor
Alcides subiit.

Lucilius lib. XXVIII (38):

puerí praeterea nóstris qui subeánt iubet.

|| Subire, succedere. Varro Sexagesi (495): ‘in quarum locum subierunt inquilinae inpietas, perfidia, inpudicitia’.
|| Subire, subdi, subponi. Vergilius lib. X (798):

Aeneae subiit mucronem ipsumque morando
sustinuit.

|| Subire, nasci, subcrescere. Vergilius [in] Georg. lib. I (180):

ne subeant herbae neu pulvere victa fatiscat.

|| Subire, adgredi, succedere. Vergilius lib. IX (344): ||

Fadumque Herbesumque subit.

|| Subire, respondere, resistere. M. Tullius in Verrem, Divinatione (46): ‘poterisne eius orationi subire?’

SECARE dicitur excidere. Vergilius lib. IX (102):

qualis Nereia Doto
et Galatea secant spumantem pectore pontum.

|| Secare, sequi: unde et sectatores bonorum sectores dicti sunt. Vergilius lib. X (107):

quae cuique est fortuna hodie, quam quisque secat spem.

29—31 Sub.—sub.; 34 Sub. succ.; 39—41 Sub.—succ.; 4 Sec. d. exc.; 7—8 Sec.—sunt.

---

31 alcide subigit D^A || **32** Subire, succedere. Luc. *Mu.* (*cf. v. 34*) || **33** quo *Mu.* || **36** subdere subponere (supp.): *corr. Quich.* || **37** Aeneae] aen $L^1 A^A$ || subit mucro $L A^A$ || **39** in *om.* A^A || **41** succ. *secl. Mu.* || VIII B^A: VIIII (*B*) *vel* VIII (*Gen. fort. ex corr.*) A^A || **1** cadumque || **4** scindere *Mu.* || VIII $L B^A$ || **5** doto $H^3 E^2$ (*cum B*): dato *rell.* || **7** sectatores b. sectatores A^A: secutores b. sectatores D^A.

404 M.

SQVALIDVM, sicuti plerumque, dicitur sordidum. Vergilius in Aen. lib. II (277):

squalentem barbam et concretos sanguine crinis.

|| Squalidum, fulgens. Vergilius lib. X (314):

per tunicam squalentem auro latus aurit apertum.

SCITVM, elegans. Terentius in Andria (486):

per ecástor scitus púer est natus Pámphilo.

M. Tullius in Verrem, actione Siciliensi (II, II, 87): 'ut etiam nos, qui rudes harum rerum sumus, intellegere possimus, scite facta et venuste'.

SEDET significationem habet claram. Vergilius lib. IX (4):

Turnus sacrata valle sedebat.

|| Sedet, placet. Vergilius lib. V (418):

idque pio sedet Aeneae, probat auctor Acestes.

SVSTVLIT est susum tulit, erexit. Vergilius Aen. lib. II (153):

sustulit exutas vinclis ad sidera palmas.

|| Sustulit, abstulit. M. Tullius Philippicarum lib. X (7): 'eos, qui regni nomen sustulerint, deserendos putatis'. Vergilius in Georg. lib. I (76):

sustuleris fragilis calamos silvamque sonantem.

SPARGERE significat destillare vel guttatim fundere. Vergilius lib. XII (339):

spargit rapida ungula rores
sanguineos.

---

10 Squa.—sord.; 13—23 Squal.—Aen.; 30 Spar.—fund.

---

12 concretus *L* A^A || **13—14** *cf. 319. 25; 452. 24* || **14** latum $L^1 A^A$ || **15** * * * Scitum *Mu.* || **17** act. II Sic. *Mu.* (?) || **18** nos e. (*om.* ut) D^A || **19** possumus $B^A D^A$ || **23** aenae *L* B^A || **24—25** *cf. 300. 5* || **28—29** (cal.) *cf. 409. 26* || **29** sustulerit *L* B^A || **31** X A^A || **33** sanguines A^A: -nis B^A (*cum B*).

idem lib. IV (Aen., 486):

spargens umida || mella soporiferumque papaver.

|| Spargere, madefacere. Lucilius lib. XXIX (Ennius Thyest. 310):

látere pendens, sáxa spargens tábo, sanie et sánguine atro.

Vergilius (Aen. III, 534):

spumant aspargine cautes.

|| Spargere, separare. Vergilius in Georg. lib. IV (522):

diversum latos iuvenem sparsere per agros.

|| Spargere, inplere. Vergilius in Aen. [lib. IX] (459):

et iam prima novo spargebat lumine terras.

SIGNARE est designare, ostendere. Lucilius lib. XXIX (6):

sic Sócrates amórem in adulescéntulis
melióre paulo fácie signat nílque amat.

|| Signare, inprimere. Vergilius Georg. lib. III (171):

et summo vestigia pulvere signent.

|| Signare, discernere, separare. Lucilius lib. XXIX (8):

némut discrimen nón facit,
neque sígnat linia álba.

---

1 Virg. spar. hum. mel.; 8—10 Spar.—ost.; 13—17 Sig.—alba.

34—1 *cf. 220. 7* || **1** sparges $A^A B^A$ || **2** XVIIII $L B^A$ || XXVIIII * * * Ennius Thyeste, latere *Mu.* || **3** sanguineo (*Gen.*) *vel* -ne (*B*) A^A || **4—5** *om.* L^1: *del.* (?) *Mu.* || **7** diversi B^A: -sos L^1: discerptum *Verg.* || agros] auras: (*corr. B*) || **8** lib. VIIII *om.* $L A^A$ || **9** *post hunc v. stant* Spargere, guttatim fundere. Verg. (Virg.) Aen. lib. IIII spargens umida (hum.) mella: *del. ed. princ.* (*cf. v. 1; 404. 30*) || **11** si: *corr. Me.* || socr. in (*del. quidam ap. Iun.*) amore et in adul.: *corr. Mu.* || **12** facte signant A^A || nilque amat *Mu.*: nihilque amaret || **14** vestigio pulvera servant D^A || **15—17** *cf. 282. 28* (*s. v.* discrimen, separatio) || **15** XXVIIII E^1 (*cum codd. 282*): XVIIII *rell.* || **16** nam ut: *correxi* || **17** lima $A^A D^A$.

SOLIDI significatio manifesta est. Vergilius lib. VI (552):

solidoque adamante columnae.

|| Solidum, continuum, iuge. Varro Sesqueulixe (468): 'navibus duodecim dum profectum decem annos solidos errasse'.

SVBNIXVM, subditum. Vergilius [in] Aen. [lib. III (326):

iuvenemque superbum
servitio enixae tulimus.

Subnixum Vergilius [in] Aen.] lib. IV (216):

Maeonia mentum mitra crinemque madentem
subnixus rapto potitur.

|| Subnixum, sublime, hoc est susum nixum. Coelius Annali lib. I (Claud. Quadrig. fr. 13): '† ea Latini subnixo animo et victoriae certi consilium ineunt'.

INCIPIT PER T LITTERAM.

TANDEM significat vix; ut apud Ciceronem (Catil. II, 1): 'tandem aliquando, Quirites'. — Vergilius in Aen. lib. III (278):

ergo insperata tandem tellure potiti.

|| Tandem significat || et tamen. Titinius [in] Gemina (58):

sín forma odiosá sum tandem, ut móribus placeám viro.

---

22 Subn. subd.; 28—30 Subn.—ineunt; 32—33 Tand.—Quir.; 1 Tand.—tam.

---

21 dum *secl. Mu.*: domum *Roeper.* || 22—25 [lib.—Aen.] *om. Gen.*[1] (*cf. praef. p. XXXIX*) || 22—24 *cf. 407. 14; 458. 28; 297. 12; 391. 2* || 22 in *om.* $L B^A$ || II $A^A L^2$ || 25 in *om.* $B^A E$ || 26 mitram || 27 portitur $L^1 A^A$ || 28 hoc—nix. *om.* L^1 || Q. Claudius *Gell. XVII, 2* || 29 ea dum fiunt *codd. Gell.*: ea $L B^A$: e A^A: et D^A: *fort.* interea (*praec.* I) || 30 et v. c. c. in. *om. codd. Gell.* || ex victoria inerti: *corr. Gul. Canterus* || 31 *om.* A^A || 33 in *om.* E || I $L A^A$ || 1 atinius A^A || in *om.* A^A || 2 sin foma A^A: si in fonia L: symfonia B^A: *corr. Lips.*

TAMEN ipsum significat statim. Plautus Rudente (533):

utinam fortunam nunc anatinam uterer!
cum exissem ex aqua, arerem tamen.

Vergilius in Bucolicis (IX, 62):

hic haedos depone: tamen veniemus in urbem.

|| Tamen significat tandem. Pacuvius Periboea (293):

tamen obfirmato animo mitescit metus.

Sallustius Historiarum lib. III (54): 'nam qui enare conati fuerant, icti saepe fragmentis navium aut adflicti alveis undarum vi mulcato foede corpore postremum interiere tamen'.

TOGA dicta est a tegendo. et est toga, sicut in consuetudine habetur, vestimentum quo in foro amicimur, cuius et Cicero meminit in Catilinam (II, 22): 'velis amictos, non togis'. — Titinius Fullonibus (24):

quaé inter decem annós nequisti únam togam detéxere.

|| Dicitur et tectum. Titinius Gemina (43):

. sí rus cum scortó constituit íre, clavis ílico
abstrúdi iubeo rústicae togái ne sit cópia;

id est, tecti.

---

3 Tam.— statim; 13—14 Toga—amicimur; 15—17 Cic. velis— detexere.

---

3 ipsum *del.* (?) *Mu.* || i. saepe (se-) si. D^A || 4 fortuna *codd. Pl.* || anutinam (can. A^A): anatina (-net-) *codd. Pl.* || 4—5 uterer ut c. *codd. Pl.*: terent c. || rerem (*praec.* a) || 9 tamenn' *Mu.* || 11 frumentis: *corr. Me.* || ut A^A || 12 alveis *Me.*: asuis: alveos *Arusianus gr. lat. VII, 456* || vim m. $L\ B^A$ || fide $L\ A^A$ || *vv. 12* (-mum int.)—*p. 409. 15* (nascitur) *stant post p. 3 v. 13* (Pausimacho), *transposito folio archetypi. Per hunc locum igitur testimonium horum codicum citamus*: $L\ B^A\ C^A\ D^A$ (*cf. Praef. pp. XXI sqq.*) || postre(mum) *in* postremo *correxit* B^A (*cum* L *ex corr.*) || intereni L^1: interent (iterent *G*) *rell.* (*i. e.* in Terent. ?): interibant *codd. Arusian.*: *corr. Me.*: intereunt *Mu.* (?) || 13 foga L^1 || id est [toga] s. (?) *Mu.* || 17 quae *om.* D^A || i. d. q. a. *Mu.* || nequivisti D^A || 18 Toga dic. *Quich.* || tictum *L*: tactum (*Paris. 7666*) *an* tinctum (*Bamb.*) *incert.* C^A || 19 si tus C^A || 20 togae || togae ne rust. *Mu.* || copia *om.* C^A.

TOLLERE, occidere. Lucilius lib. XXVI (XXVIII, 40):

at cuí? quem febris úna atque una ἀπεψία,
vini, ínquam, cyathus únus potuit tóllere.

|| Tollere, mittere. Vergilius Aen. lib. II (222):

clamores simul horrendos ad sidera tollit.

|| Tollere, transferre. Vergilius Aen. lib. II (131):

unius in miseri exitium conversa tulere.

|| Tollere, inferre. Vergilius in Georg. lib. III (421):

tollentemque minas et sibila colla tumentem
deice.

|| Tollere est elevare. Vergilius Aen. lib. I (66) et lib. XII (X, 892):

et mulcere dedit fluctus et tollere vento.
[item in X]:
tollit se adrectum quadrupes.

M. Tullius Philippicarum lib. XI (24): 'vel in caelum || vos, si fieri poterit, umeris nostris tollemus'. — Lucilius lib. XXVIII (61):

tanti se emporiis montes εἰς αἰθέρα tollent.

M. Tullius [in] Hortensio (62): 'nihil tamen esse, in quo se animus excellens tolleret'. || Tollere, ostendere, erigere, extollere. Vergilius [in] Aen. lib. I (314):

cui mater media sese tulit obvia silva.

25—26 Toll.—toll.; 29—33 Toll. transferre et inf.—vento.

---

22 occidere *man. rec. in F*: hoc cid *L* C^A: occidi B^A || XXVIII *Mu.* || 23 *vix* atque quem u. || απεψα L^1 || 24 vini quem (?) *Mu.* || cyathus *man. rec. in F*: hiatrus || 25 emittere *Mu.* || 31 deice *om.* D^A || 32 el., erigere, extollere *Quich.* (*cf. ad 407. 5*) et lib. XII (114? 904?) *post v. 33 colloc. Mu.* || 33 *cf. 415. 13* || 34 item in X C^A: *om.* $L^1 B^A$ (*cum Turic.*) || 35 *cf. 29. 15* || 1 potuerit B^A (*cum aliquot codd. Cic.*) || 2 emp. *Palmerius*: temporis || eis aetera *Vahlen.*: et faetera || 3 in *om.* L^1 || 4 tolleret *Mu.*: tollere (*seq.* t) || 5 erig. ext. *post v. 32* elev. *colloc. Quich.* || et tollere L^1 || in C^A: *om.* $L^1 B^A$.

idem lib. VII (117):

laborum
prima tulit finem.

|| Tollere, occidere. Varro Sexagesi (496): ‘nunc quis patrem decem annorum natus non modo aufert, set tollit, nisi veneno?’ || Tollere est et differre. Plautus Poenulo (500):

omnís extollo ex hóc die in aliúm diem.

|| Tollere, pati, sustinere. Vergilius in Aen. lib. III (326):

iuvenemque superbum
servitio enixae tulimus.

et lib. XII (371):

non tulit instantem Phegeus animisque frementem.

Terentius [in] Phormione (520):

égo te conplurés advorsum ingénium meum mensés tuli.

M. Tullius in Verrem, Divinatione (4): ‘tuli graviter et acerbe, iudices’. — idem de Officiis lib. II (28): ‘nisi enim multorum inpunita scelera tulissem’.

TENACIA est perseverantia et duritia. Ennius Hectoris Lytris (156):

† ducet quadrupedum iugo invitam doma infrena
et iuge valida quorum tenacia infrenari minis. †

12—16 Toll. est diff.—tul.; 24 Ten.—dur.

10—12 *cf. 422. 20* (*s. v.* tollere et auferre) || **10** nunc quis *codd. 422*: nunquis (numquis C^A) || **11** aufert *codd. 422*: fert *h. l.* || sel t. L^1: seu t. B^A || **14—16** *cf. 297. 12; 405. 23; 458. 28* || **23** inpunitates scelerum (-ra $L^1 C^A$) || tulissemus *Cic.* || **26** ten.] frenatia C^A || **25—26** ducít quadrupedum vím, iugo invitám domat, | infréna et valida quórum nimi’ tenácia *Bue.*: *fort.* docét quadrupedem, vím iugo invitám domat, | infréna et iuge válida quoius tenácia infrenást nimis (*trim. cum tetram.*) *vel* aúget quadrupedém iugo, | ínvitam dominát feram | ét iuge validám boum | tenáciam scit ínfrenare máchinis (*ad exemplum Soph. Ant. 351*).

|| Tenacia, parsimonia. Afranius Privigno (252):

vixísti tristis, dúrus, difficilís, tenax.

TEMPESTAS est turbo ventorum. Vergilius in Georg. lib. I (311):

quid tempestates autumni et sidera dicam?

|| Tempestas, tempus. Sallustius in Iugurtha (8, 1): 'ea tempestate in exercitu nostro fuere conplures novi atque nobiles'. — Lucilius lib. XXVII (7):

iám qua tempestáte vivo, chrésin ad me récipio.

Pacuvius Teucro (319):

quam té post multis túeor tempestátibus!

M. Tullius de Senectute (33): 'cursus est || certus aetatis et una via naturae eaque simplex; suaque cuique parti aetatis tempestivitas est data'. — Varro Endymionibus (103): 'dum sermone cenulam variamus, interea «tonuit bene tempestate serena»'.

TREPIDARE, metuere.. Vergilius lib. IX (418):

dum trepidant, ît hasta Tago per tempus utrumque.

idem lib. VIII (246):

trepident inmisso lumine Manes.

Lucilius lib. XXX (64):

sed quid ego haec animo trepidantei dicta profundo?

|| Trepidare, festinare. Vergilius lib. IX (114):

ne trepidate meas, Teucri, defendere navis.

et Georg. lib. IV (73):

tunc trepidae inter se coeunt pinnisque coruscant.

27—33 Ten.—nobiles.

---

28 uixistis $L^1 C^A$ *ut vid.* || **34** chresin *Lachm.*: certe sine || **35—36** *cf.* *414. 3* (*s. v.* tueri) || **36** tueor *codd. 414*: ebeor *codd. h. l.* || **2** naturae quae simplex $L\,C^A$ || sua cuique $L\,C^A$ || **3** partis aetatis $L\,C^A$: parcitatis B^A || **8** VIIII $L\,B^A$ || **11** ahaec (*supra* a *prius et infra rasura*) *L* || trepidante (-ti H^2) || **15** pennisque $B^A\,C^A$.

TANGERE, ferire, commovere. Vergilius lib. IX (138):

nec solos tangit Atridas
iste dolor.

idem lib. XII (932):

miseri te siqua parentis
tangere cura potest, oro.

M. Tullius in Frumentaria Verrinarum (II, III, 65): ‘numquam tuum animum cura tuarum fortunarum cogitatioque tangeret’. — Lucretius (II, 651):

nec bene promeritis capitur neque tangitur ira.

‖ Tangere est contingere. Lucretius lib. I (304):

tangere enim et tangi nisi corpus nulla potest res.

Terentius in Adelphis (157):

. . . . númquam, dum ego adero, híc te tanget.

‖ Tangere, inspicere. Lucilius lib. XXVI (12):

néquam priu' quam vénas hominis tétigit ac praecórdia.

‖ Tangere etiam circumvenire. Turpilius Demetrio (35):

at étiam ineptus méu' mihi est iratús pater,
quia sé talento argénti tetigi véteri exemplo amántium.

idem Leucadia (129):

hoc quaero: ignóscere
istíc solentne eás minoris nóxias,
erúm si forte, quasi alias, res vini † cavo?

16—18 Tang.—dol.; 25—26 Tang.—res; 31 Tang. e. circ.

---

16 commore L^1 ‖ 22 in Verrem Frum. *Mu.* ‖ 23 ut n. *Cic.*: nuncquam $L^1 C^A$ ‖ tuum a. *Me.*: tua me: a. tuum *codd. Cic.* ‖ 24 *cf. 252. 39* ‖ 28 hoc *L* ‖ 29 XXVII C^A ‖ 30 nunquam *Gerlach.* ‖ 33 amanti: *corr. Carrio* ‖ 36 solentneas ‖ noxas L^1 ‖ solentne cis m. n. *Gulielm.*: solentne has quasi (*cf. v. 37*) m. n. *Mu.* ‖ 37 res *secl. Ribb.*^{2} ‖ galiola (*Ribb.*^{1}) vini tago (*Cuiacius*) *Mu.* ‖ e. s. f., quasi alias res <egerim, | Inter promendum tetigero> vini cado *Leo Anal. Plaut. II, 8*: *fort.* e. s. f., quasi alias (*vix* quisquiliaris), vini cado | <tangam> (*Amer. Journ. Phil. XXII, 38*).

Lucilius lib. XXX (127):

et Musconi' manum perscribere posse tagacem.

Pomponius Aleonibus (7):

át ego rusticátim || tangam; úrbanatim néscio.

|| Tangere, contingere. M. Tullius in Verrem actione II (I, 27): 'Verres simul ac tetigit provinciam'.

Vergilius lib. IX (135):

sat fatis Venerique datum, tetigere quod arva
fertilis Ausoniae Troes.

TRISTE, crudele, inmite. Vergilius Aen. lib. II (548):

illi mea tristia facta
degeneremque Neoptolemum narrare memento.

Lucilius lib. XXX (29):

idque tuis saevis factis et tristibu' dictis.

|| Triste est maestum aut infestum. Vergilius in Bucolicis (X, 31):

tristis at ille: tamen cantabitis, Arcades, inquit.

idem Georg. lib. III (278):

aut unde nigerrimus Auster
nascitur et pluvio contristat frigore caelum.

idem in Bucolicis (III, 80):

triste lupus stabulis, maturis frugibus imbres.

1—3 Lucilius at ego—prov.

---

39 Mutonis (mut.) *Festus 359, Paul. 358* (*s. v.* tagax) || manum *Fest., Paul.*: manu || posset agacem L^1: posset aiacem B^A C^A || **40—1** *cf. 166. 27* (*s. v.* rusticatim) || **40** Pomponium || **1** t. nam u. *Guietus* || **2** contingere B^A C^A: *om.* L^1: attingere *Quich.* || **3** ac *om.* L^1 || **7** illic L^1 || tristitia L^1 || **8** degenerem (*om.* que) C^A || **9—10** *cf. 388. 29* (*s. v.* saevum, durum) || **10** itaque *codd. h. l.* || suis s. C^A || factis s. *codd. 388* || **15** (*cf. ad 406. 12*) || **16—17** *cf. 349. 11.*

Terentius in Andria (403):

cave ne te tristem sentiat.

M. Tullius in Hortensio (90): 'aliud ex silvis severum et triste'. ‖ Triste, severum. [C.] Afranius Privigno:

* * *

M. Tullius de Officiis lib. I (108): 'at in eius familiari Scipione ambitio *maior, vita tristior*'. — Terentius *Andria* (857):

trístis veritás inest in vúltu atque in verbís fides.

‖ Triste, amarum. Vergilius Georg. lib. I (75):

tristisque lupini
sustuleris fragilis calamos.

‖ Triste, minax. Vergilius Aen. lib. II (115):

isque adytis haec tristia dicta reportat.

‖ Triste, grave. M. Tullius de Republica lib. VI (2): 'cui numero optumatum et principum optulit is vocis et gravitatis suae † linquit illum tristem et plenum dignitatis sonum'. ‖ Triste, difficile. M. Tullius de Senectute (67): 'facilius in morbos incidunt [adulescentes], gravius

---

21 Tri. sev.; 26—28 Tri.—cal.; 34—36 Tri.—cur.

---

19 te *om.* A^A ‖ c. te esse tr. s. *codd. Ter.* ‖ **20** *cf. 390. 17* ‖ exiluis(se) A^A ‖ sev. et triste *codd. 390*: severe tristes (-tis) *codd. h. l.* ‖ **21** C. (*corruptelae signum?*) *del. Iun.* ‖ **22** *vel* non ego te novi tristem, saevum, serium? (*cf. 33. 30*) *vel* vixisti tristis, durus, difficilis, tenax (*cf. 407. 28*) *suppl. Me.* ‖ **23** M. Tull. *add. Iun.* ‖ adin A^A: adein L^1: ac dein B^A ‖ familiaris (*seq.* s) ‖ **24** scipionem A^A ‖ m. v. tr. *om.* ‖ Andria *add. Quich.* ‖ **25** tristis *om.* ‖ severitas *codd. Ter., fort. etiam archetyp. cod. Nonii* ‖ **27** tristis (*om.* que) $A^A D^A$ ‖ **28** *cf. 404. 29* ‖ **29** in Aen. *L* ‖ **30** tristitia A^A (*non B*) ‖ **32** qui numero (q. inumero L^1) ‖ optimatam (*Gen.*) *vel* -tum (*B*) A^A ‖ principium $L^1 A^A$ ‖ optudit *Halm.* ‖ his *ed. a. 1471* ‖ vocibus $L B^A$ ‖ **33** g. s. testem lin. (relin.?) *Mu.* ‖ (liquit *B*): *fort.* liquidum ‖ **34—35** *cf. 315. 2* ‖ **35** adul. *om.* $L A^A D^A$.

aegrotant, tristius curantur'. ‖ Triste, nigrum. Vergilius Georg. lib. III (448):

aut tonsum tristi contingunt corpus amurca.

‖ Tristis, iratus. Afranius Epistula (120):

"iactábit sese." — "iáctet." — ‖ "mihi erit trístior";

id est, iratior. — idem in eadem (121):

id ést, natura trístiori paúlulo.

‖ Tristis, doctus. Varro Trihodite Tripylio, *περὶ ἀρετῆς κτήσεως* (558):

illud vero quodam † meae
ut égo non metuam fúlmen, non arúspicem
tristem, simul ac dici † non quaero.

Lucilius lib. XXVIII (12):

adde eódem tristis ác severos phílosophus.

TRAHERE, per terram ducere. Vergilius in Aen. lib. I (477):

lora tenens tamen; huic cervixque trahuntur
per terram.

‖ Trahere est rursus levare. M. Tullius de Deorum Natura lib. II (25): 'et recenti fossione terram fumare calentem atque etiam ex puteis iugibus aquam calidam trahi'. — Plautus Amphitryone (673):

ní ego illi puteó, si occepso, ánimam omnem íntertraxero.

---

39 Tri. ir.; 1—2 Afran. mihi—ir.; 10 Trah.—duc.; 13—15 Trah.—trahi.

---

1 iactavit: *corr. Passerat* ‖ iactat L^1 ‖ (tristitior *Gen.*^{1}) ‖ **2** id est irat. *del.* (?) *Mu.* ‖ **3** idem nat. *vulgo* ‖ (tristitiori paulato *Gen.*^{1}) ‖ **5** quondam B^A (*cum B*) ‖ quod animae meae insidet *Vahlen.*: *fort.* quod animi mei est ‖ **6** fulmem L^1: pamem A^A ‖ **7** non *om.* A^A ‖ s. a. Glycerion q. *Madv. Adv.* II, 665: *fort.* s. atque dixi n. queror ‖ **9** severus ‖ *vel* -phos ‖ **10** per ter. *secl. Mu.* ‖ **13** rursum $A^A C^A$ ‖ **14** et regem qui f. ‖ **15** trahit ‖ **15—16** *cf. 148. 7; 233. 15* ‖ **16** ni *om.* (*praec.* ne).

TARDVM significat pigrum, lentum. Vergilius Georg. lib. I (273):

saepe oleo tardi costas agitator aselli.

Terentius Eunucho (1079):

fátuus est, insúlsus, tardus.

|| Tardum, diuturnum, perseverantem. Vergilius Georg. lib. II (126):

Media fert tristis sucos tardumque saporem.

TENDERE, inhabitare, tabernacula et hospitia ponere. Vergilius Aen. lib. II (29):

hic Dolopum manus, hic saevus tendebat Achilles.

|| Tendere, insidiari, decipere: dictum a tendicula. Terentius Phormione (330):

. . quia non réte accipitri téndịtur neque míluo.

|| Tendere est proprie laxitatem distendere et sine rugis facere. Vergilius in Aen. lib. III (268):

tendunt vela noti.

idem lib. VI (314):

tendebantque manus ripae ulterioris amore.

|| Tendere est dirigere. Vergilius in Aen. lib. I (204):

per tot discrimina rerum
tendimus in Latium.

idem lib. II (405):

ad caelum tendens || ardentia lumina.

23—31 Tend. dicitur inh.—noti; 34—36 Tend.—Lat.

---

17 Georg. *om.* (*add. B*) (*praec.* uerg.) || 18 agitator] igitur A^A (*non B*) || 20 fatus $L^1 A^A$ || 21—22 *cf. 345. 14* || 22 fer tr. $L A^A$ || 26 decerpere A^A || 27 in Ph. B^A || 28 recte || 29 laxitate *Mu.* || 30—31 *cf. 307. 40* || 34—36 *cf. 282. 17.*

411 M.

Lucretius lib. I (66):

primum Graius homo mortalis tendere contra
est oculos ausus.

|| Tendere, contendere. Vergilius in Aen. lib. II (220):

ille simul manibus tendit divellere nodos.

idem lib. V (154):

aequo discrimine Pistrix
Centaurusque locum tendunt superare priorem.

TVRPE est indecorum, informe. Vergilius lib. VI (276):

et Metus et malesuada Fames ac turpis Egestas.

idem Georg. lib. III (299):

scabiemque ferat turpisque podagras.

|| Turpe, grande. Vergilius Georg. lib. III (51):

optuma torvae
forma bovis, cui turpe caput.

idem Georg. lib. IV (395):

et turpis pascit sub gurgite phocas.

TENERVM significat gracilentum. Vergilius in Georg. lib. III (326):

et ros in tenera pecori gratissimus herba.

TENVE, vehemens. Vergilius Georg. lib. II (93):

tenuisque lageos,
temtatura pedes olim vincturaque linguam.

5—6 Tend.—nod.; 10—11 Tur.—Eg.; 19—21 Ten.—herba.

---

3 graius (*B*) *vel* grauis (*Gen.*) A^A: gaius L^1: gravis B^A || 7—9 *cf. 282. 31* || 8 aeque *codd. h. l.* || 10—11 (Fam.) *cf. 349. 15* || 11 malasuada A^A || 15 scabiemq. uae (*Gen.*) *vel* optima torvae (*B*) A^A (*cf. v. 13*) || 17 Georg. *secl. Mu.* || 19 grac. * * * Verg. *Mu. post Quich.* || gracile lentum $L\ A^A D^A$ || 24 (victuraque *G*).

|| Tenue, infecundum. Vergilius in Georg. lib. II (180):

tenvis ubi argilla et dumosis calculus arvis.

|| Tenue, tenerum. M. Tullius de suppliciis in Verrem (II, v, 27): 'reticulumque sibi ad naris admovebat tenuissimo lino'. || Tenue, frigidum. Vergilius Georg. lib. I (92):

ne tenues pluviae rapidive potentia solis
acrior.

idem lib. III (335):

tum tenues dare rursus aquas.

|| Tenue, parvum, exiguum. M. Tullius in Hortensio (92): 'eundem non mediocri pecunia, sed etiam tenui percipere possumus'. — Vergilius lib. V (690):

et tenuis Teucrûm res eripe leto.

idem Georg. lib. I (177):

ni refugis tenuisque piget cognoscere curas.

TENET, sicuti est usu, significat conprehendit, detinet. Vergilius Georg. lib. IV (405):

verum ubi correptum || manibus vinclisque tenebis.

M. Tullius in Verrem, Divinatione (52): 'non te, sed hunc librum esse responsurum, quem monitor tuus hic tenet'. || Tenet, inhabitat, possidet. Vergilius in Georg. lib. IV (321):

quae gurgitis huius
ima tenes.

25—26 Ten.—arvis; 34—35 Ten.—poss.; 40—1 Ten.—ten.; 4—10 Ten. inh.—ora.

---

26 calculis L^1 A^A || 27—28 *cf. 141. 15; 221. 34; 350. 13* || 27 in Verr. de suppl. *Mu.* || 35 non modo med. *Nobb.* || 38—39 *cf. 275. 28* || 41—1 *cf. 254. 23* || 3 huc (*H^2 P*) *vel* hoc (*G*) *B^A* || lib (*i. e.* liber *vel* librum) || 6 tenens *Gen.*[3] *D^A* (*A^A n. l.*).

412 M.

‖ Tenet, prohibet. Vergilius [in] Georg. lib. II (371):

texendae saepes etiam, pecus omne tenendum.

‖ Tenet, conpescit, subprimit. Vergilius Georg. lib. IV (483):

tenuitque inhians tria Cerberus ora.

Tenet, tegit. Vergilius Georg. lib. I (115):

amnis abundans
exit et obducto late tenet omnia limo.

‖ Tenet, dirigit. Vergilius Aen. lib. I (369):

sed vos qui tandem? quibus aut venistis ab oris
quove tenetis iter?

‖ Tenes, intellegis dicit Terentius in Andria (349):

"íd paves, ne dúcas illam; tu aútem, ut ducas." — "rém tenes."

TREMERE dicitur conmoveri, agitari. Vergilius lib. XI (424):

cur ante tubam tremor occupat artus?

‖ Tremere, timere. Vergilius Aen. lib. II (199):

hic aliud maius miseris multoque tremendum.

Plautus [in] Asinaria (289):

nón placet: pro mónstro extemplo est, quándo sudat quí tremit.

4—10 Ten. inh.—ora; 17 Tenet intellegit.

---

7 Verg. in] virgi *Gen.*³ (*A*^{A} *n. l.*) ‖ III *L Gen.*³ (*A*^{A} *n. l.*) ‖ **10** tenuique *L*¹ *A*^{A} ‖ **11** tegit] etigit *A*^{A}: tetigit *L*¹ ‖ **11—12** *cf. 41. 20* ‖ **12** omnis *codd. h. l.* ‖ **13** abducto *L A*^{A} ‖ laete (-tae) *L*¹ *A*^{A} ‖ **15** qu. advenistis ob oris *L*¹ *A*^{A} ‖ **17** Tenes *ut vid. E*¹: Tenet *rell.* ‖ intelleges *L A*^{A}: -gis *B*^{A}: -git *D*^{A} ‖ dicit *secl. Mu.* ‖ **18** duc. tu il. *codd. Ter.* ‖ **20** aritus *L*¹ *A*^{A} ‖ **22** (*cf. Class. Rev. XVI, 50*) ‖ miseris *ut vid. E*¹: miseri *L A*^{A}: miserum *B*^{A} ‖ **23** in *om. A*^{A} ‖ **24** exemplo ‖ s. quid tr.: qui s. tr. *codd. Pl.*

TRAHERE consuetudine manifestam habet significantiam. [ut] Vergilius Aen. lib. II (550):

altaria ad ipsa trementem
traxit.

|| Trahere, dare. Vergilius in Aen. lib. I (508):

partibus aequabat iustis aut sorte trahebat.

TEMPTARE est exercere. Vergilius in Georg. lib. III (232):

et temptat sese atque irasci in cornua discit,
arboris obnixus trunco.

|| Temptare, experiri. Vergilius lib. VIII (143):

his fretus non legatos neque prima per artem
temtamenta tui pepigi.

|| Temptare, adgredi. Vergilius Aen. lib. II (176):

extemplo temptanda fuga canit aequora Calchas.

|| Temtare, petere [dare]. || Vergilius Aen. lib. III (145):

unde laborum
temptare auxilium iubeat.

TAETRVM, vitabile. M. Tullius de Officiis lib. III (36): 'postremo etiam in liberis civitatibus regnandi existunt cupiditatis, quibus nihil nec taetrius nec foedius excogitari potest'. || Taetrum dicitur inluviosum, faetidum. Vergilius Aen. lib. III (228):

tunc vox taetrum dira inter odorem.

31—32 Temp.—disc.; 34 Temp. exp.; 37 vel adgredi; 7 Taetr.—faet. nigrum; 8 Virg. tunc—od.

---

26 ut *om.* A^A || 29—30 (iust.) *cf. 244. 11* || 31 exerceri: *corr. Quich.* || I $L A^A$ || 32 corna $L^1 A^A$ || 34 VIIII A^A || 35 fretos $L^1 A^A$ || 38 aequore $L A^A$ || 1 dare *in ras. L, suprascr. Gen.*: *seclusi*: ducere *Mu.* || 5 etiam E^1 *ut vid.* (*cum B*): eiam $L A^A$: hae iam B^A.

413 M.

idem lib. X (727):

lavit inproba taeter
ora cruor.

M. Tullius in Verrem, actione II (I, 62): 'quam multis istum ingenuis, quam multis matribus familias in illa taetra atque inpura legatione vim adtulisse existimatis?' — Lucilius lib. XXX (82):

quae non [spectans] spectandi studio, sed ab omini' taetri
inpulsu ingressus.

|| Taetrum, amarum. Lucretius lib. IV (11):

ac veluti pueris absinthia taetra medentes
cum dare conantur.

|| Taetrum, impium, crudele. M. Tullius de Officiis lib. III (95): 'promissum potius non faciundum quam taetrum facinus admittendum fuit'.

TORQVERE significat inflectere. Vergilius in Georg. lib. II (448):

Ityraeos taxi torquentur in arcus.

Terentius in Eunucho (670):

illúd vide, os ut síbi contorsit cárnufex!

|| Torquere, gyro celeri rotare. Vergilius [Aen.] lib. I (116):

ast illam ter fluctus ibidem
torquet agens circum.

17—24 Taetr.—arc.; 27 Tor.—rot.

9—11 *cf. 327. 7; 466. 22; 503. 39* || 12—14 *cf. 324. 10* || 13 ingeniis A^A || familiis || 14—16 *Lucilii exemplum post v. 6 collocare vult Mu.* || 15 spectans *secl. Gulielm.* || sed *Gulielm.*: se || ad L^1 || 16 ingressast *Mu.*: *vel* ingressu's || 18 (abs.)—19 *cf. 190. 25* || 20 crudelem $L^1 A^A$ || 20—22 *cf. 309. 32* || 26 videos ut s. A^A (*Gen.*[1], ut *suprascr.*; video ut s. *Gen.*[2] *B*): vide os s. *L* B^A || distorsit *codd. Ter.* || 27 Aen. *om.* A^A || 28 illum B^A || 29 torqueat gens L^1: torqueat ingens $A^A B^A$: (*corr. H*[2]).

|| Torquere, iacere, mittere. Vergilius lib. V (497):
in medios telum torsisti primus Achivos.

TVERI dicitur servare, custodire. M. Tullius Epistularum ad Caesarem lib. I (4): 'ut sciret tuenda maiore cura esse quam parta sunt'. — Vergilius lib. IX (175; cf. 164, 222):
succedunt variantque vices, quod cuique tuendum est.

|| Tueri, videre. Vergilius lib. V (575):
excipiunt plausu pavidos || gaudentque tuentes
Dardanidae.

Pacuvius Teucro (319):
quam té post multis túeor tempestátibus!

TERGORA dicuntur coria. Vergilius in Aen. lib. I (211):
tergora diripiunt costis.

|| Tergora, dorsa. Vergilius lib. IX (763):
hinc raptas fugientibus ingerit hastas
in tergum.

Lucilius lib. XXIX (38):
orátionem fácere conpendí potes,
solví dum salvo in térgo et terginó licet.

|| Tergum, scutum. Vergilius lib. IX (412):
et venit adversi in tergum Sulmonis.

idem lib. X (718):
dentibus infrendens et tergo decutit hastas.

30—32 Tor. etiam iac.—serv.; 36—7 Tu.—dorsa; 13 Terg. scu.; 16 Virg. dent.—hast.

---

32 custodire *om.* A^A || 33 scire t. maiora A^A || 34 VIII: (*corr. B*) || 35 duces: (*corr. B*) || 36 VI || 1 plauso A^A D^A || 3—4 *cf. 407. 35* (*s. v.* tempestas) || 7 Terga B^A (*cum Oxon.*) || 10 XXVIIII *Mu.*: XXVIII || 11 potes *L ex corr.* (*cum* H^1): postes L^1 A^A: potest B^A || 12 solvi *Iun.*: salvi || salvo tergo (*om.* in) L^1 || et in tergino B^A || dum salvo tergo a tergino *Mu.* || 14 sulminus L^1 A^A.

414 M.

TRASMITTERE, tradere, derelinquere. Lucilius lib. XXVIII (13):

Polemónem amavit, mórte huic transmisít suam
scholén, quam dicunt.

TEMERARIVM, sicut plerumque, a temeritate. || Temerarium, metuendum et sollicitum. Plautus in Asinaria (262):

séd quid hoc, quod pícus ulmum túndit, haut temerárium est?

et in sequentibus (264):

aút mihi in mundó sunt virgae aut átriensi Saúreae.

TEGETES a tegendo. Varro de Re Rustica lib. I (22, 1): 'sic quae fiunt de cannabi, lino, iunco, palma, scirpo, ut funes, restes, tegetes; quae e fundo sumi non poterunt'.

TALEAS scissiones lignorum vel praesegmina Varro dicit de Re Rustica lib. I (nam etiamnunc rustica voce intertaliare dicitur dividere vel excidere ramum) (40, 4): 'ex utraque parte aequabiliter praecisum, quas alii clavulas, alii taleas appellant'.

INCIPIT PER V LITTERAM.

VOLARE est avium. Vergilius in Aen. lib. IV (255):

humilis volat aequora iuxta.

25—27 Teg.—teg.; 28—32 Tal.—app.; 34—4 Vol.—mag.

---

17 tradere *Iun.*: trahere || 18 Polemonem *Iun.*: polemon et $L B^A$: polemo et A^A || mortem: *corr. Lachm. comm. Lucr. 170* || 19 scolem A^A: scotlem $L B^A$ || 20 temeritatem $L^1 A^A$ || 22 almum A^A || heu *Mu.*: non *codd. Pl.* || 24 ut atr.: (*corr. B*) || 25—32 *secl. Quich.* (*sed cf.* '*Non. Marc.*' *p. 95*) || 26 si quae $L B^A D^A$: (*corr. H^2*): si qui A^A || cannabi (*Gen.*[1]) *vel* cannabo (*Gen.*[2]: canabo *B*) A^A: cannabo D^A || scerpo $L^1 A^A$: scyrpo (syrpo) D^A || 27 quae e *cod. Varr.*: quaeque: quaeque e *Mu.* || potuerunt B^A || 30 inter talia $A^A D^A$ || diffindere (?) *Mu.* || ramumque ex $A^A D^A$ || 31 aequaliter $A^A D^A$ || clavulas] dabulas D^A || 32 appellent *L* || 33 *om.* A^A || 34—35 *cf. 321. 32* || 34 I *codd. h. l.*

‖ Volare, celeriter currere. Terentius Hecyra (438):

ne frustra íllic expectét, ‖ vola.

Vergilius lib. V (324):

ecce volat calcemque terit iam calce Diores.

VASTVM est magnum. Vergilius [in] Aen. (III, 191):

vastumque cava trabe currimus aequor.

‖ Vastum, horrens et asperum. Cicero de Oratore I (115): 'ita vultu motuque corporis vasti et agrestes, ut, etiamsi ingeniis valeant atque arte, tamen in oratorum numerum venire non possint'. ‖ Vastum, ingens. Vergilius Aen. lib. I (52):

hic vasto rex Aeolus antro.

‖ Vastum, ferox. Cicero Tusculanarum *lib. V* (77): 'quae barbaria India vastior aut agrestior?'

VENTVS est flatus. Vergilius lib. I (66):

et mulcere dedit fluctus et tollere vento.

‖ Ventus etiam significat odorem. Plautus Cistellaria (382):

ita mústilentus véntus naris óbtigit.

VIRTVS est fortitudo. Vergilius lib. V (455):

tunc pudor incendit vires et conscia virtus.

34—4 Vol.—mag.; 6—7 Vast.—agr.; 8—9 tamen—poss.; 11—12 Va. vel fer.—agr.; 17 Virt. e. fort.

---

1 ne me f. *codd. Ter.* ‖ uolat D^A ‖ **2—3** *cf. 29. 12; 257. 51* ‖ **3** teret $L^1 A^A$ ‖ **4** in *om.* B^A ‖ **5** trebe $L\,A^A$ ‖ curribus: (*corr. Gen.*^{2} *B*) ‖ **6** I] primo H^3: *om. rell.* (*seq.* i-) ‖ **7** ita B^A: uta $L^1 A^A$: aut ita *Cic.* ‖ **8** ingentis $L^1 A^A$ ‖ atq. ar. val. *codd. Cic.* ‖ **9** possunt $L\,A^A D^A$ ‖ **11** lib. V *add. Mu.* (*seq.* qu-): primo H^3 (*pro* ɪ, *i. e.* libro ?) ‖ **13** plautus $L^1 A^A$ ‖ **13—14** *cf. 406. 32* ‖ **15—16** *cf. 63. 28* (*s. v.* mustulentum), *ubi codd.* nam i. m. aestus n. adtigit.

‖ Virtus etiam significat auxilium. Plautus in Milite (676):

déûm virtute est, te únde hospitio accípiam . . . . .

‖ Virtus rursum meritum est et dignitas. Plautus in Milite (728):

quaé [in]proba est mers, prétium ei statuis, pró virtute
ut véneat.

VESCI est edere. Vergilius lib. VIII (182):

vescitur Aeneas simul et Troiana iuventus.

Accius Atreo (217):

ne cúm tyranno quísquam epulandi grátia
accúmbat mensam aut eándem vescatúr dapem.

‖ Vesci etiam significat uti. Vergilius Aen. lib. I (546):

quem si fata virum servant, si vescitur aura
aetheria.

Lucretius lib. V (71):

quoque modo genus humanum variante loquella
coeperit inter se vesci per nomina rerum.

Pacuvius Chryse (108):

fúgimus qui arte hac ‖ véscimur.

idem Armorum Iudicio (22):

quí viget, vescátur armis; íd percipiat praémium.

19—20 Virt.—est eundum; 21 Virt.—dignitas; 23 Ves. e. ed.; 26—33 Accius ne—rerum; 3 Pacuv. qui—arm.

---

20 te unde *M. Haupt.*: eundem (-dum D^A): tasenunde *codd. Pl.* ‖ 21 est *om.* D^A ‖ 22 proba *Plaut.* ‖ eis (*seq.* s): *corr. Spengel.* ‖ statuit *Plaut.* ‖ veneat *Beroaldus*: neuiant: veniat *codd. Pl.* ‖ 32 quoquo D^A: quoue *codd. Lucr.* ‖ loquillam *L*: loqui illam A^A: loquelam B^A: loquela D^A ‖ 33 ceperit E^1: coeperit H^3: ceperint $L B^A$: ceperat (coep.) $A^A D^A$ ‖ 1 fugimusque *Ribb.* ‖ haec A^A ‖ 3 it $L^1 A^A$: ut B^A.

Novius Macco Exule (52):

cur istuc vadimonia † sum vestimentum vesceris.

Accius Armorum Iudicio (145):

sed ita Achilli armis ínclytis vescí studet,
ut [ea] cuncta opima [Achilli inclyto] levia prae illis putet.

idem Phoenissis (591):

num páriter videor pátriis vesci praémiis?

M. Tullius de Finibus Bonorum et Malorum lib. V (57): 'si gerundis negotiis orbatus possit paratissimis vesci voluptatibus'. ‖ Vesci iterum videre. Accius Athamante (189):

priu' quam ínfans facinus óculi vescuntúr tui.

VELARE est cooperire; unde et revelare nudare dicitur. ‖ Velare rursum ligare. Pomponius Pannuceatis (98):

núnc roges quid fíat? restis vílis est: velét gylam.

VOLA est media manus. Varro Epitaphionibus, περὶ τάφων (110): 'pleni libri, inquam, ubi maneant epitaphia eorum, quorum in sepulcris nec vola nec vestigium exstat'.

15—16 Vel.—ligare; 18 Vola—manus.

---

5 curis ist. B^A (*i. e.* cúrris ístuc?) ‖ uadimonia suum B^A: (uadimoniosum *P*): vadimonio assum *Ribb.*: ad vadimonium assim *Mu.*: vadimoniorum *Bue.*: *vix* vadimoni assuam ‖ 7 ita *Grotius*: it (*seq.* a) ‖ arm. inclutis *Voss.*: incletis arm. ‖ 8 ut ea c. optima Ach. incl.: *corr. Me.* ‖ l. iam pr. i. *Hermann.*: l. pr. illius *Mu.* ‖ 10 patris ‖ praemis ‖ 12 pos. orb. ‖ 13—14 *cf. 56. 13* (*s. v.* infans) ‖ 14 vacinus A^A ‖ 16 legare: *corr.* D^A ‖ 17 rogis: *corr. Quich.* ‖ vilis *Turneb.*: biles ‖ 18 epitafonibus A^A ‖ 19—20 (exstat) *vers. Sotadic. constituit Mu.* ‖ 19 epitaphia *Bue., Mu.*: epeti A^A: tepiti *L* B^A.

idem *Ταφῇ Μενίππου* (537): ‘haec Numa Pompilius fieri si videret, sciret suorum institutorum nec volam nec vestigium apparere’. || Vola rursum cavum sub planta.

VANVM, leve, inane. Vergilius Georg. lib. I (225):

sed illos
expectata seges vanis elusit aristis.

|| Vanum est mendax. Vergilius [in] Aen. lib. I (392):

ni frustra augurium vani docuere parentes.

Sallustius in Iugurtae Bello (Hist. fr. dub. 3): ‘Mauri, vanum genus’. — M. Tullius de Officiis lib. I (150): ‘nihil enim proficiant, nisi admodum mentiantur; nec vero est quicquam turpius vanitate’. — Cicero Tusculanarum lib. III (2): ‘tum ita variis inbuimur erroribus, ut vanitati veritas et opinioni confirmatae || natura ipsa cedat’. || Vanum, insidiosum, subdolum. Vergilius Aen. lib. II (79):

nec si miserum fortuna Sinonem
finxit, vanum etiam mendacemque inproba finget.

|| Vanum, obscurum. Vergilius Aen. lib. IV (278):

et procul in tenuem ex oculis evanuit auram.

M. Tullius de Republica lib. V (2): ‘[ut] nostra vero aetas cum rempublicam sicut picturam accepisset egregiam, sed iam evaniscentem vetustate’.

21—24 Varro haec—inane; 27—30 Van.—gen.; 5 Van. obsc.; 7—9 M. Tull. ut—vet.

---

22 viderit sciet *L* B^A || vola B^A || 23 Volare: *corr.* D^A (*cum B*) || cabumlum (cabulum?) L^1 || planta * * * *Mu.* || 24—26 *cf. 301. 18* || 27 in *om.* A^A || 2—4 *cf. 309. 6* || 7 ut *om. Augustin. de civ. dei II, 21* || 8 pictura: *corr.* H^3 (*cum B*).

VASTITAS significat vastationem. Accius Astyanacte (175):

te própter tot tantásque habemus vástitatis fúnerum.

|| Vastitas, desertio. Varro Prometheo Libero (426):

mortális nemo exaúdit, set late íncolens
Sacárum inhospitális campis vástitas.

Vergilius lib. IX (323):

haec ego vasta dabo et lato te limite ducam.

Cicero de Deorum Natura lib. II (99): 'qui quasi cultores terrae constituti non patiuntur eam nec inmanitate beluarum efferari nec stirpium asperitate vastari'.

VLTIMVM usu novissimum dicitur. Vergilius Aen. lib. IX (759):

ultimus ille dies bello gentique fuisset.

et M. Tullius de Senectute (48): 'magis delectatur qui in prima cavea spectat, delectatur tamen etiam qui in ultima'. || Vltimum, primum. Vergilius Aen. lib. VII (49):

tu sanguinis ultimus auctor.

M. Tullius de Officiis lib. I (56): 'ecficiturque id, quod Pythagoras ultimum in amicitia putavit, ut unus

---

20—25 Ult.—auctor.

---

11 te *add. Both.* (*praec.* -te) || havemus *Mu.* || **12** (Vastitatis *Gen.*) || **13** mortales: *corr. Scal.* || **14** satharum (-tth-): Sac. *vel* Scytharum *Iun.* || campi *Scal.* || **16** ergo L^2 A^A (*non B*) || **17—19** *cf. 185. 9* || **17** quid *codd. h. l.* || **18** patitur *codd. h. l.* || **19** balbarum efferarum L A^A || saltari (valtari H^2) *codd. h. l.*: vastare *codd. 185* || **22** et *del. Mu.* (*praec.* -et).

fiat ex pluribus'. — idem de Finibus Bonorum et Malorum lib. III (30): 'eorum dico qui summum bonum, quod ultimum appellavi, in animo ponerent'.

VRGVERE, insistere. Lucilius lib. XXIX (47):

caede óstium, Gnatho; úrgue. restant: périimus!

Quadrigarius ‖ Annali lib. IV (51): 'sed circiter horas duas gravi proelio urserunt; deinde in fugam sunt coniecti'. ‖ Vrguere est premere, cogere. Vergilius Georg. lib. III (522):

ima
solvuntur latera atque oculos stupor urguet inertis.

et (Georg. III, 222):

versaque in obnixos urguentur cornua vasto
cum gemitu.

Lucilius lib. XXIX (31):

urguét gravido saépius culpá tua.

Varro Antiquitate Rerum Humanarum (Ennius Ann. 501):

qua murum fieri voluit, urguemur in unum.

M. Tullius in Hortensio (34): 'itaque tunc Democriti manus urguebatur; est enim non magna'. ‖ Vrguere est tegere. Vergilius Georg. lib. II (351):

qui saxo super atque ingenti pondere testae
urguerent.

29—31 M. Tull. eorum—ins.; 1—3 Quadrig. sed—cog.; 13—14 M. Tull. itaque—mag.

---

30 appellavi *scripsi*: -lauit L^1: -lant $A^A B^A$: -lo *codd. Cic.*: -lamus *Mu.* ‖ 31—32 *cf. 272. 15* (*s. v.* caedere, frangere) ‖ 32 perimus ‖ 2 urguebant D^A ‖ 7 corna $L^1 A^A$ ‖ 11 Antiquitatum Rer. Hum. * * * qua *Mu.* ‖ 12 urguentur *Popma.* (*sed cf. Class. Rev. XVI, 47*).

|| Vrguere, adcelerare. Vergilius lib. IX (488):

tibi quam noctes festina diesque
urguebam.

VINCERE significat superare. Vergilius Georg. lib. II (123):

ubi aera vincere summum
arboris haut ullae iactu potuere sagittae.

|| Vincere, exprimere. Vergilius Georg. lib. III (289):

nec sum animi dubius verbis ea vincere magnum
quam sit.

|| Vincere, animi conpotem fieri. Vergilius Georg. lib. III (17):

illi victor ego, Tyrio conspectus in ostro.

idem lib. VII (544):

Iunonem victrix adfatur.

VERTERE dicitur convertere, contorquere. Vergilius lib. VIII (438):

Gorgona desecto vertentem lumina collo.

|| Vertere, fallere, decipere. Vergilius Aen. lib. II (62):

seu versare dolo seu certae obcumbere morti.

|| Vertere, mutare. Vergilius Aen. lib. I (237):

quae te, genitor, sententia vertit?

---

18 Urg. accel.; 33—37 Vert.—comm.

21—23 *cf. 241. 24* || **27** animo L^1: voti *Mu.* || **28** illi *om.* A^A || ego et T. *codd. Verg.* || **30** iun. ad (at) vic. $A^A L^2$ || **31—32** *om.* A^A (*propter homoeoarch.*) || **31** VIIII || **34** do $L^1 A^A$.

|| Versat, agitat, conmovet, volvit. Vergilius Georg. lib. III (258):

quid iuvenis, magnum cui versat in ossibus ignem?

idem Aen. lib. VI (362):

nunc me fluctus habet versantque in litore venti. ||

VINDICARE est malefactum defendere. M. Tullius de Officiis lib. III (61): 'atque iste dolus malus et legibus erat vindicatus'. || Vindicare, liberare, trahere. Vergilius Aen. lib. IV (228):

Graiûmque ideo bis vindicat armis.

Cicero Academicorum lib. III (15): 'aliqua potestas sit, vindicet se in libertatem'. — M. Tullius de Senectute (55): 'et senectus est natura loquacior, ne ab omnibus eam vitiis videar vindicare'. — Varro Andabatis (34): 'et me Iuppiter Olympiae, Minerva Athenis suis mystagogis vindicassent'. — idem Epistulis Latinis: 'si te in libertatem vindicare non potes, feres fortunam'. — || Vindicare, revocare. M. Tullius ad Caesarem iuniorem lib. I (fr. 14): 'qui si nihil ad id beneficium adderes, quo per te me una cum republica in libertatem vindicassem'. || Vindicat, adsciscit, ad se trahit. M. Tullius in Hortensio (71): 'deinde imitator, ut sibi quidem videtur, naturae mos vindicat'.

33—37 Vert.—comm.; 40—3 Virg. nunc—trahere; 5—6 Cic. aliqua—lib.; 10—13 Vind.—trahit.

37—38 *cf. 285. 15* || **38** (*cf. Class. Rev. XVI, 50*) || **40** habent: (*corr. B*) || **3** V. lib., retrahere, revocare *Mu.* (*cf. ad v. 10*): lib. tr. $A^{A} D^{A}$: tr. lib. $L B^{A}$ || III A^{A} || **6** si sit *Ald.* || **8—9** sic me—vindicassint *Mu.* || **8** mystagotis || **9** latiniae (-time E^{1} *ut vid.*) || **10** V. rev. *del. Mu.* (*cf. ad v. 3*) || **11** quis n. A^{A} || **12** vindicassent $A^{A} D^{A}$: -avissent $L B^{A}$: *corr. Iun., Ald.* || **14** videatur $A^{A} L^{2}$.

VSVS dicitur ab utendo. Vergilius Georg. lib. III (559):

nam neque erat coriis usus.

|| Vsus dicitur consuetudo. Terentius Heautontimorumeno (80):

mihi síc est usus: tíbi ut opus facto ést, face.

|| Vsus, opus. Vergilius lib. VIII (441):

arma acri faciunda viro. nunc viribus usus,
nunc manibus rapidis.

VITAM manifestum est a vivendo dictam. Sallustius in Catilinae Bello (2, 8): 'vitam sicuti peregrinantes transiere'. || Vitas, umbras. Vergilius lib. VI (292):

et ni docta comes tenuis sine corpore vitas
admoneat volitare.

VENIRE claram habet significationem. Vergilius lib. VI (687):

venisti tandem.

|| Venire, inminere. Vergilius lib. VII (470):

se satis ambobus Teucrisque venire Latinisque. ||

VERRERE est trahere. Vergilius lib. I (59):

quippe ferant rapidi secum verrantque per auras.

|| Verrere, ferire, pervertere. Vergilius in Aen. lib. III (208):

adnixi torquent spumas et caerula verrunt.

15—19 Usus—opus; 20—24 Virg. nunc—umbras; 1—4 Verr.—verr.

24—26 *cf. 466. 13* || **26** (admoueat *Gen.*) || **27** significantionem (*B*) *vel* significantiam (*Gen.*) *A^A* || **1—2** *cf. 302. 35* || **2** fuerant *L A^A* || trepidi: (*corr. B*) || aures *A^A* || **3—4** *cf. 446. 29.*

Lucilius lib. XXVII (57):

quám non solum dévorare se ómnia ac devórrere.

‖ Verrere, mundare. Titinius Gemina (36):

evérrite aedis, ábstergete aráneas.

Lucilius lib. XXVII (58):

lígnum caedat . . . . aédis verrat, vápulet.

VIA est iter. Vergilius Aen. lib. I (422):

strepitumque et strata viarum.

‖ Via, ratio, causa. Vergilius lib. X (879):

haec via sola fuit, qua perdere posses.

Terentius Phormione (566):

quá via istuc fácies?

‖ Via, consuetudo. Terentius Heautontimorumeno (101):

. . . sed vi et vía pervulgatá patrum:
cotídie accussábam.

VESTIGIVM dicitur pedum inpressio. Vergilius in Georg. lib. III (59):

et gradiens ima verrit vestigia cauda.

7—11 Verr.—iter; 13—14 Via—poss.; 17 Via cons.; 18—20 Ter. et via—inpr.

---

6 *fort.* at ‖ deverrere ‖ 7—8 *cf. 192. 9* (*s. v.* araneae) ‖ 8 abstergite *codd. h. l.* ‖ 9—10 *cf. 271. 29* (*s. v.* caedere, excidere) ‖ 9 (XXVIII *G*) ‖ 10 ve. ac vap. *codd. h. l.* ‖ 11—12 *cf. 389. 22* ‖ 12 et *om.* *BA* ‖ 14 possis ‖ 16 quia via.

|| Vestigium, extrema pars pedis. Vergilius lib. V (566):

vestigia primi
alba pedis frontemque ostentans arduus albam.

VOLVTARI dicitur volvi. Lucilius lib. XXX (25):

quid tu istuc curas, ubi ego oblinar atque voluter?

|| Volutare, cogitatione perquirere. Vergilius in Bucolicis (IX, 37):

id quidem ago et tacitus, Lycida, mecum ipse voluto.

Lucilius lib. XXX (32):

haec tu me insimilas? nonne ante in corde volutas?

VIS est celer impetus. Lucilius lib. XXVI (53):

út Romanus pópulus victus veí, superatus proéliis.

|| Vis, fortitudo. Vergilius Aen. lib. II (491):

instat vi patria Pyrrhus.

et (Aen. II, 452):

auxilioque levare viros vimque addere victis.

|| Vis, celeritas. Lucretius lib. III (7):

aut quidnam tremulis facere artubus haedi
consimile in cursu possint ac fortis equi vis? ||

22—28 Vest.—vol.; 31 Vis—imp.; 33—34 Vis—Pyrr.; 37—2 Vis—fer.

22—24 *cf. 464. 18* || **22** II A^A (*non B*) || **24** pedes $L^1 A^A$ || **25** Voluter $L A^A B^A$: Volutare D^A: *corr. Ald.* || **26** istunc $A^A D^A$ || **27—28** *cf. 243. 46* || **30** insimila(n)s *Mu.* || **31—32** *cf. 437. 15* (*s. v.* proelium) || **32** ut *om. codd. h. l.* (*praec.* VI) || vei *Mu.*: vel *codd. h. l.*: vi et *codd. 437* || **36** umque $L^1 A^A$ || victus $L^1 A^A$ || **37—39** *cf. 306. 8* || **38** haedi] aevi (evi) *codd. h. l.*: et *codd. 306* || **39** consimili *codd. utrobique* || ac] et *codd. 306* (*cum codd. Lucr.*) || vi *codd. h. l.*

421 M.

VIX, cum labore. Vergilius lib. V (263):

vix illam famuli Phegeus Sagarisque ferebant.

idem in Georg. lib. II (213):

vix humiles apibus casias roremque ministrat.

|| Vix, statim. Vergilius lib. II (Aen. 323):

vix ea fatus eram, gemitu cum talia reddit.

Varro Eumenidibus (146): ‘vix vulgus confluit, non Furiarum, sed puerorum atque ancillarum’.

37—2 Vis—fer.; 5—6 Vix—reddit.

1—2 *cf. 302. 18* || **2** illum (*Gen.*) *vel* illam (*B*) A^A: illum B^A || sagarusque (-iisque L^1): *corr.* E^1 (*cum B*) || **5** I A^A (III *B*) || **6** gemitum *L* B^A A^A (*non B*) || **7—8** *cf. 153. 3* (*s. v.* pueros pro servis); *242. 29* || **8** furgarum (fugarum *ex* fugarunt *L*): *corr.* H^3.

DRESDAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

Date Due